

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Herrn Heinrichs von Büнау Genaue und umständliche Teutsche Käyser- und Reichs-Historie

Aus den bewehrtesten Geschicht-Schreibern und Uhrkunden zusammen
getragen

Bünau, Heinrich von

Leipzig, 1739

IV. Herzoge zu Benevent.

urn:nbn:de:gbv:45:1-824

IV.
Herzoge
zu
Benevent.

.VI

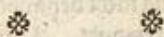
Rechnung

1688

Georg Meißner

Die IV. Genealogische Tabelle
Der Herzoge zu Benevent.

(I.) Z O T H O,
 erster Herzog zu Benevent ums Jahr 572. zerstört das Kloster zu
 Cassino 588. † 592. §. 1.

(II.) A R I C H I S,
 geboren zu Friaul, und Anverwandter von dassigen Herz. Gisulfo:
 wird Herzog nach Zothone 592. fällt in Neapel ein 597.
 † 641. post mens. Mart. §. 2.

(III.) A J O,
 regiert nur 1. Jahr und 5. Monath, §. 2. 3.

✱ ✱
 G I S V L F V S,
 Herzog zu Friaul.

(IV.) R A D O A L D,
 nach dem Tod Ajonis 642. † 647.
 §. 3. 4.

(V.) G R I M O A L D. I.
 folgt seinem Bruder im Regiment 647. schlägt die Griechen bey
 Gargano, wird König der Longobarden 663. §. 3. 4. 5.
 conf. tab. Gen. reg. Langobard.

(VI.) R O M V A L D V S I.
 erhält von seinen Vater das Herzogthum zu regieren 663. wird von Kayser Constans belagert 663.
 schließt mit selbigen einen Stillstand: schlägt die Griechen bey Formias: nimmt den Bulgarisch.
 Herzog Alzeo in sein Land auf: entziehet den Griechen Taranto und Brundisi, † 687.
 Gem. Theuderada, Lupi Herz. zu Friaul Tochter. §. 6.

(VII.) G R I M O A L D V S II.
 Herz. 687. regiert unter Vormundschaft der Mut-
 ter, † 690.
 Gem. Wigilinda, Kön. Bertaridi Tochter. §. 7.

(VIII.) G I S V L F V S I. A R I C H I S.
 reg. nach seinem Bruder 690. nimmt den §. 6.
 Griechen unterschiedene Orte weg: fällt
 in Campanien ein, † 707.
 Gem. Winiberta, §. 8.

(IX.) R O M V A L D V S II.
 Herzog 707. nimmt den Römern Cumas weg, empöret sich wieder Liutpranden, † gegen das
 Ende des Jahrs 732.

Gem. 1) Gunberga, Auronæ, Liutprandi Schwester Tochter.
 2) Ravigunda, Herz. Gaidoaldi zu Breclia Tochter. §. 9.

A. Uuu u 3

A.

(X.) (XIII.) GISVLFFVS II.

kan wegen seiner Jugend die väterl. Regierung nicht behaupten: wird von Luitprando mit nach Pavia genommen: Gregorio wird das Herzogthum anvertrauet. Gisulfus wird nach Abgang Godeschalci wieder eingesetzt 742. † um das Ende des Jahrs 749.

Gem. Coniberga oder Scauniperga, Herzog Mausonis Tocht. † nach 753. alt 22. Jahr. §. 10. 12.

GISVLFFVS II.

* *
ANSPRANDVS.

(XIV.) LIVAPRANDVS oder LEOPRANDVS, nach dem Tod s. Vaters 749. regieret unter Vormundschaft der Mutter: wird von Desiderio des Herzogthums entsezt 758. §. 13.

SIGIBRANDVS.

LVITPRANDVS

König der Longobarden.

(XI.) GREGORIVS, bekommt an des jungen Gisulfi Stelle die Regierung 732. † 739. §. 10.

* *
(XII.) GODESCALCVS

bringt das Herzogthum an sich 739. muß vor Liutprando flüchtig werden: wird getödtet 742. §. 11.

* *

(XV.) ARICHIS oder ARAGISVS, gebohr. 734. Herz. 758. M. Febr. wird von Carolo M. in der Herzogl. Würde bestätigt 774. empört sich wieder selbigen: unterwirfft sich, rebellirt aufs neue, † 787. M. August. alt 53. Jahr.

Gem. Adelberga, Desiderii Tochter. §. 14.

GORIMBERGA, Aebtissin des Closters S. Sophia §. 14. n. c.

ROMVALD, gebohr. 762. † 787. M. Jul. alt 25. Jahr. §. 14. n. c.

(XVI.) GRIMOALD III. erhält von Carolo M. das Herzogthum 787. empört sich wieder denselben, † 806. Gem. Wantia, §. 15.

EGIFISVS. §. 14.

THEORADA. §. 14.

ADELGISA. §. 14.

* *
GODEFRID.

† vor dem Vater. §. 15. n. d.

* *
(XVII.) GRIMOALD IV.

Herzog 806. rebellirt wieder Carl'n 812. unterwirfft sich Ludovico pio 814. wird in einem Aufruhr getödtet 818. §. 16.

Herzoge

Herzoge zu Benevent.

§. I.

Soto soll der erste Herzog von Benevent gewesen seyn, und ^{Von den Herzogen zu Benevent.} 20. Jahr regieret haben: Am wahrscheinlichsten scheint er um das Jahr 572. zur Regierung gelanget zu seyn. ^{Soto.} König Autharis kan ihm die Herzogliche Würde also nicht zu erst beygelegt haben, obgleich dieser König diese Beneventanische Landschaft eingenommen, jedoch Zotonii das Herzogthum gelassen. Ihm wird die Verwüstung des Casinischen Closters zugeschrieben, so ohngefehr im Jahr 588. erfolget, worauf er bald, nach Verlauff weniger Jahre, verstorben. a)

a) Die Nachricht hievon giebt uns PAVLVVS DIACONVS, allein sehr unvollkommen und ungewiß; Dahero sich unterschiedene gelehrte Männer, insonderheit SCIPIO AMMIRATVS, ANTONIVS CARACCIOLVS, CAMILLVS PEREGRINIVS, ANGEVLVS DE NVCE und BENEDICTVS BACCHINIVS viele Mühe gegeben, diese dunkle Zeiten ins Licht zu setzen, und PAVLI DIACONI Fehler zu verbessern. PAVLVVS DIACON. schreibt hiervon also: L. III. Rer. Longobard. c. 33. Circa hæc tempora putatur esse factum, quod de *Authari* rege refertur. Fama est enim, tunc eundem regem per *Spoletium Beneventum* pervenisse, eandemque regionem cepisse. & c. 34. Fuit autem primus *Langobardorum* dux in *Benevento* nomine *Zotto*, qui in ea principatus est per curricula viginti annorum. LAZIVS de migrat. gent. L. XII. p. 657. ingleichen SIGONIVS, und noch viele, so diesem gefolget, schliessen aus angeführten Worten, daß allererst vom König Authari das Herzogthum

Benevent errichtet, und Zoto zum Herzoge eingesetzt worden. SIGONIVS de regno Ital. L. I. p. 15. ad an. 589. Reverlus inde *Beneventum Zotonem* ducem ibi instituit, ac reliqua omissa *Italia, Samnium* in formulam ducatus redegit. Ita ad duos ducatus insignes *Forojulensem & Spoletanum* tertius *Beneventanus* est additus. Allein in der Historie der Longobardischen Könige unter Autharis Regierung ist bereits angemerket worden, daß solches aus obangezogener Stelle des WARNEFRIDI eben nicht so deutlich erhelle: Er redet zwar alhier zum ersten mahle von Zorone, und nennet ihn den ersten Herzog zu Benevent, sagt aber nicht, daß er von Authari darzu ernennet worden. Inzwischen scheint doch allerdings, daß nach WARNEFRIDI Meinung der Anfang von Zoronis Herzoglichen Regiment in Königs Autharis Zeiten falle: Denn er setzt Zoronis Tod gleich nach der Verheerung des Closters auf dem Berg Casino, diese aber muß nach seiner Rechnung, da er biß auf dessen Wieder-

Bonden Her-
sogen zu
Benevent.
Zoro.

deraufbauung nicht mehr als 110. Jahr
zeshlet, im Jahr 604. geschehen seyn:
Er beschreibet solches in folgender Ord-
nung L. IV. c. 18. Circa hæc tempora
cœnobium beati *Benedicti* patris, quod
in castro *Cassino* situm est, a *Longobar-
dis* noctu invaditur. Qui universa di-
ripientes, ne unum quidem de mona-
chis tenere potuerunt, ut prophetia ve-
nerabilis *Benedicti* patris, quam longe
ante præviderat, completeretur, qua dixit,
Vix apud Deum obtinere potui, ut ex
hoc loco mihi animæ concederentur.
Fugientes quoque ex eodem loco mo-
nachi *Romam* petierunt, secum codicem
sanctæ regulæ, quam præfatus pater
composuerat, & quædam alia scripta, nec
non pondus panis, & mensuram vini, &
quicquid ex supellectili subripere pote-
rant, deferentes. Cæterum post bea-
tum *Benedictum Constantinum*, post hunc
Simplicium, post quem *Vitalis*, ad extre-
mum *Bonitus* congregationem ipsam re-
xit, sub quo hæc destructio facta est. Er
fährt hierauf c. 19. fort: Mortuo igitur
Zotone Beneventanorum duce &c. und
L. VI. c. 40. sagt er: Circa hæc tempo-
ra *Petronax* civis *Brexiana* urbis, divi-
no amore compunctus, *Romam* venit,
hortatuque tunc *Gregorii* Apostolicæ Se-
dis Papæ, *Cassinum* castrum petiit, atque
ad Sacrum Corpus Beati Patris *Benedicti*
perveniens, ibi cum aliquibus simplici-
bus viris, jam ante residentibus, habita-
re cœpit, qui eundem venerabilem vi-
rum *Petronacem* sibi seniore[m] statuerunt.
Hic non post multum tempus, coope-
rante misericordia, & suffragantibus me-
ritis Beati *Benedicti* patris, jamque evo-
lutis fere *centum & decem annis*, ex quo
locus ille habitatione hominum destitu-
tus erat, multorum ibi monachorum, no-
bilium, & mediocrium, ad se concurren-

tium pater effectus, sub sancto regulæ
jugo, & beati *Benedicti* institutione, re-
paratis habitaculis vivere cœpit, atque
hoc sanctum cœnobium in statum, quo
nunc cernitur, erexit. Ob nun gleich
Zoronis Tod mit ernannten Closters
Verwüstung gar recht verbunden wor-
den; So scheint doch, daß diese fälschlich
biß in die Zeiten des Pabsts *Gregorii*
II. so vom Jahr 590. biß 604. den
Päpstlichen Stuhl besessen, verspähret
wird, sintemahl es scheint, daß solche
bereits unter Pabst *Pelagio II.* wie bald
erwiesen werden soll, vorgegangen. Weil
er nun dessen Wiederaufbauung biß in
Pabsts *Gregorii II.* Zeiten, folglich biß
ins Jahr 714. verschoben, hat er die Zeit
der 130. Jahr, als so lange besagtes Clo-
ster wüste gestanden, auf 110. verkürzet.
Ziehet man also diese 110. Jahr von dem
Jahr 714. ab, so kommt allerdings das
Jahr 604. heraus, in welchem das Clo-
ster von den *Longobarden* verwüstet
seyn mußte. Wenn man nun das folgen-
de Jahr 605, als das Sterbens- Jahr
Zoronis annimmt, und von dar an 20.
Jahr, als so lange er Herzog gewesen,
zurück rechnet, so mußte unstreitig seine
Regierung mit dem Jahr 585. ihren An-
fang genommen haben. Es ist aber
schon zu mehrern mahlen erinnert, auch
von andern angemerckt worden, wie sehr
dieser Scribente in der Zeit-Rechnung ge-
fehlet, und daß er die Geschichte zum öf-
tern in ganz verkehrter Ordnung vorge-
tragen. Seine Nachlässigkeit hierunter
verrätth sich auch durch die ungewisse Re-
dens- Art, circa hæc tempora, mit der er
meistens die Zeit, wenn jenes oder dieses
geschehen, anzugeben pfleget. conf. C A-
MILL. PEREGRIN. in histor. Longob.
ap. MVRAT. T. II. P. I. p. 322. Und
eben dieses Fehlers scheint er sich auch
so wohl

so wohl was die Errichtung des Herzogthums Benevent als die Zerstörung des Casinischen Closters anbetrifft, theilhaftig gemacht zu haben. Denn aus folgenden wird erhellen, daß dieses ums Jahr 588. von den Longobarden verheeret worden, **Soto** aber im Jahr 572. als Herzog zu regieren angefangen. Von den erstern schreibt **LEO** in Chron. Oskienf. L. I. c. 2. Huic (Benedicto) sanctissimo patri succedit in Monasterii Regimine vir Reverendissimus *Constantinus* ejusdem Sancti Patris discipulus. Tertius autem a Beato Benedicto præfuit ejusdem Congregationi *Simplicius*. Quartus *Vitalis*. Quintus vero *Bonitus*. Quo præfidente *Langobardi* - - præfatum Cœnobium nocturno tempore, quiescentibus Fratribus, ingressi sunt: Qui universa deripientes, ne unum quidem illic hominem capere potuerunt, videlicet ut sermo Sancti Patris *Benedicti* completeretur, quem *Theopropo* dixerat. *Vix obtinere potui, ut mihi ex hoc loco anima cederentur.* Fugientes itaque ex eodem Cœnobio Fratres, *Romam* profecti sunt, codicem sanctæ Regulæ, quam beatus *Benedictus* descripserat, & quædam alia scripta, nec non & pondus panis, vini quoque mensuram, & quicquid suppellectilis potuerunt furripere, deferentes. Atque ex concessione Romani Pontificis *Pelagii*, qui tunc Sedi Apostolicæ præerat, juxta Lateranensē Patriarchium Monasterium construxerunt: ibique per centum ac triginta annos, quod *Casinense* Monasterium destructum permansit, habitaverunt. Und von der Wiederanrichtung besagten Closters, **id.** ibid. c. 4. Cum autem Omnipotens Deus præfatum Beati *Benedicti* Cœnobium jam deerevisset miseratione illa sua omnipotentissima restaurare, & Cœno-

Dritter Theil.

bialē institutionem, quæ inde principium sumpserat, ex ejusdem patris loco, & per orbis circulum propagare contigit, disponente Deo, ut *Petronax* civis *Bre-xiane* Urbis, vir valde religiosus, divino afflatus amore, *Romam* venisset: quem Reverendissimus *Tertius* Papa *Gregorius* cœlitus inspiratus admonuit, ut hoc *Casnum* Castrum peteret, atque Monasterium Beati *Benedicti*, quod jam per tot annos destructum manserat, suo studio reconciliare satageret. Quo annuente, mox idē Venerabilis Pontifex, cum illo aliquantos de *Lateranensi* congregatione Fratres direxit, & alia quoque illi nonnulla adjutoria contulit. Is ergo huc ad Sacrum Beati *Benedicti* Corpus perveniens, tam cum illis, qui secum venerant, quamque etiam cum aliquot simplicibus viris, quos inibi jam dudum resedissee repperit, habitare cœpit. Anno Domini septingentesimo ac vicesimo, atque ab eisdem Fratribus in Abbatem Præfatus, cooperante Deo, & Beati *Benedicti* suffragantibus meritis, constructis decenter habitaculis, ac multorum ibi Fratrum congregatione statuta, sub Regulæ sanctæ doctrina vivere studuit. Quem videlicet tres quidam nobiles viri *Beneventani* *Paldo* & *Taso*, atque *Tato* germani fratres, qui ante quindecim circiter annos Monasterium Sancti Martyris Christi *Vincentii* juxta ortum *Vulturni* fluminis de propriis sumptibus construere cœperant; cum essent potentes, ac divites, in ipso opere, tam per semet ipsos, quam per suos usque ad restaurationem loci hujus plurimum adjuverunt. - - - In sequenti tempore Sanctissimus papa *Zacharias*, qui *Gregorio* successerat, plurima huic adjutoria contulit. Ingleichen **ANASTASIVS** (doch nicht der Bibliothecarius,

Von den Herzogen zu Benevent. Soto.

Fxx x

rius,

Von den Her-
sogen zu Be-
vent.
Zoto.

rius, dem die vitæ Pontificum zugeschrie-
ben werden, mit dem ihm HORATIVVS
BLANCVS in not. ad PAVL. DIAC.
L. IV. c. 18. vermengt zu haben schei-
net, sondern ein anderer, und wie er ge-
nennet wird, *Senior S. Rom. Eccles. Bi-
bliothecarius*, der lange nicht so alt, und
vermuthlich nicht vor den Xten Seculo
gelebt, vid. MVRAT. præfat. Chron.
hujus ANASTAS.) dieser ANASTA-
SIVS schreibt in dem von ihm gefertig-
ten Chron. CASIN. ap. MVRAT.
T. II. P. I. p. 354. ausdrücklich die Zer-
störung Zotoni bey. Eo etiam tem-
pore Zotto crudelissimus Dux Beneven-
tanorum cum Longobardis nocturno
tempore Casinum ingressus, eundem lo-
cum in prædam & direptionem dedit;
sed neminem hominem illic tenere po-
tuit; ut sermo venerabilis *Benedicti* im-
pleretur, quem *Theoprobe* dixerat: Vix
obtinere potui apud Deum omnipoten-
tem, ut ex hoc loco mihi animæ con-
cederentur. Fugientes itaque ex eodem
Cœnobio Fratres, *Romam* profecti sunt,
& Librum Regulæ, quem pater *Bene-
dictus* manu sua scripserat, & pondus
libræ panis, & mensuram vini, nec
non & vestimenta & calceamenta ejus-
dem Patris, ejusque sororis secum fe-
rentes, atque ex concessione *S. Pelagii*
Papæ II. & *Tiberii Mauriti* Imperato-
ris juxta Lateranense Patriarchium Mo-
nasterium construxerunt &c. Es ist
also diese Zerstörung nach den einhelli-
gen Bericht dieser Scribenten unter
Pabst Pelagio II. zwischen den Jahren
577. und 590. unter dem Abt des Closters,
Bonito, geschehen: Gregorius M. aber,
Pelagii Nachfolger auf dem Pabstlichen
Stuhl, führt uns noch näher auf die
Spuhr, wenn er L. II. Dialog. c. 17.
schreibt: Vir quidam nobilis *Theopro-*

bus nomine, ejusdem *Benedicti* Patris
fuerat admonitione conversus, qui pro
vitæ suæ merito magnam apud eum fa-
miliaritatis fiduciam habebat. Hic cum
quadam die ejus cellam fuisset ingressus,
hunc amarissime flentem reperit. Cum-
que diu subsisteret, ejusque non finiri
lacrymas videret, nec tamen ut vir Dei
consueverat orando plangeret, sed mœ-
rendo, quænam causa tanti luctus exis-
steret, inquisivit. Cui vir Dei illico
respondit: Omne hoc Monasterium
quod construxi, & cuncta quæ Fratri-
bus præparavi, omnipotentis Dei judi-
cio gentibus tradita sunt. Vix autem
obtinere potui, ut mihi ex hoc loco ani-
mæ concederentur. Cujus vocem tunc
*Theoprob*us audivit, nos autem cerni-
mus, qui destructum modo a Longo-
bardorum gente ejus Monasterium sci-
mus. Nocturno enim tempore & qui-
escentibus Fratribus *nuper* illic *Lango-
bardi* ingressi sunt, qui diripientes
omnia, ne unum quidem hominem il-
lic tenere potuerunt. Zugleich, wenn
er von Valentiniano, welcher Bonito als
Abt gefolgt, in Prologo ad L. II. Dia-
log. p. 208. sagt: quod annis *multis* La-
teranensi Monasterio præfuerit: welches
also einige Jahre vor anno 594. anzeigt,
als in welchem GREGORIVS seine
Dialogos geschrieben, wie aus der Vor-
rede derselben, so die Monachi ordinis
S. Benedicti præmittirt, p. 116. erhellet.
Folglich ist das von GREGORIO in nur
angezogener Stelle gebrauchte Wörtlein
Modo und *Nuper* nicht von einigen Ta-
gen oder Wochen, sondern von etlichen
Jahren zu verstehen. MABILLON hat
L. VII. Annal. §. I. und in not. ad GRE-
GOR. Dialog. L. II. c. 17. durch gleichmä-
ßige Stellen bewiesen, daß bey diesem
Autore durch das Wort *Nuper* öftters so
gar

gar eine Zeit von 10. ja 20. Jahren angezeigt werde. conf. id. MABILLON in not. ad vit. Benedicti in Act. SS. ordin. S. Benedicti Sec. I. p. 16. c. 17. n. a. Gehen wir weiter auf die Zeit, da das Kloster wieder angerichtet worden, so giebt LEO OSTIENS. in Chron. Cassin. L. I. c. 4. supra recit. diesen merckwürdigen Umstand mit an, daß Paldo, Taso und Taro, so Stifter des Klosters des heil. Vincentii zu Vulturno gewesen, den Bau des Casinischen Klosters befördern helfen, und zwar im 15ten Jahr nach ihres Klosters Erbauung. Diese aber ist im Jahr 703. wie MABILLON in vita S. Paldonis cap. 14. erwiesen, geschehen: Michin kömmt nach Hinzufügung der 15. Jahre das 718de Jahr heraus, in welchen man das Casinische Kloster von neuen wieder zu erbauen angefangen. Ziehet man nun hiervon die 130. Jahre ab, als so lange Casino verwüstet gelegen haben soll, so findet sich, daß solche Verheerung im Jahr 588. mithin 6. Jahre, ehe GREGORIUS seine Dialogos geschrieben, und 2. Jahr vor Pelagii Tode vorgegangen seyn müsse. Der nur erwähnte MABILLON meynet zwar, daß solche Verwüstung weit vor das 589ste, und ohngefähr ins 580ste Jahr zu setzen, weil Valentinianus nach Gregorii angeführten Zeugnisse viele Jahre in Rom dem Kloster vorgestanden, und man wenigstens hierunter 10. Jahr verstehen müsse: Allein es wird wohl nicht so genau zu determiniren seyn, ob 6. 10. mehr, oder weniger Jahr durch *multis annis* angezeigt werden. Denn, wie das Wort *Nuper, Modo* selbst nach MABILLONI Ausspruch eine längere verkoffene Zeit, als gestern und ehegestern andeutet, so können ja wohl *multi anni* auch von 5. und 6. Jahren ge-

sagt, und müssen ja eben nicht allezeit 10. und mehr Jahr darunter verstanden werden: Zumahl alhier die Zurück-Rechnung von Wieder-Erbauung des Klosters nach Abzug der 130. Jahre, so lange es öde gewesen, uns accurat auf das 588ste Jahr, und folglich zugleich weiset, wie viel Jahre Gregorius eigentlich darunter verstanden. Es sind auch auf keine andere Art die 130. Jahr, als so lange das Kloster nach LEON. OSTIENS. Zeugniß wüste gestanden, zu rechnen, man müste denn sagen wollen, daß numerus rotundus pro incerto, 30. vor etliche 30. Jahr genommen worden. conf. GATTOLA Hist. Cassin. Vol. I. p. 10. sq. Und auf diese Weise scheint die Zeit, wenn die Zerstörung geschehen, klärllich genug dargethan zu seyn. Jedennoch ereignen sich noch hierbey einige wiedrige Umstände, so die Sache nicht auffer allen Zweifel gesetzt seyn lassen. Wenn an 718. mit Wiederaufbauung des Klosters der Anfang gemacht worden: So scheint solchem LEO OSTIENS. cit. c. 4. selbst zu widersprechen, da er von Petronax, als dem Stifter des neuerbauten Klosters, erzehlt, quod ibi habitare coeperit anno domini septingentesimo ac vicefimo, atque ab eisdem fratribus in abbatem prælatus &c. und da er noch weiter vorher, Gregorium III. als den Urheber davon aniebt. Allein, was das erste betrifft, so ist der Einwurff nicht alzu erheblich, weil der Unterschied von 2. Jahren hierbey nicht viel zur Sache thun würde. Zu dem redet er am erstern Orte von dem bereits wieder erbaueten Kloster, und saget, daß Petronax alda 720. zu wohnen angefangen, von seinen Brüdern auch zum Abt ernennet worden, folglich muß so viel Zeit vorhergegangen seyn, binnen welcher solches Kloster, wenigstens,

Von den Her-
kogen zu
Benevent.
Foto.

Von den Her-
sogen zu
Benevent.
Soto.

so weit zu Stande gebracht worden, daß es zu einer Wohnung geschickt und bequem gewesen. Der andere Einwurff ist von mehrerer Wichtigkeit. Denn, wenn es wahr ist, daß unter Pabst Gregorio III. so von Jahr 731. biß 741. gefessen, des Closters Aufbauung veranstatet worden, so kan solches ohnmöglich mit dem Jahr 718. oder 720. bestehen, noch können die 130. Jahr zulangen, daß sie zurück das 588ste Jahr erreichen solten. MATTHEVS LAVRETVS, der in seiner anno 1616. zu Venedig herausgegebenen Edition des Chronici Cassinensis durch seine unverschämte Veränderungen LEONEM und PAVLVM DIACONVM ganz verstimmet, und fast unkenntlich gemacht, hat auch bey dieser Stelle kein Bedencken gehabt, nach Belieben zu ändern, sintemahler, um die Zeiten Gregorii III. zu erreichen an statt der 120., 131. und, damit das Jahr der Zerföhrung des Closters zurück in Pelagii II. Regierung eintreffen möge, das intervallum von dar biß auf dessen Erneuerung auf 141. Jahr gesetzt hat, Elogium ejus vid. ap. ANGELVM DE NVCE in præfat. ad Chron. Cassin. Allein es ist nicht zu glauben, daß LEO OSTIENSIS einen so grossen Fehler begangen, und die Zeiten Pabsts Gregorii III. mit den Jahr 720. verbunden haben solte. Es ist also ganz wahrscheinlich, daß die Worte: *Reverendissimus tertius* nicht von LEONE sondern von einem andern beygesetzt worden, zumahl da PAVL. DIAC. L. VI. c. 40. welchen ohne Zweifel LEO vor Augen gehabt, von diesen Zusatz nicht das geringste weiß. PETRVS DIACONVS in seinen Buch de ortu & obitu Justorum sacri cœnobii Cassinensis setzt die Erbauung dieses oft erwöhten Clo-

sters so gar unter die Zeiten Pabsts Zacharia, wenn er c. 21. schreibt: *Petronax Cassinensis Abbas dum causa salutis Hierosolymam pergere vellet, a Zacharia papa monitus Cassinam advenit eundemque locum restaurans, usque ad finem vitæ sanctissime ac religiosissime ibi conversatus est.* Allein dieser Autor hat so wohl die Umstände der Zeit als der Sache unter einander verworffen, und die deutlichsten ältern Nachrichten nicht vor Augen gehabt. Da PAVLVS DIACONVS, LEO OSTIENSIS, ja selbst Zacharias in der dem Closter ausgefertigten Urkunde es nicht sich, sondern Gregorio zugeschrieben, so scheint unstreitig zu seyn, daß Gregorius III. das Casinische Closter, zu dessen Erneuerung Gregorius II. den Grund geleyet, vollends ausgebauet, und mit unterschiedenen Gütern und Freyheiten beschencket habe, wie in erwöhter Urkunde angeführet wird. ap. MARGARIN. in Bullar. Casin. T. I. p. 3. Nam a Longobardis pervasum & igne crematum est. Fratres autem ad Apostolicam Sedem venientes, ex concessione S. prædecessoris nostri Pelagii, juxta Lateranense Palatium Monasterium construxerunt, atque per prolixum temporis habitaverunt. Sed cum jam Omnipotens Deus censuisset Casinense Cœnobium restaurare, ac Cœnobiale institutionem, quæ inde principium sumpserat, ex eodem loco propagare, a Reverendissimo Gregorio III. prædecessore nostro Petronax dilectus filius noster est ad restaurandum directus; qui dum ad eundem locum venisset, idem prædecessor noster Gregorius ex hoc mundo migravit. Sed post ejus excessum, quum parvitas nostra in Sede Apostolica successisset, opus ab illo cœptum in restauratione

tione ejusdem Cœnobii, adjuvante Domino, ad finem usque perduximus. Hæc autem eo die, quo Sanctissimi Patris Ecclesiam dedicavimus, parvitas nostra obtulit &c. Daß aber Petronax allererst von Gregorio III. oder so gar von Zacharia nach Casinum abgesendet worden, läufft wieder alle bisher angeführte Beweissthümer, zu denen noch dieses zu fügen, daß Petronax noch vor dem Jahr 752. gestorben, gleichwohl aber 32. Jahr dem Closter vorgestanden, und folglich bereits im Jahr 720. Abt gewesen seyn müsse: LEO OSTIENS. schreibt davon also: L. I. c. 8. Fuit autem prædictus Abbas sextus a Beato *Benedicto* temporibus Imperatorum *Leonis*, & *Constantini*, & *Luitprand* Regis *Langobardorum*, *Romanorum* vero Pontificum, *Gregorii*, & *Zacharia* & *Gregorii Beneventani* Ducis, atque præfati *Gisulfi* junioris, qui cum præfuisset huic Monasterio annis triginta duobus, defunctus est II. Nonas Maji, & sepultus in porticu juxta Ecclesiam Sancti Martini. *Optatus* Abbas septimo loco a Beato *Benedicto* ordinatus, sedit annis decem. Hic fuit temporibus prædicti *Constantini* Imperatoris, & *Leonis* filii ejus, & præfati Ducis *Gisulfi* & *Stephani* Secundi Papæ. Diese Stelle bekräftiget vollkommen, daß bey eben diesen Autore c. 4. das Wort tertius nicht von LEONE selbst Gregorii Nahmen beygesetzt worden, weil er hier solches aussengelassen, und keinen andern als Gregorium II. verstehen kan. Daß aber Petronax albereit im Jahr 752. gestorben gewesen, bezeuget sein Nachfolger am Closter *Optatus*, welcher eben in diesem Jahr von Pabst *Stephano* II. an den Longobardischen König *Aistulphum* ver-

schicket worden, wie in der Historie der Longobarden S. unter *Aistulpho* sub lit. b. angeführt worden, anderer Beweissthümer zugeschwiegen. conf. CAMILL. PEREGRIN. ap. MVRAT. T. V. p. 202. & T. II. P. I. p. 325. BOLLAND. ad d. XIII. Februar. p. 695. n. 27. sqq. Und nummehr wird auch leicht seyn zu erweisen, daß dieser Ort 130. Jahr müste gestanden. Es ist oben schon bemercket worden, daß PAVL. DIAC. nur von 110. weist, mit diesem kömmt überein Codex MSC. LEONIS OSTIENS. ANGELO DENUCE signatus sub B.) hingegen der andere Codex signatus sub A.) in gleichen editio Veneta de anno 1513. Parisiens. a JAC. DV BREVL 1602. edita, wie auch ANGELVS DENUCE in seinen edirten Chronico Cassin. haben 130. Jahr. Aus den bisherigen siehet man, daß die Zerstörung des Closters unter Pelagio geschehen seyn müsse. Wolte man also auch nur vom letzten Jahr Pelagii 590. bis auf das 1ste Jahr Gregorii II. 714. rechnen, so kommen nicht 110. sondern 124. heraus. Nimmt man ferner die oben beygebrachten Zeugnisse zur Hand, so wird sich finden, daß allerdings eine Zeit von 130. ja eher mehr als wenigeren Jahren verflossen, ehe besagtes Closter wieder errichtet worden. Michin scheinnet auf diese maße sattfam erwiesen zu seyn, daß dessen Verwüstung im Jahr 588. geschehen. Gleich nach Erzählung dieser Geschichte, so PAVLVS DIACON. L. IV. c. 18. vorgetragen, kömmt er c. 19. auf den Tod *Zoronis*: Mortuo igitur *Zotone Beneventanorum* duce. Er muß derowegen einige Zeit nach den 588sten Jahre gestorben seyn, folglich, da sein Regiment 20. Jahr gedauert, um die Jahre 570. 571. 572. zu regieren ange-

Von den Heroen zu Benevent. Zoro.

Von den Herzogen zu Benevent.
Zoto.

angefangen haben. Autor indicis ducum præfixi Chron. Anonymi Salernit. ap. MVRATOR. T. II. P. II. p. 168. setzt den Anfang von Herzogthum Benevent anno 568. gleich ins erste Jahr, da die Longobarden nach Italien gekommen. Anno, sagt er: ab incarnatione domini quingentesimo sexagesimo octavo principes coeperunt principari in principatu Beneventano, quorum primus vocabatur Zoto. In gleichen CONSTANT. PORPHYROGEN. de adm. Imp. c. 27. Tunc autem temporis Longobardi Pannoniam incolebant, quæ nunc Turcarum sedes est, & missis ad eos fructibus omnis generis Patricius, isthæc ipsis significavit: Venite &c. His vero auditis persuasi Langobardi cum familiis Beneventum venerunt. Cives autem Beneventani cum intra urbem illos admittere nollent, extra eam prope murum ad flumen habitant, ædificata urbe parva, quæ *Civita nova*, id est nova civitas appellatur, extatque etiam hodie. Intrabant etiam urbem & Ecclesiam, doloque superiores facti habitatoribus omnibus, eos universos occiderunt, urbemque occuparunt, gladiis enim intra fulles occultatis, Ecclesiam ingressi pugna excitata, universos, ut supra dictum est, interemerunt. Et inde excursionem in omnem directionem Thematis *Longobardia & Calabria* facta, subjecerunt eam usque ad *Papiam* &c. Allein die falschen und fabelhaften Umstände, mit welchen letzterer die Ankunft der Longobarden erzehlet, machen alles verdächtig: Kaum haben sie den Fuß aus Pannonien gesetzt, so sind sie mit einem Sprunge in Benevent, und von da führt er sie wieder zurück nach Pavia, da doch PAVLVS DIACONVS die Ordnung ihres

Zuges ganz anders beschreibt, es auch nicht möglich scheint, daß sie gleich mit dem ersten Jahre ihrer Ankunft sich bis Benevent ausbreiten können, wenn man gleich Italien damals von allen Einwohnern, so Widerstand zu thun geschickt gewesen, entblößet sich vorstellen wolte. Vielmehr sagt WARNEFRIDVS L. II. c. 26. daß Alboinus nicht einmahl bis nach Rom gekommen: *Alboin invasit omnia usque ad Tusciam, præter Romam & Ravennam.* conf. Anon. dissert. de Ital. med. ævi ap. MVRATOR. T. X. p. 196. n. 97. Daher auch der Autor indicis Ducum eben so wenig Glauben verdienet, zumahl, da noch nicht ausgemacht ist, wer der Verfasser dieses Verzeichnisses der Beneventanischen Herzoge sey. vid. CAMILL. PEREGRIN. Histor. Langob. ap. MVRATOR. T. II. P. I. p. 286. Es scheint demnach der Anfang von Zotonis Regierung im Herzogthum Benevent von denen meisten mit mehrern Rechte ins Jahr 571. oder nach unsrer Rechnung 572. gesetzt zu werden, als wohin sich vermuthlich um diese Zeit ein Theil Longobardischer Völker gewendet, und solche Gegend sich unterwürffig gemacht haben mag, wie unter Sardoaldo den 1sten Herzog zu Spoleto n. a) angeführet. Ueberdieses meynt CARACCIOLVS in Propyl. ad quatuor Chronolog. apud MVRAT. T. V. p. 8. hiervon den stärcksten Beweis. Grund bey LEONE OSTIENSI L. I. Chron. Cassin. c. 49. gefunden zu haben, da gesagt wird ad an. 891. daß die Herzogliche und Fürstliche Regierung zu Benevent von Zotone an, bis dahin 320. Jahr gewähret. His temporibus *Symbaticus* Patricius veniens a *Constantinopoli* oblect *Beneventum* per menses circiter tres. cepit.

cepitque illam XV. Cal. Novembris anno Domini DCCCXC. primo completis videlicet CCC. & XX.) sic CARACIOLVS cum LAVRETO, alii CCC. & XXX. legunt) annis a *Zotone* primo Duce *Beneventi*, per cuius temporis spatium *Langobardorum* tam duces quam principes eandem civitatem tenuerant. Allein es ist vorher erinnert, wie verderbt diese Edition des *LAVRETI*, und wie wenig ihm Glauben bezumessen, da hingegen so wohl die beyden von *ANGELO DE NVCE* gebrauchten Codices sub A. und B. die *Venetianische* und *Parisische* Edition, ein Codex *MSC. Casinens.* Num. 353. ap. *CAMILLVM PEREGRIN.* in *Hist. Langob.* p. 321. ingleichen das fragmentum *Histor. Langob.* ap. eund. p. 279. nicht 320. sondern 330. Jahr haben. Und auf diese Art müste *Zoto* anno 561. bereits Herzog gewesen seyn; Da aber durch andere Beweis-Gründe dargethan, daß *Zoto* nicht vor den 572sten Jahre als Herzog über *Benevent* zu regieren angefangen; So scheint solches falsch zu seyn. *CAMILIVS PEREGRINIVS* in *dissert. de Ducat. Benevent.* dissert. I. sucht diesem Irrthum auf diese Maasse abzuhelffen, daß er die Zeit, da *Langobardische* Völcker um *Benevent* gewohnet, von dem daselbst errichteten Herzogthum unterscheidet. Er meynet, daß bereits vor *Zoronis* angetretener Regierung, und vor der allgemeinen Ankuft der *Langobarden* sich einige von ihrer Nation um *Benevent* niedergelassen, und von diesen Zeiten müste man die 130. Jahre bey *LEON. OST.* verstehen, welche ermelter *Scribent* mit der Errichtung des Herzogthums unter *Zotone* vermengt habe. Zum Beweis seiner Muthmassung führt er an, daß bereits um

die Jahre 552. und 553. *Narses* in *Italien* wieder die *Gothen* sich *Langobardischer* Hülfss-Völcker bedienet, wie aus des *PROCOPI.* *Goth. L. IV. c. 26.* ingleichen aus *PAVL. DIAC. L. II. c. I.* erhelle. vid. verb. sub *Regibus Longob.* §. II. not. b) recit. Nun wäre nicht unwahrscheinlich, daß nach vollbrachten diesen Kriege einige von diesen Völkern von der Annehmlichkeit des Landes eingenommen, lieber in *Italien* zu bleiben, als wieder nach Hause zu kehren sich gefallen lassen, da sie sich denn nach einigen Herumschweiffen, zu ihren Wohn-Platz, die Gegend um *Benevent* ausgesehen, auch sich endlich der Stadt anno 561. bemächtiget. Von dieser Zeit an hätten sie ohne Zweifel unter *Griechischer* Vorherrschaft gestanden, biß sie nach Ankuft der gesamten Nation sich gleichfalls zu empören angefangen, und nachmahls ein eigenes Herzogthum unter *Zotone* ums Jahr 571. aufgerichtet. Alle diese Muthmassungen gründet er auf angezogene Stelle *CONSTANTINI PORPHYROGEN. c. 27.* Und obwohl selbst *PEREGRINIVS* gestehen muß, daß solche Erzählung sehr fabelhaft, und allen andern *Historischen* Zeugnissen zuwieder, so meynt er doch die Wahrheit nur leicht erwehnter Umstände noch darinne entdeckt und gefunden zu haben. conf. idem *PEREGRIN.* in *hist. Longobard.* ap. *MVRAT. T. II. P. I. p. 322.* Solche Muthmassung scheint mit demjenigen, was bey *Faroaldo* den 1sten Herzog zu *Spoleto* n. a) gebracht, ziemlich übereinzukommen. *Ubrigens* kan wohl *Zoronis* Herzogliche Regierung nicht vor dem 571sten, oder vielmehr 572sten Jahre, und auch nicht später ihren Anfang genommen haben. Solches zeigen die *Regierungs-Jahre* der
fol-

Von den Herzogen zu Benevent. Zoto.

Von den Her-
zogen zu Benevent.
Zoro.

folgenden Herzoge bis auf Grimoaldum, welcher ohnstreitig anno 663. König der Longobarden worden, und zu gleicher Zeit das Herzogthum seinem Sohne Romualdo übergeben. Denn wenn man bis dahin die Jahre von jedes Herzogs Regierung, so, wie sie PAVLVS DIACONVS angiebt, zusammen rechnet, so werden solche 91. Jahr betragen, folglich nach Abzug von 663. das 572ste als Zoronis 1ste Regierungs-Jahr anzeigen. Ferner sehet selbst PAVLVS DIACONVS L. IV. c. 19. Arichis, so Zoroni im Herzogthum gefolget, Anfang in die erstern Jahre Agilulfi, der anno 590. zum König erkläret, und 591. gecrönet worden. vid. die Historie der Longobarden. Es bekräftiget dieses Pabst Gregorius, welcher L. II. Epist. 46. dieses Arichis, als Herzogs im Jahr 592. gedencket, sintemahl solche Epistel indict. X. gegeben, die mit ermelten Jahre übereintrifft. Ingleichen erhellet aus der in folgenden §. sub a) angeführten Urkunde, daß er anno 592. zu regieren müsse angefangen haben. Dannenhero am glaublichsten, daß Zoro 572. Herzog zu Benevent gewesen. Ob er aber von Alboino, gleich dem Herzog von Frisaul, eingefest, oder aber von seinen Longobarden darzu erkläret worden, bleibt ungewiß. So viel aber gewiß, daß

ihn nicht allererst Autharis zum Herzoge ernennet haben könne. Denn obangezogene Worte PAVLI DIACONI L. III. c. 33. & 34. woraus die meisten solches gefolgert, besagen solches nicht ausdrücklich. CARACCIOLVS in propyl. p. 9. meynt, daß nach den klaren Worten PAVLVS DIACONVS so viel zu verstehen gebe: Es sey um diese Zeit geschehen, daß Autharis durch Spoleto nach Benevent gekommen (per Spole-tum Beneventum pervenisse.) Es habe also der König nicht erst die Stadt erobern dürfen, sonst müsse es Spoleto eben so arg bey seiner Anfunfft ergangen seyn, sondern wie er gutwillig von dastigen Herzoge ein und aufgenommen worden, sey er von hier aus noch weiter gegangen, habe unterschiedene Orte um diese Gegend erobert, und Zoroni unterworffen. (*candemque regionem, scilicet Beneventanam, non Beneventum ipsum, cepisse*) CAMILLVS PEREGR. in dissertat. de Ducat. Benevent. dissert. I. sagt: Autharis sey vielleicht dieserhalben nach Benevent gekommen, um Zoronem gleich den andern Herzogen zu Erlegung eines Tributs anzuweisen; So viel uns deucht, so vertragen sich beyde Meynungen beyammen: Zoro starb an. 592. nachdem er 20. Jahr als Herzog regieret, und sein Nachfolger hieß Arichis.

§. 2.

Arichis.

Arigis, Arichis oder Aroges in Friaul geböhren, ein Andernwanter von Bisulpho Herzogen zu Friaul, an dessen Hofe er sich aufgehalten hatte, und seine Kinder erziehen helfen, wurde nach Abgang Zoronis anno 592. vom König Agilulfo zum Herzog von Benevent ernennet. Von ihm finden wir, daß er Arulfo, Herzogen von Spoleto, wieder die Römer beygestanden, und im Jahr 592. Neapel unter sich zu brin-

zu bringen bemühet gewesen. a) Er soll biß in die 50. Jahr regieret haben, als er in hohen Alter anno 641. gestorben und einen Sohn *Njo* hinterlassen, den er aber selbst wegen seines blöden Verstandes zur Regierung vor untüchtig gehalten, daher er kurz vor seinem Ende an *Njonis* Stelle *Rodoaldum* und *Grimoaldum*, *Gisulfi* Söhne, so nach ihrer Brüder *Tato* und *Eacconis* Tode nach *Benevent* geflüchtet hatten, und von *Arichis* an Kindes statt aufgenommen worden, denen Ständen zu ihren *Herzogen* vorgeschlagen. b)

Vonden Herzogen zu Benevent. *Arichis*.

a) PAUL. DIAC. L. IV. c. 19. Mortuo igitur *Zottono Beneventanorum* Duce, *Arigis* in loco ipsius a Rege *Agilulfo* missus successit. Qui ortus in *Forojulii* fuerat, & *Gisulfi Forojuliani* Ducis filios educarat, eidemque *Gisulfo* consanguineus erat. Bey VGHHELL. Ital. Sac. T. VIII. p. 18. & T. X. append. p. 432. finden wir ein Diploma, das unter seiner Regierung gegeben ist: temporibus Domini viri gloriosissimi *Arichis* summi Ducis gentis *Longobardorum*, anno vigesimo quarto gloriosissimi Ducatus, qui mense Martio indictione quarta, firmatus: Welche Characteres mit dem Jahr 616. übereintreffen, woraus erscheinet, daß er anno 592. und zwar nicht vor den Monath Martio zu regieren angefangen. GREGOR. M. L. II. epist. 46. indict. 10. De *Neapolitana* vero urbe, excellentissimo Exarcho instanter imminente, vobis indicamus: quia *Arigis*, ut cognovimus, cum *Ariulpho* se fecit, & Reipublicæ contra fidem venit, & valde infidiatur eidem civitati, in quam si celeriter Dux non mittatur, omnino jam inter perditas habetur. Doch wird nicht gemeldet, daß er solches ausgeführt, und scheinet er nachgehends mit dem Pabst in guten Vernehmen gestanden zu haben, sitemahl GREGORIVS M. in einem Briefe, so ums Jahr 602. geschrieben, bey ihm um Beyhülffe, zu Besörde-

Dritter Theil.

rung des Baues an der SS. Peter und Pauls Kirche anhält, und ihn darzu als seinen Sohn mit väterlicher Liebe anvermahnet, woraus zugleich zu mutmaßen, daß *Arichis* der rechtgläubigen Kirche zugethan gewesen. GREGOR. Epist. 21. L. XII. indict. V. Quia sic de gloria vestra, sicut revera de filio nostro confidimus, petere aliqua a vobis fiducialiter provocamur, arbitantes quod minime nos patiamini contristari, maxime in tali re unde anima vestra multum poterit adjuvari. Indicamus autem propter Ecclesias beatorum Petri & Pauli aliquantas nobis trabes necessarias esse: & ideo *Savino* Subdiacono nostro injunximus de partibus *Brutiorum* aliquantas incidere, & usque ad mare in locum aptum trahere debeat. Et quia in hac re solatiis indiget, salutantes gloriam vestram, paterna caritate, petimus ut actionariis vestris, qui in illo loco sunt, deputetis, ut homines, qui sub eis sunt, cum bobus suis in ejus transmittere debeant solatium: quatenus vobis concurrentibus, melius quod ei injunximus possit perficere. Nos enim promittimus quia dum res perfecta fuerit, dignum vobis xenium, quod non sit injuriosum, transmittemus. Nam scimus nos considerare: & filiis nostris, qui bonam voluntatem exhibent, respondere. Unde iterum petimus, gloriosissime

Y y y

fine

Von den Her-
zog en zu
Benevent.
Arichis.

sime Fili, ut ita facere debeatis, ut & nos vobis possimus esse præstito beneficio debitores, & vos mercedem pro Sanctorum Ecclesiis habeatis. vid. PAVL. DIAC. L. IV. c. 20. also eben dieser Brief anzutreffen. conf. BOLLAND de S. Sabino §. 10. p. 319. it. de S. Barbato §. 1. n. 5. p. 137.

b) PAVL. DIAC. L. IV. c. 41. His ita peremtis Dux *Forojulianus Grasulfus Gifulfi* germanus constituitur. *Radoaldus* vero & *Grimoaldus*, despectui ducentes sub patris sui *Grasulfi* potestate degere, cum essent jam prope juvenilem ætatem, adscensa navicula remigantes ad *Beneventi* fines perveniunt. Exinde ad *Arichim Beneventanorum* ducem, suum quondam pædagogum, properantes, ab eo gratissime suscepti & filiorum loco sunt habiti. & c. 46. Defuncto ergo *Arichis*, qui ducatum quinquaginta tenuerat annis, *Ajo* ejus filius *Samnitum* ductor effectus est, cui tamen *Radoaldus* & *Grimoaldus*, sicut seniori fratri & domino, per omnia paruerunt. Qui *Ajo* cum anno & mensibus quinque *Beneventanum* ducatum regeret, venientes *Sclavi* cum multitudine navium longe a civitate *Seponto* castra posuerunt, occultas foveas circa sua castra facientes. Cum *Ajo* super eos absentibus *Radoaldo* & *Grimoaldo* venisset, eosque debellare vellet, equus ejus in unam de eisdem foveis cecidit, atque irruentibus super eum *Sclavis*, simul cum aliquantis viris extinctus est. Quod cum *Radoaldo* nuntiatum fuisset, cito veniens, eisdem *Sclavis* propria illorum lingua locutus est. Cumque propter hoc segniores ad bellum reddidisset, mox super eos irruens, magnaque strage eos prosternens, & *Ajo* nis mortem ultus est, & de illis finibus eos qui remanserant hostes fugam pete-

re coëgit. CAMILL. PEREGR. in histor. Principum Longobard. p. 323. merckt bey diesen 46ten Capitel PAVLI DIACONI folgendes an: Ipse viderit *Paulus*, quo pacto hic *Arichis* antequam esset Dux, Pædagogus fuit *Radoaldi* & *Grimoaldi*: cumque in Ducatu vixisset ann. 50. illos, *florum juventutis habentes*, sibi & filio Ducatus successores instituit. HORATIVUS BLANCVS in not. ad WARNEFRID. L. IV. c. 45. n. 229. erkennt zwar hierbey einige Schwierigkeit, siehet aber dennoch PEREGRINI Einwurff nicht vor erheblich an. Ob nun gleich bekant, daß die anni juventutis bey den Alten bis ins 45. Jahr gezehlet worden, und *Cæsar* bey DIO L. XXXVII. p. 46. annoch *væos* heist, da er bey nahe 40. Jahr alt war. conf. VARRO ap. CENSOR. de die natali c. 14. VOSS. instit. orat. p. 291. & ipse CAMILL. PEREGRIN. in Hist. Princip. Longob. p. 230. So ist dennoch hierunter PAVLI DIACONI Meinung nicht zu behaupten noch derselben bezupflichten. Denn so müste bereits ums Jahr 641. als in welchen *Arichis* gestorben, *Grimoald* oder *Radoald* 54. Jahr alt gewesen seyn, wenn man auch sehen wolte, daß sie anno 592. als um welche Zeit *Arichis* Herzog worden, nur allererst 4. jährig gewesen Nun möchte aber wohl im 54. Jahre die Blüthe der Jugend ziemlich abgefallen seyn. Ferner so wäre es ohnmöglich, daß an. 615. als die *Awaren* so schrecklich zu *Friaul* gehaufet, dieser *Grimoald* noch so klein gewesen, daß er kaum auf einen Pferde sitzen können. vid. die Genealogische Tabelle der Herzoge von *Friaul* sub *Gifulpho*, wenn solcher bereits vor anno 592. gelebet, weisn er alsdenn 20. und mehrere Jahre erreicht haben müste. Folglich
fan

kan auf diese Maasse Arichis dieser beyden Brüder Hofmeister wohl schwerlich gewesen seyn, ja nicht einmahl der beyden ältern Brüder Taso und Cacconis. Denn gesetzt, daß diese anno 592. auch nicht älter als nur 4. Jahr gewesen, so würden sie anno 636. bereits das 48ste Jahr erreicht haben, da sie der Patricius Gregorius durch Bescheerung des Barts, welche Ceremonie doch bey weit jüngern Jahren geschehen mußte, an Kindes statt annehmen wolte. vid. die Genealogische Tabelle der Herzoge von Friaul sub Tafone & Caccone. §. 1. 2. Es kan dannenhero WARNEFRIDI Meynung auf diese Art unmöglich bestehen, und wenn ja Arichis als Hofmei-

ster der Fürstlichen Kinder an Gisulfi Hofe zu Friaul gedienet haben soll, so muß solches weder von Taso und Caccone, noch Grimoaldo und Rodaldo, sondern von andern Kindern des Gisulfi, die vielleicht bey der Verheerung der Stadt Friaul umgekommen, und deren Andencken PAVLO DIACONO entfallen, verstanden werden. Daß Arichis 50. Jahr lang Herzog gewesen, bekräftigen über PAVL. DIACON. Chron. Duc. Benevent. autore Monacho S. Sophiæ p. 320. Arichis sedit an. 50. ingleichen Chron. Benevent. Cavenle p. 333. Arichis natus in Foro-Julii an. quinquaginta. so doch als incompleti zu zehlen.

Vonden Herzogen zu Benevent. Arichis.

§. 3.

Ajo, ein Sohn des vorigen, hatte das Unglück, daß als ihn der Vater an den Königlich Longobardischen Hof nach Pavia schickte, ihm zu Ravenna von den Römern ein vergifteter Trunck gereicht ward, der ihn seines Verstandes beraubte; Dahero er auch nach des Vaters Verordnung das Regiment nicht selbst führen, sondern solches auf seine Verwandte Rodoaldum und Grimoaldum verfället werden sollte. Nichts destoweniger wurde nach Arichis Ableben die Herzogliche Regierung unter Ajonis Nahmen geführt, obwohl Rodoaldus und Grimoaldus dabey das Ruder hauptsächlich geführt zu haben scheinen. Es währete diese Regierung nicht länger als ein Jahr und wenige Monathe, sintemahl Ajo in einem Treffen wieder die Slaven unglücklicher Weise umkam, dessen Tod aber Rodoald und Grimoald durch der Slaven vblige Niederlage rächeten. a)

Ajo.

a) PAVL. DIAC. L. IV. c. 45. Ad hunc regem Arichis Dux Beneventi filium suum Ajonem direxit. Qui cum Ravennam venisset, Ticinum pergens, ibi ei Romanorum malitia talis potio data est, quæ eum mente excedere faceret: atque ex eo tempore nunquam pleni sanique sensus fuit. Igitur cum dux

Arichis, hujus de quo diximus pater, jam maturus annis ad diem ultimum propinquasset, sciens filium suum Ajonem non recti esse sensus, Rodoaldum & Grimoaldum, jam florem juventutis habentes, quasi proprios filios Longobardis qui aderant commendavit; eisque dixit, quod melius eos regere istli, quam

Dny 2

Von den Herzogen zu Benevent. Ajo.
 quam Ajo filius suus possit. I D. c. 46. Ajo filius istius Arechis an. I. menf.
 §. præced. recit. Chron. Benev. Monast. V. Ille pugnavit cum Sclavis ad Au-
 S. Soph. p. 320. Ajo filius ejus sed. an. fidum & interfecerunt illum per inge-
 I. m. V. Chron. Benevent. Cavenf. p. 333. nium.

§. 4.

Radoaldus. Nach Ajonis Tode, wurde anno 642. Radoaldus Herzog zu Benevent. Er und sein Bruder Grimoaldus hatten schon bißanhero bey Ajonis Leb-Zeiten die Regierung, und Ajo nichts mehr als den Herzoglichen Titel geführt, iezo wurde beydes verknüpffet, doch bliebe das Regiment unter ihnen nicht gemeinschaftlich, sondern Grimoald überließ die Herzogliche Würde Radoalden, als seinem ältern Bruder, alleine, biß nach Verlauff 5. Jahre Radoald starb, da ihm alsdenn Grimoald folgte. a)

a) Radoald und Grimoald, waren Gifulphi, des erstern Herzogs zu Friaul, Söhne. Sie mußten bey den Einfall der Hunnen in Friaul, nebst ihren andern Geschwister viel ausstehen, und flüchtig werden, wovon unter Gifulpho ein mehrers zu befinden, siehe auch, was von ihnen kurz vorher §. 2. unter Arichi berichtet worden. Was übrigens unter Radoaldi Regierung vorgegangen, hat PAVLVS DIACONVS nicht aufgezeichnet; Er sagt L. IV. c. 47. nichts mehr, als: apud Beneventum mortuo Radoaldo Duce, qui Ducatum quinque rexerat annis, Grimoaldus ejus germanus Dux effectus est, gubernavitque Ducatum Samnitium annis viginti & quinque &c. In einigen Editionen, als in der Frobeniana, sind die Worte: qui ducatum quinque rexerat annis nicht befindlich. Es mehnt dannenhero CAMILLVS PEREGR. in der oftangezogenen Histor. Longob. p. 323. weil Radoaldo keine absonderliche Regierungsjahre angesetzt, daß beyde Brüder nach Ajonis Abgang gemein-

schaftlich die Regierung übernommen, und solche auf diese Art 5. Jahr lang fortgeführt, doch müsse man Grimoaldi 25. Regierungsjahre nicht eher, als von alleinigen übernommenen Regiment zu zehlen anfangen, obgleich von PAVLO DIACONO, die 5. Jahre mit in die 25. von Grimoaldi Regierung eingerechnet worden. Allein meines Erachtens geschiehet hier WARNEFRIDO zu viel. Und man lasse auch besagte Stelle aus dem Contextu weg, und betrachte den nachmahligen Zusammenhang der Worte: So wird dennoch nicht eine anfangs gemeinschaftliche Regierung daraus erzwungen werden können, sondern man wird klärlich sehen, WARNEFRIDI Sinn und Meinung gehe deutlich dahin, daß Grimoald allererst nach Abgang Radoaldi, zum Herzog ernennet worden, und davon der Anfang seiner 25. Regierungsjahre, worunter sein 9. jähriges Königliches Regiment mit begriffen, zu zehlen müsse angefangen werden. Es scheint dannenhero vielmehr, daß diejenigen Abschriften,

ten, wo die Zahl der Jahre von Radoal-
di Regierung aussen gelassen, nicht von
den besten und vollkommensten Codicibus
genommen worden, weil man doch solche
in den meisten findet, auch überdies das
Chronicon Benevent. Monast. S. Sophiae,
ingleichen Chronicon Beneventan. Ca-
vense, so wohl Radoaldo als Grimo-

aldo ihre Regierungs-Jahre ieden ab-
sonderlich und successive, jenem 5. und
diesem 25. zuschreiben. vid. MURAT.
Script. T. II. P. I. p. 320. & 333. Ubrig-
ens ist dieser Radoald nicht mit dem
Longobardischen Könige Radoaldo,
ingleichen dem Herzog von Friaul glei-
ches Namens zu vermengen.

Von den Her-
zogen zu
Benevent.
Radoald.

§. 5.

Grimoald folgte im Jahr 647. seinem Bruder in der Regierung. Grimoald.
Er war ein tapfferer Herr, und bewiese solches an den Griechen, so
Monte S. Angelo am Gebürge Gargano gelegen, überfielen und plün-
derten, die Grimoald in einen Treffen völlig erlegte. Was er aber seit
dem bis anno 663. da er das Longobardische Königreich an sich brach-
te, weiter verrichtet, davon ist uns keine Nachricht aufbehalten worden.
Hingegen was unter seiner Königlichen Longobardischen Regierung vor-
gegangen, ingleichen was seine Geschlechts-Fortpflanzung betrifft, davon
besehe die Genealogische Historie der Longobardischen Könige. a)

a) PAUL. DIACON. L. IV. c. 47. Apud Beneventum vero mortuo Rado-
aldo Duce, qui Ducatum quinque rexe-
rat annis, Grimoaldus ejus germanus
Dux effectus est, gubernavitque ducatum
Samnitium annis viginti & quinque.
Wobey dieses anzumercken, daß WAR-
NEFRIDVS unter den 25. Jahren die 9.
Jahre seines Königlichen Regiments mit
begreiffet, so doch als incompleti zu zeh-
len. Ihm folgen Autor Chron. Benev.
Monaster. S. Sophiae, Chron. Benev. Ca-
venf. Radoaldus anni quinque, Grimo-
aldus frater ejus an. viginti quinque.
conf. BOLLAND. ad vit. S. Sabini §. 10.
n. 60. Von ihm fährt PAUL. DIA-
CONVS l. c. fort: Hic de captivapuel-
la, sed tamen nobili, cujus nomen Ita
fuit, Romualdum filium & duas filias ge-
nuit. Qui cum esset vir bellicosissimus,
& ubique insignis, venientibus eo tempore

Gracis, ut oraculum sancti Michaelis
Archangeli in monte Gargano situm de-
prædarentur, Grimoaldus super eos cum
exercitu veniens, ultima eos caede pro-
stravit. CAMILL. PEREGRIN. in
dissert. VII. de Ducat. Benevent. glaubt,
PAVLVS DIACONVS habe aus
Scham des unter seinen Landes-Leuthen
so lange beygehaltenen Heydnischen Aber-
glaubens, das was die Longobarden
selbst verübet, denen Griechen beyge-
messen, und daher alles, was vor ihrer
Befehrung, so allererst im Jahr 663.
nach der Belagerung von Benevent
durch Hülffe des heiligen Barbati vor-
gegangen, hätte können gesagt werden,
mit Fleiß verschwiegen, oder auf ganz
verkehrte Art erzehlet. Gracis sacrile-
gia ista, sind seine Worte, cum adscribit,
vereor ne imponat nobis Paulus, suspe-
ctæ mihi semper fidei auctor in his, quæ
suorum

Von den Her-
rogen zu
Benevent.
Grimoaldo.

suorum Langobardorum officere possunt decori, cur enim potius non credam talia ab iis commissa, quos constat *Cassinense* Monasterium superioribus annis diripuisse, ac Idololatriam, sive Arianam hæresim, nam discrepant de hoc auctores, ad annum usque 663. fuisse sectatos, nempe *Langobardos* Ducatus *Beneventani*: cum cæterum sit manifestum, *Græcos* ex antiquo ritu impenso studio Sanchi Michaelis nomen coluisse - - - Credam igitur vere tunc *Græcos* cum *Langobardis* ad *Garganum* pro ejus loci possessione, sicut pro alijs alibi frequenter, conflixisse, atque hos victoria potitos sacram Archangeli specum diripuisse - - - Sacrilegæ igitur rapacitatis opprobrium e *Langobardis* Paulus convertit in æmulos *Græcos* &c. Desgleichen sagt er von dem Autore der von ihm angeführten actorum angelicæ apparationis, so ebenfalls ein *Longobarde*, und von den *Griechen* erzehlet, daß sie damahls allererst befehret worden. Eodem utique consilio autor angelicæ apparationis talem maculam e sua gente convertit in æmulos *Neapolitanos* & *Græcos*, nomenque penitus siluit *Langobardorum*: deme hierinne nachgehends der *Cassinische* Münch §. sq. sub b) citat. gefolgt. conf. quæ dicta sunt sub *Grimoaldo* Rege *Longobardorum*. Er ziehet sich ferner auf die *Acta S. Barbati*, woraus zu sehen, daß damahln die *Longobarden* in *Heydnischer* Abgötterey gelebet, und allererst anno 663. sich bekehren und tauffen lassen, auch nachmahls wiederum angefangen den heil. *Michael* auf den *Berg Gargano* gebührend zu verehren: Allein diese *Beweissthümer* sind noch nicht dermaßen überzeugend, daß man deswegen *WARNEFRIDVM* eines so groben partylichen Fehlers vor

überführt halten kan. Denn solten wohl die *Griechen* deshalb ganz frey gesprochen werden, weil eben der heil. *Michael* bey ihnen in sonderbaren Ehren gehalten worden? Die ältesten und neuern *Geschichte* legen uns viel Exempel dar, aus welchen man siehet, daß man sich durch die Religion von unmenschlichen Thaten nicht abhalten lassen. Man lese nur das, was selbst von *Constante* nach Aufhebung der *Beneventanischen* Belagerung erzehlet wird: At vero, heist es *PAVL. DIAC. L. V. C. II. Constantis* Augustus, cum nihil se contra *Langobardos* gessisse conspiceret, omnes laxitix suæ minas contra suos, hoc est, *Romanos*, retorfit. Nam egressus *Neapoli* *Romam* perrexit. Cui sexto ab urbe milliario *Vitalianus* Papa cum sacerdotibus & *Romano* populo occurrit. Qui Augustus cum ad beati Petri limina pervenisset, obtulit ei pallium auro textum: & manens apud *Romanos* diebus duodecim omnia quæ fuerant antiquitus instituta ex ære, in ornamentum civitatis deposuit, in tantum ut etiam basilicam beatæ Mariæ, quæ aliquando *Pantæon* vocabatur, & conditum fuerat in honorem omnium deorum, & jam ibi, per concessionem superiorum principum, locus erat omnium martyrum, discooperiret, tegulasque æreas exinde auferret, easque simul cum alijs omnibus ornamentis, *Constantinopolim* transmitteret - - - Sed & alia multa & inaudita illarum regionum populi sunt perpessi, ut nulli spes vitæ remaneret. Nam & vasa & cimelia sanctarum Dei Ecclesiarum, imperiali jussu & *Græcorum* avaritia, sublata sunt. conf. *ANASTAS. Vit. Vital. p. 152.* Ferner ist nicht erwiesen, daß sich die *Beneventaner* allererst an. 663. nach aufgehobener Belagerung von *Benevent*

nevent tauffen lassen, sondern es wird vielmehr selbst aus vorangezogenen Actis des H. Barbati § seq. recitand. erhellen, daß sie bereits zuvor durch die Tauffe bekehret worden. Die Lectio Codicis Madoetienfis, also anstatt Græcis, Sarracenis steht, würde alle Schwierigkeit heben, wenn nur dieser der Sarracenen Einfall in Apulien anderwärts in der Historie angemercket zu befinden, und solches nicht vielmehr durchgehends den Griechen oder Neapolitanern zugeschrieben würde. So sagt ausdrücklich Monachus ignotus Casinens. in histor. rer. Longobard. n. XXV. ap. MVRAT. T. II. P. I. p. 268. da er die im Jahr 860. gleichfalls von den Longobarden erlittene Niederlage der Neapolitaner mit dieser vergleicht: Per idem tempus Neapolites audaciter super Capuanos venire in bellum conati sunt: eo siquidem die, quo B. Michae-

lis festivitas est. Hujus Langobardi auxilio freti exierunt adversus Quirites, & tanta in illis caede bacchati sunt, ut plurimi ex eis gladio fuerint perempti, multique capti, nonnulli in fluvium se projicientes, residui vero perpauci vulnerati in urbem reversi sunt suam: Cæsarius autem Magistri militum filius capitur, Capuamque adductus ferro in compedibus habetur. Secunda Neapolitis hæc ruina extitit similis, qua olim in Gargano, cum B. Michaeli Archangelo ageretur festivitas, corruerunt. Ingleichen ERCHEMPERTVS Hist. Longob. n. 27. p. 243. Nam octavo idus Majas, quo B. Michaelis Archangeli solemnitas nos solemniter celebramus, qua etiam die priscis temporibus a Beneventanorum populis Neapolites fortiter caesos legimus. conf. HORATIVS BLANC. ad PAVL. DIAC. L. IV. c. 47.

Von den Herzogen zu Benevent. Grimualdo.

§. 6.

Romuald, der 1ste Herzog dieses Namens, erhielt anno 663, von seinem Vater Grimualdo, da solcher mit Anfang dieses Jahrs den Königlichen Longobardischen Thron bestieg, das Herzogthum Benevent, als Statthalter zu regieren. Er wurde bald nach angetretener Regierung, noch in diesen Jahre mit Kayser Constante in Krieg verwickelt. Dieser gieng mit dem Vorsatz schwanger, ganz Italien wiederum sich unterwürffig zu machen, und den Kayserlichen Sitz von Constantinopel nach Rom zu verlegen: Solches ins Werk zu richten, mußte er vor allen Dingen der Longobarden loß werden. Er kam dannhero mit einer starcken Armee, und landete zu Taranto an. Und ob ihm gleich auf vorgesehene Anfragen ein wiedriger Ausgang der Sachen propheceet wurde; So rückte nichts desto weniger der Kayser ins Beneventanische Gebiethe, nahm währenden Marsches viele Longobardische Städte weg, oder ließ solche gänzlich verheeren, und legte sich nunmehr vor die Stadt Benevent. Der junge Herzog Romuald ließ alsbald von dem Zustand, worinnen sich Benevent befand, Grimualden sei-

Romuald.

nem

Von den Her-
zog zu Bene-
vent.
Romuald.

nem Vater Nachricht wissen: Dieser säumte nicht der Stadt in dieser Bedrängniß beizuspringen. Zeit seiner Abwesenheit vertrauete er das Regiment Herzog Lupo von Friaul an. Und nachdem er hierauf von dem vorhabenden Entsatz seinem Sohne Nachricht geben ließ; So wurde zwar der Gesante von den Kayserlichen aufgefangen, und mußte mit dem Leben bezahlen, hingegen setzte diese Zeitung den Kayser dermaßen in Furcht, daß er mit Romualden einen Stillstand schloß, zu dessen Gewehrung er Gisam, des Herzogs Schwester, als Geißel bekam, die Belagerung aufhob, und sich mit seiner Armee nach Neapel zog. Des getroffenen Stillstandes ungeachtet, hörten noch nicht alle Feindseligkeiten auf. Unterwegens wurden nicht nur die Griechen bey dem Fluß Calore, wo er sich mit dem Fluß Sabato vermischt, sondern auch, als sich Saburrus ein Griechischer Befehlshaber aufs neue an Romualdum wagte, bey Formias dergestalt aufs Haupt geschlagen, daß Saburrus kaum mit wenigen davon kam. a) Um diese Zeit hatte sich Alzeo ein Herzog der Bulgaren mit seinen Unterthanen nach Italien gewendet, und bey Grimoaldo um einen Wohn-Platz und Schutz angehalten. Dieser schickte ihn nach Benevent, also von Romualdo ihm und seinem Volck Supino (Sepianum) Boiano (Bovianum) Isernia und andere Orte angewiesen wurden, doch unter der Bedingung, den Herzoglichen Titul hinführo nicht zu gebrauchen. b) Im Jahr 671. starb Grimoaldus, und nunmehr sieng Romuald nicht mehr als Statthalter, sondern als Herzog zu regieren an. Er entriß den Griechen Taranto und Brundisi, und machte sich diese Orte unterwürffig, biß er endlich ums Jahr 687. die Schuld der Natur bezahlete. Von seiner Gemahlin Theuderada, oder Theodorada, so Herzogs Lupi zu Friaul Tochter war, hinterließ er 3. Söhne, mit Nahmen Grimoaldus, Gisulphus und Arichis. c)

a) PAVL. DIAC. L. IV. c. 53. Grimoaldus hæc audiens mox animum ad regnum Langobardorum obtinendum erexit. Ordinatoque apud Beneventum Romoaldo suo filio Duce ipse cum electa manu Ticinum profecturus &c. integra verba vid. sub Grimoaldo Rege Longob. ANASTASIVS Vit. Vital. verba sub Grimoald. Reg. Longob. recitat. Die Ursache mochte wohl von dem Haß her-

rühren, den sich der Kayser in ganz Byzanz zugezogen. THEOPHAN. p. 292. Morte Theodosio fratri ejus opera illata, Byzantinorum odium in eum vehemens exarsit, ubi maxime Martinum Sanctissimum Papam Romanum cum dedecore CP. transvexit, & in Chersona regionem relegavit - - - propter hæc, inquam, cuncta odium omnium in se concitavit flagrantissimum: quo deterritus, impe-

imperium Romam transferre decrevit. Seine Expedition nach Italien beschreibet PAVLVS DIACONVS folgendergestalt L. V. c. 6. His diebus Constantinus Augustus, qui & Constans est appellatus, Italiam de Langobardorum manu eruere cupiens, Constantino- poli egressus per littoralia iter habens, Athenas venit, indeque mare transgressus, Tarentum applicuit. Qui tamen prius ad solitariam quendam, qui prophetiae spiritum habere dicebatur, abiit, studiosè ab eo sciscitans, utrum gentem Langobardorum, quæ in Italia habitabat, superare & obtinere posset. A quo cum servus Dei spatium unius noctis expetisset, ut pro hoc ipso dominum supplicaret, facto mane ita eidem Augusto respondit: Gens Langobardorum superari modo ab aliquo non potest, quia regina quædam, ex alia provincia veniens, basilicam beati Johannis baptistæ in Langobardorum finibus construxit, & propter hoc ipse beatus Johannes pro Longobardorum gente continue intercedit. Veniet autem tempus, quando ipsum oraculum habebitur despectui, & tunc gens ipsa peribit. Quod nos ita factum esse probavimus, quia ante Langobardorum perditionem, eandem beati Johannis basilicam, quæ utique in loco qui Modicia dicitur est constituta, per viles personas ordinari conspeximus, ita ut indignis & adulteris non pro vitæ merito, sed præmiorum datione, isdem locus venerabilis largiretur. In der Editione Ascensiana ist die Prophezeung ausführlicher beschrieben, und ist unter andern des heil. Erh. Engels Michaelis gedacht, welcher Zeit wâhrender Belagerung die Stadt in Schuß genommen haben soll, (post verba: A quo cum servus Dei spatium unius noctis expetisset: ut pro hoc

Dritter Theil.

ipso Dominum Deum confuleret,) (Mod. Deum supplicaret, & ille orationem fundens ad Dominum dicebat) fideliter agebat prompto corde preces ad Dominum fundens, & dicens: Domine Jesu Christe Rex Regum, & lumen verum, qui misisti Spiritum Sanctum in specie ignis in Apostolos tuos, trans mitte Spirit. sanct. consolationis tuæ in os meum, ut possim consilium rectum dare hominibus istis, qui venerunt in tuo nomine ad me. Eadem hora visæ sunt ei tres personæ spirituales, quarum una Archangeli Michaelis, secunda Joannis Baptistæ, tertia Apostoli Petri. Tunc unus ex illis dixit ad Solitariam. Dic Imperatori Constantio, quod ad talem rem, quam habet (Constantio talem rem habet) in corde suo dispositam, domini voluntas adhuc non est. Gens Langobardorum qui in Italia habitant superari nunc ab aliquo non potest, quia Regina quædam, quæ ex alia provincia venit, basilicam in honore Dei, & sancti Joannis Baptistæ construxit in Langobardorum finibus, & ornavit eam facultatibus honorificis, fecitque ut famuli, & famulæ, & reliqua ibidem Deo fervientibus subjecta sint, & Sacerdotes in ipso Oratorio (Mod. oraculo) Deo fideliter serviant, & propter hoc ipse S. Johannes pro Longobardorum gente continue intercedit. Ipsa vero gens suppliciter, ac devote de suis facultatibus in honorem Dei, & S. Joannis Baptistæ domini munera offert ad conservandum ipsum oratorium &c. conf. Monach. Cassin. sub b) citat. it. BOLLAND. ad vit. S. Sabini p. 34. n. 25. sq. PAVL. DIAC. L. V. c. 7. Igitur cum, ut diximus, Constantinus Augustus Tarentum venisset, egressus exinde Beneventanorum fines invasit, omnesque pene per quas venerat Langobardorum civitates cepit. Luceriam quoque

Von den Hero-
gen zu
Benevent.
Romualdo.

333

quoque

Von den Herzogen zu Benevent.
Romualdo.

quoque opulentam *Apulia* civitatem expugnatam fortius invadens diruit, & ad solum usque prostravit. *Arentiam* sane propter munitissimam loci positionem, capere minime potuit. Deinde cum omni suo exercitu *Beneventum* circumdedit, & eam vehementer expugnare cœpit, ubi tunc *Romualdus Grimoaldi* filius, adhuc juvenculus, ducatum tenebat. Qui statim ut Imperatoris adventum cognovit, nutricium suum nomine *Sesualdum* ad patrem *Grimoaldum* trans *Padum* direxit, obsecrans, ut quantocius veniret, filioque suo ac *Beneventanis*, quos ipse nutrierat, potenter succurreret. Quod *Grimoaldus* rex audiens, statim cum exercitu filio laturus auxilium, *Beneventum* pergere cœpit. Quem plures ex *Langobardis* in itinere relinquentes, ad propria remearunt, dicentes: quia expoliasset palatium, & jam non reversurus repeteret *Beneventum*. Interim Imperatoris exercitus *Beneventum* diversis machinis vehementer expugnabat; e contra *Romualdus* cum *Langobardis* fortiter resistebat. Qui quamvis cum tanta multitudinæ congregari manu ad manum, propter paucitatem exercitus, non auderet, frequenter tamen cum expeditis juvenibus hostium castra irrumpens, magnas eisdem inferebat undique clades. *Grimoaldus* ejus pater cum jam jamque properaret, eundem nutricium ejus de quo præmissimus, ad filium misit, qui ei suum adventum nuntiaret. Qui cum prope *Beneventum* venisset, a *Græcis* captus, imperatori delatus est. Qui ab eo unde veniret requirens, ille se a *Grimoaldo* rege venire, eundemque regem citius adventare nunciavit. Statimque Imperator exterritus, consilium cum suis iniit, quatenus cum *Romualdo* pacifceretur, ut *Neapolim* posset reverti. c. 8.

Accepta ita obside *Romoaldi* sorore, cui nomen *Gisa* fuit, cum eodem pacem fecit. Ejus vero nutricium *Sesualdum* ad muros duci præcepit, mortem eidem minatus, si aliquid *Romualdo* aut civibus de *Grimoaldi* adventu nuntiaret, sed potius asseveraret, eundem minime venire posse. Quod ille ita se facturum ut ei præcipiebatur promisit; sed cum prope muros advenisset, velle se *Romoaldum* videre dixit. Qui *Romoaldus* cum citius advenisset, sic ad eum locutus est: Constans esto domine *Romoalde*, & habes fiduciam noli turbari, quia tuus genitor citius tibi auxilium præbiturus aderit. Nam scias, eum hac nocte juxta *Sangrum* fluvium cum valido exercitu manere, tantum obsecro ut misericordiam exhibeas meæ uxori & filiis, quia gens ista perfida me vivere non finet. Cumque hoc dixisset, jussu Imperatoris caput ejus abscisum est, atque cum belli machina, quam petrariam vocant, in urbem projectum est. Quod caput *Romualdus* sibi deferri jussit, idque lachrymans obsculatus est, dignoque in loculo tumulari præcepit. c. 9. Metuens igitur Imperator subitum *Grimoaldi* regis adventum, dimissa *Beneventi* obsidione, *Neapolim* proficiscitur. Cujus tamen exercitum *Mittola Capuanus* Comes juxta fluentem *Caloris* fluminis, in loco qui usque hodie *Pugna* dicitur, vehementer attrivit. c. 10. Postquam vero Imperator *Neapolim* pervenit, unus ex ejus optimatibus, cui nomen *Saburrus* erat, ab Augusto ut fertur viginti millia militum expetiit, seque cum *Romualdo* pugnaturum victoremque spondit. Qui cum accepto exercitu ad locum cui *Fortinus* nomen est, advenisset, ibique castra posuisset, *Grimoaldus* qui jam *Beneventum* advenerat, hæc audiens contra eum pro-

proficisci voluit. Cui filius *Romualdus*, Non est opus, inquit, sed tantum partem nobis de exercitu vestro tribuite. Ego Deo favente cum eo pugnabo, & cum vicero, major utique gloria vestrae potentiae adscribetur. Factumque est, & accepta aliqua parte de patris exercitu, pariterque cum suis hominibus, contra *Saburum* proficiscitur. Qui prius quam bellum cum eo iniret, a quatuor partibus tubas insonare praecipit, moxque super eos audenter irruit. Cumque utraque acies forti intentione pugnarent, tunc unus de exercitu regis, nomine *Amalungus*, qui regium contum ferre erat solitus, quendam *Græculum* eodem conto utrisque manibus fortiter percutiens, de sella super quam equitabat sustulit, eumque in aëra super caput suum levavit. Quod cernens *Græcorum* exercitus, mox immenso pavore perterritus, in fugam convertitur, ultimaque pernicie caesus, sibi fugiendo mortem, *Romoaldo* & *Langobardis* victoriam peperit. Ita *Saburus* qui se Imperatori suo victoriae trophæum de *Langobardis* promiserat, patrare, ad eum cum paucis remeans, ignominiam deportavit. *Romoaldus* vero patrata de inimicis victoria, *Beneventum* triumphans reversus est, patrique gaudium & cunctis securitatem sublato hostium timore convexit. HERM. CONTR. an. 662. *Constantinus*, qui & *Constans* Imperator *Italiam* contra *Longobardos* petiit, & aliquot oppidis eorum captis *Romoaldum* Ducem filium *Grimoaldi* Regis apud *Beneventum* obsedit. Sed adventante *Grimoaldo* cum exercitu terribitus, *Neapolim* repetit, magna exercitus sui parte, Duce *Saburro*, cum *Romoaldo* pugna confligente & victa trucidataque, nihil contra *Longobardos* profecit. conf. CAMILL. PEREGRIN.

in cit. dissert. de Ducat. Benev. dissert. 7. p. 184. & not. (5.) sed vid. HORAT. BLANC. in not. ad PAULVM DIACONVM c. 8. & 9. Von Herzog Luipo vid. die Genealogische Tabellen der Herzoge zu Friaul. S. 5. PAULVS DIACONVS berichtet zwar nicht ausdrücklich, daß Benevent während der Belagerung durch Vorbitte der Heiligen beschützt und erhalten worden, nichts desto weniger erhellet solches so wohl aus oben angezogenen Worten des 6ten Capitels, als aus den Actis S. Barbati, so Bischoff zu Benevent gewesen. In seiner Lebens- Beschreibung, so in Act. SS. d. 19. Febr. p. 139. befindlich, wird solches auf folgende Art erzehlet: c. 1. Tempore quo *Grimoald Longobardorum* regni moderabatur habenas, ejusque filius *Romuald Samnitibus* imperabat, insignis sacerdos, *Barbatus* nomine, Redemptoris nutu claruit *Beneventi*, actionibus celebris, miraculisque coruscus. His vero diebus quamvis sacri baptismatis unda *Longobardi* abluerentur, tamen priscum gentilitatis ritum tenentes, sive bestialiter mente degebant, bestiae simulachro, quæ vulgo *Vipera* nominatur (de hoc viperae monumento vid. BOLLAND. Comment. præv. de S. Barbato p. 136. sq.) flectebant colla, quæ debite suo debebant flectere Creatori. Quin etiam non longe a *Beneventi* mœnibus devotissime sacrilegam colebant arborem, in qua suspensus corio, cuncti qui aderant terga vertentes arbori, celerius equitabant, calcantibus cruentantes equos; ut unus alterum posset præire: atque in eodem cursu retroversis manibus in corium jaculabantur. Sicque particulam modicam ex eo comedendam superstitione accipiebant. Et quia stulta illic persolvebant vota, ab actione nomen loco illi,

Von den Herzogen zu Benevent. Romuald.

Von den Herzogen zu Benevent.
Romuald.

sicut haftenus dicitur, Votum imposuerunt. Quæ vir Domini *Barbatus* cernens, incessabiliter eis annuntiabat, duobus dominis seruitores non posse saluari - - - Sed quoniam longo senio faucia membra non possunt fomentis, vel unctioe levi curari, nisi medicamentibus durisque ex alto vulneris, & ex vetustate induratum saniem ad superficiem cutis perducatur, ac deinde avulsa putredine concite queant sanari; idcirco misericors Deus cum cerneret quod nil effectus haberet in eorum salute servi sui prædicatio, vel innumera signorum ostensio, condolens eorum internecioni, suarum miserationum oblitus non est, & fortia mundi regna super eos adduxit - - - *Constantinus* tum, qui & *Constans* est appellatus, eo tempore *Constantinopolitanum* regebat imperium. Qui e *Lombardorum* manibus *Italiam* cupiens, luxque reducere ditioni, sicut olim in præcedentium se fuerat potestate, innumera suorum collecta multitudine, mare transgressus, *Tarentum* penetravit: indeque profectus pene omnes *Apulia* urbes depopulatus est, pergensque opulentissimam urbem *Luceriam* gravissimis præliis cepit, eique omnibus prædonum directis manibus eam ad solum usque prostravit. De cuius excidio alacer effectus Augustus, concite sua castra movens juxta *Beneventi* mœnia collocavit. Nec mora; coacervato exercitu ad oppugnandam urbem cum diversis bellorum machinis suos magnates instituit. In qua urbe *Romuald*, de quo supra retulimus, cum paucis, sed validissimis, inerat *Lombardis*, ibique sanctissimus Pater *Barbatus* morabatur cum illis. Circumdata igitur urbe, terribiliter atque inaudite ad capiendum eam novis certaminibus per plurimum temporis pugna-

verunt. At contra *Romuald*, ut erat magnanimus, & imperterritus, eis fortiter resistens, nunc ex muris, nunc per improvissam interruptionem, plurimam suorum hostium partem attrivit. Nam pro paucitate sui exercitus acies contra eas in patulis pavebat dirigere. Tamen cum expeditis incessabiliter hinc atque inde subito inimicorum prostrabat catervas. Sed præfatus Augustus quanto plus sibi illum attentius cernebat obflere, tanto ei ferventius nova certamina objiciebat. c. 2. Cumque se jam præfatus Princeps ejusque concives undique arctatos conspiceret, ita ut extra murum egredi non valerent, & frequenter sævissimis præliis lacefferentur, penitusque ab eis spes salutis esset ablata, & capiendos se fore universi, prædonibusque dirimendos, valido ejulatu flerent; decreverunt, ut urbis patefierent portæ, & egressi uterque sexus unanimes interirent pugnando. Mox sanctissimus Pater *Barbatus* assistit inter eos, & ait: Convertimini filii, ad creatorem vestrum, ut salvemini. Ipse enim conterit bella, ducit ad inferos & reducit, humilat & sublimat. Relinquit ergo vanitatem, quam suggerente diabolo nunc estis secuti, unde quantocius ad animæ & corporis interitum properatis: & soli Deo patri & filio sanctoque Spiritui, trino in personis, sed uni Deo, coæterno & substantiali, canora voce concinite laudes, precesque ad eum fundite, qui scrutatur renes & corda, & ipsi soli vos servituros devotissime pollicemini: & liberabit vos ab his, qui quærunt animas vestras. Hoc audito *Romuald* ait; Sicut asseris: ita est: ut ab hostibus non capiamur, abjiciamus omnia, quæ ritu gentis colueramus: & soli Deo me servitutum promitto, atque per omnes meæ provinciæ urbes

turbes prædiis, coloniisque ditato, atque civitatis hujus te Præfulem effici concedo, ut mei curam velut optimus Pater habere digneris. Instar autem ejusdem sermonum, omnes se velle dixerunt. Et qui prius beatissimum *Barbatum* vociferantem spernebant, deinceps necessitate compulsi, catervatim confluentes, obnixè ab eo salutis suæ documenta captabant. Continuo pius Pater *Barbatus*, non honoris, aut divitiarum avidus, sed anxius de illorum salute, Genitricis Dei ingressus ecclesiam, humoque prostratus, cum lacrymis gemitibusque deprecabatur eam, ut magnificis ejus suffragiis Redemptor omnium eruere *Longobardos* de exterioris hostis manibus dignaretur, ut per temporalem ereptionem a malignorum spirituum servitute erepti, æternæ gloriæ participes fieri mererentur - - - Beatissimus quoque *Barbatus*, divina sibi revelante misericordia, se exauditum agnoscens, ad *Romuald* reversus ait: Perpende, o Princeps, ne tu, & universi, qui soli Christo Jesu Domino Deo, erepti a vestris insidiatoribus, servire polliciti estis, pactum promissionis irritum faciatis, & deteriora post hæc vobis contingant; ut relictæ a Domino, non sit, qui erpiat vos. Nam pro certo scitote, quia Christus, ad quem conversi estis, liberabit vos. Cæsaris quoque & ejus populi aggressus, *Beneventi* aditus non penetrabunt, sed concite revoluti suos adeunt fines. Et ut scias me incunctanter vera prædicere, pariter subeamus murum: ibi piissimam Dei Genitricem Virginem Mariam tibi ostendam, quæ ad Deum salutare pro vobis preces effudit, & nunc exaudita ad adjuvandum nos venit. Quo audito lacrymas præ gaudio fudit: pariterque subeuntes murum, visa Dei Genitrice, in faciem deci-

dit Princeps, nimioque pavore perterritus, & pene exanimis, solo consternatus jacebat. Quem vir Dei *Barbatus* confortans a terra levavit: qui illico ad se reversus, gratias egit Deo, qui dignatus est eum ad sui mysterii cognitionem perducere. Sequenti vero die, divinis opitulationibus, is qui usque ad intereptionem moliebatur urbem cum suis habitatoribus perdere, & quem nequibant ad mentem flectere immensi ponderis argentum vel aurum, atque innumera multitudo pretiosorum lapidum & margaritarum, accepta solummodo sorore ejusdem *Romuald*, *Beneventum* deserens, *Neapolim* est ingressus. Repente beatissimus *Barbatus* securum accipiens, & ad Votum pergens, suis manibus nefandam arborem, in qua per tot temporis spatia *Longobardi* exitiale sacrilegium perficiebant, defossa humo a radicibus incidit, ac desuper terræ congeriem fecit, ut nec indicium ex ea quis postea valeret reperire. Recedente igitur hoste, omnis sexus, & ætas ad Beatissimi *Barbati* episcopatus electionem unanimiter confluerunt, lætantes eo quod talem mererentur habere Patrem, qui suis precibus hostem repellat. Quo electo in ordine Episcopatus, voluit eum *Romuald*, sicut pollicitus fuerat, per singulas provinciarum urbes prædiis coloniisque ditare: quæ vir Domini *Barbatus* accipere renuit. At ille cogebat eum, dicens: Non me inter filiorum tuorum numerum aggregari credo, si munus, quod ob meam salutem offerre studeo, recusas. Coactus itaque ejusdem precibus ait beatissimus *Barbatus*: Si munus tuæ salutis offerre studes, unum impende sacrificium, ut beati Michaelis Archangeli domum, quæ in *Gargano* sita est, & omnia, quæ sub ditione *Sipontini* Epi-

Von den Herzogen zu Benevent. Romuald.

Von den Her-
sogen zu
Benevent.
Romuald.

piscopatus sunt, sedi beatissimæ Genitricis Dei, cui nunc indigne præsum, in omnibus subdas. Et quoniam absque cultoribus omnia depravantur, unde nec sedulum Deo illic officium persolvi potest, melius a nobis disposita tibi proficiet in salutem. Illico Princeps viri Dei consentit petitionibus. Nichts destoweniger versiel Romuald aufs neue in Heydnischen Aberglauben, den er aber auf Zureden des H. Barbati wieder ablegte. Ibid. c. 3. Præterea Romuald ejusque sodales prisco cæcati errore, quamquam mirabiliter eos Dominus omnipotens de laqueis inimicorum suorum per famuli sui preces eripuisset, palam se solum Deum secundum beatissimi Barbati prædicationem colere fatebantur: & in abditis viperæ simulachrum ad suam perniciem adorabant. Quod virum Dei non latuit - - - Interea uxor præfati Romuald, Theodorada nomine, omni abjecto errore, verum Dominum nostrum Jesum Christum secundum canonicam sanctionem colebat, omnino viri sui errorem abiciens. Cumque venatum Romuald pergeret, vir Domini Barbatus visitandi gratia ad eam pervenit, cœpitque cum ea de viri ejus nequitia colloqui - - - Cui vir Domini Barbatus respondit: Si veraciter in Domino, ut æstimo, habes fiduciam, ne formides: sed consiliis meis acquiesce, ut Viperæ mihi tribuas simulachrum, & salvabitur vir tuus. Illaque respondit: Si hoc perpetravero, Pater, veraciter scio me morituram. Beatus autem Barbatus ait ei: Memento æternæ vitæ remunerationem filia - - - Illa vero viri Dei promissionibus nimium credula, concite ad eum attulit simulachrum. Quod acceptum Episcopus statim igne dissolvit, plurimisque auri opi-

ficibus accerfitis disposuit, ut ante adventum Principis, ad offerendum corpus & sanguinem Christi miræ magnitudinis atque decoris patenam & calicem operarentur ex eo - - - Expletis omnibus, ut vir Dei Barbatus præceperat, contigit ut sancto resurrectionis die Romuald venatu revertens ingredi Beneventum deberet. Cui sanctissimus Barbatus in itinere direxit, ut ante ad Dei Genitricis ecclesiam pergeret, Missarumque solennia celebraret, postmodum vero ad regiam pergeret domum. At ille viri Dei jussis obtemperans, cum universo comitatu suo ingressus est ecclesiam, ad Dominicam celebrandam solennitatem. In hora autem, quæ expedierat, allata sunt vasa ex bestię simulachro patrata, ferentia Dominicum corpus & sanguinem, per manus viri Dei Barbati altissimo Domino offerendum, & super Dominicum corpus instar Beneventi ex eodem auro perfecta civitas bajulabatur. Expletis itaque Missarum solenniis, cunctisque divinis resectis muneribus; accedens vir Dei ad Principem cum jurgio ait: Cum, o Princeps, in Dei & in ejus Genitricis astantia præsentia, memor esto, quia te vidente per hujus Genitricis suæ intercessionem te Deus ab inimicis tuis eripuit. Et tu abjectis omnibus idolis, voveras soli Deo Catholice deservire. At nunc in domus tuæ penetrabilibus bestię simulachrum colitur - - - Auditis his Romuald, humiliter tulit, seque reum & graviter deliquisse confessus est, petens ut sibi a Domino veniam posceret: & statim suæ perditionis simulachrum pollicitus est abjicere, & in manus ejus tradere ad perficiendum quod vellet. Cui vir Dei, Non opus est, inquit, ut illud tribuas mihi, quoniam, favente Deo, hæc, in quibus Dominicum corpus

corpus & sanguinem sumpimus, ex eo compacta sunt: & quod prius ad vestrum interitum suggerente diabolo confitebatur, nunc in eo Deus omnium operatur salutem. Ad hæc *Romuald* ait: Peto, dilectissime pater, ut mihi insinues, quo ordine tibi allatum est. Fateor, ait *B. Barbatus*, me cum tua conjuge cum mœrore nimio de tuo interitu colloquentem ab ea expetivisse, & accepisse. Repente unus ex circumstantibus ait: Si mea uxor talia perpetrasset, nullo interposito momento abscinderem caput illius. Ad quem *B. Barbatus* conversus ait: Quia diabolum adjuvare niteris, diabolo manciperis. Qui continuo a Diabolo correptus, acrius cœpit torqueri. Addensque, ut indicium, ait, sit in posterum Longobardorum genti, quod tu diabolo concessisses, usque ad tot generationes ex te procedentes, non sit tempus quo de tuo genere quispiam a diabolo non vexetur. Non enim recolitur quot generationes instituit: tamen nunc usque qui de illo sunt propagati, quilibet ex eis semper a maligno spiritu agitari conspiciuntur. Ceteri quidem timore nimio territi, repulsis omnibus, quæ superstitiose coluerant, totis viribus ad Deum conversi, deinceps per viri Dei documenta Catholicam fidem pleniter instructi, usque nunc eam Deo favente custodiunt. Hieraus nimis der in vorhergehenden §. angeführte *CAMILLVS PEREGRIN.* den stärksten Beweis seiner Meinung, daß selbst die Longobarden und nicht die Griechen den Tempel des heil. Michaels an den Gebürge Gargano verwüßtet, weil sie bis daher dem Heydnischen Glauben zugehan gewesen, und allererst durch die wunderbare Erhaltung der Stadt Benevent befehret worden. Allein *PE-*

REGRINVS, ist wohl mit mehreren Grund, als *WARNEFRIDVS* eines Irrthums zu überführen. Denn so haben wir bereits oben von *Arichis* angemerckt, daß solcher der Catholischen Kirche müsse beygepflichtet haben, folglich waren schon damahls einige von den Beneventanern befehret, obwohl noch viele auch von den Vornehmen in Heydnischen Aberglauben verblieben, die aber sich nach und nach gleichgestalt zur Christlichen Religion gewendet haben mögen. Dieses bezeuget selbst *Grimoaldi* Exempel, und die vorher aus *PAVL. DIAC. L. V. c. 6.* erzählte Erscheinungs-Geschichte, wiewohl hieraus gegen *PEREGRINVM* kein Beweis-Grund zu nehmen seyn wird, weil er eben in diesen Puncte, wie anderwärts erinnert, *Warnefriden* vor verdächtig hält, und *studiolo mendacem* nennet; Hingegen erhellet solches desto klärlicher selbst, aus den *Actis* des *S. Barbati*, die eben ermelter Autor vor seine Meinung angeführet. Man lese nur die ganze Erzählung, so siehet man ja deutlich, daß vor der Ankunft des Griechischen Kayfers, und der Belagerung der Stadt Benevent bereits die Beneventaner befehret, und sich tauffen lassen, ob sie gleich darauf nicht gänglich die abergläubische Verehrung ihrer Heydnischen Götzen-Bilder unterliessen, sondern diese auch nach ihrer Bekehrung beybehalten wolten; Dahero es kein Wunder, daß bey diesen Umständen zu den Tempel des heiligen Erz-Engels und andern, ein schlechter Zulauff gewesen, bis sie endlich nach Befreyung der Stadt Benevent auf Zureden des *S. Barbati* alle Heydnische Mißbräuche völlig abschaffeten.

b) *PAVLVS DIACON. L.V.c.29.*
Per hæc tempora *Bulgarorum Dux Al-*

zeco

Von den Her-
zogen zu Bene-
vent.
Romuald.

zeco nomine, incertum quam ob causam a sua gente digressus, *Italiam* pacifice introiens, cum omni sui Ducatus exercitu, ad regem *Grimoaldum* venit, ei se servitutum atque in ejus patria habitaturum promittens. Quem ille ad *Romualdum* filium suum *Beneventum* dirigens, ut ei cum suo populo loca ad habitandum concedere deberet præcepit. Quos *Romualdus* gratanter excipiens, eisdem spatiosa ad habitandum loca, quæ usque ad illud tempus deserta erant contribuit, scilicet, *Sepianum*, *Bovianum*, & *Iferniam*, & alias cum suis territoriis civitates, ipsumque *Alzeconem* mutato dignitatis nomine de Duce *Gastaldium* vocitari præcepit. Qui usque hodie in his ut diximus locis habitantes, quamquam & latine loquantur, linguæ tamen propriæ usum minime amiserunt. Sie hatten sich erst um *Ravenna* niedergelassen, wie aus der historia miscella, woraus diese Stelle zu erläutern, erhellet, von dar sie nachmahls weiter biß in das *Beneventanische* gerückt. Der Autor hist. miscell. ertheilt uns L. XIX. p. 138. folgende Nachricht: Temporibus autem *Constantini* (scilicet *Constantis*, quæ nomina olim confusa) qui in occidente regnavit, cum *Orbatus Dominus* jam dictæ legionis *Bulgarie*, seu *Contragorum* vitam commutaret, ac filios quinque relinqueret, testatus est, ne ullo modo a mutua cohabitatione separarentur, ipsique nulli alteri nationi servirent. Post breve autem tempus mortis illius, in divisionem venientes quinque filii ejus atrinsecus sequestrati sunt una cum populo, quem unusquisque eorum ditioni suæ subjectum habebat - - - Quartus autem, & quintus *Istrum*, id est *Danubium* fluvium transmeantes, unus eorum in *Avarie Pannonia Chajano-Avaro* se

subdens, mansit illic cum potentatu suo: alter vero haud procul ab urbe *Ravenna* in *Pentapolim* veniens, sub Christianorum Imperio factus est. CAMILLVS PEREGRIN. l. c. dissert. 6. in fin. & 7. circ. fin. hält davor, daß sie auf Ansuchen *Grimoaldens*, ihm wieder die *Griechen* beyzustehen, nach *Italien* gekommen, weil der Monach. *Cassin.* in histor. Longob. ap. MVRATOR. T. II. P. I. p. 264. n. 3. die Anfunft der *Bulgaren* und den Sieg der *Longobarden* in seiner Erzählung mit einander verbindet. Post hoc dominantes *Italiam*, *Beneventum* introeunt ad habitandum. Horum autem Princeps militiæ cœlestis exercitus *Michael* extitit Archangelus. *Neapolites* ad fidem Christi perducti. *Alzeucus Vulgarius* cum hominibus ad habitandum suscipitur. *Græcorum*, *Romanorumque Langobardi* gentes superantes, totam simul *Beneventi* possident patriam. Ob nun gleich dieser Beweis sehr schlecht gegründet zu seyn scheint, weil dieser Mönch Sachen, so zu ganz unterschiedenen und weit vorgängigen Zeiten geschehen, zusammen setzet; So ist übrigens die Vermuthung nicht unwahrscheinlich, weil sie von *Grimoaldo* sogleich ohne Bedenken aufgenommen worden. De titulo & officio *Gastaldi*, den *Alzeuco* angenommen, lege passim leges *Longobard.* insonderheit conf. CAMILL. PEREGRIN. in dissert. 8. de ducat. Benevent.

c) PAVL. DIAC. L. VI. c. I. Dum ista apud *Langobardos* trans *Padum* geruntur, *Romualdus Beneventanorum* Dux, congregata exercitus multitudine, *Tarentum* expugnavit & cepit, parique modo *Brundusium*, & omnem illam quæ in circuitu est latissimam regionem suæ ditioni

ditioni subjugavit. & c. 2. *Romoaldus* quoque postquam sedecim annos Ducatum gessit ab hac luce subtractus est. Wobey zu merken, daß die 16. Jahr, von an. 671. da *Grimoald* dieses Zeitliche geseegnet, gezehlet werden müssen, als von welcher Zeit an eigentlich *Romoaldi* Herzogliche Regierung anfänget. Solches erfordert sowohl die Chronologie der folgenden Herzoge überhaupt, als insonderheit *Grimoaldi*, *Romoaldi* Nachfolgers und Sohns, Alter und Regiment. Er war unter den dreyen Prinzen, die *Romoald* mit der *Theuderada* Herzogs *Lupi* Tochter gezeuget, der erstgebohrne, diese aber hatte sich *Romoald* allererst nach ihres Vaters Tode, ums Jahr 664. wie *WARNEFRIDVS* L. V. c. 25. verb. sub Ducib. Forojul. §. 5. sub *Gisulfo* n. b) recitat. berichtet, oder doch gewiß nicht allzu lange vorher beylegen lassen: *PAVL. DIACON.* l. c. sagt: *Ex qua* (*Theuderada*) *tres filios, hoc est, Grimoaldum, Gisulfum nec non & Arichis, genuit.* *Grimoald* war noch in unmündigen Jahren, als sein Vater starb, und übernahm das Regiment unter Vormundschaft seiner Mutter, führete solches nicht länger als 3. Jahr, und ist doch gleichwohl verhehliget gewesen, hat auch nach einiger Meynung einen Prinzen gezeuget. Wie kan also derjenigen Rechnung bestehen, die so gleich diese 16. Jahre von der Zeit an, als ihm *Grimoald* die Regierung des Herzogthums übergeben, zu zehlen anfangen? vid. *CAMILL. PEREGRIN.* histor. Longob. p. 324. Mithin erscheinet aus diesen Umständen, daß der Anfang von *Romoaldi* 16. jähriger Regierung nicht vor dem Jahr 671. zu sehen. Solches erhellet auch daraus, weil *PAVL. DIAC.*

Dritter Theil.

L. IV. c. 47. §. præcedent. sub a) recitat. *Grimoaldi* Regierungs-Jahre im Herzogthum nach dessen Erhebung zur Königlichen Würde, dennoch fort, und mit den Jahren seiner Königlichen Regierung zusammen zehlet. Es ist dannhero biß dahin und so lange *Grimoaldus* gelebet, *Romoald* nicht anders, als Statthalter in *Benevent* anzusehen, worüber sich *Grimoald* die höchste Gewalt vorbehalten, welches auch nicht weniger daher zu schliessen, weil jener nichts ohne Vorwissen und Beyrath seines Vaters unternommen, sondern dessen Befehlen und Anordnungen in aller Masse gebührende Folge leisten mußte, wie aus dem Exempel der *Bulgaren* deutlich zu sehen ist. *BOLLAND.* Comment. de *S. Sabino* §. 10. n. 61. Daß *Romoald* zur Christlichen Religion sich bekennet, beweisen die *Acta S. Barbati* sub a) recit. alwo zugleich seiner Gemahlin grosser Euffer vor ihres Mannes Befehring gerühmet wird. Von ihr sagt *PAVL. DIACON.* L. VI. c. 1. foras muros *Beneventane* civitatis Basilicam in honorem Beati Petri Apostoli construxit, quo in loco multarum ancillarum Dei cænobium instituit. conf. *Diplom.* in *Chron. Benev. Monaster. S. Sophiæ* ap. *VGHELL.* It. sac. T. X. p. 452. alwo ebenfalls ihrer gedacht ist. Desgleichen hat sie dem heiligen *Sabino* zu Ehren bey dessen Grabe, so zu ihrer Zeit unter ihrer und ihres minderjährigen Sohns *Grimoaldi* Regierung zu *Lanosa* von einem Spanier gefunden wurde, eine Kirche erbauet, worüber sie fast in Lebens-Gefahr gerathen. Der Autor vit. *S. Sabini* erzehlet diese wunderbare Geschichte c. 5. *Quidam Hispanus, nomine Gregorius, gravi sui corporis languore premebatur. Hic cum*

Aaa aa

per

Von den Herzogen zu Benevent. Romuald.

Von den Her-
sogen; u
Benevent.
Romuald.

per loca Sanctorum discurreret, ut sui corporis remedium invenire posset; quadam nocte, dum se Domino tota virtute committeret, ejusque misericordiam multis precibus exoraret, ut illi peccata dimitteret, & a periculis sui corporis velocius liberaret; post orationem statim sopore arreptus est, sibi que quemdam dicentem audivit: Surge *Gregori*, & ad *Italiam*: ibi per *Sabinum* Episcopum, non solum tui corporis, sed & animæ invenies sanitatem - - - Itinere arrepto, *Spoletium* venit: ecclesiam beatissimi Dei Martyris citius reperit; in quam ingressus, diutius oravit, petens ut ei Dominus, quod promiserat, per suum famulum cito largiri dignaretur. Post paucos vero dies beatus Martyr se salutem petenti per visionem ait: Quid me quotidianis lacrymis postulas? Non ad me missus es, sed ad fratrem & coepiscopum meum *Sabinum*, Domini nostri Jesu Christi servum, quem Dominus *Causinae* urbi *Apuliae* Antislitem ac Patrem dedit. Hoc audito *Apuliam* petiit, & apud ecclesiam B. Petri Apostoli, ejusdem Sabini episcopatus, Domino se multis precibus stravit - - - Illo namque quiescente post vigiliis orationis, beatissimus vir Dei *Sabinus* apparuit ei dicens: *Gregori*, corpus tuum pristinae restitutum est sanitati, nec non & anima saluti. Et subjunxit: Sepulchrum quidem meum, quod per multa tempora latuit, illo in loco omnibus innotesce, & super illud ut ecclesiam construat, *Theodorada* dicito; in ipso enim inveniet, unde, quod jubeo, abundantius valeat implere. Eodem quoque tempore *Langobardorum* regni gubernacula sustinebat *Grimoalt*, qui filium suum *Romoalt* *Beneventi* principem in-

stituit, eique *Lupi*, qui ex nobili prosapia extiterat, filiam nomine *Theodoradam*, quam modo meminimus, in matrimonium dedit. *Romoalt* defunctus eam ad regendum *Samnitum* populum cum parvo filio reliquit. Igitur hæc mulier a præfato *Hispano* mandatam audiens, & implere festinans, ad sepulchrum Dei famuli læta perrexit: idque aperiri, Sacerdotibus omnibus, qui aderant, psallentibus & hymnos Deo referentibus, jussit. Aperuerunt itaque sepulchrum, in quo (mirabile visu) thesaurum mirabilem odore ambrosio redolentem reconditum invenerunt. Sed & in quadam parte sepulchri non modicum auri pondus repertum est. Quod factum credimus propter Gentilium insanam incursionem, quæ ante hæc tempora, ut vir Dei prædixerat, totam usque ad interuersionem *Italiam* devastavit; fortasse simul ut ad constructionem ecclesiæ servaretur. *Theodorada* vero oblita mandati aurum abstulit, sepulchrum reliquit, ad suam sedem remeare volens, *Beneventum* festinat. Sed dum ad pontem, qui a *Traiano* Augusto constructus super fluentem est *Aufidi*, venisset, omnipotentis Dei judicio, equus, in quo sedebat, pede lapsus est. Quæ mox in terram corruit, & a terra brachiis famulorum levata est, & quis esset vel cujus meriti *Sabinus* post casum cognovit, cujus præcepti nescio quo ordine fuerat oblita: se itaque ad Dei viri sepulchrum reduci jussit, & cum omni festinatione, quemadmodum & mandatam fuerat, ecclesiam construens, altare super corpus viri Dei pulchro marmore instituit; ad cujus opus calicem & patenam ex auro, quod abstulerat, fieri præcepit, nec non & altaris tegmina auro gemmisque decoravit.

§. 7. **Grimoaldus** der Andere dieses Namens, Herzog zu Benevent, folgte seinem Vater im Regiment. Weil er aber noch bey jungen Jahren war, führete seine Mutter Theodorada die Vormundschaft. Von ihm ist nichts angemercket, zumahl da er nicht länger als 3. Jahr regieret, inmaßen er anno 690. starb. Seine Gemahlin hieß Wigilinda, oder Vinilinda und war des Longobardischen Königs Bertaridi Tochter, Cuniberti Schwester. a)

Von den Hete
sogen in
Benevent.
Grimoal-
dus II.

a) Autor vit. S. Sabini c. V. n. 16. Romoalt defunctus eam (Theodoradam) ad regendum Sannitum populum cum parvo filio reliquit. PAVL. DIAC. L. VI. c. 2. Post quem (Romoaldum) ejus filius Grimoaldus tribus annis Sannitum populos rexit. Huic in conjugio sociata fuit Wigilinda soror Cuniberti, filia Bertaridi regis, defunctoque Grimoaldo Gisulfus ejus germanus ductor effectus est. Er starb ohne Erben, und verfiel das Herzogthum auf seinen Bruder Gisulphum. Denn daß Emerich Fürst der Salentiner, so in vita S. Sabini in fin. proles Grimoaldi genennet wird, und von dem wir unter Grimo-

aldo König der Longobarden gehandelt haben, ein Sohn dieses Grimoaldi II. gewesen, ist in Ansehung dieser seiner noch allzu grossen Jugend schwerlich zu bejahen. Dahero wir ihn vielmehr unter des erstern Grimoaldi Nachkommenschaft gesetzt: Auch irret sich CAMILL. PEREGRIN. in Hist. Princip. Longob. p. 324. wenn er vorgiebet, daß dieser Gisulphus zugleich mit seinen Bruder Grimoaldo die Regierung gemeinschaftlich angetreten, da doch aus WARNEFRIDI Erzählung deutlich das Gegentheil erhellet und allererst nach Gisulfs Tode Grimoald im Reiche gefolget.

§. 8.

Nach Grimoaldi II. Absterben wurde sein Bruder Gisulfus im Jahr 690. Herzog. Er nahm den Griechen noch unterschiedene Orte weg, fiel in Campanien ein, und haufete alda sehr übel, biß er endlich durch Geschenke und Bitten Pabsts Johannis des VI. sich bewegen ließ, von dar mit seinen Volck wieder zurück zu ziehen. a) Er starb anno 707. und verließ von Winiberta seiner Gemahlin einen Sohn Romualdum II. b)

a) ANASTAS. Vit. Joan. p. 156. Deinde vero dum Gisulphus Dux gentis Longobardorum Beneventi, cum omni sua virtute in Campaniam veniret, incendia, & depraedationes multas exerceret,

captivosque non paucos cepisset, & usque in locum, qui Horrea dicitur, fossatum fieret, nullusque extitisset, qui ei potuisset resistere, denominatus Pontifex missis Sacerdotibus cum Apostolicis donariis,

Von den Her-
zogen zu
Benevent.
Gisulfus.

nariis, universos captivos de eorum manibus redemit, & illum cum suo hoste ad propria repedare fecit. PAVL. DIAC. L. VI. c. 27. Hac denique ætate *Gisulfus Beneventanorum* ductor *Suram Romanorum* civitatem, *Hirpinos* atque *Arcem* (alii scriptum volunt: *Soram Arpinum*, *Arcem* atque *Aquinum*) pari modo oppida cepit. Qui *Gisulfus* tempore *Johannis* Papæ cum omni sua virtute *Campaniam* venit, incendia & deprædationes faciens, multosque captivorum cepit, & usque in locum qui *Horrea* dicitur castra metatus est, nullusque ei resistere potuit. Ad hunc pontifex missis sacerdotibus cum Apostolicis donariis, universos captivos de eorum manibus redemit, ipsumque ducem cum suo exercitu ad propria repedare fecit. conf. CLYVER. Ital. Antiqu. L. III. c. 8. p. 1046. CAMILL. PEREGRIN. disert. IV. de Ducat. Benev. p. 172. AUS GREGOR. M. Dialogis sehen wir, daß bereits längst vorher die Longobarden die Provinz *Sora* und *Aquino* mit ihren Einfällen beunruhiget. In L. IV. c. 22. erzehlet er: quod hoc *Longobardorum* tempore juxta in hac provincia, quæ *Sura* nominatur, quidam monasterii Pater vitæ venerabilis, *Suranus* nomine, fuerit, qui captivis advenientibus, atque a *Langobardorum* deprædatione fugientibus, cuncta quæ in monasterio videbatur habere, largitus est. Cumque in elemosynis vestimenta sua ac Fratrum omnia, & cellarium consumisset, quidquid habere in horto potuit, expendit. Expensis vero rebus omnibus *Langobardi* ad eum subito venerunt, eumque tenuerunt, & aurum petere cœperunt. & L. III. c. 8. sagt er von *Aquino*: quo (scilicet *Jovino Aquinæ civitatis* Episcopo) adhuc supersit, ita cuncti inhabi-

tatores civitatis illius & barbarorum gladiis & pestilentia immanitate vastati sunt, ut post mortem illius nec quis Episcopus fieret, nec quibus fieret inveniri potuisset. HERMANN. CONTRACT. an. 703. Hoc tempore cum *Gisulfus Beneventi Dux Campaniam* vastaret, & captivos educeret, eique nullus resisteret, a *Joanne* Papa, postulante pacem, donaria accipiens, captivos reddidit pacemque fecit. Chron. Cavenf. p. 333. *Gisulfus* major frater ejus anni decem & septem. Ille devastavit Romam, & *Sora*, & *Yrpinum* & cepit *Arci*.

b) PAVL. DIAC. L. VI. c. 2. De functo *Grimoaldo Gisulfus* ejus *Germanus* ductor effectus est, præfuitque *Benevento* annis decem & septem. Huic sociata fuit *Winiberta* (al. *Winniperga*) quæ ei *Romoaldum* peperit. Es hat also PAVL. DIACON. L. VI. c. 38. und 39. fälschlich *Gisulfi* Tod unter *Liutprandi* Königs der Longobarden Regierung gesetzt. Die neuern Genealogien-Schreiber sehen noch mehrere Kinder *Gisulpho* an, und beziehen sich auf ein Diploma Chron. Benevent. ap. VGHELL. Ital. Sacr. T. X. append. p. 525. Allein es ist in selbigen nichts deutliches davon gemeldet, und noch sehr ungewiß, ob solche Urkunde von diesem *Gisulpho* ausgestellt. In einer andern dergleichen Urkunde, dadurch dieser *Gisulfus* das Kloster des *S. Vincentii* zu *Vulturno* bestätiget, nennet er die Stifter desselbigen *Tatonem*, *Paldonem* und *Tasonem*, carnis consanguinitate propinquos, es haben aber bereits andere diese Anverwandschaft vor verächtlich gehalten. vid. Chron. Vulturn. ap. MVRATOR. p. 347. ibique MVRATOR. in not.

§. 9.

§. 9.

Romualdus II. Gisulfi Sohn, wurde anno 707. nach seines Vaters Ableben zum Herzog ernennet. Seine Regierung fiel in die Zeiten, da die größten Verwirrungen in Italien sich äusserten, und zwischen den Griechischen Kaysern, Päbsten und Longobarden die ärgsten Feindseligkeiten verübet wurden. Ein ieder suchte hierbey was zu gewinnen. Die Beneventaner bemächtigten sich der Stadt Cuma, und liessen sich weder durch Bitten, Geschenke, noch den Bann-Strahl des Pabsts Gregorii bewegen, solche den Römern wieder abzutreten, biß sie endlich durch die Waffen der Neapolitaner mit nicht geringen Schaden darzu gezwungen wurden, wiewohl sie den Verlust durch die, von dem Pabst vor Abtretung besagten Orths erhaltene Summe Geldes einiger massen ersetzen konten. a) Nunmehr fing Romuald an, sich gegen Liutprandum zu empören, und nebst dem Herzoge zu Spoleto, Trasemunden, sich und seinen Staat in die völlige Freyheit zu versetzen. Allein es wolte ihm nicht glücken, und würde es ihm bey beharrlichen Ungehorsam nicht besser als Trasemundo ergangen seyn, wenn ihn nicht der Tod aus dem Wege geräumet. Er starb gegen das Ende des Jahrs 732. nachdem er biß in das 26. Jahr regieret, und hinterließ seinen Sohn Gisulfum, den er mit seiner ersten Gemahlin erzeuget, zum Nachfolger, sintemahl er zweymahl vermählt gewesen, einmahl mit Gunbergen des Königs Liutprandi Schwester Tochter, und zum andern mahle mit Ravigunden der Tochter des Herzogs Gaidoaldi von Brescia, mit welcher letztern er aber keine Kinder erzeuget. b)

a) PAUL. DIACON. L. VI. c. 39. Defuncto itaque *Gisulfo Beneventanorum* duce, *Samnitum* populus *Romualdum* ejus filium ad regendum se sublimavit. ANASTAS. Vit. Gregor. II. p. 166. *Cumanum* etiam castrum ipso fuerat tempore a *Longobardis* pacis dolo pervasum. Quo audito omnes sunt redditi tristes. Adhortans etiam sanctissimus Pontifex, & commonens *Longobardos*, ut redderent, qui si non acquiescerent, in iram se divinam incidere pro dolo, quem fecerant suis scriptis detestabatur, nam & munera eis dare, ut restituerent, voluit

multa. Sed illi turgida mente neque monitis audire, nec reddere sunt passii. Unde nimis idem sanctus indoluit Pontifex, seseque spei contulit divinæ, atque in munitione Ducis *Neapolitani*, & populi vacans, Ducatum ei qualiter agerent quotidie scribendo præsentabat. Cujus mandato obedientes consilio inito incenia ipsius castri virtute sub nocturno ingressi sunt silentio. *Joannes* scilicet Dux cum *Theodimo* Subdiacono, & Rectore, atque exercitu, & *Longobardos* pene trecentos cum eorum Castaldione interfecerunt, vivos etiam amplius quingentos

Aaa aa 3

compre-

Von den Her-
sonen d u
Benevent.
Romualdus
II.

comprehendentes captos *Neapolim* du-
xerunt. Sic castrum recipere potuerunt.
Pro cuius redemptione septuaginta auri
libras ipse sanctissimus Papa, sicut pro-
miserat, antea, dedit. PAVL. DIAC.
L. VI. c. 40. Superstite sane adhuc Beato
Papa Gregorio Romanae sedis, *Cuma-
num* castrum a *Longobardis Beneventani-
is* pervasum est; sed a duce *Neapolita-
no*, noctu superveniente, quidam ex
Langobardis capti, quidam perempti sunt;
castrum quoque ipsum a *Romanis* est re-
ceptum. Pro cuius castri redemptione,
pontifex septuaginta libras auri, sicut pri-
mitus promiserat, dedit.

b) ANASTAS. Vit. Gregor. II. p.
171. Eo vero tempore sapius dicti *Euty-
chius* Patricius & *Liutprandus* Rex inie-
runt consilium nefarium, ut congrega-
tis exercitibus Rex subjiceret duces *Spole-
tanum* & *Beneventanum* - - - Qui
rex *Spoletum* veniens susceptis ab utris-
que Ducibus Sacramentis atque obsidi-
bus cum tota sua cohorte in *Neronis Cam-
pum* secessit. conf. die Genealogische
Tabelle der Longobardischen Könige
sub Liutprando. Daß aber bis hieher,
wie einige meynen, die Herzoge von *Be-
nevent* unter der Griechen Oberböh-
mäßigkeit gestanden, und nunmehr aller-
erst die Longobarden vor ihre Ober-

herrn erkannt, wird schwerlich erweislich
seyn, vielmehr haben sie allezeit tapffer
und siegreich wieder selbige gestritten, wie
wir oben bereits gesehen haben. Hinge-
gen stunden sie allerdings, wie die übrige
Herzoge unter der Longobardi-
schen Könige Oberherrschaft, die sie aber
freylich durch öftters gewagte Empdrun-
gen von sich abzuwerffen suchten. Zu ei-
nen deutlichen Exempel ihrer dependenz
stellet sich sogleich der andere Herzog
Arichis dar, welcher von König *Agil-
ulfo* zum Herzog eingesetzt wurde. vid.
supra §. 2. Von Romualdi Vermäh-
lung schreibt *WARNEFRID.* L. VI.
c. 50. *Romualdus* denique, Dux *Beneven-
ti*, uxorem fortitus est, *Gumbergam* no-
mine, quæ fuit filia *Aurora* *Liutprandi*
regis sororis. De qua filium genuit,
quem nomine sui patris *Gisulfum* appel-
lavit. Habuit rursum post hanc & aliam
conjugem, nomine *Ravigundam*, filiam
Gaidoaldi Brexiani Ducis. Ingleichen
von seinen Absterben ib. c. 55. Mortuo
autem *Romualdo* juniore *Beneventanorum*
Duce, qui viginti & sex Ducatum tenuer-
at annis, (puta incompletis) *Gisulfus*
ejus filius adhuc parvulus remansit. Wir
haben unterschiedene Urkunden von ihm,
die in Chron. Benevent. Monast. S. So-
phizæ ap. *VGHELL.* T. X. in append. p.
445. sqq. zu befinden.

§. 10.

Gisulphus
II.

Nach Romualdi Absterben fiel nunmehr das Herzogliche Regi-
ment auf seinen hinterlassenen Sohn *Gisulphum*, der aber wegen seiner
noch allzugrossen Jugend sich nicht dabey behaupten konte, und ohne
Zweifel bey den sich ereignenden Empdrungen und Unruhen, gänzlich
hätte unterliegen müssen, wenn er nicht durch die Treue seiner Untertha-
nen, und durch die kluge Veranstellung des Königs *Liutprandi* seines
Vettern wäre gerettet worden. *Liutprand*, um allen übeln Folgerungen
vorzu-

vorzukommen, dachte demnach vor allen Dingen auf die Sicherheit und Erziehung des jungen Gisulfi. Er nahm solchen mit sich nach Pavia, und übergab die Regierung des Herzogthums Benevent, seinem Better Gregorio, welcher solche 7. Jahr lang geführet, als er im Jahr 739. starb. a)

Von den Herzogen zu Benevent. Gisulph. II. Gregorius.

a) PAVL. DIAC. L. VI. c. 55. Mortuo autem Romualdo juniore Beneventanorum duce, qui viginti & sex ducatum tenuerat annis, Gisulfus ejus filius adhuc parvulus remansit. Contra quem aliqui insurgentes, eum moliti sunt extinguere. Sed Beneventanorum populus, qui suis ductoribus semper fidelis extitit, eos peremerunt, sui ducis vitam servantes. Qui Gisulfus cum propter aetatem puerilem idoneus ad tantum populum regendum non esset, Liutprandus rex Beneventum tunc veniens, eum exinde abstulit, & apud Beneventum suum nepotem Gregorium ducem ordinavit. Cui in matrimonio uxor sociata Gisulberga nomine fuit. Ita rex Liutprandus rebus compositis, ad suum solium reneavit: Gisulfumque suum nepotem paterna pietate erudiens, ei Conibergam, nobili ortam progenie, in matrimonium junxit. CAMILLVS PEREGRIN. in seiner Hist. Langob. p. 326. gehet hier wiederum wie gewöhnlich von PAVLO WARNEFRIDO ab, und will nicht zugeben, daß Gisulfus Romualdi Sohn und Liutprandi nepos gewesen. Er berufft sich hierbey auf den autorem Chron. Monast. S. Sophiae, so nicht Gisulfum sondern den folgenden Herzog Liutprandum vor des Königs Liutprandi Enkel ausgiebet; Ueberdies ist sein Beweis-Grund dieser, weil Aurona, so die Gunterbergam, Romualdi Gemahlin und Gisulfi Mutter, nach PAVL. DIACONO, geböhren haben solle, niemahls vermählt gewesen

zu seyn scheine, da sie zumahl von König Ariperto durch Abschneidung der Nase und Ohren heftlich verstümmelt worden. Allein dieser Beweis ist von schlechter Wichtigkeit und wird Niemanden leicht wieder das allzuflare Zeugniß WARNEFRIDI L. VI. c. 50. sqq. so wohl des Chronici Cassin. L. I. c. 5. Chron. Benev. Monast. Cav. ap. MVRAT. p. 333. als auch unterschiedener von Gisulfo ausgestellten Urkunden, da er ausdrücklich diesen Romualdum seinen Vater nennet, vid. Chron. Benev. Monast. S. Soph. ap. VGHELL. T. X. in append. p. 433. & passim, auf seine Seite ziehen. Solte man denn nicht glauben können, daß Aurona bereits vermählt gewesen, als sie nebst ihrer ganzen Anverwandschafft von Ariperto verfolgt wurde? Und wo sagt WARNEFRID, daß Aurona sich eben damahls beym Vater oder Mutter aufgehalten, als woraus PEREGRIN. gleichfalls einen Beweis von Aurona Jungfräulichen Stande hernimmt. WARNEFRID sagt nichts mehr, als: pari etiam modo & germana Liutprandi nomine Aurona, deformis effecta est. L. VI. c. 22. Gesezt auch, daß solches allerdings an dem gewesen, so ist der Schluß bey weiten nicht richtig, und man siehet gar wohl, daß PEREGRINVS seiner (wie er meynt) verbesserten Chronologie zu gefallen, dergleichen Aenderung vornehmen müssen. Da auch so gar der von ihm angeführte Autor Chron. Monast. S. Sophiae selbst wieder ihn ist: Denn dieser nennet

Von den Her-
zogen zu Be-
nevent.
Gregorius.

nemnt ja ausdrücklich *Gisulfum*, filium *Romualdi*, und den folgenden Herzog *Luitprandum*, filium *Gisulfi*, und setzt bey diesen, ohne Zweifel wegen Gleichheit des Namens dazu, daß er des Königes *Luitprandi* nepos, ein Nachkömmling von ihm gewesen, so er bey *Gisulfo* nicht nöthig gehabt. Chron. Cav. ap. MVRAT. p. 333. *Gisulfus* puerulus filius illius *Romualdi* Dux factus deportatus est *Papiam* a *Lioprando* Rege. Von GREGORIO sagt PAVLVS DIACONVS l. c. c. 56. At vero *Gregorius* dum apud *Beneventum* annis septem ducatum gessisset vita eximtus est. In dem Chronico Monaster. S. Sophiæ ap. MVRATOR. p. 320. & ap. VGHELL. T. X. in append. p. 419. ingleichen in dem Verzeichniß der Herzoge von Benevent, so vor des Anonymi Salernit. Chron. befindlich, ap. MVRATOR. T. II. P. II. p. 168. wird nach *Romualden* eines Herzogs ge-

dacht, so *Adelays* oder *Adelajus* ge- *Adelays.*
heissen, und nach dem erstern II. hinge-
gen nach dem andern XI. Jahr regieret
haben soll: *Adelays* sed. ann. II. *Aude-*
lajus sedit an. XI. CAMILL. PERE-
GRIN. führt ihn auch mit in der Reihe
der *Beneventanischen* Herzoge fort, in
hittor. Princ. Longobard. p. 325. Doch,
da seiner weder bey PAVLO DIAC. noch
bey ERCHEMPERTO, welchen der
Anonymus Salernitanus meistens ausge-
schrieben, und mit vielen fabelhaften
Zusätzen vermehret, noch sonst in andern
Jahr Büchern erwehnet wird, ist solcher
billig in der Ordnung der Herzoge aussen
zu lassen. Dieser *Gregorius* wird übri-
gens in angeführten Worten, von WAR-
NEFRIDO, des Königs *Luitprandi* ne-
pos genennet, und ist nicht unwahr-
scheinlich, daß nepos ex fratre *Sigibran-*
do gewesen. Besiehe die Genealogie
der Longobardischen Könige §. 26.
sub g.)

§. II.

Godeschal-
cus.

Nach *Gregorii* Tode solte nach König *Luitprandi* Meynung sein
junger Vetter *Gisulphus*, so nunmehr zu mehrern Jahren gekommen,
die Herzogliche Regierung wieder antreten: Allein die beyden Herzog-
thümer *Benevent* und *Spoleto* suchten sich am meisten der Unruhen von
Italien zu Nutzen zu machen, und bey aller Gelegenheit des Gehorsams,
den sie den Longobardischen Königen schuldig, sich zu entziehen. Die
wenigen, so noch Treue und Gehorsam bezeugeten, sahen sich von der
größern Anzahl der niedrig gesinnten überstimmet, *Gisulphus* wurde al-
so übergangen, und ein anderer namens *Godeschalcus* zum Herzog
erwehlet. *Luitprand*, der sonst alle Hände voll zu thun hatte, mußte sol-
ches anfangs geschehen lassen: So bald er aber den Herzog von *Spoleto*
zu paaren getrieben, wendete er seine Waffen nach *Benevent*. *Gode-*
schalc erwartete des Königs Ankunfft nicht, sondern nach erhaltener
Nachricht von seinen Anmarsch, wolte er nach *Griechenland* übergehen,
wurde aber, indem er zu Schiffe steigen wolte, von des *Gisulphi* An-
hängern getödtet, nachdem er nicht länger als 3. Jahr regieret. a)

a) PAVL.

a) PAVL. DIACON. L. VI. c. 56. At vero *Gregorius* dum apud *Beneventum* annis septem ducatum gessisset, vita exemptus est. Post cujus obitum *Godeschalcus* dux effectus, annis tribus *Beneventanis* præfuit, cui in conjugio uxor sociata nomine *Anna* fuit. Rex ergo *Liutprandus* talia de *Spoletum* five *Benevento* audiens, rursum cum exercitu *Spoletum* petiit &c. & c. 57. Cum vero *Beneventum* properaret, *Godeschalcus*, audito ejus adventu, navem conscendere, atque in *Graciam* fugere molitus est. Qui postquam uxorem & cunctam supellectilem suam in navim imposuisset, & novissime ille ascendere vellet,

irruentibus *Beneventanis* *Gisulfi* fidelibus extinctus est. Uxor sane illius, cum omnibus quæ habebat, *Constantinopolim* perlata est. Chron. Cavenf. p. 333. *Godeschalcus* an. 3. fugiens adventu *Liutprandi* Regis occisus est. in Chron. Monast. S. *Sophiæ* werden ihm 4. Jahre zu seiner Regierung angeschrieben, die aber nicht pro integris zu zehlen. ap. MVRAT. l. c. p. 320. *Godeschalcus* sed. ann. IV. oder es kan gar leicht ein Irthum in der Zahl vorgegangen seyn. Die Urkunden, so er ausgestellt, siehe in Chron. Benev. Monast. S. *Sophiæ* ap. VGH ELL. T. X. append. p. 460. 467.

Von dem Her-
zog zu
Benevent.
Godeschal-
cus.

§. 12.

Gisulfus wurde nunmehr anno 742. nach Abgang *Godeschalci* ohne Hinderung in das Herzogthum *Benevent* von *Liutprando* wieder eingesetzt. Es geschah ohngefähr 1. Jahr vor *Liutprandi* Tode, mit welchen *WARNEFRID* seine Geschichte beschliesset, und uns folglich keine Nachricht von *Gisulfi* Regierung hinterlassen hat. Doch nennet er seine Gemahlin, so *Coniberga*, oder wie bey andern stehet, *Scauniberga* geheissen. Sie war aus Herzoglichen Stamme, Herzog *Mausonis* Tochter, wie aus ihrer Grabchrift erhellet, und Stifterin des Closters *S. Petri* auf dem Berge *Casino*. Mit dieser *Coniberga* soll *Gisulfus* einen Sohn erzeuget, er selbst aber das Regiment nicht länger, als 7. die Herzogliche Würde aber 17. Jahr und 10. Tage besessen haben. a)

a) PAVL. DIAC. L. VI. c. 58. Tunc Rex *Liutprandus* *Beneventum* perveniens *Gisulfum* suum nepotem iterum in loco proprio ducem constituit. Keine weitere Nachricht glebt uns von ihm *WARNEFRIDVS*, hingegen Anon. Chron. Benevent. Monast. S. *Sophiæ* ap. MVRAT. l. c. seth von ihm: *Gisolphus* filius *Romualdi* sed. ann. XVII. & dies X. welche 17. Jahre gleich von

Dritter Theil.

anno 732. an, da sein Vater *Romuald* verstorben, und auf ihn alsdann die Folge im Herzogthum gebracht wurde, zu rechnen sind, daher auch *Gisulpho* nur ein 7. jähriges würckliches Regiment zugeeignet worden. Es haben zwar viele die Zeit seiner Regierung bis ins Jahr 762. ja bis 772. erlangert: Allein sie haben nicht wahrgenommen, daß *Arichis*, so bald nach *Gisulfo*

Bbb bb

Her-

Von den Her-
zog zu Bene-
vent.
Gisulfus.

Herzog geworden, unstreitig ums Jahr 758. das Regiment zu führen angefangen. Ferner ist aus einer Urkunde Leo- prandi, oder Livaprandi, unsers Gisulfi und der Scauniberga Sohn, der seinem Vater in der Regierung gefolget, zu beweisen, daß Gisulfus anno 756. nicht mehr am Leben gewesen, sintemahl gedachte Urkunde gegeben ist indict. IX. mensis Junio, welche ins Jahr 756. eintrifft. vid. Chron. Benev. Monast. S. Sophiae ap. VGHELL. T. X. in append. p. 434. Zudem, so war er ja einmahl nach seines Vaters Ableben Herzog, die treugesinnten Stände erkannten ihn würcklich davor. vid. supra §. 10. II. Nur die Jugend verhinderte, daß er nicht selbst das Regiment führen konte, und die Nachstellungen einiger Ubelgesinnten verursachten, daß ihn der König Luitprand zu Benevent nicht lassen konte. Es verwaltete also inzwischen Gregorius das Regiment, dem es der König aufgetragen, ja es ist wahrscheinlich, daß sich Gregorius dabey nur als Vormund aufgeführt, weil von ihm nicht eine Urkunde vorhanden, die er als regierender Herzog ausgestellt. Nach Gregorii Tode konte Gisulfus wegen Gewalt nicht zum Besiz des Herzogthums gelangen, weil Godescalcus sich desselben bemächtiget. Nichts destoweniger behielt Gisulfus sein Recht, und führte solches auch dermaßen aus, daß sich Godescalcus retiriren mußte; Dahero auch PAUL. WARNEFRID. von der Erhebung Gisulfi zum Herzogthum als einer ihm schon längst eigenen Sache redet: Tunc, sagt er L. VI. c. 58. Rex Luitprandus Gisulfum suum Nepotem iterum in loco proprio ducem constituit. Und selbst Gisulfus sagt in einen Schenkungs-Briefe: dum divina omnipoten-

tis domini Dei nostri gratia desuper inspirante misericordia, nostri piissimi domini Reges nos in nostro folio revocare dignati sunt &c. vid. Chron. Benevent. Monast. S. Sophiae ap. VGHELL. T. X. append. p. 433. Doch ist es falsch, daß Godescalcus gleichergestalt als Gregorius tutorio nomine das Reich verwaltet, wie einige Neuere sich bereden. Es können also die 17. Jahre süglich nicht anders, als mit dem Jahr 732. als in welchen das Herzogthum Benevent durch den Tod seines Vaters auf ihn verfället worden, angefangen werden, mithin hat er solches nicht länger, als biß gegen das Ende des Jahrs 749. besessen, oder es müssen nur 7. Jahre von der Zeit an, da er zum würcklichen Regiment gelanget, gerechnet werden, so viel ihm auch nur von dem Anon. Salernit. in Chron. Ducum Benevent. ap. MVRAT. p. 319. zugeschrieben werden. Seiner Vermählung mit der Coniberga, hat PAVLVS DIACON. L. VI. c. 55. so bereits unter Herzog Gregorio (sub a) beygebracht worden, erwähnet. LEO OSTIENSIS in Chron. Cassin. L. I. c. 5. gedendet auch ihrer und ihres Gemahls mit vielen Ruhm, weil sie sich beyde durch ihre Milde um das Casinische Kloster verdient gemacht. Gisulfus praeterea junior, nepos Luitprand Regis Langobardorum qui post Godscalcum Beneventanorum Dux extitit: cum per eos dies in hanc Arcem Casini, quae tunc Mello vocabatur, ascendisset, atque juxta Corpus Sanctissimi Patris Benedicti, tam religiose praedictos Fratres in Dei servitio vivere reperisset, divino tactus instinctu cuncta in circuitu, tam campestris, quam montana eidem Patri Benedicto in scriptis contulit, firmisque donariis in perpetuum eadem

eadem posteris habenda concessit. Per has videlicet terminationes, & fines &c. - - - Uxor etiam ejusdem Ducis *Scauniberga* nomine, Templum Idolorum, quod antiquitus in *Casino* Castro constructum fuerat, in Beati Petri Apostoli honorem convertens, Yconas ibi, & cætera Ecclesiæ officii congrua ministeria in posterorum memoriam devotissima contulit. Ingleichen finden wir zum öfftern ihren Nahmen in den von *Gisulfo* ausgestellten Schenkungs-Briefen, die unten angeführet werden sollen. Der mit der *Comiberga* oder *Scauniperga* erzeugte Sohn hieß *Livaprandus*, *Leoprandus* und *Luitprandus*. In einer Urkunde von dem *Ariches* sub dat. mense Augusti per indictionem XV. wird sich auf die Bestätigungs-Briefe der *Scauniberga* und ihres Sohnes *Livaprandi* bezogen: firmitatem de ipsis præceptis quam eis emiserant *Scauniperga* cum *Livaprando* filio suo. vid. Chron. Benev. Monast. S. Soph. ap. *VGHELL*. T. X. append. p. 453. Wie wir denn auch in diesen Chron. unterschiedene Urkunden, die so wohl *Gisulfus* als die *Scauniperga* geben, finden. vid. p. 433. 448. sq. 454. sq. 457. sq. 460. 465. *Scauniperga* soll nicht älter als 22. Jahr geworden seyn, wenn anders der ihr gesetzte Grab-schrift zu glauben. Sie stehet bey *VGHELL*. T. VIII. p. 139.

Nobilis atque cluens magno de stegmate *Crete*

Scauniberga latet marmore sub lido hoc.

Principis insignis *Gisulphi* quæ fuit uxor,

Proles *Mausonis*, & fuit ista Ducis.

Mensibus ex totis Domino famulabat
amanter,

Atque suo toto pectore sæpe quidem.

Dulcis, mitis & prudens, simplexque
benigna,

Et patiens multum, atque jucunda
nimis,

Bis deciesque duos postquam hæc expleverat annos

Ex mundo cessit, ivit & ad Dominum.

Carmina tu lector cum forte perleges ista

Da veniam dicit.

Doch irret sich *VGHELLIVS*, wenn er schreibt: daß sie anno 750. verstorben, sintemahl aus einer Urkunde, die Indict. VI. von ihr und ihren Sohn ausgestellt worden, ap. *EVND*. T. X. in append. in Chron. Benev. Monast. S. Soph. p. 465. klar ist, daß sie noch im Jahr 752. gelebet, ja nach einen andern Freyhheits-Briefe, den sie nebst ihrem Sohn, der Kirche zum heil. *Gregorio* ertheilet, ap. *EVND*. l. c. p. 460. ist sie noch an. 760. am Leben gewesen, weil solcher indict. XIII. gegeben, obwohl vielleicht in diesen dato ein error zu vermuthen. Bey alle dem, muß sie noch ein sehr junges Frauenzimmer, von 12. Jahren gewesen seyn, als sie von König *Luitpranden*, *Gisulfo* bengeleget worden, und muß solches kurz vor *Luitprandi* Absterben geschehen seyn. Zwar nach *WARNEFRIDI* Rechnung L. V. c. 55. supra recitat. ist bereits anno 736. *Gisolphus* mit ihr vermählet gewesen, weil er die Nachricht hiervon mit der Erzählung von *Luitprandi* Krankheit, und der darauf folgenden Wahl eines Mit-Regenten, so um diese Zeit, wie wir un-

Von den Her-
sogen zu
Benevent.
Gisulfus.

Vonden Her-
sogen zu
Benevent.
Gisulfus.

ter Luitprando angemercket, vorge-
gangen, verbindet. Und hieraus wäre
der Terminus a quo am deutlichsten er-
wiesen, wenn sich nicht WARNEFRIDVS
durch die allzuschlechte Beobach-
tung der Zeit-Rechnung, bey Erzählung
seiner Geschichte gar zu verdächtig ge-
macht, und Sachen mit einander zu ei-
ner Zeit verbunden, die doch ohnstreitig
viele Jahre erst nach einander geschehen
seyn müssen. Und davon hat er auch
hier in dem 55. Capitel des VI. Buchs
seiner Longobardischen Geschichte ei-
ne Probe abgelegt. Romuald, Gi-
sulfis Vater stirbt an. 732. er hinterläßt
seinen Sohn in zartester Jugend, filium
adhuc parvulum, & in etate puerili.
Es entstehet Unruhe und Aufruhr im Her-
zogthum: Der König Luitprand stül-

let solche, und setzt alles in gute Ord-
nung: Bey seiner Abreise nimmt er den
jungen Gisulfum mit sich nach Pavia,
läßt ihn da erziehen, giebt ihm eine Frau:
Er selbst wird um diese Zeit franck ic.
Zu allen diesen Sachen braucht WAR-
NEFRIDVS nicht mehr als 3. Jahr
Zeit, zwischen welchen alles dieses vor-
gegangen, da doch Gisulfus, wie aus
allen Umständen erhellet, noch an.
732. ein Kind, und folglich an. 736. noch nicht
im Stande gewesen seyn kan zu heyra-
then. Dahero Gisulfis Vermählung
kurz vor Luitprandi Tod, und allen
wahrscheinlichen Umständen nach, nicht
vor anno 743. zu setzen, auf welche Mas-
se so wohl die natürliche Zeit-Rechnung,
als die, so in obangezogenen Urkunden an-
gegeben wird, behalten werden kan.

S. 13.

Livaprans
dus.

Livaprandus, Leoprandus, oder Luitprandus, des vorigen
Sohn, ein Herr von noch sehr jungen Jahren, führte die Regierung un-
ter der Vormundschaft seiner Mutter, so lange als diese am Leben. a)
Zeit seines Regiments verbanden sich die Beneventaner mit den übrigen
Longobarden, fielen in Kirchen-Staat ein, und kamen so gar bis nach
Rom, alwo sie übel hauseten, und nicht einmahl der Kirchen verschone-
ten. Als aber Pipinus mit einer Armee nach Italien kam, und Ai-
stulphum den König der Longobarden zu paaren trieb, unterwarf-
fen sich auch die Beneventaner, worauf sie nachgehends mit Desiderio
in Handel geriethen. Denn wie dieser ums Jahr 758. in Kirchen-Staat
einfiel, so mußten auch Spoleto und Benevent, so des Pabsts und der
Francken Partey hielten, viele Feindseligkeiten von den Longobarden
ausstehen. Der Herzog von Spoleto wurde gefangen, Luitprand
aber entkam noch, und flüchtete sich nach Otrante, worauf sich Desi-
derius der Stadt Benevent bemächtigte, und einen andern Herzog, nah-
mens Arichis ernennete, nachdem Luitprand nicht länger als 8. Jahr
und wenig Monathe die Herzogliche Würde besessen. b)

a) Die

a) Die meisten Scribenten lassen diesen Livaprandum in der Reihe der Herzoge von Benevent aus. Weder LEO OSTIENS. noch das Chronicon Cavense ap. MVRAT. p. 333. noch SIGONIVS, noch andere erwehnen seiner, sondern setzen unmittelbar nach Gisulfum, Arichim. Nichts destoweniger bezeugen die unterschiedenen von Liutprando ausgestellten Urkunden deutlich, daß er allerdings Herzog gewesen. vid. Chron. Benevent. Monast. S. Soph. ap. VGHELL. T. X. Append. ibi p. 460. Diploma *Scaunipergæ & Liutprandi* de S. Gregorio. actum Beneventi mense Mart. per indict. XIII. (forte indict. III. vid. quæ §. præced. circa hoc Diploma adnotavimus. quæ est ann. 750.) p. 434. Diploma *Liutprandi* de sancto Nazario in valle Alitana. Act. Beneventi mense Junio per indictionem nonam (i. e. ann. 756.) it. p. 460. Diploma *Liutprandi* de casis & aliis rebus intra hanc urbem (scil. Beneventum) Act. Beneventi in Palatio mense Febr. per indiction. X. (i. e. ann. 757.) it. p. 465. Diploma *Scaunipergæ & Liutprandi*. Actum *Rofito* mense Decembri indict. 6. (i. e. ann. 752.) Ferner finden wir in des FALCONIS BENEVENTANI Chronico ap. MVRATOR. p. 98. daß im Jahr 1121. in einer Streit-Sache zwischen der Aebtissin des Closters S. Petri Apostoli, und der Aebtissin des Closters S. Mariæ zu Benevent, man sich auf ein Privilegium bezogen, per quod *Leoprand* olim Dux civitatis *Beneventana* concessit & tradidit Ecclesiam S. Mariæ sub dominio Monasterii S. Petri. Dahero ihn auch der Autor Chronici Benevent. Monast. S. Sophiæ ap. MVRAT. p. 320. nicht übergangen, sondern ordentlich in der

Reihe der Herzoge mit angeführet, auch die Zeit seiner Regierung angemercket. Ingleichen Autor indic. duc. Benev. ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 169. verb. mox recitand. Daß übrighens Liutprandus das Regiment, biß ann. 753. unter Vormundschaft seiner Mutter geführet, ist deutlich aus obangezogenen Urkunden zu schliessen. Nach derselben Absterben scheint einer Namens Joannes ihre Stelle vertreten zu haben, welchen Pabst Paulus in der 15. Epistel Cod. Carol. nutritorem ejus nennet. vid. Epist. recit. in der Genealogie der Longobardischen Könige §. 29. sub a)

b) Hievon finden wir Nachricht in den Briefen der Päbste, so sie an die Französischen Könige abgehen lassen. vid. Epist. Stephani in Cod. Car. Epist. 6. recit. in der Genealogie der Longobardischen Könige §. 28. sub b) it. Epist. 8. recitat. ibid. §. 29. sub a) it. Epist. Pauli Cod. Car. Epist. 15. recitat. ibid. §. 29. sub a) Autor Chron. Monast. S. Sophiæ ap. MVRATOR. p. 320. sub No. XIV. *Liudprandus* filius ejus (scil. Gisolfi) nepos *Liudprandi* Regis sed. ann. VIII. & mens. III. Autor indic. duc. præfixi Anon. Salernit. ap. EVND. T. II. P. II. p. 169. Liutprandus ann. VIII. m. III. conf. quæ de voce Nepos annotavimus supra sub Gisulfo II. & Gregorio §. 10. sub a) ingleichen in der Genealogie der Longobardischen Könige §. 26. sub g) Ein ander Chron. Ducum Benevent. autore Anon. Salernit. ap. MVRAT. T. II. P. I. p. 319. hat nur 6. Jahr: *Limpradius* ann. VI. alleine wir werden in folgenden §. sehen, daß ins Jahr 758. der Anfang von Arichis Regierung zu setzen; Dahero Livaprandus länger als 6. Jahr regieret haben muß.

Von den Herzogen zu Benevent. Livaprandus.

Von den Her-
zogen zu Be-
nevent.
Arichis.

Arichis oder Aragisus, ein vornehmer Longobarde, hatte sich bis-
her an des jungen Herzogs Livaprandi Hofe zu Benevent aufgehhalten,
und nachdem bald nach Anfang des Jahrs 758. Livaprandus vor De-
siderio flüchtig werden, und das Herzogthum verlassen mußte, wurde
er von König Desiderio zum Herzoge ernennet, auch von den Ständen
einhellig davor erkant. Ob er nun wohl beständig Desiderii Partey
hielte, und so gar dessen Tochter Adelpergam zur Ehe hatte; So wur-
de er dennoch anno 774. als Desiderius von Carolo M. überwunden
wurde, seines Herzogthums nicht entsetzet, sondern darinne gleich dem
Herzoge von Friaul von König Carlu bestätigt. Man hätte meynen
sollen, das Beyspiel seines Schwieger-Vaters, würde ihn gereizet haben,
ein ruhiges Regiment, und das Carls Absichten nicht entgegen, zu füh-
ren. Allein er ließ sich nicht nur nebst den andern Herzogen von Spo-
leto und Friaul mit den Griechen in gefährliche Anschläge wieder
Carlu ein, sondern eine ungemessene Ehr- und Herrsch-Begierde trieben
ihn auch dahin, daß er als ein souverainer Fürst regieren wolte. Er ließ
sich demnach ordentlich von seinen Bischöffen salben, nahm den Titul ei-
nes freyen Fürsten an, und pflegte in seinen Schreiben die Unterschrift
auf Königlich Art einzurichten; Hierauf fiel er in das Neapolitanische,
und belagerte Amalfi. Ob er nun gleich hier nichts ausrichten konte,
sondern mit ziemlichen Verlust abziehen mußte; So sahen doch die Sachen
in Italien dermaßen schlimm, daß ein völliger Aufruhr gegen die Frän-
ckische Regierung zu besorgen war. a) Carl nahm also abermahl im
Jahr 786. einen Zug nach Italien vor, und langte zu Anfang des 787.
Jahres in Rom an. Aragisus, der sich nichts Gutes befahrte, suchte
sich zwar zu wehren, und machte mit den Neapolitanern Friede, unter-
ließ aber nicht durch seinen Sohn Romualdum, den er dieserhalben mit
vielen Geschencken nach Rom schickte, bey Carlu zugleich um Friede an-
zusuchen, und allen Gehorsam anzugeloben. Allein der Pabst, so be-
reits zum öfftern erfahren, wie wenig den Longobarden zu trauen, hinter-
trieb alle gütliche Unterhandlungen: Carl behielt demnach Romualden
gefangen bey sich, und rückte mit seiner Armee bis vor Capua. Ari-
chis, dem nicht wohl dabey zu Ruthe, flohe mit den Seinigen aus Be-
nevent nach Salerno, welche Stadt so wohl, als Benevent er nach-
mahls aus Furcht vor den Francken besetztiget, und ließ abermahls durch
die Geislichkeit um Friede bitten, und zu Festhaltung dessen seine beyde Söh-
ne,

ne,

ne, und noch andere als Geißeln anbiethen. Carl ward dadurch end- Von den Her-
lich bewogen, dem Arichis das Herzogthum zu lassen, und von den bey- ^{Soggen zu}
den als Geißeln übergebenen Söhnen, nur Grimoalden zu behalten, ^{Benevent.}
Romualden aber wieder auszuliefern. Die Beneventaner mu- ^{Arichis.}
sten so wohl als der Herzog selbst den Eyd der Treue ablegen, den er
durch Gesante abnehmen ließ. b) Carl hatte aber Capua kaum ver-
lassen, so dachte Aragisus an nichts weniger, als an die Erfüllung sei-
nes Versprechens, sondern ließ nunmehr öffentlich den Anschlag mercken,
den er mit den Griechen gemacht, und mit dem er schon lange vorher
schwanger gegangen, nemlich Adalgisum, Desiderii Sohn, wieder auf
den Longobardischen Thron zu verhelffen. Es war bereits alles ver-
abredet: Aragisus hatte zum Zeichen seiner Ergebenheit gegen den Kay-
serlichen Hof, Griechische Kleidung anzulegen, und, sobald nur die
Griechische Armee den Italiänischen Boden betreten, sich frey und öf-
fentlich wieder die Francken zu erklären versprochen, wovor er sich den
Titul eines Patricii und das Herzogthum Neapel bedungen. Allein,
alle diese gefaßten Anschläge waren vergebens, indem der Tod solche zu
nichte machte. Vater und Sohn, Aragisus und Romuald starben
beyde vor Ankunfft der Griechischen Gesanten noch in diesen Jahre,
nachdem jener bis in die 30. Jahr lang regieret, und bey seinen Landes-
Leuten den Ruhm eines mit vielen vortrefflichen Leibes und Gemüths-Ei-
genschaften begabten Regentens verdienet. Er hinterließ nebst seiner
Gemahlin Adalberga, 2. Prinzeßinnen, nahmens Theoradam und
Adelgisam, ingleichen zwey Prinzen Egissum und Grimoalden, wel-
cher letztere noch als Geißel bey König Carlu sich befand, und nunmehr
nach Absterben seines Vaters, auf Anhalten der Beneventaner das Her-
zogthum erhielt. Wo Egissus hingekommen, ist nicht zu sagen, viel-
leicht ist er jung und noch vor dem Vater, und seinem Bruder Romual-
den gestorben, weil in der Arichi gesetzten Grabchrift allein seiner bey-
den Brüder erwehnet, und nur in beygefügten Zufase seiner gedacht
wird. c) Besiehe die Teutsche Kayser- und Reichs-Historie II. Theil
p. 441. sq. 457. sq.

a) Arichis war aus Königlischen
Stamm entsprossen, und anno 734. ge-
bohren, wie aus der ihm gesetzten Grab-
schrift zu ersehen. vid. infra sub c) Sei-
ne Erhebung zur Herzoglichen Würde
hatte er lediglich Desiderio zu danken.

Denn so sagt PAVLVS in der 15. Epist.
Cod. Carol. supra jamjam cit. Appropin-
quante autem eo (Desiderio) Benevento,
ilico Dux Beneventanus fugam arripuit
in Otorantinam civitatem & dum diu
immineret, ut ex ipsa sua civitate exire
eun-

Von den Her-
zogem zu Be-
nevent.
Arichis.

eundem Ducem suaderet, & nequaquam in eo suam adimplens voluntatem, constituit ducem alium in eodem *Beneventano* ducatu nomine *Argis*. - - - - Post vero dissolutionem eorundem ducatum, conjunxit hic ad nos *Rome Sc.* integram hanc epist. exhibuimus sub *Desiderio* Rege Longob. Wir sehen zugleich aus diesen Schreiben, daß im Jahr 758. *Uragisus* Herzog geworden. Denn *Desiderius* war eben in diesen Jahre zur Herbst-Zeit zu Rom gewesen, wie solches unter *Desiderio* in der Longobardischen Könige Genealogie und dem daseibst andern Päpstlichen Schreiben zu erkennen. *CAMILLVS PEREGR.* in histor. Longobard. p. 326. sagt, daß er im Monath Februar. zu regieren angefangen, und beziehet sich dißfalls auf gewisse Beweissthümer, die er aber nirgends angeführt. Nichts destoweniger wird solches auch durch die Anzahl seiner Regierungsjahre und derselben ann. 787. im August erreichte Endschaft bestätigt, es zeigen auch unterschiedene Urkunden, die in Chron. Benev. Monast. S. *Sophiæ* ap. *VGHELL.* T. X. Append. aufbehalten worden, das 758ste Jahr als das erste seiner Regierung an. Unter andern zeigt uns eine Urkunde *ibid.* p. 432. datum pro S. Martino temporibus *Arichis* anno vicelimo quarto gloriosissimi ducatus, qui mense Martio indict. IV. (i. e. anno 781.) firmatus, daß er bereits anno 758. vor den Monath *Merz* Herzog gewesen. Weil er sonst nicht das 24ste, sondern noch das 23ste Jahr seiner Regierung hätte zählen können. Hiemit treffen ein noch andere Urkunden *ibid.* p. 420. sqq. die gegeben sind anno XVII. mense Novembr. indict. XIII. (i. e. anno 774.) *SAXIVS* in not. ad *SIGON.* de regn. It. p. 208. n. 8.

will zwar behaupten, daß *Arichis* allererst ums Jahr 765. zum Herzogthum gelanget: Allein seine angegebenen Gründe, woher er solches muthmasset, scheinen uns nicht hinlänglich, wieder die bisher angeführten Zeugnisse, *Arichis* Anfang seiner Regierung in ein anderes Jahr zu setzen. Daß er sich bisher an des jungen Herzogs *Liviprandi* Hofe aufgehalten, kan man aus des *Anonymi Salernit.* histor. princip. Langob. schließen, alwo er zugleich erzehlt, wie *Arichis* sein Glück prophecehet worden. *vid. ap. MVRAT. T. II. P. I. p. 288. n. III.* Enodare autem fidelibus volo, qualiter omnipotens Deus antequam *Arichis* ad dignitatem perveniret principalem, ei ostendit, qualiter honorem, vigoremque ei redderet; nam quadam die dum cum suo Principe *Luitprando* in Ecclesia B. Protomartyris Stephani, quæ sita est in veterrima urbe Capuæ &c. - - - - & ut diximus, dum in eadem Ecclesia, *Langobardorum* sicuti mos est, cum pugionibus accincti altrinsecus introissent, & unusquisque dum indefinenter oraret, sic ille adolescens *Arichis*. Misere mei Deus, labiis impressis canere cepit: dum venisset, ubi dicitur, spiritu principali confirma me. Illico spata illius contremuit, ac si quilibet illam concuteret. Ille vero, oratione completa, cum pavore seriatim suis collectaneis enodavit. Unus ex his, qui erat sapientior cæteris, talem sermonem erupit. De hac instabili vita minime es, quantum mihi videtur, processurus, antequam ad dignitatem Principalem Dominus te perducatur. Quod postea, annuente Deo, ad tutelam *Langobardorum* probavit eventus. Dum Dux nomine *Liviprandus* fuisset extinctus, una omnes *Arichisum* Principem acclamabant; qua-

pro-

propter Principalem dignitatem honorifice illum asciverunt; nam non, ut asolent plurimi, per pecuniam, & per pollicitationes opprimere in mirum honorem, sed cunctis uno agmine coacti &c. - - - illum Principem sublimarunt. Von dieser angemasten Titulatur giebt LEO OSTIENS. aus HERCHEMPERTI Historie der Longobarden noch deutlichere Nachricht in Chron. Cassin. L. I. c. 9. De quo videlicet *Arichis* Domnus *Herchempertus* in historia, quam de *Langobardorum* gente post *Paulum Diaconum* composuit, ita refert. Hic *Arichis* primus *Beneventi* Principem se appellari iussit. Cum usque ad istum, qui *Benevento* praefuerant, Duces appellarentur. Nam, & ab Episcopis ungi se fecit, & coronam sibi imposuit, atque in suis cartis, scriptum in sacratissimo nostro Palatio, in finem scribi praecipit. Wobey dieses anzumercken, daß in keinen Codice des *Herchemberti*, der biß auf unsere Zeiten gekommen, sich diese Relation gefunden, und dahero derjenige, dessen sich LEO bedienet, verlohren gegangen. Chron. Benevent. Monast. S. Sophiae ap. *MVRAT.* p. 320. *Arichis* Dux & primus princeps sed. ann. XXX. Chron. Cavenf. ap. *EVND.* p. 333. *Arichis* primus appellatus est princeps. In einem andern Chronico ap. *EVND.* p. 319. liest man diese ungereimte Worte: *Arichis* princeps coronatus a *Magno Carolo*. Es hat aber bereits *CAMILL. PEREGRIN.* von diesen Chronico angemerket: quod minima diligentia consarcinatum sit. Ubrigens sind noch viele Urkunden vorhanden, darinne sich *Arichis* päuslichum atque Excellentissimum principem gentis *Langobardorum* nennet, vid. Chron. Monast. S. Soph. ap. *VGHELL.*

Dritter Theil.

T. X. in append. p. 420. sqq. conf. *STIGON.* de regn. Ital. L. III. p. 93. Zu der von ihm angemasten Hoheit kan noch dieses gerechnet werden, daß er eigene Gesetze gegeben. Wir haben von ihm ein Capitulare, und hat solches *CAMILL. PEREGRIN.* in seiner Historia Langob. edirt, ap. *MVRAT.* p. 336. Von den Einfall ins *Neapolitanische* giebt der Pabst *Adrianus* in der 66. Epist. Cod. Carol. folgende Nachricht: Porro & hoc vestrae regali potentiae innotescimus, quia *Arichis Beneventanus* Dux iustitias de hominibus suis querens, exercitum duxit super *Aralsitanos* Ducatus *Neapolitani*, & undique eos circumvallans incendit omnes possessiones eorum atque habitacula foris posita. Quo audito, *Neapolitani* direxerunt in adiutorium ipsorum plures homines, qui vincentes eos, interfecerunt plurimam multitudinem Ducatus *Beneventani*. Unde cum ceteros plures, tum optimates captivos apud se habent. conf. Genealog. reg. Longob. sub *Desider.*

b) Annal. *PITH.* an. 786. *Carolus* cum exercitu *Beneventum* ingressus, *Capuam* venit, *Grimaldum Aragisi* Ducis *Beneventanorum* in obsidatum accepit. Annal. *LOISEL.* an. 786. Tunc dominus Rex *Carolus* prospiciens se ex omni parte, Deo largiente, pacem habere, sumpsit consilium, devotionis causa ad limina beatorum Apostolorum iter peragendi, & causas *Italicas* disponendi, & cum Missis Imperatoris Placitum habendi de convenientiis eorum, quod ita factum est. & an. 787. Tunc dominus Rex *Carolus* supradicto itinere iter peragens *Romam* venit, & valde honorifice a domno Apostolico *Hadriano* receptus est: & aliquot dies ibi moratus est cum domno Apostolico. Et

Ecc ec

Arigis

Von den Herzogen zu Benevent. *Arichis.*

Wonden Her-
zog en zu
Benevent.
Arichis.

Arigis Dux *Beneventanus* misit *Rumaldum* filium suum cum magnis muneribus postulare de adventu iamdicti domni Regis, ut in *Benevento* non introisset, & omnes voluntates præfati domni Regis adimplere cupiebat. Sed hoc Apostolicus minime credebat, neque *Optimates Francorum*. Et consilium fecerunt cum supranominato domno *Carolo* Rege, ut partibus *Beneventanis* causas firmando advenisset. quod ita factum est. Et dum *Capuam* venisset, *Areghisus* Dux reliquit *Beneventum* civitatem, & in *Salernum* se reclulit: & timore perterritus non fuit ausus per semetipsum faciem domni *Caroli* Regis videre. Sed mittens *Missos*, & ambos filios suos proferens, id est *Rumaldum*, quem domnus *Carolus* Rex secum habebat, & *Grimoaldum*, quem supradictus *Areghis* secum retinebat: & offerens multa munera, & alios obsides, ut petitioni ejus obtemperasset. Tunc dominus ac gloriosus Rex *Carolus* prospexit una cum sacerdotibus vel ceteris *Optimatibus* suis, ut non terra deleteretur illa, & *Episcopia* vel *Monasteria* non desertarentur. Elegit XII. obsides, ac decimum tertium filium supradicti Ducis nomine *Grimoaldum*. Et accepta munera, juraverunt omnes *Beneventani*, tam supradictus Dux, quam & *Rumaldus*. *Annal. EGINH. an. 786.* Rex pace undique parta, statuit *Romam* proficisci, & partem *Italiae*, in qua *Beneventum* situm est, aggredi conveniens esse arbitratus, ut illius Regni residuam portionem suæ potestati subjiceret, cujus caput capto *Desiderio* Rege, majoremque partem in *Langobardia* jam subacta tenebat. Nec diu moratus, sed contractis celeriter *Francorum* copiis, in ipsa hyemalis temporis asperitate *Italiam* ingreditur. Cumque in *Florentia Tusco-*

rum civitate *Natalem Domini* celebrasset, cum maxima celeritate *Romam* ire contendit. Quo cum venisset, ac de profectioe sua in *Beneventum*, tam cum *Adriano* Pontifice, quam cum suis *Optimatibus* deliberasset: *Arigisus* Dux *Beneventanorum* audito ejus adventu, comperaque in terram suam intrandi voluntate, propositum ejus avertere conatus est. *Misso* enim *Rumoaldo* majore filio suo cum muneribus ad Regem, rogare cœpit, ne terram *Beneventanorum* intraret. Sed ille longe aliter de rebus inchoatis faciendum sibi judicans, retento secum *Rumoaldo*, cum omni exercitu suo *Capuam* civitatem *Campaniæ* accessit: inde bellum aggressurus, ni memoratus Dux propositum Regis salubri consilio prævenisset. Nam relicta *Benevento*, quæ caput illius terræ habetur, in *Salernum* maritimam civitatem velut munitiorem se cum suis contulit: missaque *Legatione*, utrosque filios suos Regi obtulit, promittens se ad omnia quæ imperarentur libenter obediturum. Cujus precibus Rex annuens, divini etiam timoris respectu, bello abstinuit: & minore Ducis filio nomine *Grimoaldo* obsidis loco suscepto, majorem patri remisit. Accepit insuper a populo obsides undecim: misitque legatos, qui & ipsum Duce[m] & omnem *Beneventanum* populum per sacramenta obstringerent. *Regin. Chron. an. 787. p. 29.* Anno dominicæ incarnationis 787. *Carolus* *Romam* venit, & a pontifice *Adriano* susceptus est, ubi aliquot dies moratus est. Quod cum audisset *Heregisus* Dux *Beneventanorum*, timore perterritus, misit *Romaldum* filium suum cum magnis muneribus ad regem, postulans pacem & promittens, se omnem voluntatem ejus facturum. Sed his suasionibus minime

nime Apostolicus credidit, sed magis hortatus est regem, ut *Beneventi* fines intraret, quod & fecit. Et cum *Capuam* venisset, *Herigisus* reliquit *Beneventum*, & in *Salernum* secessit, ibique se munivit. Exinde misit filium suum *Grimoaldum* (nam *Romaldum* rex secum retinebat) cum magnis muneribus offerens obfides, & promittens omnem fidelitatem, tantum ab impugnatione cessaret. Tunc rex cum consulto fidelium & sacerdotum, ne penitus episcopatus, & monasteria devastarentur, elegit XII. obfides, & XIII. filium supra dicti Ducis *Grimaldum*, & accepit munera, & iuraverunt ei omnes *Beneventani*, & reversus est *Romam*. Annal. PETAU. ann. 786. Hic annus fuit sine hoste, nisi tantum in vernis temporis perrexit dominus Rex *Karolus* in *Italiam* cum suo exercitu, & venit *Romam*. Deinde adquisivit terram *Beneventanam* per Dei auxilium. Idem narrant ceteri Annales. conf. EGINH. Vit. Caroli M. c. 10. Anonymus Salernit. in seiner Histor. Langobard. ap. MURATOR. T. II. P. I. p. 287. Quod ille quidem audiens, *Beneventum*, simulque & ejus filias munitissima, atque præclarissima, & opibus, dapibusque sufficienter abundat, & proinde eam ipse Princeps mirabiliter ampliavit, propter ejus tuitionem. Rex, de quo prædiximus, *Karolus Gallorum, Saxonum, Alemannorum*, simulque & *Langobardorum, Burgundionumque* validum movens exercitum, cum ingenti ira civitates *Arichis* audiens, nimis extremuit; in tantum ut muros jam dictæ civitatis in altum mirabiliter elevaret, & per fines *Beneventanos* suos Missos mittit, quatenus ad eum accerfissent omnes præclarissimos Antislites. Qui cum ad

prædictum Principem Antislites properarent, eos in Sacro Palatio introduci jussit, & per semetipsum illuc gradiens, sicut mos erat ipsius, submisso vultu ab eis poposcit benedictionem. Qua peracta benedictione, ipse Princeps taliter prorupit in vocem. Eja, beatissimi patres, ineamus consilium, qualiter nostris finibus nefandum *Karolum* evellamus. Et consilium fecerunt, quatenus iram suam sevissimam blandirentur. Tunc singuli Episcopi ciliis sunt induti, humilibusque vehiculis, & asellis sunt superpositi, profecti sunt obviam ei &c. Er führt hierauf ein weitläufftiges Gespräch an, das diese Geistlichen mit *Carlu* gehalten, so aber billig mit *BARON*. Annal. T. IX. h. a. unter die Jabeln zu rechnen, jedoch wird der Umstand, daß *Uragisus* sich von seinen Bischöffen crönen lassen, bekräftiget: pro qua re adveniunt, ipse Rex *Carolus* dixit, *Beneventani* Antislites cum ipsi suo Principi Coronam in capite jam detulerint &c. Ipse vero Rex benignissimus, fährt dieser Anonymus nach lang erzeßter Unterredung fort, audiens admonitionem tantorum Patrum, firmavit, pacem iniens, atque in scripto fœderis pactum affirmans inter *Beneventanos* & *Francos*, & obfides *Beneventanorum*, simulque & *Grimoalt Arichis* filium idem Rex *Francorum* fecit auferri. Cumque talia patraßent, ad invicem sunt sequestrati. Episcopi arva repedaverunt sua, & ipse Rex cum suo exercitu reversus est itinere, quo venerat. Tamen unum eminentissimum ex suis Proceribus *Salernum* misit, quatenus fœdera pacis firmaret, & obfides, ut jam diximus, ab ipso *Arichis* Principe acciperet. ERCHEMBERTVS in seiner Historia Langobard. ap. MURAT. l. c. p. 237. sq. gedenckt

Von den Her-
zog en zu
Benevent.
Arichis.

Von den Her-
zogen zu
Benevent.
Arichis.

bey Erzählung dieser Geschichte so wohl
des mit den Neapolitanern gemachten
Vertrags, als noch dieser zweyen Um-
stände, daß nemlich auch die eine Toch-
ter Adelchisa als Geißel verpfändet,
und Arichi der Friede nicht anders als
unter Versprechung eines zu erlegenden
Zinses zugestanden worden, welche letz-
tere Bedingung gar wohl zu glauben, weil
auch die folgenden Herzoge zinsbar ge-
wesen. Igitur capta ac subjugata *Caro-
lus Italia*, *Pipinum* filium suum illic Re-
gem constituit. Tunc ille stipatus in-
numerabili exercituum agmine, crebrius
Beneventum adiit capessendum. Quo
tempore *Arichis* gener jam fati *Deside-
rii*, vir Christianissimus, & valde illustris-
simus, atque in rebus bellicis strenuissi-
mus *Beneventi* Ducatum regebat, qui
audiens eos super se adventare, *Neapoli-
tibus*, qui a *Langobardis* diutina oppres-
sione fatigati erant, pacem cessit, eis que
diaria in *Liburia*, & *Cemiterio* per inco-
las sancita dispensatione misericordiae vice
distribuit; titubans, ut conjici valet, ne
ab eorum versutiis *Franci* aditum intro-
eundi *Beneventum* reperirent. Super
Beneventum autem gallico exercitu per-
veniente, praedictus *Arichis* viribus, qui-
bus valuit, primo fortiter restitit, postre-
mo autem acriter praeriantibus, universa,
ad locustarum morem, radice tenus cor-
rodentibus, magis civium salutem, quam
liberorum affectibus consulens, gemi-
nam sobolem, vice pignoris, jam dicto
tradidit Caesari, hoc est *Grimoaldum*, &
Adelgisam, simulque cunctum thesau-
rum suum; ex quibus *Adelgisa* multis
cum precibus proprio restituta fuit geni-
tori; *Grimoald* vero secum remeans de-
tulit *Aquis*, collata *Arichi* pace sub fœ-
dere pensionis. Nactus itaque hanc oc-
casionem, & ut ita dicam, *Francorum*

territus metu, inter *Lucaniam*, & *Nu-
ceriam* urbem munitissimam, & praecel-
sam in modum tutissimum Castrum idem *Ari-
chis* opere mirifico munivit, & nova fa-
brica reparavit; quæ civitas propter ma-
re contiguam, quod salum appellatur,
& ob rivum, qui dicitur *Lirinus*, ex duo-
bus corruptis vocabulis *Salernum* appel-
latur. LEO OSTIENS. in Chr. Cass.
L. I. c. 12. Postmodum vero praefatus
Rex una cum *Pipino* filio, *Beneventum*
perrexit cum magno exercitu super *Ari-
chis*, quem supra jam memoravimus.
Qui erat gener praedicti *Desiderii* Regis,
cum quo idem *Carolus* diversis, ac variis
eventibus dimicans, demum artatus *Ari-
chis*, & coronam suam, & maximam
partem thesauri, nec non & geminas so-
boles, *Grimoaldum* scilicet, & *Adelgi-
sam* eidem *Carolo* obsides, pacis gratia
tradidit. Hinc *Francorum* metu per-
territus, civitatem novam *Benevento* ad-
didit. *Salernum* quoque inter *Lucani-
am*, & *Nuceriam* antiquitus conditam
mirifice restauravit.

c) So beschuldiget ihn Pabst *Za-
drianus* in der 64. Epist. Cod. Carol.
daß die Griechen auf sein, des *Arichis*
Anstifften *Terracina* weggenommen:
insinuamus qualiter nefandissimi *Neapo-
litani*, & Deo odibiles *Graci*, praebente
malignum consilium *Arichis* Duce *Be-
neventano*, subito venientes, *Terracinen-
sem* civitatem, quam servitio beati *Petri*
Apostolorum principis, & vestro atque
nostro antea subjugavimus, nunc autem
in valido consilio, iterum ipsi jam fati
nefandissimi *Neapolitani* cum perverfis
Gracis invasi sunt &c. Ueber die mit
dem Griechischen Hofe gepflogenen
Unterhandlungen hatte der Pabst schon
öftters geklaget, vid. Epist. 59. Cod. Ca-
rol. recit. sub *Desiderio* Rege Longob.
not. c.

not. c. Im Jahr aber 787. nach Carls Abzuge mochte er sein Unternehmen nicht mehr so behutsam tractiren, daher solches von einem Capuanischen Priester ver-rathen wurde. Hadrianus giebt Carln in der 88. Epist. Cod. Carol. folgende Nachricht davon: Nempe quidem meminisse credimus, qualiter vobis per anteriores nostras Apostolicas emisimus Syllabas de *Capuanis*, qui ad nos venerunt per vestrum regale adminiculum, quatenus dum ipsas nostras vobis emisissimus Syllabas, post aliquantos dies, præfatos *Capuanos* in confessione protectoris vestri beati Petri Apostolorum principis jurare fecimus, in fide ejusdem Dei Apostoli, & nostra atque vestra regalis potentia. Et post actum sacramentum unus ex ipsis *Capuanis*, *Gregorius* Presbyter, nobis petiit secreta loqui, asserens, quia nullo modo jam quippiam celare possum, tale vobis præbens sacramentum. Et dum a nobis enucleatius sciscitatus fuisset, retulit nobis dicens, quia dum Dominus *Carolus Magnus* Rex præterito anno a *Capuana* urbe reversus fuisset, *Arichis* Dux suus ad Imperatorem, Deo sibi contrario, emisit Missos, petens auxilium & honorem Patriciatus una cum Ducatu *Neapolitano*, sub integritate, simul & suum cognatum *Athalgisum* cum manu valida in adjutorium sibi dirigi, promittens ei tam in tonsura, quam in vestibus usu *Græcorum* perfrui, sub ejusdem Imperatoris ditione. Hæc audiens autem Imperator, emisit illi suos legatos, scilicet *Spatarios* duos, in ditionem *Siciliae* ad Patricium eum constituendum, ferentes secum vestes auro textas, simul & spatam, vel pettinem, & forcipes, sicut illi prædictus *Arichis* indui & tonderi pollicitus fuerat, petentes *Ramualdum* ejusdem *Ari-*

chisi filium in obsidiatum. De *Atalchio* vero cognito, emisit ei dicens, quia nunc illum non dirigimus, quem apud illum nunc dirigimus, sed eum dirigimus, cum exercitu in *Tervisio*, aut *Ravenna*. Qui venientes, Dei nutu, per suffragia Apostolorum malignantium consilia dissipata repererunt, eo quod *Arichisum* Ducem, vel ipsius filium *Waldonem*, (i.e. *Romualdum*, corrupte ac rejecta prima Syllaba, *Valdus*, *Valdo*, ut in nominibus fieri solet, quæ frequenti usu loquendi haut syllabatim pronuntiantur. Et hinc COINTE Annal. an. 787. §. 16. non opus habuisset, ut hoc nomen ceu suppositivum retinuerit) defunctum invenerunt. FRAGM. Annal. Chron. Nibel. subj. ad an. 787. *Aragisus* Dux de *Benevento* mortuus est, & filius ejus mortuus est. *Romuald* starb einen Monath und 5. Tage vor dem Vater, in Monath Julio, den 21sten, und *Arichis* den 26sten Tag des Monaths August, da jener 25. dieser aber 53. Jahr gelebet, und biß in das 30ste Jahr regieret hatte. Solches bezeugen die ihnen zu *Salerno* gesetzten Grabschriften, ap. MVRATOR. T. II. P. I. p. 310. & T. II. P. II. p. 185.

Tumulus *Romualdi* filii Principis *Arichis*, auctore Davide Episcopo *Beneventi*.

Alta ruit subito *Beneventi* gloria tristis,
Quam tenet hic Tumulus: ve tibi,
Barda cohors:

Hic *Arichis* dormit Magni pulcerri-
ma proles,

Unica spes patriæ, murus, & arma
suis.

Cujus fessa patris bene jam virtute se-
nectus

Tuta regebatur, tutio matris erat.

Ecce es 3

Hic

Von den Her-
zogen zu
Benevent.
Arichis,

Von den Her-
sogen zu
Benevent.
Arichis.

Hic novus a multis *Arichis* vocabatur
herilis.

Moribus & forma, consilioque vi-
gens.

Gromati pollens, mundana lege to-
gatus,

Divina instructus nec minus ille
fuit.

Religione patrem æquiparans, ma-
tremque pudore.

Illius, heu, tristes quos male flam-
ma creat.

Subditus ad mortem, dulcisque pa-
rentibus usque

Nullus plus voluit amplius, aut
potuit.

Seu Abraham genitor Isaac, sic iste
pereggit:

Oblatus tacuit, iussa parentis agens.
Traditus ob patriæ, populi cunctique
salutem,

Se opponens voluit pro pietate
mori.

Obvius occurrit Regi, immunemque
phalangi

Munivit fines, o *Benevente*, tuos.

Tu placida Regis sedasti mente furo-
rem,

Obruta *Gallorum* fecit & ira lo-
qui.

O *Romoald* mitis Ductor, sine felle
suavis,

Terrea liquisti Regna, superna te-
nes.

Terreno verbo placuisti, quam bene
Regi

Cœlesti melius nunc sine fine plac-
ces.

Hoc lacrymans cecini David ego fle-
bile carmen

Præsul, cui semper te sine velle
mori est.

*Vixit ann. XXV. Depositus est XII. Kal.
Augusti Principante patre anno XXX. In-
dict. percurrente Decima.*

Tumulus *Arichis* Principis *Beneventi*,
auctore PAVLO DIACONO.

Lugentum lacrymis Populorum ro-
scida tellus

Principis hæc magni nobile corpus
habet:

Hic namque in cunctis recubat cele-
berrimus Heros

Præpollens *Arichis*, o decus atque
dolor.

Tullius ore potens cuius vix pangere
laudes,

Ut dignum est posset, vel tua lin-
gua Maro.

Stirpe Ducum, Regumque satus ascen-
derat ipse

Nobilior gentis culmina celsa suæ.
Formosus, validus, suavis, moderator,
& acer,

Facundus, sapiens, luxque, decor-
que fuit.

Quod Logos effinxit, moderansque
quod Ethica pangit

Omnia condiderat mitis in arce sua.
Strenuus eloquii Divini cultor, & in-
dex,

Pervigil in lacrymis tempora no-
ctis agens.

Anteibat juvenes venatu, viribus, ar-
mis,

Flaminibusque ipsis flamina sancta
dabat.

Ter binis lustris patriæ sic rexit ha-
benas,

Fluctibus ut Lintrem navita do-
ctus agit.

Solicite gratiam pacis servavit amator,
Consilio cautus, providus, atque
sagax.

Cum

Cum natis proprium nil ducens trade-
re censum,
Insuper & patriæ promptus amore
mori.
Nestorum solamen erat, solamen
egentum,
Hos satagens verbis, hos relevare
manu.
Ornasti patriam doctrinis, mœnibus
altis,
Hincin perpetuum laus tua semper
erit.
Tu requiesce tuis, portusque salusque
fuisti,
Gloria, deliciæ, tu generalis amor.
Heu mihi quam subito perierunt
omnia tecum,
Gaudia, prosperitas, paxque, quief-
que simul.
Planctus ubique sonat: te luget sexus
& ætas
Omnis, & ante omnes, tu Beneven-
te, doles.
Nec minus excelsis, nuperque condi-
te muris
Structorem orbe tuum, clare Sa-
lerne, gemis.
Apulus, & Calaber, Vulgar, Campa-
nus, & Afer,
Quosque Siler potat, Romuleusque
Tybris.
Quique bibunt Ararim te flent, Istrum-
que, Padumque
Æstimet adfinis seu peregrina pha-
lanx.
Jam felix olim, nunc namque miser-
rima conjux
Regali in thalamo, quam tibi jun-
xit amor,
Eheu perpetuo pectus transfixa mu-
crone,
Languida membra trahens, te mo-
ribunda dolet.

Viderat unius, heu, nuper funera
nati,
Ast alium extorrem Gallia dura
tenes.
Huic geminæ natæ vernanti flore su-
perflunt,
Solamenque mali, sollicitusque ti-
mor.
Has cernens, reddi vultus sibi credit
amatos,
Heu trepida fit, & fluctuabunda
pavet.
Solatur tantos spes hæc utcumque
dolores,
Quod te pro meritis nunc Paradisus
habet.
O Regina potens, virgo, genitrixque
creantis,
Profit ei huc sacro membra dedif-
se Lari.

Vixit autem LIII. annos. obiit VII. Kal.
Septemb. Anno ab Incarnatione Dni
DCCLXXXVII. Ex Donna *Adelper-
ga* Principissa filios *Romald*, & *Grimoald*,
Egissum, *Theoradam*, & *Adelcisam* sus-
cepit. Anon. Salern. c. 15. ap. MVR-
TOR. T. II. P. II. p. 184. *Aricis* cum
regnasset annos XXVII. (recte hic MVR-
RATORIVS in not. parum attentum
amanuensem deprehendit, & reponit an.
XXVIII.) & menses sex, jam ætate ma-
turus, apud *Salernum* placida morte qui-
evit, atque juxta ecclesiam Dei Genitri-
cis sedis ipsius humatus. conf. COIN-
TE Annal. Eccles. an. 787. §. 17. in fin.
Dass diese *Adelberga Desiderii* Toch-
ter gewesen, erhellet so wohl aus nur an-
geführten Briefe Pabsts *Hadriani* 88.
Cod. Carol. und aus *LEON.* Chron.
Cassin. L. I. c. 12. also *Aricis* *Adal-
gisi* cognatus, und *Desiderii* gener genens
net wird, als auch insonderheit aus dem
Chron.

Von den Her-
zogen zu
Benevent.
Aricis.

Von den Herz-
og-
nevent.
Arichis.

Chron. Anon. Salernit. ap. MVRAT. T. II. P. II. c. 9. p. 179. Et aliam præfatus Rex (Desiderius) habuit filiam, cui nomen *Adelberga* fuit, quam nuptui tradidit *Arichi Beneventanorum* duci. conf. LEON. Chron. Cass. c. 15. mox infra relat. da gleichfalls der Autor bekräftiget, daß diese *Adelberga Desiderii* Tochter gewesen. Ubrigens scheint *Arichis* durch die milde Stiftungen sich das meiste Lob bey den Scribenten seiner Nation erworben zu haben, wie er denn das Kloster der heil. *Sophiä*, zu dem *Cisulphus* den Grund gelegt, völlig ausgebauet und reichlich beschencket, und sich daher in denen Schenkungs-Briefen vor den Stifter und Urheber desselben ausgiebt. vid. *Diplomata in sæpius citat. Chron. Monaster. S. Sophiæ Benevent. ap. VGHELL. T. X. in Append. p. 420. sqq. conf. VGHELL. l. c. T. VIII. §. 26. ERCHEMBERT. in histor. Longobard. ap. MVRAT. p. 238. Infra Beneventi autem mœnia Templum Domino opulentissimum, ac decentissimum condidit, quod Græco vocabulo 'Αγία Σοφία, id est, Sanctam Sapientiam, nominavit, ditatumque amplissimis prædiis, & variis opibus, sanctimoniale Cœnobium statuit, idque sub jure D. *Benedicti* in perpetuum tradidit permanendum. Pari etiam modo in territorio prædicto *Alfano*, Dei amabili viro, in honorem Domini Salvatoris construxit Ecclesiam, & Monasterium Puellarum instituit, atque ditioni Sanctissimi Vincentii Martyris subdidit. LEO OST. in Chron. Casin. L. I. c. 9. erzehlet eben dieses mit einerley Worten, aus des ERCHEMBERTI seiner Historie, führt aber darbey diesen Umstand mit an: daß er seine Schwester alda zur Aebtissin gesetzt: Germanamque suam ibidem Abbatissam*

efficiens &c. doch nennt er sie nicht mit Nahmen. VGHELL. in Ital. Sac. T. VIII. p. 26. heist sie *Gorimbergam*, hat aber nicht angemerket, woher er diese Nachricht genommen. Noch dieses ist wohl zu seinen grossen Ruhm zu melden: daß er den von *Caroli III. Hofe*, wegen Verdacht unternommener Untreue vertriebenen *Longobardischen* Geschicht-Schreiber *PAVLUM DIACONVM, WARNEFRIDI* Sohn, aus seinem Exilio aufgenommen, und an seinen Hofe viele Liebe und Wohlthaten erwiesen. Dieser *WARNEFRID* hat selbst einige Nachricht von seinen Leben uns hinterlassen, in seiner *Histor. Longobard. L. IV. c. 39. In der Teutschen Kayser- und Reichs-Historie II. Theil p. 464. sqq.* ist ein Auszug von seinen Lebenslauf und Schrifften anzutreffen, dem noch beyzufügen, was *LEO OSTIENSIS. L. I. c. 15.* aufgezeichnet, so er aus dem Chron. Anon. Salernit. c. 9. 27. genommen. Hujus tempore *Paulus Diaconus* supradicti Regis *Desiderii* Notarius, post captionem ipsius *Desiderii*, & *Arichis Beneventani* Principis obitum, ad hoc Monasterium venit, & sanctæ sibi religionis habitum induit. Quis autem, vel qualis, vel unde Dominus *Paulus* hic fuerit, non est ab re perstringere. Iste siquidem ex *Langobardorum* gente originem duxit: ejus namque abavus *Leupichis* nomine, eo tempore, quo primum in *Italiam Langobardi* ingressi sunt, cum eis venit. Cujus *Pauli* pater nomine *Warnefrid*, mater *Theodelinda* fuit. Qui a puero disciplinis liberalibus eruditus, maximum in curia *Desiderii* Regis ob suam industriam familiaritatis locum obtinuit, atque *Aquilejensis* Patriarchii Diaconus exstitit. Hic post captam, ut supra diximus, *Papiam*, cum Regi

Regi quoque Carolo pro sua prudentia admodum carus, & familiaris effectus esset, ac non multo post, accusatus eidem Regi fuisset a quibusdam invidis, quod eum propter fidelitatem *Desiderii* Domini sui voluisset occidere; fecit eum idem Rex comprehendi, & coram se adduci. Quem cum interrogasset utrum vera essent, quæ super morte sua de eo dicerentur; constanter respondit, se pro certo fidelissimum Domini sui fuisse, & in eadem se fidelitate cum vita perseverare. Ad hæc Rex subito ira succensus; præcepit eum manibus sine mora privari. Sed mox in se reversus, & reminiscens sagacitatis ejus atque prudentiæ; suspirans ait, & si ejus manus abscidimus, ubi tam elegantem scriptorem reperiemus? & ait Proceribus assistentibus sibi, dicite, quid super hoc vobis videtur? at illi; jubete, inquit, ut eruantur ejus oculi, ne aliquando aliquas alicui contra vos literas dirigat; & ubi, vel quando, ait Rex, tam insignem Historiographum, aut Poëtam invenire valebimus? Illi vero videntes circa illum Regis compassionem, ac benivolentiam, suaserunt tandem, ut in *Diomedis* insula, quæ hodie, a tribus montibus *Tremiti* dicitur, eum exiliaret. Factumque est, ubi cum per aliquot annos exulatus mansisset, homunculus quidam, qui ei propter Deum obsequium faciebat, clam illum de ipsa insula expulit, & cum eo pariter *Beneventum* perrexit. Quo viso *Arichis*, qui filiam præfati *Desiderii* Regis, *Adelpergam* nomine, uxorem habebat, valde tam ipse, quam eadem ejus conjux gavisi sunt; eumque secum in palatio honorificentissime retinuerunt. Der Anonymus Sallernit. in histor. Langob. ap. M V R A T O R. T. II. P. I. p. 287. erzählt von seinen Auf-

Dritter Theil.

enthalt alhier: *Arichis* piissimus Princeps familiæ copiam, & equorum, varia indumenta, dapesque ei abundanter tribuit atque in ejus Palatio commorari iussit, & crebrissime de liberalibus disciplinis cum eo sermonizabatur. LEO OST. fährt nach obigen fort: Quo videlicet tempore utrumque Palatium, quæ idem princeps, unum in *Benevento*, alterum in *Salerno* nobiliter construxerat: præfatus *Paulus* versibus luculentissimis exornavit. Ejusdem etiam *Adelpergæ* rogatu in Historia Romana, quam *Eutropius* breviter composuerat, plurima hinc inde de Historiis Ecclesiasticis addidit. Ad ultimum vero duos libellos a tempore *Juliani* Apostatæ, in quem ipsam historiam *Eutropius* terminaverat, usque ad tempora primi *Justiniani* Imperatoris eidem annexuit. Nec non & universas fere annalis computi lectiunculas rithmice composuit. Defuncto autem *Arichis* mox ad hoc Monasterium, ut supra diximus, properavit, & factus Monachus, non pauco ibi tempore vixit. Rogatusque a prædicto Abbate, vel fratribus, expositionem super regulam Sancti *Benedicti* valde utilissimam edidit. Ubi multa de veteri hujus loci consuetudine necessaria testatur. Nonnulla etiam alia scripta eleganti stilo composuit, inter quæ versus quoque reciprocos, & hymnos de singulis Beati *Benedicti* miraculis fatis disertis sermone conscripsit. Ad hunc præfatus *Karolus* Rex, qui eum exiliari iusserat, audito, quod in hoc loco Monachicum habitum assumpsisset, plurimum illi congratulans, fatis affabiles, & jocundas litteras metricè compositas misit - - Cui similiter idem *Paulus* versifice rescribere, & gratias pro visitatione, & salutatione sua, cunctorumque fratrum re-

Ddd dd

ferre

Vonden Herr
Sogen zu
Benevent.
Arichis.

Wenden Her- ferre maximas studuit: Jam vero etate honorabiliter est sepultus. conf. PE-
 rogen zu Be- maturus, vitæ hujus cursu explevit, & TRVS DIACONVS de vir. Casin.
 nevent. in clauſtro Monasterii juxta Capitulum c. 8.
 Arichis.

S. 15.

Grimoald
III

Inzwischen hatten die Gesanten vom Griechischen Hofe sich zu Sa-
 lerno, alwo sich des verstorbenen Tragisi hinterlassene Wittbe nebst ihren
 2. Töchtern annoch aufhielt, eingefunden, und wolten berathschlagen, wie
 das angefangene Vorhaben auszuführen. Vor allen Dingen schiene nö-
 thig zu seyn, auf Mittel und Wege zu denken, daß Grimoald, der sich
 noch als Geißel am Fränckischen Hofe befand, von Carolo zurück kommen,
 und ihm das Herzogthum übergeben werden möchte. Weil aber zu gleicher
 Zeit Fränckische Gesante zugegen waren, mußte die Sache mit grosser Be-
 hutsamkeit abgehandelt werden. Adelberga ließ sich demnach mit den
 Griechischen Abgeordneten in keine Handlung ein, sondern sie mußten sich
 so lange biß die Fränckischen Gesanten wieder abgereiset, nach Neapel be-
 geben. Man hatte auch unterdessen so wohl durch eine eigene Gesand-
 schafft, als auch durch die Fränckischen Missos um Grimoalden bey Ca-
 rolo M. Ansuchung thun lassen. Ob nun gleich Pabst Hadrianus al-
 len möglichen Fleiß vorkehrte, um zu verhindern, daß Grimoald das Her-
 zogthum nicht erhielt, und die Gefahr, so daraus erwachsen würde, Ca-
 rolo auf das nachdrücklichste vorstellte; So mochte dennoch Carl durch die
 gute Aufführung des jungen Grimoaldi, so er Zeit seines Aufenthalts
 am Fränckischen Hofe blicken lassen, dermaßen eingenommen seyn, daß er
 ihn, in Hoffnung einen getreuen Lehmann an ihm zu haben, den Bene-
 ventanern ausantwortete, und mit dem Herzogthum beliehe. Um sei-
 ner Ergebenheit und Treue gegen das Fränckische Reich versichert zu seyn,
 mußte Grimoald unter andern versprechen, nicht nur auf seinen Mün-
 gen, und in den von ihm auszustellenden Urkunden, des Königs Nahmen
 vorzusetzen, sondern es wurde auch verabredet, daß die Herzoglichen Un-
 terthanen so wohl als die Königlich Fränckischen sich den Barth schee-
 ren lassen solten. a) Mittler Zeit war der vertriebene Longobardische
 Prinz Adalgisus, Desiderii Sohn, mit einer Griechischen Armee in
 Italien angelandet, und wolte das Väterliche Reich einnehmen. Hier
 nun mußte Grimoald die erste Probe der König Carln zugesagten Treue
 ablegen: Denn obgleich die Griechen sich seiner und anderer Herzoge in Ita-
 lien Beyhülffe vergewissert gehalten, so erlangeten sie doch dem ohngeachtet
 keine von ihm, vielleicht weil er sich mit denen nach Italien geschickten Frän-
 ckischen

fischen Völkern vereinigen mußte, mithin keine Gelegenheit hatte, der Griechen Parthey zu ergreifen. Er fochte also nebst der Fränckischen Armee und übrigen Italiänern so tapffer, daß die Griechen völig geschlagen wurden. b) Nichts destoweniger fieng Grimoaldus nach Verlauf weniger Jahre anno 792. an in die Fußtapffen seines Vaters zu treten, und gleichfalls zu versuchen, ob er der Fränckischen Ober-Herrschaft sich entziehen könne, aber die guten Gegen-Anstalten, so König Carl durch seine beyden Söhne Ludovicum und Pipinum vorkehrte, dämpffeten gar bald dieses Feuer, ehe es noch in vöilige Gluth ausbrach. Hingegen blieb bey Grimoalden der Trieb und Begierde, das Fränckische Joch abzuschütteln unauslöschlich, wie er denn beständig dem jungen König Pipino in Italien zu schaffen gemacht, iedennoch sein Vornehmen niemahls nach Wunsch ausführen können, c) biß er endlich anno 806. verstorben. Mit seiner Gemahlin hatte er einen Prinz Godfrid genannt, erzeuget, der aber bereits vor ihm verstorben war. d)

Vonden Hero
sogen zu
Benevent.
Grimoald.

a) Die Nachricht hiervon finden wir in den Schreiben Pabst Hadriani, so er dißfalls an Carlm ergeben lassen, in der 88. epist. Cod. Car. fährt er post verb. §. præced. sub c) recitat. fort: Et dum ibidem *Salerno Atto* fidelissimus vester Missus fuisset, *Beneventani* ipsos *Græcos* minime recipere voluerunt, sed post reversionem prædicti *Attonis* Diaconi, tunc eos terreno itinere a finibus *Græcorum* deferentes, *Salerno* receperunt, & cum *Athalberga* relicta *Arichis*, seu optimatibus *Beneventanis*, tribus diebus persistentes conciliati sunt, suadentes ipsi *Beneventani* prædictis Missis *Græcorum* dicentes: Quia nos ad Regem *Carolus* emisimus Missos nostros, petentes ab eo *Grimaldum* Ducem nostrum recipere. Insuper & per *Attonem* Diaconum, ipso nobis pollicente, rogam emisimus, ut penitus eum Ducem consequenter susciperemus. Sed propter hoc morari vos *Neapoli* convenit, dum usque ipsum *Grimwaldum* recipere possumus Ducem: & quod genitor ejus *Ari-*

gifu minime valuit adimplere, *Grimwaldus* ejus filius, dum culmen genitoris sui adeptus fuerit, prorsus imperialem voluntatem cum omni ditione, sicut cum suo constitit genitore, in omnibus adimpleat, pariter nobis promissa expleantibus. Quapropter terreno itinere usque *Neapolim* eos cum magno deduxerunt honore. Qui *Neapolitani* ipsos *Græcos* cum bandis & signis suscipientes ibidem degentes prædictæ rei præstolantes adventum, non desinunt cum *Stephano* Episcopo & *Constantino* civibus *Neapolitanis* adversa perpetrantes tractare, mittentes ipsi *Græci* ad Imperatorem, de obitu *Arichis* filiique ejus denunciantes, & ab eo expectant consilium, quid agere debeant. Ferner in der 90. Epist. post verba sub *Desiderio* Rege *Lombard.* not. c) relata. Nos vero hæc omnia (scilicet de *Adalgisi* molitionibus) considerantes, dilectissime, nimisque amantissime, atque a Deo protecte prærectissime fili, nobis sic aptum esse videtur, ut sive voluntatem vestram fecerint

Obb dd 2

ipli

Von den Her-
zogen zu Be-
nevent.
Grimoald.

ipſi *Beneventani*, non ullo modo expe-
dit *Grimwaldum* filium *Arichis* *Beneven-*
tum dirigere - - - Quapro-
pter nimis poſcentes, quaſumus veſtram
praerectiſſimam Excellentiam, ut nullo
modo pro cauſa *Grimwaldi* filii *Arichis*
credere plus cuiquam jubeatis, quam no-
bis. Nam pro certo ſciatis, quia ſi
ipſum *Grimwaldum* in *Beneventum* mi-
ſeritis, *Italiam* ſine conturbatione habe-
re minime poteſtis, eo quod *Leo* Epi-
ſcopus ſecreta nobis ſic faſus eſt, quia
Adalberga relicta *Arighis*, tale habet
conſilium, ut dum ipſe *Grimwaldus* filius
ejus *Beneventanos* fines introierit, inge-
nioſe cupit duas filias ſuas ſecum defer-
re, & quaſi orationis cauſa ſanctum An-
gelum in *Garganum* pergere, & deinde
in *Tarantum*, ubi & theſauros ſuos re-
conditos habet, quia tantum octoginta
millia diſtat a ſancto Angelo uſque *Ta-*
rantum. Sed in hoc minime veſtra a
Deo promota Excellentia conſiderare
debeat, quod pro noſtra aviditate ipſas
civitates acquirendum, quas beato Petro
Apoſtolo & nobis condonaſtis, talia vo-
bis inſinuare ſtudiimus. in Epift. 92.
Meminit veſtra a Deo promota regalis
Excellentia, qualiter ad nos emiſit fide-
liſſimos Miſſos, ſcilicet *Attonem* religio-
ſum Diaconum, & *Goterammum* magni-
ficum Oſſiarium, & poſt tergum eorum
ad nos venerunt, videlicet, *Maginarius*
religioſus Abbas, & religioſus *Joſeph*
Diaconus: qui nobis fideliter intima-
verunt ea, quae illis injuncta habuit ve-
ſtra praerectiſſima regalis Potestas, ut ſe-
cundum noſtrum Apoſtolicum conſili-
um, in partibus *Beneventanis* ita pera-
gerent. Qui in noſtri praesentia residen-
tes praenominati quatuor Miſſi, id eſt,
Maginarius religioſus Abbas, *Atto* & *Jo-*
ſeph religioſi Diaconi, atque *Goterammus*

magnificus Oſſiarius, dum adhuc mini-
me conjunxiſſet noſtris Apoſtolicis ob-
tutibus *Lutbericus*, qui cum praefato *Ma-*
ginario ſeu *Joſeph* ad nos miſſus fuit:
tale illis praebuimus conſilium, ut nullo
modo ſe alter ab altero ſepararet, ſed
praeeuntes *Atto* & *Goterammus* in oppi-
do *Valua*, ibidem expectarent tam *Ma-*
ginarium & *Joſeph*, quam *Liudericum*,
quem ſocii ejus apud nos morantes ex-
ſpectabant. Qui praecedentes, ſcilicet
Atto cum *Goterammus*, nullo modo no-
ſtris accommodaverunt conſilii, ſed re-
linquentes penitus *Maginarium* ſeu *Jo-*
ſeph & *Liudericum*, abierunt ſingulari-
ter *Benevento*. Unde poſt tergum eorum
euntes *Maginarius* cum *Joſeph* & *Liude-*
rico in *Benevento* jam *Attonem* & *Gottera-*
mmum nullo modo invenire valuerunt, eo
quod in *Salernum* perrexerant ad *Alber-*
gam relictam *Arichis* Ducis. Ubi dum *Ma-*
ginarius cum ſociis ſuis a fidelibus veſtris
audiſſent, ſicut nobis ipſi intimaverunt, eo
quod infideliter agerent tam relicta praedi-
cti *Arichis* Ducis, quamque ceteri *Beneven-*
tani, erga veſtram regalem Excellentiam,
atque noſtrum Apoſtolutum, iniqua atque
adverſa tractare non deſinunt. Fugam
arripientes *Maginarius* cum *Joſeph* &
Liudericus, una cum *Goterammus* qui ad eos
ad loquendum venerat a *Salerno*, introi-
erunt in finibus Ducatus *Spoletini* in praefato
oppido *Valua*, & ibidem moran-
tur, uſque ad veſtrum regalem in trium-
phis diſpoſitum. *Atto* vero audiens, ut
fertur, fugiens intus in Eccleſiam *Salerni*
praetimore, ejusdem Eccleſiae altare
tenuit. Ipſi autem *Beneventani* ſua-
dentes, ut reor, & ſimulantes eum miti-
gaverunt, & veſtrum Clericum ſecte
miſerunt, ſe ipſos fideles in omnibus
commendantes. Et ob nimium ſua-
vemque amorem, quem erga veſtrum
invi-

invictissimum gerimus regnum, nullo modo valemus prætermittere, liquidius de omni causa vobis insinuare. Venientes quippe ad nos de *Capua*, quam beato Petro Apostolorum principi, pro mercede animæ vestræ, atque sempiterna memoria, cum ceteris civitatibus obtulistis, videlicet *Gregorius* Presbyter, *Saductus*, *Pergulfus*, *Audemundus*, *Haimo*, *Landemarus*, *Warnesfridus*, *Sigulfus*, *Audualdus* & *Corbulus*, intimaverunt nobis quod dum *Atto* Diaconus ad vestram reversus est Excellentiam, statim Missi *Græcorum*, duo Spatarii Imperatoris, cum *Diucitin*, quod latine Dispositor Siciliæ dicitur, in *Lucania* Acropoli descendentes, terreno itinere *Salernum* ad relictam *Arigisi* Ducis peragrantes tertio decimo Kalend. Februar. pervenerunt. Qui ibidem cum ipsis tres dies consiliantes *Beneventani*, post tertium diem usque *Neapolim* deduxerunt. *Neapolitani* vero cum magno obsequio cum signis & imaginibus eos suscipientes, *Neapolim* ingressi sunt, pariter & usque hactenus cum ipsis *Neapolitanis*, atque *Stephano* Episcopo ejusdem *Neapolitane* Ecclesiæ pertractantes existunt. Ja er beschuldigt so gar in der bereits angezogenen 88. Epistel die *Abalbergam* und die *Griechischen* Gesanten, daß sie einen Anschlag gemacht, die *Fränckischen* Abgeordneten heimlicher Weise aus dem Wege räumen zu lassen. Porro & hoc sicuti per se *Gregorius* Presbyter *Capuanus* nobis innotuit de fidelissimis Missis vestris, scilicet *Magenario* religioso Abbate, seu *Joseph*, & *Liuderic* Comite, atque *Gottarano* Hostiario, quia *Benevento* reversi *Spoletum*, ideo exinde fugerunt, eo quod tale consilium *Beneventani* cum *Neapolitanis* & *Surrentinis* atque *Amalfitanis* habuerunt, ut foris ci-

vitare *Salernitana*, juxta mare, vestros Missos applicare facerent, & nocte repente cursu super eos ruent *Beneventani*, pariter cum *Neapolitanis*, illos interficerent, & postmodum proferrent, quia *Neapolitani*, quasi super ipsos *Beneventanos* venientes, existimantes sese *Beneventanos*, eos clam occiderent. Et præfati Missi vestri hæc cognoscentes coacti fugam arripuerunt, vestram conquærentes regalem illusionem, quod si ipsi Missi vestri *Salerno* *Neapolitani* cum *Amalfitanis* & *Surrentinis* armati ibi absconsi fuerunt, ut irruerent cum *Beneventanis* super ipsos Missos vestros, ut occiderent. Nachgehends als er sahe, daß seiner Vorstellungen ungeachtet *Grimoald* das Herzogthum erhalten, so suchte er bey *Carln* seine disfalls abgelassene Schreiben dahin zu erklären, daß er nicht etwa aus einen Haß gegen *Grimoalden*, den König vor ihm gewarner, sondern es sey solches pure wegen des Königs eignen Interesse und des Päpstlichen Stuhls Gerechtfame geschehen. epist. 86. Prorsus nobis vestra regalis Excellentia credere velit, quia nunquam volumus, ut *Grimoaldus* filius *Arichis* in *Beneventum* remeasset, nisi propter inimicorum vestrorum atque nostrorum machinationes atque insidias, sed verum etiam, sicut vestra promisit nobis regalis Excellentia, pro exaltatione atque defensione sanctæ Dei Ecclesiæ, & pro vestro nostroque profectu. ERCHEMPERT. hist. Langob. p. 238. Defuncto dehinc *Arichi*, consilio habito *Beneventanorum* Magnates Legatos ad *Karolum* destinarunt, multos eum flagitantes precibus, ut jam satum *Grimoald*, quem a genitore obsessum jam priore susceperat, sibi præesse concedere dignaretur. Quorum peti-

Von den Heer-
soegen zu
Benevent.
Grimoald.

Von den Her-
zogen zu Be-
nevent.
Grimoald.

tionibus Rex annuens, illic continuo prædictum contulit virum, simulque jus regendi Principatum largitus est; sed prius pactis hujusmodi vinxit. Ut *Langobardorum* mentum tonderi faceret. Chartasque vero, nummosque sui nominis characteribus superscribi semper juberet. Ac muros *Salerni*, *Acherentia*, & *Consa* funditus everteret. Accepta denique licentia repedandi, a *Beneventi* civibus magno cum gaudio acceptus est. In suis aureis ejus nomen aliquamdiu figurari placuit; schedas similiter aliquanto jussit tempore exarari reliqua autem pro nihilo duxit observanda; mox rebellionis jurgium initiavit. Es sind noch Münzen von ihm vorhanden, da auf der einen Seite des Herzogs Bildniß und der Überschrift Grimwald, auf der andern ein Creuß mit den Beyworten: Dominus Carolus Rex zu sehen ist. vid. LE BLANC monn. de Fr. p. 100. DAN. Hist. de Fr. T. I. p. 432. Ingleichen hat er in manchen Urkunden die Zeit-Rechnung nach Carls Regierungs-Jahren vorgesehet, ob er sich wohl nichts minder in selbigen keinen Herzog sondern summum & eximum principem nennet. vid. ap. VGHELL. Ital. Sacr. T. VIII. p. 37. & T. X. append. p. 466. Des Anonymi Salernitan. in Chron. ap. MVRATOR. T. II. P. II. c. 18. sq. p. 187. Erzählung von Grimwaldi Erhebung zum Herzogthum, klingt sehr fabelhaftig: Cumque talia peracta fuissent, *Beneventanorum* populus, qui suis ductoribus semper fidelis existit, nuntiandum protinus *Carolo* Regi mittunt, ut citius *Grimwald* *Beneventum* mitteret, ut Principatum, quem suus pater amiserat, ipse nempe occuparet. His auditis Rex statim, ut ad se citius *Grimwald* veniret, jussit. Cum vero venisset,

& ante suum, conspectum astaret, ipse Rex, ut erat benevolus, cum magna mollitia ei dixit humili voce: ut mihi relatum est: Tuus pater mortuus est. Ille ut erat sagax, strenuusque, in hunc modum Regi responsum dedit: Domine, piissime Imperator, quantum profusus conjicere valeo sospes est pater meus, & gloria ejus viget, & opto, ut vigeat per secula cuncta. His auditis, Rex taliter quippe est eum allocutus: Vere tuus genitor ex hac luce subtractus est. Tunc idem *Grimwald*: A die, Domine Imperator, qua huc sub vestra ditione allatus sum, nec genitorem, nec genitricem, nec ullum quippe ex nostris stigmatibus habui, nisi te Rex. Proceres quippe, qui ante ejus sistebant obtutum, nimium collaudabant strenuitatem ejus, asserentes: Dignum est, ut *Samnitum* Ducatum *Beneventanum* ad istius *Grimwald* ditionem perveniat. Cumque Rex aures innecteret in sermones, quos audiebat a suis fidelibus, conversus ad *Grimwald*: Vis arva tua repedare? Qui ait: Domine volo. Item Rex: Et si malis, unum, quod a te quero, nostræ eminentiæ per jus jurandum promitte, ut statim dum *Salernum* fueris ingressus, & ad solum ejus a fundamento dicuas, & ad solum usque perducas. Sic facies & *Consa*, simulque & *Aggerentia*. Quod ille nimirum per jusjurandum spondit omnia esse facturum. Ipse sæpe dictus Rex equos, familiamque atque dona plurima est ei largitus, eumque dominum *Beneventum* misit, adinonens, ut ei quam sponderat fidem servaret. At ille valens faciens Regi, cum suis fidelibus iter arripuerunt. Sed ipse Rex e suis fidelibus duos præclarissimos cum ipso *Grimwald* misit, *Autharim* videlicet, & *Paulipert*, ut quem admodum suæ dignitati, sic per omnia illi fides

fidem fervarent. Et idem *Grimoald*, ut eminentiores, atque cum honore eos in sua patria obtineret, & domos, & prædia plurima eorum ditioni tradidit, & ex nobili genere eis puellas copulavit. c. 19. Dum simul, ut diximus, caperent iter, pervenerunt in *Beneventanis* finibus non procul a *Capuana* urbe; sed antequam *Vulturnum* fluvium transmearent, immensa *Langobardorum* plebs in occursum ejus venit, atque cum gaudio est ab eis exceptus. Qui dum catervatim *Beneventum* properassent, promiscui sexus fere milliarium unum ab urbe exierant, cum hymnis & canticis Deo gratias referentes, id ipsum annectentes: Veni pater noster, & post Deum salus nostra. Dum urbem fuisset ingressus, statim Dei Genitricis Ecclesiam adiit, atque in faciem in pavimento se extensum prostravit, & veniam ab ipsa Dei Genitrice efflagitabat. Cumque per paucos dies a *Beneventanis* illic detineretur, *Salernum* venit. Sed dum *Salernitanis* fuisset cognitum, repente ex urbe egressi sunt, tam virorum, quam feminarum omnis sexus, omnisque ætas ei obviam, & magna multitudo fere per milliarium unum cum hymnis, & canticis dicens: Veni domine, veni, qui proprium tuum corpus non es veritus pro tuis ovibus tradere. Atque in hunc modum simul reiterabant voces. Cumque urbem *Salernitanam* fuisset ingressus, illico Dei Genitricis Ecclesiam adiit, atque ab ipsa, ejusque prole veniam poposcebat; & super sepulcrum veniens patris ac fratris, multum illic flevit. Cum veniret vero ad Palatium cum suis proceribus, illic cum magno gaudio simul sunt epulati &c.

b) THEOPHAN. p. 391. Histor. Miscell. p. 167. Annal. PITH. an. 788. Annal.

LOISEL. eod. loca supra sub Desiderio Rege Langobard. not. c) recitata.

c) Chron. Moiss. an. 793. In ipsa hyeme iterum fecit Conventum ad *Ragenesburg*. Et cum cognovisset fideles suos Episcopos, Abbates, & Comites, qui cum ipso ibi aderant, & reliquum populum fidelem, qui cum *Pipino* in ipso consilio pessimo non fuissent, multipliciter eos honoravit in auro, argento, & serico, & donis plurimis. Et in ipsa hyeme transmisit Rex *Karolus* duos filios suos *Pipinum* & *Ludovicum* cum hoste in terra *Beneventana*. Et facta est ibi fames validissima super populum illum qui ibi inventus est, & super exercitum qui advenerat, ita ut aliquanti nec ipsa quadragesima se ab esu carniū abstinere potuissent. Vit. Ludov. Pii p. 343. *Ludovicus* per montis *Cimisi* asperos & flexuosos anfractus, in *Italiam* transvehitur, atque natalem Domini *Ravennæ* celebrans ad fratrem venit. Cui conjunctus, junctis viribus *Beneventanam* provinciam ingrediuntur, cuncta obvia populantur, castro uno potiuntur. Annal. LOISEL. an. 800. Rex mense Augusto inchoante *Mogunciacum* veniens, iter in *Italiam* conduxit, atque inde profectus, cum exercitu *Ravennam* venit. Ibi que ordinata in *Beneventanos* expeditione, post VII. dierum inducias *Romam* iter convertit, & exercitum cum *Pipino* filio in *Beneventanorum* terras prædatum ire jussit. Monach. Egol. p. 261. Mense Augusto *Magontiam* veniens, iter in *Italiam* condixit & *Ravennam* pervenit. Ibi ordinata in *Beneventanos* expeditione, post septem dierum inducias *Rome* iter convertit, & exercitum cum *Pipino* filio suo in *Beneventanorum* terras prædatum ire jussit. Annal. PITH. an. 802. *Ortona* civitas in *Italia* in deditionem accepta, & *Luceria* similiter, positumque in ea præsidium

Vonden Her-
sogen zu
Benevent.
Grimoald.

Von den Her-
sogen zu
Benevent.
Grimoald.

dium *Francorum*. Et *Winigissus* dux
Spolitanus, qui praesidio praerat, a *Gri-
maldo* obsessus & captus est. & an. 803.
Winigibisus a *Grimaldo* redditus. An-
nal. EGINH. eod. *Orthona* civitas *Italiae* in
deditionem est accepta. *Nuceria* quo-
que frequenti obsidione fatigata, & ipsa in
deditionem venit, praesidiumque nostro-
rum in ea est positum - - - *Grimoaldus*
Beneventanorum Dux in *Nuceria* *Winigi-
sum* Comitem *Spoleti*, qui praesidio pra-
erat, adversa valetudine fatigatum oble-
dit, & in deditionem accepit, captumque
honorifice habuit. & an. 803. *Winigi-
sus* a *Grimaldo* redditus est. conf. c o-
INTE ANNAL. an. 802. n. 4. sq. ERCHEM-
PERT. erzehlt auch diese öfftern Kriege,
aber mit vielen Fabeln untermengt. p. 238.
Hac etiam tempestate idem *Grimoald* ne-
ptem Augusti *Argivorum* in conjugem
sumpsit, nomine *Wantiam*; sed nescitur
quam ob rem ad fructum minime perve-
nit. In tantum enim odium primus eor-
um avidus prorupit amor, ut sumpta
occasione *Francorum* circumquaque se
impugnantium, more Hebraico, sponte
eam a se sequeltravit, & dato ei libello re-
pudii, ad proprios lares eam vi transjecit.
Hoc quidem licet callide egerit, feritatem
tamen supradictarum Barbararum gen-
tium minime quietavit; nam tellures
Theathensium, & urbes a domino *Bene-
ventanorum* tunc subtractae sunt usque in
praesens; nec non *Luceria* urbs tunc ca-
pta est, sed celeriter a praefato *Grimoald*
acquilata, apprehenso in ea *Guinichiso*
Duce *Spolitensium* cum omnibus bellato-
ribus inibi repertis. Frequenter autem
Karlus cum cunctis liberis, quos jam Re-
ges constituerat, & cum immenso bella-
torum agmine *Beneventum* praeliaturus
aggreditur. Sed Deo decertante pro no-
bis, sub cuius adhuc regimine fovebamur,

innumerabilibus de suis peste perditis,
cum paucis nonnunquam inglorius re-
vertebatur; unde factum est, ut *Pipino*
regnante in *Ticino*, & *Grimoald* in *Bene-
vento* praesidente, frequentissimum bel-
lum vexarit *Beneventanos*, ita ut nec ad
momentum pax interfuerit, illis viventi-
bus. Erant enim utrique juvenili aetate
nitentes, & ad conjunctiones, & bella de-
clivi. *Pipinus* autem fultorum praesidio
bellatorum jugi, continuoque praelio ex-
agitabat eum: *Grimoald* vero, & civita-
tibus munitis, & primoribus quam plu-
rimis conslipatus, parvipendens, ac de-
spectus ducens illius persecutionem, in
nullo cedebat ei. Agebat itaque per Le-
gatos suos *Pipinus*. Volo quidem, &
ita potenter disponere conor, ut sicuti
Aricis genitor illius subjectus fuit quon-
dam *Desiderio* Regi *Italiae*, ita sit mihi &
Grimoald. Quibus e contrario *Grimoald*
asserebat.

Liber, & ingenuus sum natus utro-
que parente,

Semper ero liber, credo, tuente Deo.

d) Annal. Fr. ap. LAMBECC. L. II. c. V.
p. 735. ad an. regni Caroli XXXIX. *Grimo-
aldus* Dux *Beneventanus* mortuus. Chron.
Benevent. ap. MVRATOR. T. II.
P. I. p. 319. *Grimoaldus* filius ejus (*Ari-
chis*) ann. XVIII. Chron. Benev. Monast.
S. Sophiae ib. p. 320. *Grimoaldus* filius
ejus sed. ann. XIX. mens. VI. Anon. Sa-
lernit. Chron. c. 23. ap. MVRATOR. T.
II. P. II. p. 191. Igitur *Grimoald*, post-
quam tenuit principatum *Sannitum* an-
nos videlicet XIX & menses VI. vocante
eum divina providentia de hac luce extin-
ctus est, atque reconditus in jam dicta ec-
clesia sedis *Salernitanae* juxta sepulcrum
patris, fratrisque.) qui forte ab an. 787. quo
pater decessit numerandi) Denn daß
Grimoald an. 806. gestorben, bezeuget
dessey

dessen Grabſchrift ap. MVRAT. l. c. p. 311.
& ap. EVND. T. II. P. II. p. 190.

Tumulus

Grimoald principis Beneventi, filii Principis Arichis. Qui obiit a. DCCCVI.

* * *

Magnus erat Princeps *Arichis*, lux, noſtraque ſalus

Reſtituenda Deo hic ſua membra dedit.
Nec non hic *Romald* ipſius maxima proles
Sub patre jam Princeps hic requieſcit humus.

Vir quoque magnificus *Grimoald* formoſior illis

Adſcitus eſt Princeps inter utroque loco.
Senſus, & eloqui forma deſcribere laudis
Cujus non poſſet plenius ulla manus.

Gloria magnificis de *Lango* maxime *Bardis*
Præcella eſt eorum ſtirpes ſuperſtes erant.
Regali genere ſatus ab utroque parente
Cras cedit geſta ſub dota genus.

In terris pollens nimium pulcherrimus annus
Spes jam *Sanniti*: certa ſalutis erat.

Mirandus ſpecie, ſed plus mirabilis ætis,
A puero micuit proptus ad omne bonum.
O dolor immenſus præ ultimæ damna ruinae,
Quæ gens *Bardorum* fraude ſub alta tulit.

A patre pro patria directus Regius obſes
Placavit patriam fumus ad uſque patris.
Cum *Danais* bellum felici ſorte peregit,
Finibus expellit belliger ipſe ſuis.

Extera regna ſibi terenda pæce ſubegit,
Dilectus cunctis, terribilisque fuit.
Pertulit ad verſas *Francorum* sæpe phalangas,
Salvavit patriam ſed, *Benevente*, tuam;

Sed quid plura feram? *Gallorum* fortia Regna
Non va'uere hujus ſubdere colla ſibi.

O quam longinquo fuerat digniſſimus ævo,
De quo tantus erit tempus in omne dolum.
Poſt caſum infauſtum quod Regna Latina ruentis

- - ſux gentis ſpes, requieſque fuit.
Terrenas gazas nunquam ſervabat amando,
Sed mox captivis, indigenisque dedit.

Italia Romana, Illyrica, Hebreus, Fro, Pelasga
Morte tua, Princeps jam ſine ſine dolet:
Mors tibi non nocuit, ſed nos linquendo peremit.

Dulcis Alumno ſuo, quo tenet atra die.
Vixiſti ſeptem
Sed cunctis ſeculis laude perennis eris.

Dritter Theil.

Sint ſatis hæc breviter de te prolata legenti,
Plenus laude tua, qua - - Mundus adest.

Seiner Gemahlin gedencket *ERCHEMPERT* verb. ſupra ſub c) recitat. und nennet ſie *Wantiam* eine Anberwantin vom Griechiſchen Hoſe, von der er aber ſich wieder geſchieden, und zwar, wie gedachter Autor angiebt, denen Francken zu Gefallen, damit ſie hieraus nicht etwan ein genaues Verſtändniß mit den Griechen ſchließen könnten. Ob nun aber gleich nicht undeutlich aus *ERCHEMPERT* Worten erhellet, daß er keine Kinder mit ihr erzielet, ad fructum minime peruenit, ſagt erwehnter Scriptor, ſo iſt gleichwohl zu *Benevent* in der *Sophien-Kirche* eine Grabſchrift vorhanden, ſo den Nahmen *Godefrid*, filii principis *Grimoald* anzeigt: ſie ſtehet bey *MVRAT. T. II. P. I. p. 311.* und heiſt alſo:

Germine præclaro ſurgens præclarior actis
Principis hic *Grimoald* ſtos, genitusq; jacet.

O nimium felix mundo ſublatus ab iſto,
Gaudia qui cæli non peritura tenet.
Dulcis in eloquio, verax, nimiumq; benignus,
At vero ſemper promptus ad omne bonum.
Eheu nam ſubito violavit digna parentum
Gaudia, quis vivus vita, decusque fuit.
Felices illo genitor, genitrixque fuiſſent,
Si conceſſa illi vita, ſaluſque foret.

Rektor erat patrii juris - - -
O *Benevente* tuo - - -
Immatura hujus licet e - - -
Vincebat ſenſus - - -
Ducite, qui propter due - - -
Tu ſemper viven - - -

Ob nun *Grimoald* vorher, ehe er die *Wantiam* geheyrathet, vermählet geweſen, und dieſen *Gottfried* erzeuget, oder ob die Worte *ERCHEMPERT*, ad fructum minime peruenit, nicht vielmehr dahin zu erklären, daß er den mit dieſer Heyrath abgezielten Zweck, ſich nemlich ſouverain zu machen, nicht erreicht, läſſet man eines jeden Gutachten heimgeſtellet. *AGOBARD de grand. & tonitr. c. 16.* erzehlt von *Grimoald*

Eee ee

moald

Von den Hees
ſogen zu
Benevent.
Grimoald.

Von den Her-
zogem zu
Benevent.
Grimoald.

moalden, daß man ihm Schuld gegeben, er habe bey den Francken durch Ausstreung eines gewissen Pulvers ein Vieh-Sterben verursacht: Ante hos paucos annos disseminata est quadam stultitia, cum esset mortalitas bouum, ut dicerent *Grimaldum* Duce[m] *Beneventorum* transmisisse homines cum pulveribus, quos spargerent per campos, & montes, prata, & fontes, eo quod esset inimicus Christianissimo Imperatori *Carolo*, & de ipso sparsa pulvere mori boves. propter quam causam multos comprehensos audivimus, &

vidimus, & aliquos occisos, plerosque autem affixos tabulis in flumen projectos, atque necatos. Et, quod mirum valde est, comprehensi, ipsi adversum se dicebant testimonium, habere se talem pulverem, & spargere Nec rationabiliter pensabant unde fieri posset talis pulvis, de quo soli boves morerentur, non cetera animalia: *BARON.* in *Annal.* an. 800. §. 23. rechnet es zu solchen Jahre. Allein es gehört ins Jahr 810. da in denen *Annal. Franc.* ein Vieh-Sterben ange-merckt ist. v. *Annal. EGINHARD.* an. 810.

§. 16.

Grimoald
IV.

Nach Abgang *Grimoaldi* überkam das Herzogthum ein anderer gleiches Namens, so bisher das Amt eines Schatzmeisters verwaltet. Er regierete ganz ruhig, doch scheint der Tod des Königs *Pipini* von *Italien* ihm Gelegenheit gegeben zu haben, einen Aufstand zu wagen, inmaßen wir finden, daß er im Jahr 812. mit den Francken einen Frieden geschlossen, darinnen die *Beneventaner* zu Erlegung eines jährlichen Tributs sich verbindlich gemacht, den er auch im Jahr 814. mit *Ludovico* erneuert. Endlich büßte er in einen wieder ihn selbst erregten Aufruhr, daran sein Nachfolger *Sico* Theil hatte, anno 818. das Leben ein. Und mit diesem Herzoge findet man nöthig anjeho die *Beneventanischen* Geschichte zu beschliessen, weil deren fernerer Verlauf mehr in die neuere Historie von *Italien* und dem *Teutschen* Reiche gehöret; Dieses Herzogthum hat von dem Jahr 787. an, da *Carolus M.* *Uragisum* überwunden, beständig unter der Oberbohmäßigkeit der *Fränckischen* und *Teutschen* Kayser und Könige gestanden, meistens auch seine eigene Herzoge und Regenten gehabt, biß es anno 1053. *Pabst Leoni IX.* auf gewisse maße überlassen worden. a)

a) *ERCHENPERT.* l. c. p. 238. Et hoc (*Grimoaldo*) quidem de hac luce subtracto, *Grimoald* alter suscepit *Beneventi* iura tuenda, *Theaurarius* videlicet divæ memoriæ *Grimoald* prioris: vir satis mitis, & adeo suavis; ut non solum cum *Gallicis*, verum etiam cum universis circumquaque gentibus constitutis inierit foedus; & *Neapolitibus* supra memoratis gratiam, pacemque donavit. Hingegen macht A-

non. *Salernit.* ap. *MVRAT.* T. II. P. II. c. 29. p. 195. ein ganz ander portrait von ihm: Defuncto itaque *Grimoald*, *Ildrici* filius *Grimoald* (qui lingua *Teodisca*, qua olim *Langobardi* utebantur, *Storeseyz* fuit appellatus; & nos in nostro eloquio, qui ante obtutum Principum & Regum milites hinc inde sedendo præordinat, possumus vocitare) in Principali dignitate est elevatus. Cum vero ad Principale, ut

ut diximus, pervenisset fastigium, non sicut Antecessores ejus Principes se gerebat, sed elationes, atque avaritias, simulque & discordias inter *Langobardos* fortiter inferebat, & per mendaciosa eloquia per omnia cunctis cernentibus se ostendebat: unde sapissime Principibus, sive Regibus, sive Prælati aliis solent de hac re exinde evenire clades. Per idem tempus *Francorum* exercitus *Beneventanis* finibus adiit, & quidquid reperire potuit, incendiis, rapinisque demoliti sunt, ut talia *Grimoald* audiens hasitare quasi cœperit, quatenus nempe castra eorum expiare valeret. *Annal. PITH. an. 812.* Cum *Grimoaldo* duce *Beneventanorum* pax facta, & tributum nomine XXV. millia solidorum auri a *Beneventanis* accepta. *Annal. LOISEL. eod.* Pax cum *Abulaz* Rege *Sarracenorum* facta. item cum Duce *Beneventanorum* *Grimoaldo*, & tributum nomine XXV. millia solidorum auri a *Beneventanis* soluta. *Annal. EGINH. an. 814.* Cum *Grimoaldo* *Beneventanorum* Duce pactum fecit atque firmavit, eo modo quo & pater, scilicet ut *Beneventani* tributum annis singulis VII. millia solidorum darent. *Vit. Ludov. Pii p. 362.* *Beneventanorum* itidem principem *Grimoaldum* non quidem venientem, sed missos suos mittentem, pacto & sacramentis constrinxit: ut singulis annis septem millia solidorum auri arce publicæ inferret. *THEGAN. c. XI.* Interim venerunt legati *Beneventanorum* qui omnem terram *Beneventi* suæ potestati tradiderunt, & multa millia aureorum per annos singulos ad censum tradere promiserunt: quod ita perfecerunt usque in hodiernum diem. *Annal. EGINH. an. 818.* Cum *Haristallium* venisset, obvius habuit Legatos *Sigonis* Ducis *Beneventanorum* dona deferentes, eumque de nece *Grimoaldi* Ducis antecessoris sui accusantes. *COINTIVS Annal. h. an. §. 13.* cor-

rigit & reponit ex Codice Armaniaco excusantes: quæ lectio vera: ita enim *Aut. Vit. Ludov. Pii p. 372.* *Haristallium* palatium intranti, occurrere misit *Sigonis Beneventani* Ducis dona quam maxima deferentes, dominum suum a morte *Grimoaldi* prædecessoris sui purgantes. *ERCHEMP. l. c. erzehlt seinen Untergang weitläufftiger p. 239.* post verba jam relata: Sed quia antiquus hostis semper invidet pacatis, & piis viris, atque bella, & discordiæ semina in eis serere molitur, *Dausferium* quendam virum spectabilem suæ artis malitia irretivit, & cum nonnullis filiis Belial horrendum fecit inire consilium adversus Principem fatum hoc modo. Depositis quippe in itinere insidiis, ut dum per pontem proficisceretur veterrimæ urbis ad prædictam urbem *Salernum* properans, impulsus a membris *Sathanæ* in profundum fluctibus marinis immergeretur, & esset beluis in pastu. Sed revelante sibi occultorum cognitore Deo, suis ad se accersitis, jam dictum incolumis pertransiit pontem. Eos autem, qui suæ salutis hostes fuerant, cepit, & vinculis injecit: *Dausferius* vero, quia tunc non aderat illic, hoc cognito fugam arripuit, & a *Neapolitis* susceptus est. Quo comperto *Grimoald*, non segniter egit, sed confestim iter *Neapolim* aggreditur, exercitumque post se accelerare jubet. At ubi juxta memoratam applicuit urbem, continuo multæ juventutis populus ejusdem civitatis, armis evectus, obvius illi audaciter exivit in prælium. Quod ille ut intellexit, protinus itinera eorum revertendi prius irretire molitus est, & ita demum in eos insurgere voluit, tantanque denique stragem hostium, cœpto bello, mari, terraque fecit, ut fretum adjacens vix per septem, & eo amplius dies cruore occisorum purgaretur: in terra vero tumuli nunc usque interfectorum conspiciuntur

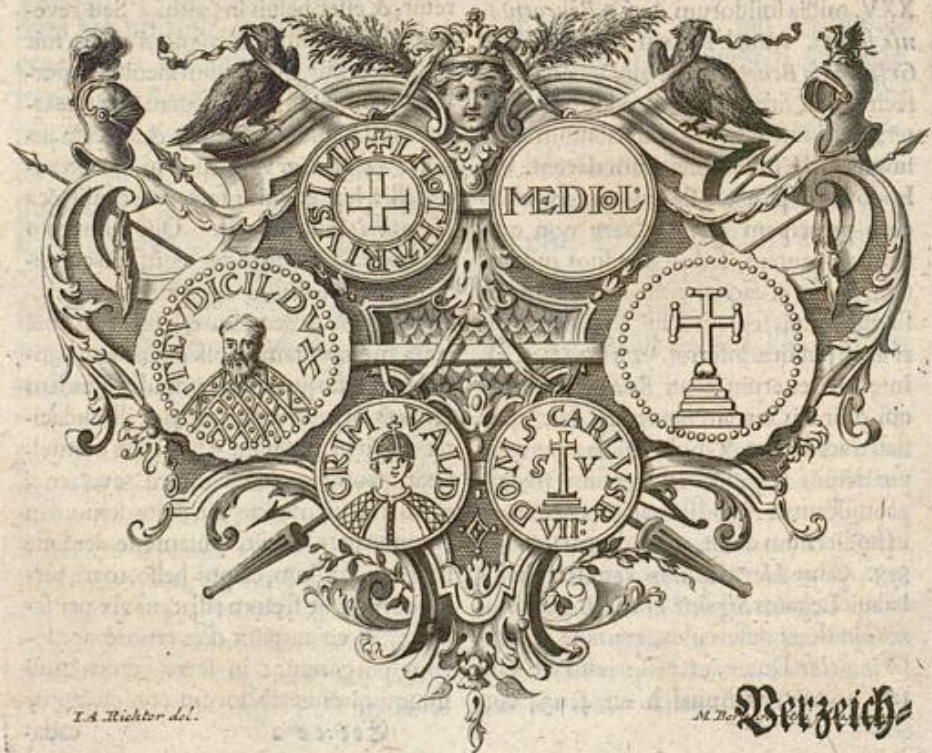
Von den Her-
zog en zu
Benevent.
Grimoald
IV.

Von den Her-
zog en 34
Benevent.
Grimoald
IV.

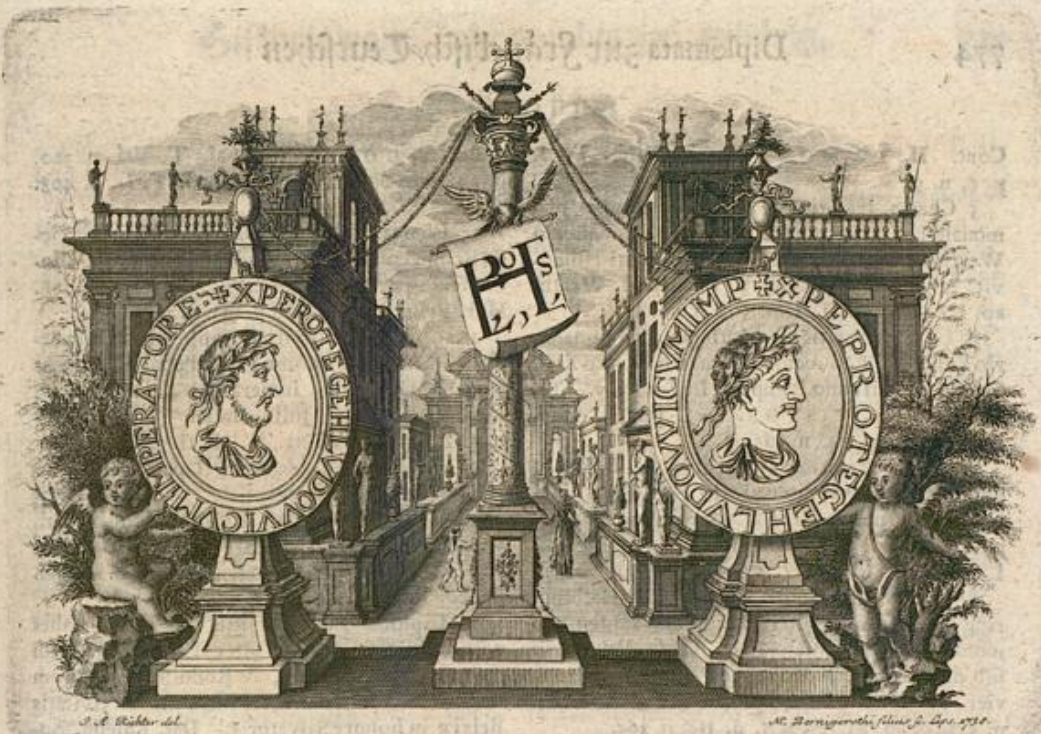
cadaverum; & ut ab eisdem incolis referentibus compertus sum, quinque millia fere hominum eadem tunc in acie occubuerunt. Idem enim *Dauserius* una cum Magistro militum, qui tunc inibi regnabat, soli elapsi fugibundi moenia illius urbis tandem ingressi, nec ibi siquidem requiem capiunt; nam egressæ conjuges virorum peremptorum gladiis insequuntur illos, dicentes: Reddite nobis, o caduci viri proditores, quos nequiter interfecistis. Quare, inquit, adversus eos prælium insurgere conati estis, quam profecto injustum fatis? *Grimoald* vero acrius eos insecutus est usque ad *Portam*, quæ dicitur *Capuana*, ita ut proprio conto eam percuteret, nec erat quisquam, qui resisteret. Clausis autem, obseratisque foribus, qui remanserant infra muros se tutaverunt. Reverso igitur *Grimoald* ad

Castra cum suo exercitu incolumi, altero die pro fatigio sumpto, & pro interemptis affinis dictus perfuga Dux dedit in exenium octo millia aureos supradicto Principi, & memoratum *Dauserium* ad pristinam rediit gratiam. Statim denique ob solitam misericordiam prædicto viro donationem de rebus suis præcepto firmavit; gratiam vero, familiaritatemque primam non denegavit. Interea *Radechis* Comes *Confinus*, & *Sico Agerentinus* Gastaldus, quem *Grimoald* dudum profelytum receperat, honoribus plurimis deferens, sub dolo insurgentes in eum, cum jam extremum spiritum traheret, gladio eum peremerunt. Interfecto eo innocenter, prædictus *Radechis* *Siconem* loco illius in Principem subrogavit &c. Anon. Salernit. l. c. c. 30. sqq. erzehlt sehr viel fabelhafte Umstände, und endlich c. 39. sagt er: Sic denique, & per jam dicti *Radelchis* suffragium, super Principem inruerunt, atque is, ut prædiximus, *Agelmundus* abstracto gladio cum paucis plagis eum vita privavit. Regnavit quippe annos videlicet XI. & menses VII. cf. COINT. Annal. h. a. §. 13.

J. A. Richter del.

M. Berzich

Verzeichniß

der vornehmsten Diplomatum, Briefe, und anderer öffentlichen Urkunden, so in dem Fränkisch-Deutschen Reiche vom Jahr 814. bis 876. gefertigt und ausgestellt worden.

ANNO 814.

1 Concilium Noviomense de terminis episcopatum Noviomensis & Sueslionensis a Wulfario Metropolitano celebratum anno 814. Leonis III. Papæ XIX Ludovici pii Imperatoris primo. SIRMOND Concil. Gall. T. II. p. 327. Coll. Concil. reg. T. XX. p. 424. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1054. COINTE T. VII. annal. h. a. n. 75.

2 Capitula de bonis ecclesiasticis excerpta. BALVZ. T. I. capit. p. 519.

3 Chartæ traditionis Adalbercti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda

in mense Januario die vero quarto anno I. regnante Hludovico Imperatore. SCHANNAT tradit. Fuld. p. 114. n. 262.

4 Præceptum Ludovici pii pro monasterio Laureshamensi. dat. III. id. Januar. anno I. imperii domni Ludovici imperatoris indict. VII. Actum Aquisgrani. v. HELWICH. antiquit. Laur. p. 21. Chron. Lauresh. ap. DUCHESNE T. III. Script. Fr. p. 498. & FREH. Ser. rer. germ. edit. STRVV. T. I. p. 105. TOLN. Hist. palat. Cod. dipl. p. 6. n. 5. COINTE T. VII. annal. a. 815. §. 198. LVNIG R. Arch. Part. Spec.

See ee 3

Cont. II

Anno 814.

Cont. II. DU MONT Corps Dipl. T. I. p. 6. n. 9.

5 Charta traditionis Hrotstein comitis pro monasterio Werthinensi. Act. in monasterio Werthina XI. Kal. Febr. anno I. regni Hludovici Imperatoris, indict. V. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 108. n. 18.

6 Charta traditionis Fertinges pro monasterio Fuldensi. Act. mense Februario sub die XIII. Calend. Martii anno I. imperii Ludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 465. & ap. SCHANN. p. 115. n. 263.

7 Charta traditionis Azzonis de bonis in Munirichestat pro monasterio Fuldensi. Act. mense Februario XI. Cal. Mart. anno I. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 521. & ap. SCHANN. p. 115. n. 264.

8 Charta traditionis Werinold & Halbthuring de bonis in villa Hunperahteshusen pro monasterio Fuldensi. Act. mense Februario sub die VI. Cal. Martii anno I. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 522. & ap. SCHANN. p. 115. n. 265.

9 Charta traditionis Geparochi & Attonis presbyteri pro monasterio S. Emmeramii. Acta est traditio anno domini 814. & I. domni Imperatoris Hludovici Aug. VI. id. Martii indict. VI. v. PEZ thes. Anecd. T. I. P. III. p. 86. c. 9.

10 Charta traditi nis Meginbrahti pro monasterio Fuldensi. Act. mense Martio sub die V. Kal. Aprilis anno I. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 464. & ap. SCHANN. p. 116. n. 266.

11 Charta traditionis Coteperhti pro ecclesia Frisingensi. Act. in pridie Kalend. Aprilis anno I. Hludovici imperatoris, indict. VI. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 166. n. 313.

12 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Aniano. Dat. VIII. Kal. Maji anno I. imperii ejus, indict. VII. Actum Aquis. v. Preuv. de l. Hist. de Langued. T. I. p. 40. n. 19.

13 Ejusd. aliud diploma pro eodem monasterio. Dat. ante Kalend. Majas anno I. imperii, indict. VII. actum Aquis. v. ibid. p. 41. n. 20. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 408. §. 16.

14 Ejusd. Præceptum pro monasterio Dusefensi in Arausicano territorio. Dat. prid. Kal. Jun. anno I. imperii, indict. VII. Act. Aquis-

grani. v. COINTE annal. T. VII. p. 320. §. 64. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 408. §. 16.

15 Charta traditionis Oadalscalchi pro ecclesia Frisingensi. Act. in V. idus Junii anno I. Hludovici Imperatoris, indict. VI. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 163. n. 307.

16 Charta traditionis Kerhohi pro eadem ecclesia. Actum in domo S. Mariæ ad Frigisingas anno I. Hludovici imperatoris, die consule, quod facit X. Kal. Julii, indict. VII. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 161. n. 303.

17 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Severini prope Burdigalam. Dat. V. id. Julii anno I. imperii indict. VII. Actum Aquisgrani. v. BESLY Rois de Guen. p. 17. COINTE annal. T. VII. p. 320. §. 64. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 409. §. 16.

18 Diploma Ludovici pii quo ratam habet permutationem factam inter Petrum abbatem monasterii Nonantulæ, & Rodulfum rectorem monasterii novi constructi intra muros civitatis Brixie in honore Salvatoris. Dat. Kalend. Augusti anno I. imperii indict. VII. Actum Aquisgrano. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 409. §. 16.

19 Præceptum Ludovici Pii Franconi Cenomannice urbis Episcopo pro Ecclesia martyrum Gervasii & Protasii datum. XIII. Kal. Septemb. anno I. imperii Ludovici indict. VII. Actum Aquisgrani. v. MABILL. Annal. Vet. p. 296.

20 Charta traditionis Williperhti pro ecclesia Frisingensi. Act. VIII. Kal. Septembr. anno I. Hludovici Imperatoris, indict. VI. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 162. n. 305.

21 Charta traditionis Mezzi & fratris ipsius pro ecclesia Frisingensi. Act. anno I. Hludovici Imperatoris in IIII. Kal. Septembr. indict. VI. luna VIII. v. MEICHELB. l. c. p. 167. n. 315.

22 Charta traditionis Soanpure pro ecclesia Frisingensi. Act. indict. VII. v. MEICHELB. l. c. p. 165. n. 310.

23 a) Præceptum Ludovici Pii pro Adalgise abbate Aninsulensi. Dat. Aquisgrani anno I. imperii Ludovici Kalendis Septembris. v. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 409. §. 16.

23 b) Præceptum Ludovici pii pro ecclesia Halberstadeni. Dat. IV. Non. Septembr. anno incarnat. domin. 814. indict. VIII. anno I. imperii Ludovici, Actum in Aquisgrani palatio. v. Chron.

Anno 814

v. Chron. Halberst. ap. LEIBNIT. p. III. SA-
GITAR. Hist. Halberst. p. 13. §. 13.
LEVCCKFELD. antiquit. Halberst. p. 614.
EJUSD. antiquit. Gröning. p. 10. n. c.

24 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Wor-
matiensi. Dat. III. Non. Septemb. anno I. imperii
ejus, indiēt. VIII. Act. Aquisgrani. v. SCHANN.
Episcop. Wormat. T. II. p. 2. n. II.

25 Ejusd. alterum præceptum pro eadem eccle-
lesia. Dat. III. Non. Sept. anno I. imperii ejus
indiēt. VIII. Actum Aquisgrani. v. SCHANN.
l. c. p. 3. n. III.

26 Charta traditionis Otuni pro ecclesia Fri-
singensi. Act. anno I. imperatoris Hludovici in
VI. idus Septembris indiēt. VI. v. MEICHELB.
Hist. Frising. T. I. P. II. p. 164. n. 309.

27 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Hil-
debaldo Matifconensi Episcopo. Dat. V. idus Sep-
temb. anno I. imperii, indiēt. VIII. Act. Aquis-
grani palatio. v. SAMMARTH. Gall. Christ.
T. IV. inter instrum. p. 264. n. 3.

28 Ejusd. Præceptum pro Bettone Episcopo
Lingonensi. Dat. V. idus Septemb. anno I. impe-
rii Ludovici, indiēt. VIII. Act. Aquisgrani. v.
SAMMARTH. Gall. Christ. l. c. p. 129. n. 5.

29 Charta traditionis Freidoni pro ecclesia
Frisingensi. Act. XIII. Kal. Octob. anno I. Hlu-
dovici Imperatoris indiēt. VII. v. MEICHELB.
Hist. Frising. T. I. P. II. p. 164. n. 308.

30 Charta traditionis Rihkeri pro eadem eccle-
lesia. Act. die consule quod facit VIII. Kal.
Octobris anno I. Hludovici Imperatoris, indiēt.
VII. v. MEICHELB. l. c. p. 165. n. 311.

31 Charta traditionis Folchrati pro eadem
ecclesia. Act. sub die consule VIII. Kal. Octobris
anno gloriosissimi Hludovici Imperatoris II. &
Hlodharii regnante in Bajowaria anno I. indiēt.
VII. v. MEICHELB. l. c. p. 173. n. 325.

32 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio
Stabulensi. Dat. Kal. Octob. anno I. imperii
Hludovici, indiēt. VIII. Actum Cispiano palatio.
vid. MART. T. II. vet. script. p. 21.

33 Ejusd. aliud præceptum, quo eidem mona-
sterio quasdam possessiones confirmat. Dat. Kal.
Octob. anno I. imperii Hludovici indiēt. VIII.
Actum Cispiano palatio. MART. l. c. p. 23.

34 Charta traditionis Hmuzzi pro ecclesia
Frisingensi. Actum in VI. Nonas Octobris
anno II. Hludovici Imperatoris & anno I. Hlo-
darii Regis in Bajowaria, indiēt. VIII. vid.

MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II.
p. 178. n. 336.

35 Charta evindicationis de caussa Freidoni
presbyteri pro eadem ecclesia. Actum in VI.
Nonas Octobris in anno gloriosissimo primo re-
gnante Hludowico imperatore, indiēt. VII. Luna
XIII. v. MEICHELB. l. c. p. 165. n. 312.

36 Charta traditionis Spulit pro eadem eccle-
sia. Act. in loco Frisinga die consule quod facit VI.
Nonas Octobr. indiēt. VIII. anno Imperatoris
Hludowici II. & anno I. Hlodharii regis in Bajoa-
ria. v. MEICHELB. l. c. p. 169. n. 318.

37 Charta traditionis Cundhart comitis pro
eadem ecclesia. Act. VI. Nonas Octobr. anno
Hludowici Imperatoris II. & Hlodarii Regis I.
indiēt. VIII. v. MEICHELB. l. c. p. 170. n. 319.

38 Charta traditionis Waldberti pro eadem
ecclesia. Act. in loco Frigisinga die consule quod
facit VI. Nonas Octobr. indiēt. VIII. anno Impe-
rii Hludowici II. & anno I. Hlodharii regis in Ba-
jowaria. v. MEICHELB. l. c. p. 171. n. 321.

39 Charta traditionis Reginolt de bonis in Bir-
chafeldono Marca pro monasterio Fuldensi. Act.
mense Octobr. sub die VII. anno I. imperii Hlu-
dovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p.
524. & ap. SCHANN. p. 116. n. 267.

40 Charta traditionis Sigibaldi pro ecclesia
Frisingensi. Actum in Nonis Octobris anno glo-
riosissimo Gludovico imperatore regnante I. in-
diēt. VII. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I.
P. II. p. 162. n. 304.

41 Charta donationis Rihpaldi abbatis pro
monasterio S. Emmerammi. Act. ad Cundares-
husen anno 814. incarnat. domini, anno II. im-
perii Hludovici Augusti, indiēt. VII. V. Kal.
Novemb. die dominico. v. ANAMODI tradit.
Emmeram. l. c. 70. ap. PEZ in thes. Anecd. T.
I. P. III. p. 242.

42 Charta traditionis Arndegon pro mona-
sterio Fuldensi de bonis in villa Theodorf &
Sundheim. Act. mense Novemb. sub die V. idus
ejusdem mensis anno I. imperii Hludovici re-
gis Francorum. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR.
L. II. p. 524. & ap. SCHANN. p. 116. n. 268.

43 Charta traditionis Rihpaldi Clerici pro
ecclesia Frisingensi. Act. die consule, quod facit
pridie idus Novembris anno I. Hludowigi im-
peratoris indiēt. VII. v. MEICHELB. Hist.
Frising. T. I. P. II. p. 162. n. 306.

44 Charta traditionis Seliperthi pro eadem
ecclesia.

Anno 814. & 815.

ecclesia. Act. in XV. Kal. Decemb. anno gloriosissimo regnante Hludowico I. Luna XXX. indict. VII. v. MEICHEL. l. c. p. 166. n. 314.

45 Charta traditionis Liutprahti pro monasterio Fuldensi. Act. in mense Novembri sub die XIII. Calend. Decemb. anno II. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 479. & ap. SCHANN. p. 117. n. 269.

46 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Carcaffensi. Dat. XIII. Kal. Decemb. anno I. imperii indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. Preuv. de l'Hist. de Langued. T. I. p. 41. n. 21.

47 Charta traditionis Sigiram de bonis in marca Munirichesfeti pro monasterio Fuldensi. Act. mense Novembri sub die IX. Calend. Decemb. anno I. Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 521. & ap. SCHANN. p. 117. n. 270.

48 Praeceptum Ludovici pro ecclesia Nematulensi. Dat. IV. Kal. Decembr. anno I. imperii Ludovici, indict. VIII. Actum Aquisgrani palatio. v. BALVZ. Miscell. L. IV. p. 420. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 43. n. 22.

49 Precaria Riharii comitis pro monasterio S. Michaelis in Maninfeh. Act. ibidem, dat. anno I. imperii Hludowici Augusti. v. ejus regni in Francia & I. in Italia, indict. VII. Actum ad Wirtingon in Prid. Kal. Decembr. in Natale S. Andreae. v. FEZ thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 45. n. 57.

50 Charta traditionis Wolfgeri & Albheide pro monasterio Fuldensi. Act. mense Decemb. anno I. regnante Hludowico imperatore. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 117. n. 271.

51 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Sandionysiano. Dat. Kal. Decemb. anno I. imperii domni Hludovici, indict. VIII. Act. Aquisgrani. v. DOUBLET. antiquit. San. Dionys. L. II. c. 7. COINTE. annal. T. VII. h. a. p. 322. §. 65. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 409. §. 16. FELIB. piec. sur l'Hist. de St. Denys p. XLV. n. 67.

52 Ejusd. aliud diploma pro eodem monasterio. Act. loco & tempore eodem. v. FELIB. l. c. p. XLVI. n. 68.

53 Ejusd. diploma pro monasterio Pfallmodiensi. Dat. in Nonis Decemb. anno II. imperii domni Hludovici Serenissimi imperatoris, indict. VIII. Aquisgrani palatio. v. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 47. n. 27.

54 Ejusd. Praeceptum pro monasterio Malastito in territorio Carcaffensi. Dat. VI. idus De-

cemb. anno II. imperii Ludovici piissimi Augusti, indict. VIII. Aquisgrani. v. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 420. §. 36. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 48. n. 28.

55 Ejusd. diploma pro monasterio Montis-Olivi in dioecesi Carcaffonensi. Dat. VI. idus Decemb. anno II. imperii Ludovici, indict. VIII. Act. Aquisgrani. COINTE. annal. T. VII. h. a. §. 28. BALVZ. T. II. Capit. in append. p. 1408. n. 28. TENZEL. Vind. pro cens. dipl. Lind. in app. II. p. 3.

56 Ejusd. diploma pro Hispanis christianis in Franciam confugientibus. Dat. Kalendas Januarias anno I. Hludovici piissimi Augusti, indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. PITH. Script. XII. p. 427. DUCHESNET. II. Script. Fr. p. 321. BARON. Annal. a. 815. §. 24. GOLDAST. T. II. Const. imp. p. 9. BALVZ. T. I. Capit. p. 549. COINTE. T. VII. annal. a. 815. §. 2. VORB. Hist. Vol. XI. p. 19.

57 Ejusd. Praeceptum pro monasterio S. Anthymi dioecesis Senensis. Dat. Aquisgrani IV. Kal. Januar. anno Ludovici Imperatoris I. v. VGHEL. It. Sac. T. III. p. 530. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 410. §. 18.

58 Ejusd. diploma pro ecclesia Narbonensi. Dat. IV. Kal. Januar. anno Christo propitio imperii Hludovici piissimi Augusti, indict. VIII. Act. Aquisgrani. v. CATEL. Mem. du Langued. L. V. p. 745. SAMMARTH. Gall. Chr. T. I. COINTE. T. VII. annal. h. a. §. 65. Preuv. de l'Hist. de Langued. T. I. p. 44. n. 23.

59 Ejusd. Diploma pro monasterio Carcaffensi. Dat. . . . anno I. imperii Hludovici Serenissimi Augusti, indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 45. n. 24.

ANNO 815.

1 Diploma Ludovici Pii pro Joanne fidelis suo. Dat. Kalend. Januar. anno I. imperii, indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. BALVZ. T. II. Capit. in append. p. 1405. n. 25. COINTE. annal. T. VII. h. a. §. 3. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 45. n. 25.

2 Ejusd. Praeceptum pro monasterio Micicensi. Dat. VI. idus Januar. anno I. imperii domni Ludovici, indict. VI. Actum Aquisgrani. v. BALVZ. T. II. Capit. in Append. p. 1406.

Anno 815.

p. 1406. n. 26. COINTE annal. T. VII. h. a. §. 4. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 420. n. 36.

3 Charta traditionis Hagunonis Presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Act. XVI. Kal. Febr. anno piissimi Hludovici clarissimi Augusti, siquidem imperii II. indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 178. n. 335.

4 Diploma Ludovici Pii pro Ecclesia Vienne[n]si. Dat. XIII. Kal. Febr. anno I. imperii, indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 5. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 421. n. 36. BALVZ. T. II. Capit. in append. p. 1404. n. 24. TENZEL. vind. pro Cent. dipl. Lind. in app. p. 46.

5 Ejusd. Præceptum pro monasterio Carro-fensi. Dat. 2. idus Febr. anno II. imperii Ludovici, indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. BESLY Hist. de Poitou p. 164. COINTE annal. T. VII. h. a. §. 25. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 418. n. 33. SAMMARTH. Gall. Christ. T. II. inter instrum. p. 348. n. 31.

6 Charta traditionis Rihkeri pro ecclesia Frisingensi. Act. in loco Poapincella sub die consule quod facit XI. Kalend. Martii Luna VI. regnante domno Hludovico Imperatore anno II. indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 17. n. 326.

7 Charta traditionis Lanfridi pro eadem ecclesia. Actum loco & tempore eodem. ibid. p. 174. n. 327.

8 Charta traditionis Bernhart & conjugis ejus Embilt pro monasterio Fuldensi. Act. anno II. regnante Hludovico VIII. Calend. Martii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 523. & ap. SCHANN. p. 117. n. 272.

9 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianensi. Dat. VIII. Kal. Martias anno II. imperii Domni Hludovici piissimi Augusti, indictione VIII. Actum Aquisgrani. v. Histor. de Langued. T. I. les Preuv. p. 46. n. 26.

10 Charta traditionis Hruodingi pro monasterio Fuldensi. Act. mense Martio, quinto Nonas ejusdem mensis, anno II. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 463. & ap. SCHANN. p. 118. n. 273.

11 Charta traditionis Otrami de bonis in pago Salagewe pro eodem monasterio. Act. idus Martias anno II. regnante Domino Hludovico. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 464. & ap. SCHANN. p. 118. n. 274.

Dritter Theil.

12 Charta traditionis Remejo & Soanperht Diaconi pro ecclesia Frisingensi. Act. in idibus Martii, anno II. imperii Hludovici Pii principis & anno I. Hlodharii regis in Bajoaria, indict. VII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 171. n. 322.

13 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Gorziæ. Dat. X. Cal. April. anno ab incarn. dom. 815. indict. VIII. epacta VII. concurrente anno vero II. regni Hludovici Imperatoris. Act. Aquisgrani. v. CALM. Hist. de Lorr. T. I. les Preuv. p. 298.

14 Charta Concordiæ inter Wolfgerum Wircebursensem Episcopum & Ratgarium abbatem Fuldensem, sub die VI. Calend. April. anno II. domini Ludovici. v. PISTOR. tradit. Fuld. L. II. p. 525. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 29. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 416. §. 29. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 867.

15 Charta traditionis Libæ pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda Calendis Aprilis anno II. regnante Hludovico. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 465. & ap. SCHANN. p. 118. n. 275.

16 Charta traditionis Oadalpaldi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in idibus Aprilis anno II. Hludovici Imperatoris & anno I. ex quo Rex Hlodharius Bajoaria feliciter intravit, indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 174. n. 328.

17 Charta donationis Situlini & filii ejus pro eadem Ecclesia. Act. sub die consule XIII. Calend. Maji anno Hludovici Imperatoris II. indict. VII. Luna VI. v. MEICHEL. l. c. p. 175. n. 330.

18 Charta traditionis Wagoni capellani, & Totoni laici pro eadem ecclesia. Act. XII. Calend. Majas anno imperii Hludovici II. & anno I. Hlodharii regis in Bajoaria, indict. VII. v. MEICHEL. l. c. p. 168. n. 316.

19 Charta traditionis Magrihi & Heimrihi pro Ecclesia Frisingensi. Act. die consule quod facit pridie Nonas Majas anno II. imperii Hludovici Pii principis & anno I. Hlodharii regis in Bajoaria, indict. VII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 172. n. 324.

20 Notitia judicii Hildegarni comitis & Scabineorum, quo res ablatæ monasterio Besuensi restituuntur. Dat. die Mercurii proxima in mense Majo anno II. regnante Hludovico rege atque

§ f f f

Impe-

Anno 815.

Imperatore. v. Chron. Bef. ap. DACHER, in Spicil. T. I. p. 504. COINTE annal. T. VII. h. a. §. 34.

21 Charta traditionis Afolf pro monasterio Fuldensi de bonis & mancipiis in villa Ranungu. Act. anno II. regnante Hludovico, Nonis Maji. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 523. & ap. SCHANN. p. 118. n. 276.

22 Charta super beneficio quodam, concessio ab Hittone Episcopo Frisingensi Jacobo abbati. Act. VI. idus Maji anno II. imperii Hludovici Pii principis & anno I. Hlodharii regis in Bajoaria, indict. VII. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 172. n. 323.

23 Charta traditionis Lantperti pro ecclesia Frisingensi. Act. in idus Maji anno II. regnante Hludovico imperatore & I. regnante Hlodhario rege in Bajoaria, indict. VII. Luna II. v. MEICHELB. l. c. p. 177. n. 334.

24 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianensi. Dat. XII. Kal. Junias anno II. imperii Hludovici, indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. COINTE annal. T. VII. a. 824. §. 9. MABILL. Act. Ord. S. Bened. Sec. IV. P. I. p. 221. ID. in annal. Bened. T. II. p. 420. n. 36. TENZEL. Vind. pro Conf. Dipl. Lind. in Append. p. 2.

25 Ejusd. Diploma pro monasterio Blandinensi prope Gandavum. Dat. IV. Non. Jun. anno II. imperii Ludovici piissimi Augusti. indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. MIRAEVS in Opp. T. I. p. 131. SAND. in Fland. illust. T. I. p. 276. sq. COINTE annal. T. VII. an. 825. §. 67. qui hanc chartam pro commentitia habet.

26 Charta traditionis Erluvini pro monasterio Fuldensi. Dat. anno II. regnante Hludovico sub die II. Non. Jun. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 524. & ap. SCHANNAT. p. 119. n. 277.

27 Charta traditionis Meginperahti pro monasterio Fuldensi. Act. anno II. regnante Ludovico sub VIII. idus Junii. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 465. & SCHANN. p. 119. n. 278.

28 Praeceptum Ludovici Pii pro ecclesia Viennensi. Dat. III. idus Jun. anno II. imperii Hludovici, indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 6. BALVZ. in append. T. II. Capit. p. 1407. n. 27.

29 Charta traditionis Wafanheri presbyteri

pro ecclesia Frisingensi. Act. XVIII. Kal. Julii anno II. Hludovici Imperatoris. v. MEICHELB. l. c. p. 177. n. 333.

30 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Vivariensi. Dat. XVII. Cal. Jul. anno II. imperii Ludovici, indict. VIII. Actum Aquisgrani. COINTE annal. T. VII. h. a. §. 7.

31 Ejusd. diploma concessum Teberto, S. Maxentii apud Pictones abbati. Dat. Aquisgrani XIV. Kal. Julii anno Imperii Ludovici II. indict. VIII. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 420. §. 36.

32 Charta traditionis Cozolti presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Actum in loco Frigisinga in VIII. Kalend. Julii anno Imperatoris Hludovici II. & anno I. Hlodharii regis in Bajoaria, indict. VIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 174. n. 329.

33 Praeceptum donationis Ludovici Imperatoris pro monasterio S. Michaelis factae de cella de Sallona. Dat. VIII. Kal. Jul. indict. X. VIII. regni domni Ludovici imperantis in Francia & imperii ejus anno II. Actum Compendio. v. MABILL. vet. anal. p. 355. COINTE T. VII. annal. a. 824. §. 67. qui hujus praeccepti characteres chronologicos valde ostendit depravatos.

34 Charta traditionis Othelmi & Oadsharti pro ecclesia Frisingensi. Act. in Non. K. Julii anno II. gloriosi Hludovici Imperatoris & I. anno Hlodharii regis in Bajoaria, indict. VII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 170.

35 Charta traditionis Walafrides pro monasterio Fuldensi. Act. anno II. regnante Hludovico XVIII. Calend. Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 464. & ap. SCHANN. p. 119. n. 279.

36 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Augustodunensi S. Nazarii. Dat. XI. Kal. Augusti anno II. imperii domni Hludovici, indict. VIII. Act. Paderbrunno in Saxonia. v. ROBERT. Gall. Chr. p. 202. SAMMARTH. Gall. Chr. T. IV. inter instrum. p. 45. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 17.

37 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Farfensi sive Acutiano. Dat. II. Non. Augusti anno II. imperii, indict. VIII. Act. Franconoford. v. Chr. Farf. ap. DU CHESNE T. III. p. 654. & ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 364. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 9. MABILL. Annal. Benedic. T. II. p. 421. §. 36.

38 Charta

ANNO 815. & 816.

38 Charta traditionis Zeizoni presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. sub die consule VIII. idus Augusti anno imperii Hludowici Augusti I. & Hlodhario in Bajowaria regnante I. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 168. n. 317.

39 Dux chartæ donationis Alahis pro monasterio Vulturnenfi. Act. anno Grimoaldi Beneventanæ provinciæ principis X. mense Septemb. IX. indict. v. Chron. Vult. ap. MVRATOR. T. I. P. II. p. 376.

40 Charta traditionis Engilhardi comitis pro ecclesia Frisingensi. Act. mense Septembris VI. idus indict. VIII. anno III. Hludovico Augusto gubernante regnum Francorum & Longobardorum. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 184. n. 345.

41 Charta traditionis Liuttoni pro ecclesia Frisingensi. Act. III. idus Septemb. indict. VIII. anno imperatoris Hludowici III. & anno I. Hlodharii regis in Bajoaria. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 180. n. 338.

42 Charta præstariæ inter Adalwinum Episc. Ratisbonensem & Abbonem de vico Pinfinga. Factum XI. Kal. Octobr. in ecclesia S. Emmerami in ipsa vigilia, anno II. imperii Hludowici Augusti. v. PEZ. thes. anecdot. T. I. P. III. p. 5.

43 Charta Ermegundis, qua testamentum Daidani mariti sui confirmat augetque pro cœnobio Pfulmodienti. Act. VII. Calend. Octobr. anno II. regnante Ludovico Imperatore, benigneque gubernante romanum imperium. vid. MABILL. de Re dipl. L. VI. p. 615. n. 203.

44 Precaria Bertfredi abbatis pro monasterio Melundensi. Dat. mense Octob. anno II. regni domni Hludowici regis. v. MABILL. annal. T. II. p. 443. n. 74. & in append. p. 722. n. 43.

45 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Fontanellensi. Dat. VII. Kal. Novemb. anno II. imperii Hludowici. indict. IX. Actum Niumagæ, palatio regio. v. MABILL. annal. Ben. T. II. p. 426. §. 47. Mart. T. I. vet. Script. p. 61.

46 Charta traditionis Friduberhti pro monasterio Fuldensi. Act. regnante Hludovico anno II. sub die II. idus mensis Novembris. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 479. & ap. SCHANN. p. 120. n. 280.

47 Diploma Ludovici Pii, quo confirmat bona cœnobii S. Zenonis Veronenfis. Dat. XIII. Kal. Decembr. anno imperii domini Ludovici

indict. VIII. Act. Aquisgrani palatio. v. VGHEL. It. Sac. T. V. p. 705.

48 Privilegium Leonis III. in favorem cœnobii S. Benedicti Cuperfanensis. Dat. Romæ in monasterio S. Anastasii VII. Kalend. Decemb. anno Domini 815. indict. VIII. Pont. vero D. Leonis divina providentia Papæ III. anno XX. vid. VGHEL. It. Sac. T. VII. p. 702.

49 Notitia iudicii Theoderici comitis de lite quadam inter Fredelum & Maurinum quendam. Dat. die Veneris in Mense Decembrio in anno II. regnante Ludovico imperatore. v. PERARD Rec. p. 35.

50 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Viennensi. Dat. XIII. Kal. Januar. anno secundo imperii Hludowici piissimi Augusti, indict. IX. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. 2. §. 38.

51 Charta traditionis Adalscalhi comitis pro ecclesia Frisingensi. Act. XIII. Calend. Januariæ anno gloriosi imperatoris Hludowici III. & anno II. Hlodharii regis in Bajowaria, indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 185. n. 350.

52 Charta traditionis Sibigeldes de Salegewe pro monasterio Fuldensi. Act. regnante Ludovico rege anno II. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 466. & ap. SCHANN. p. 120. n. 281.

53 Redditio presbyterorum Jacobi & Simonis de traditione Otperhti pro ecclesia Frisingensi. Act. sub die consule anno Hludowici Imperatoris II. & Hlodhario regnante in Bajowaria I. v. MEICHEL. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 176. n. 331.

54 Charta donationis Waningi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. anno Hludowici Imperatoris II. & Hlodhario rege in Bajowaria regnante I. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 176. n. 332.

ANNO 816.

1 Concilium Aquisgranense de institutione Canonicorum & Sanctimonialium, habitum anno incarnationis domin. 816. indict. X. anno imperii Hludowici III. v. Concil. collect. reg. T. XX. p. 430. SIRMOND T. II. Concil. Gall. p. 329. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1055. GOLDAST. Const. imper. T. III. p. 164. sqq. COINTE T. VII. annal. a. 817. §. 24. sqq. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 428. §. 51. sqq. conf.

§ ff ff 2

Anno 816.

conf. P A G I Crit. Baron, h. a. §. 12. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 129.

2 Capitulare Aquisgranense anno 816. promulgatum. v. Concil. Coll. reg. T. XX. p. 627. SIRM T. II. Conc. Gall. p. 428. HARD. Coll. Conc. T. IV. p. 1214. COINTE ann. T. VII. a. 816. §. 12. sqq. qui Attiniacense vocat. BALVZ. T. I. Capit. p. 561.

3 Epistola Ludovici Imperatoris ad Magnum Archiepiscopum Senonensem de confirmatione regulæ Canon. decretæ in Concilio Aquisgranensi. v. SIRM. Conc. Gall. T. II. p. 675. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1178. COINTE T. VII. annal. a. 817. §. 139. BALVZ. T. I. Capit. p. 553.

4 Ejusd. epistola ad Sicharium Archiepiscopum Burdegalem de eodem argumento. SIRM. T. II. Conc. Gall. p. 426. HARD. Coll. Conc. T. IV. p. 1176. COINTE T. VII. annal. a. 817. §. 139. BALVZ. T. I. Capit. p. 561.

5 Ejusd. epistola ad Arnorem Archiepiscopum Salzbürgensem de eodem argumento. v. GOLDAST. T. I. Const. imp. p. 150. MIR. opp. dipl. T. I. p. 17. COINTE T. VII. annal. a. 817. §. 139. BALVZ. T. I. Capit. p. 561.

6 Charta traditionis Deotrat pro monasterio S. Michaelis ad Maninse. Fact. in XV. Kal. Febr. regnante Imperatore Hludovici annorum IV. v. PEZ thes. anecdot. T. VI. P. I. p. 47. n. 59.

7 Charta traditionis Odalscalhi pro monasterio S. Michaelis ad Maninse. Fact. in IV. Kal. Febr. ad Rohingsdorf regnante Hludowico Imperatore in IV. anno. v. PEZ thes. Anecd. p. 47. n. 60.

8 Charta traditionis Memmoni & Luiprudæ sororis pro ecclesia Frisingensi. Act. in purificatione Mariæ c. ram cuncto populo in domo S. Mariæ congregato anno II. Hlodharii Regis in Bajowaria indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 184. n. 347.

9 Præceptum Ludovici Imperatoris, quo donationem cellulæ, quæ Intica vocatur, factam ab Attone episcopo ecclesiæ Frisingensi confirmat. Dat. Nonis Febr. indict. VIII. Act. Aquisgrani palatio. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 152. n. 479.

10 Præceptum Ludovici Pii alterum pro Hispanis Christianis in Franciam confugientibus. Dat. IV. id. Febr. anno III. imperii domni Hludovici, indict. IX. Act. Aquisgrani. v. PITH.

Script. All. p. 431. DU CHESNE T. II. Script. Fr. p. 322. BARON. annal. a. 815. §. 28. GOLDAST. T. II. Const. imp. p. 10. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 1. VORB. Hist. Vol. XI. p. 21. BALVZ. T. I. Capit. p. 570.

11 Charta traditionis Irminolti pro monasterio Fuldensi. Act. IV. idus Febr. regnante Hludovico anno III. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 463. & ap. SCHANN. p. 120. n. 282.

12 Præceptum Ludovici Pii pro Ecclesia Matifonensi. Dat. IV. idus Febr. anno III. imperii Hludovici indict. IX. Actum Aquisgrani palatio. v. SAMMARTH. Gall. Chr. T. IV. inter Instrum. p. 265. n. 4.

13 Charta traditionis Rihperti pro ecclesia Frisingensi. Actum in idibus Februar. indict. VIII. anno III. Hludovici Augusti imperii regnum gubernantem. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 184. n. 348.

14 Charta traditionis Berahtrichi pro monasterio Fuldensi. Act. II. Kal. Marias anno III. regnante Hludowicho gloriosissimo rege Francorum. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 120. n. 283.

15 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Germani Antistiodorensi. Dat. VI. id. Martii anno III. imperii domni Ludovici indict. IX. Act. Aquisgranum. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 3. BALVZ. Append. T. II. Capit. p. 141. n. 31. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 427. n. 49.

16 Charta traditionis Engilprahtes pro monasterio Fuldensi. Act. anno III. regnante Hludovico sub die IX. Kal. Aprilis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 465. & ap. SCHANN. p. 121. n. 284.

17 Charta foundationis monasterii in Schwarzach, quam fecit Megingaudus cum uxore Ymma. Dat. in mense Martio a. 816. regnante & imperante Ludovico. v. Chron. Schwarzac. p. 4. sqq. FALKENST. antiquit. Nordgav. P. II. p. 147. conf. ECCARD T. II. rer. Franc. p. 122. sq. & p. 878. sq.

18 Charta traditionis Hrodolfi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. die consule quod facit VII. idus Aprilis an. imperatoris Hludowici III. indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 183. n. 344.

19 Charta traditionis Herimoti pro monasterio Fuldensi. Act. VI. idus Aprilis anno III. regnante

Anno 816.

gnante Hludowico rege Francorum. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 121. n. 286.

20 Charta traditionis Megingolti & filii ejus Hahfrid pro ecclesia Frisingensi. Act. in villa Mohinga anno Imperatoris Hludowici III. in idibus Aprilis indict. VIII. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 185. n. 351.

21 Charta traditionis Fritilonis pro ecclesia Frisingensi. Act. in idibus Aprilis anno Imperatoris Hludowici III. indict. VIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 182. n. 342.

22 Præceptum Ludovici Pii datum Hildoardo Episcopo ecclesie Cameracensis. Dat. XVIII. Kal. Majas anno III. domni Hludowici indict. IX. Actum Aquisgrani. v. MIR. opp. T. II. p. 930. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 3.

23 Charta traditionis Liutperhti presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Actum in castro Frigisinga sub imperio piissimi Hludowici Imperatoris anno III. & Hlodhario Rege Bajowariorum II. in III. Kal. Majas. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 179. n. 337.

24 Conventio inter Ratgarium abbatem Fuldensem & Wolfgerum episcopum Herbipolensem a Ludovico Pio confirmata. Dat. VI. Non. Majas anno regni domini Hludowici Regis III. Actum Aquisgrani palatio. v. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. probat. p. 86. n. XI.

25 Præceptum Ludovici Pii, quo ecclesiam Fuldensem integra immunitate donat. Dat. VI. Non. Majas anno III. imperii Hludowici indict. VIII. Actum Aquisgrani palatio. v. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. prob. p. 87. n. XII. RASSLER ad TENZEL. vind. in app. p. 30. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 877.

26 Charta traditionis Wisunti pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Dorfum III. id. Majas anno III. Hludowici imperatoris regni ejus indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 181. n. 341.

27 Charta traditionis Kerhohi pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Zollinga die consule XVII. Kalendas Junii, indict. VIII. anno III. imperii Hludowici Imperatoris. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 183. n. 345.

28 Charta donationis Sigoni presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in III. anno imperatoris Hludowici Augusti, indict. VIII. in die III. Nonas Junii. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 182. n. 343.

29 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Michaelis ad Mosam in pago Virdunensi. Dat. IV. Nonas Junii anno III. imperii Ludovici Serenissimi Imperatoris indict. IX. Act. Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. a. 824. §. 66. MABILL. Anal. vet. p. 355. ID. in annal. Bened. T. II. p. 427. n. 49. TENZEL. vind. pro Cens. Dipl. Lind. in app. II. p. 5. CALMET Hist. de Lorr. T. I. les Preuv. p. 296.

30 Præceptum Ludovici Pii pro cenobio S. Vincentii prope Vulturum. Dat. IV. idus Junias anno III. domni Hludowici, indict. IX. Actum Aquisgrani. v. Chron. Vult. ap. DUCHESNE T. III. p. 681. & MVRAT. T. I. P. II. p. 369. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 3.

31 Charta traditionis Nidharti pro ecclesia Frisingensi. Act. pridie idus Junias indict. VIII. anno imperii Hludowici III. & Hlodhario filio ejus rege Bajowariorum II. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 185. n. 349.

32 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Fofatensi. Dat. XII. Kal. Julias anno imperii Domini Ludovici III. indict. IX. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VIII. annal. a. 833. §. 2. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 422. & in Append. p. 721. n. 42. DUBOIS Hist. Eccl. Paris. T. I. p. 323.

33 Ejusd. aliud diploma pro eodem monasterio. Dat. tempore & loco eodem. COINTE l. c. MABILL. l. c. DUBOIS l. c. p. 324.

34 Præceptum Ludovici Pii, quo quandam commutationem a Smaragdo abbate monasterii S. Michaelis ad Mosam factam confirmat. vid. MABILL. Anal. vet. p. 355. COINTE T. VII. annal. a. 824. §. 67.

35 Ejusd. aliud præceptum pro eodem S. Michaelis monasterio. Dat. VIII. Kal. Jul. indict. X. Act. Compendio palatio. v. MABILL. Anal. vet. p. 356. COINTE l. c. §. 66.

36 Ejusd. Præceptum pro monasterio eodem S. Michaelis ad Mosam. Dat. III. idus Jul. anno III. regnante Lodowico, indict. XI. Actum Theodonis villa. v. BALVZ. Miscel. L. IV. p. 422. CALM. Hist. de Lorr. T. I. les Preuv. p. 297.

37 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Morbacensi. Dat. XI. Calend. Septemb. anno III. imperii Hludowici, indict. IX. Act. Aquisgrani palatio. v. MART. Thes. Anecd. T. I. p. 18.

fff ff 3

38 Ejusd.

Anno 816.

- 38 Ejusd. alterum præceptum pro eodem monasterio. Dat. ibid. eod. v. MART. l. c. p. 19.
- 39 Præceptum Ludovici Pii pro Parisiaco S. Germani monasterio. Dat. III. Kal. Sept. anno III. imperii domni Hludovici Augusti, indict. X. Actum Aquisgrani palatio. v. MABILL. Act. SS. Bened. Sec. III. P. II. p. 118. ID. T. II. annal. Bened. p. 428. §. 49.
- 40 Charta venditionis Airardi & Zachariæ pro ecclesia Divionensi. Act. Divione in die dominico proximo KL. Augusti in anno II. domni Ludovici Imperatoris. v. PERARD. Rec. de piec. p. 13.
- 41 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Michaelis ad Mosam de libertate carrorum & sagmariorum. Dat. IV. Non. Septemb. anno III. imperii Ludovici, indict. X. v. COINTE T. VII. annal. a. 824. §. 66. MABILL. Anal. vet. p. 356. ID. T. II. annal. Bened. p. 427. n. 49.
- 42 Charta traditionis Hrodheri presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Act. in II. Nonas Octob. anno imperatoris Hludowici III. indict. X. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 189. n. 358.
- 43 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianensi. Dat. idus Octobr. anno imperii ejus III. indict. X. Actum Compendio. v. Hist. de Langued. les Preuv. T. I. p. 49. n. 29.
- 44 Charta traditionis Sindperhti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in XII. Kal. Novembr. anno imperatoris Hludowici III. indict. X. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 190. n. 360.
- 45 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Andegavensi. Dat. X. Cal. Decemb. anno - - - imperii Ludovici, indict. X. Actum Salmunciaco. v. COINTE annal. T. VII. h. a. §. 21.
- 46 Charta traditionis Gozperahti pro monasterio Fuldensi. Act. anno III. regnante Hludovico mense Octobrio. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 516. & ap. SCHAANN. p. 121. n. 285.
- 47 Diploma Ludovici Pii, quo abbatiam Deruensem ecclesie Remensi attribuit. Dat. Remis Kal. Novembr. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 421. n. 37. & in Append. p. 757. n. 80.
- 48 Præceptum Ludovici Pii pro Prumiensi monasterio. Dat. VI. idus Novembr. anno III. imperii Hludovici indict. X. Actum Compendio palatio. v. MART. Script. vet. T. I. p. 66. sq.
- 49 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Martini, quod Insula-Barbara dicitur, situm non procul ab urbe Lugduni. Dat. Aquisgrani III. idus Novemb. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 428. §. 49.
- 50 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Ammatino. Dat. XV. Kal. Decemb. anno III. imperii Ludovici, indict. X. Act. Compendio. v. VGHELL. It. Sac. T. III. p. 590. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 23. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 426. §. 46.
- 51 Charta traditionis Leidrati & Sigifridi presbyterorum pro ecclesia Frisingensi. Act. in XIII. Kal. Januar. anno Imperatoris Hludovici III. & anno II. Hlodharii Regis in Bajoaria, indict. VIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 181. n. 340.
- 52 Præceptum Ludovici Pii datum Eboni Archiepiscopo pro ecclesia Remensi. v. FLODOARD Hist. Rem. L. II. c. 19. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 16.
- 53 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Aniani. v. COINTE. T. VII. annal. h. a. §. 20.
- 54 Ejusd. alterum præceptum pro eodem monasterio. COINTE l. c.
- 55 Ejusd. aliud præceptum pro eodem monasterio. COINTE l. c. BALVZ. T. II. Capit. p. 1410. n. 30.
- 56 Capitula sex, quæ Ludovicus legi salicæ anno III. addere jussit. v. LINDENBR. Cod. LL. antiqu. p. 355. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 39. sqq.
- 57 Charta traditionis Eric & Ermenfrid pro monasterio Werthinensi. Actum ad Ruram ante Basilicam S. Salvatoris anno III. imperii Hludovici Imperatoris. v. Chartular. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. Script. p. 113. n. 38. LEVCKFELD antiquit. Halberst. p. 616.
- 58 Eorundem altera charta traditionis pro eodem monasterio. Act. publice cum stipulatione subnixâ anno III. imperii domni Hludovici Imperatoris. v. Chartul. Werth. l. c. p. 117. n. 50. LEVCKFELD antiquit. Halberst. p. 615.
- 59 Charta traditionis Otkeri presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. anno gloriosissimi Hludovici III. & in Bajowaria Hlodhario filio suo regnante anno II. indict. XI. (melius X.) v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 193. n. 367.

ANNO

ANNO 817.

1 Capitulare Aquisgranense de vita & conversatione monachorum, sive conventus Aquisgranensis abbatum & monachorum regni Francorum, in quo sancita sunt capitula octuaginta ad continendos in officio monachos. v. SIRM. Conc. Gall. T. II. p. 435. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 23. HARDEVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1226. GOLDAST T. III. Const. imp. p. 220. fq. BALVZ T. I. Cap. p. 579. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 155.

2 Constitutum, quo monasteria ita distribuuntur, ut nonnulla regi militiam & dona, quaedam dona tantum, & alia solas orationes debeant. v. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 323. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 237. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 38. HARD. Coll. Conc. T. IV. p. 1234. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 436. §. 64. BALVZ T. I. Capit. p. 590. EC-CARD. T. II. rer. Fr. p. 142. fq.

3 Capitula monachorum Sangallensium edita circa annum 817. quibus praefixa est epistola Grimaldi & Tattonis ad Regiubertum magistrum Scholae. v. BALVZ. T. II. Capit. p. 1382. n. 10. COINTE T. VII. annal. a. 818. §. 34. fq.

4 Diploma Ludovici Pii, quo donationes apostolicæ Sedi ab avo Pipino & a Patre Carolo factas confirmare & augere dicitur. v. SIGON. L. IV. de regno It. h. a. BARON. anal. h. a. §. 10. fq. GOLDAST. T. II. Const. Imp. p. 11. SIRM. T. II. Concil. Gall. p. 443. Coll. Concil. Reg. T. XXI. p. 41. HARD. Coll. Conc. T. IV. p. 1226. BOUCH. de l'Orig. de Fr. les Preuv. p. 119. BALVZ. T. I. Capit. p. 591. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 6. VORB. Hist. Vol. XI. p. 55. IVN. Cod. It. Dipl. T. II. p. 691.

5 Bulla Stephani pontificis, qua monasterio Farfensi ejusque abbati Ingoaldo omnia jura ac privilegia confirmat. Dat. X. Kal. Febr. imperante domno Ludovico piissimo Augusto a Deo coronato Imperatore anno III. & patriciatu ejus anno III. indict. X. v. Chron. Farf. ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 366. fq.

6 Testamentum Magiperti filii Majonis quo suorum bonorum heredem instituit monasterium S. Vincentii Vulturensis. Actum Mole-tiano anno XI. principatus Grimoaldi Mense Januario indict. X. v. Chr. Vultur. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 380.

7 Charta donationis Imedo pro monasterio Vulturensi, actum temporibus Grimoaldi Bene-

ventanæ provincie principis, XI. anno principatus ejus mense Januario X. indict. v. Chron. Vultur. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 376.

8 Charta traditionis Arpionis clerici pro ecclesia Frisingensi. Act. V. Kal. Febr. indict. X. anno regnante Hludovico imperatore III. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 191. n. 361.

9 Ejusd. Bulla pro monasterio Farfensi. Dat. Kal. Febr. imperante Hludovico piissimo perpetuo Augusto anno III. indict. X. v. Chron. Farf. ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 371. MARGAR. Bullar. Casin. T. II. Const. 26. p. 21.

10 Charta traditionis Afcirih presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. VIII. Kal. Martii indict. X. anno Hludovici imperatoris III. imperii ejus. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 191. n. 364.

11 Charta traditionis Dodonis, Amalbardi & Eragli pro ecclesia Divionensi. Act. Bargas villa publica. Dat. die Jovis post mensem Febr. anno III. regni Ludovici Imperatoris. v. PERRARD Rec. p. 14.

12 Charta traditionis Agoni laici & Rihpal-di presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in VI. Kal. Aprilis Indict. X. anno imperii Hludovici Augusti III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 193. n. 367.

13 Charta donationis factæ parthenoni S. Petri in pago Augustodunensi. Dat. IV. Kal. Aprilis indict. X. anno imperii Hludovici Augusti Augustiduno civitate. v. SAMMARTH. Gall. Chr. T. IV. inter instrum. p. 46. n. 7.

14 Testamentum Petri Marpahis, in qua suarum rerum portionem legat monasterio S. Vincentii Vulturensis, Actum Benevento XI. anno principatus Grimoaldi mense Martio, X. indict. v. Chron. Vultur. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 379.

15 Charta traditionis Mezzi pro ecclesia Frisingensi. Actum sub imperio Hludovici Imperatoris anno III. in III. idus Aprilis, indict. X. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 188. n. 357.

16 Charta traditionis Frumolti clerici pro Ecclesia Frisingensi. Actum in idibus Aprilis anno Imperatoris Hludovici III. indict. X. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 180. n. 339.

17 Charta traditionis Liutfridi presbyteri pro ecclesia

Anno 817.

ecclesia Frisingensi. Act. in XVIII. Kal. Majas in loco Feldmochinga anno Hludowici Imperatoris V. & anno II. Lotharii Regis in Bajuvaria, indict. X. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 201. n. 378.

18 Charta traditionis Emilonis pro ecclesia Frisingensi. Act. in villa quod dicitur ad Poahhe, sub die consule, quod est XII. Kalend. Majas indict. X. anno III. Hludowici Imperatoris imperii. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 191. n. 363.

19 Charta venditionis Widrad pro ecclesia Halberstadenfi. Act. in loco qui dicitur ad Crucem sub die VIII. Kal. Maji anno IV. regni Hludowici Imperatoris. vid. LEVCKE. antiquit. Halberst. p. 617. n. 5.

20 Charta venditionis Friduric pro ecclesia Halberstadenfi. Act. publice cum stipulatione subnixa in loco qui dicitur ad Crucem sub die VIII. Kalend. Maji anno IV. regni Hludowici Imperatoris. v. LEVCKE. antiquit. Halberst. p. 616. n. 4. Chartular. Werth. p. 107. n. 17.

21 Notitia Sacramentalis, qualiter testimonia presentavit Fredelus de homine quodam Maurino. Dat. mense Aprili in anno IV. regnante Ludovico imperatore. vid. PERRARD Rec. p. 36.

22 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Foffatenfi. Dat. XII. Cal. Julii anno III. imperii Ludovici, indict. X. Act. Aquisgrani palatio. v. DU BOIS Hist. Eccl. Paris. T. I. p. 324.

23 Diploma Ludovici Pii, quo monasterium Crudatum (de Cruas) in comitatu Vivariensi super flumen Rodanum confirmat. Dat. XVII. Kal. Aug. anno III. imperii Hludowici piissimi Augusti, indict. X. Actum Aquisgrani. v. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 50. n. 30.

24 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Lemovicensi. Dat. XVII. Kal. Augusti anno IV. imperii Hludowici indict. X. Act. Aquisgrani. v. BESL. Geneal. des Rois des Guicn. p. 18. SAMMARTH. Gall. Chr. T. II. inter Instrum. p. 164. n. 2. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 369.

25 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Solemniacensi. Dat. VIII. Kal. Augustas anno IV. imperii Hludowici indict. X. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. §. 362. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 440. §. 67. BALVZ. in app. T. II. Capit. p. 1414. n. 33.

26 Charta divisionis imperii Ludovici inter filios Lotharium, Pipinum & Ludovicum. Act. a. 817. indict. X. anno imperii IV. mense Jul. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 355. sqq. BALVZ. T. I. Capit. p. 573.

27 Diploma Ludovici Pii, quo Fuldensi ecclesie quedam prædia confert in contracambium aliorum. Dat. IV. Non. Augusti, indict. X. Act. Ingilenheim. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 125. n. 299.

28 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Neustadiensi. Dat. VI. Calend. Septemb. anno ab incarnat. domin. 823. indict. X. anno III. imperii domini Hludowici piissimi Augusti. Actum Noviomago. v. LEVCKE. antiquit. Pæld. p. 245. conf. ECC. T. II. rer. Fr. p. 136. sq.

29 Præceptum Ludovici Pii pro Adaloho Argentoratensis sive Strasburgensis ecclesie episcopo. Dat. V. Kal. Septemb. anno III. imperii, indict. X. Act. Aquisgrani. v. GVILLIMAN. de episcop. Argent. p. 118. sq. SAMMARTH. Gall. Chrif. T. V. inter Instrum. p. 462. n. 4. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 385.

30 Diploma Ludovici Pii de immunitate Cormaricensis cœnobii & rebus S. Martini. Dat. III. Kal. Septemb. anno III. (potius IV.) imperii indict. X. Aquisgrani. BALVZ. in append. T. II. Capit. p. 1412. n. 32. COINTE T. VII. annal. §. 368.

31 Duo præcepta Ludovici Pii pro Turonica S. Martini basilica. Dat. Aquisgrani III. Kal. Sept. anno IV. imperii, indict. X. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 440. §. 67. MART. T. I. vet. Script. p. 63. sq.

32 Charta donationis Radoaldi & Radimperiti pro monasterio Vulturvensi. Act. Benevento anno Grimoaldi principis XI. mense Augusto, indict. X. v. Chron. Vultur. ap. MVRATOR. T. I. P. II. p. 383.

33 Charta traditionis Coteperhti pro ecclesia Frisingensi. Act. in pridie Kalendas Octobris, indict. XI. imperio siquidem anno Hludowici Imperatoris III. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 189. n. 359.

34 Charta traditionis Isanharti clerici, & Tunna matris ejus pro ecclesia Frisingensi. Act. in XV. Kalend. Novembris anno Hludowici Imperatoris V. indict. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 201. n. 379.

35 Charta traditionis Reginharti diaconi pro ecclesia

Anno 817. & 818.

ecclesia Frisingensi. Act. die Consule quod facit XII. Kalendas Novembris anno Imperatoris Hludowici III. indict. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 187. n. 354.

36 Charta donationis Stephani Castaldii pro monasterio Vulturum. Act. Benevento temporibus Grimoaldi anno XII. Principatus ejus mense Octobrio, indict. XI. v. Chron. Vultur. ap. MYRAT. T. I. P. II. p. 381.

37 Charta traditionis Cotescalchi & Deotpal-di pro monasterio Frisingensi. Act. coram publico Synodo sub die consule, quod est in VIII. idus Novembr. Indict. XI. anno clarissimi atque piissimi Hludowici Augusti principatum tenenti III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 192. n. 365.

38 Diploma Ludovici Pii, quo fundum dat ad amplianda claustra canonicorum Tornacensium. Dat. XII. Kal. Decembr. Aquisgrani anno imperii Ludovici IV. indict. XI. v. MIR. opp. T. I. p. 336. & T. II. p. 117.

39 Diploma Paschalis Papæ, quo Barnardo Viennensi Antistiti pallium confert. Dat. Nonis Decembris imperante domino nostro piissimo principe Augusto Ludovico anno IV. & Patriciatus ejus anno III. indict. X. v. BARON. annal. h. a. §. 19. MABILL. Act. SS. ordin. Bened. Sec. IV. P. II. p. 566. Id. T. II. annal. Bened. p. 441. §. 71. VORB. Hist. Vol. XI. p. 67.

40 Judicium pro episcopo Gerundenfi ob vil-lam cui nomen Baschara. late conditiones sub die octavo undecimo Kal. Januar. anno IV. imperante domno Ludovico imperatore. v. BALVZ. in app. T. II. Capitul. p. 1416. n. 34.

41 Charta traditionis Perabarti pro ecclesia Frisingensi. Act. in VIII. Kal. Januariæ anno imperatoris Hludowici V. indict. X. v. MEI-CHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 193. n. 377.

42 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Si-chario archiepiscopo Burdigalensi. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 139.

43 Charta traditionis Sigiperhti pro mona-sterio S. Michaelis ad Maninseo. Actum in loco ad Niuzilingas anno domini 817, indict. X. v. PEZ T. VI. Anecd. P. I. p. 48. n. 62.

44 Notitia pro concambio inito inter Ludovicum Regem & Ratgarium abbatem pro mona-sterio Fuldensi. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 121. n. 287.

45 Notitia divisionis factæ a Bettone episco-
Dritter Theil.

po pro monasterio Besuensi. Dat. anno IV. im-
perii Hludowici Regis atque imperatoris. vid.
Chron. Bes. ap. DACHER. T. I. Spicil. p. 505.

46 Diploma Ludovici pii Imperatoris pro
monasterio Murrhartensi Walterico concessum.
Dat. Wormat. anno incarnat. dom. 817. indict. X.
III. anno regni & I. anno imperii domni Ludo-
vici. v. CRVS. annal. Suev. L. I. P. II. p. 20.
VORB. Hist. Vol. XI. p. 59. TENZEL Vind.
pro Cens. dipl. Lind. in app. III. p. 87. ECCARD
T. II. rer. Fr. p. 139.

47 Epistola Hetti archiepiscopi Trevirensis
ad Frotharium episcopum Tullensem de expe-
ditione in Italiam adversus Bernardum Regem.
v. DU CHESNE T. II. Scr. Fr. p. 721. n. 25.

48 Charta traditionis Vodilrichii pro mona-
sterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno
IV. regni Hludowici. v. Tradit. Fuld. ap. PI-
STOR. L. II. p. 561. & ap. SCHANN. p. 122.
n. 288.

ANNO 818.

1 Charta redditionis Cotaberti pro Ecclesia
Frisingensi. Act. in loco ad Pritilinpach XVIII.
Kalend. Febr. Luna XVIII. anno Hludowici Im-
peratoris III. indict. XI. v. MEICHEL B. Hist.
Frifing. T. I. P. II. p. 188. n. 361.

2 Charta traditionis Cotefridi pro Ecclesia
Frisingensi. Actum VIII. Kal. Febr. anno Hlu-
dowici imperatoris Aug. V. indict. XI. v. MEI-
CHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 197. n. 371.

3 Charta traditionis Ellanmari pro ecclesia
Frisingensi. Act. VII. Kalend. Febr. indict. XI.
anno Hludowici Augusti a Deo electi V. v. MEI-
CHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 199.
n. 374.

4 Charta traditionis Immæ matronæ pro ec-
clesia Frisingensi. Act. anno Hludowico a Deo
sublimato siquidem imperii sui V. Actum III.
Kalend. Februariæ, indict. XI. v. MEICHEL B.
Hist. Frif. T. I. P. II. p. 202. n. 380.

5 Renovatio traditionis Joannis archipresby-
teri pro ecclesia Frisingensi. Act. in loco nomi-
nato Cozoltendorf sub imperio Hludowici Ce-
saris anno regnante V. in die III. Kal. Febr. in-
dict. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I.
P. II. p. 203. n. 381.

6 Charta traditionis Gerolti pro Ecclesia
Fuldensi. Act. anno V. imperii Hludowici men-
se Februario die VI. ejusdem mensis. vid.
Tra-

899 99

Tra-

Anno 818.

Tradit. Fuldens. ap. SCHANN. p. 126. n. 300.

7 Charta traditionis Imihonis presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum II. idus in mense Martio indict. XI. sub dictione electissimi Dei Hloduwici piissimi Imperatoris, anno regnum gubernante V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 205. n. 387.

8 Charta traditionis Einheres pro ecclesia Fuldensi. Facta in villa Teinenheim anno V. regni Hlodowichi die vero idus Martias. vid. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 126. n. 301.

9 Charta traditionis Lantperhti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum VIII. Kalend. Aprilis anno Imperatoris Hlodowici V. indict. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 200. n. 375.

10 Charta traditionis Tompuræ mulieris pro ecclesia Frisingensi. Act. in III. Kal. Aprilis anno gubernante imperium gloriosissimo Hlodowico imperatore V. indict. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 204. n. 385.

11 Judicium Theoderici de lite inter Fredelium advocatum Hildebrandi comitis & Adeldardum. Dato judicio die Mercurii in mense Martio anno V. regnante Ludovico Imperatore. vid. PERARD Rec. de Piec. p. 34.

12 Charta traditionis Widrad pro monasterio Werthinensi. Act. in loco qui dicitur ad Crucem sub die VIII. Kal. Maji anno III. regni domini Hlodowici imperatoris. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. Script. p. 115.

13 Charta venditionis Fridurici pro monasterio Werthinensi. Act. in loco qui dicitur ad Crucem sub die VIII. Kal. Maji anno IV. regni Hlodowici Imperatoris. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. Scr. p. 107.

14 Notitia judicii Theoderici comitis pro Nivelongo comite contra Amelium quendam de villa Patriciaco. Facta notitia in mense Aprili in anno IV. regnante Pipino rege. v. PERARD. Rec. p. 13.

15 Complacitum Sundarheri diaconi & fratris ejus Cunzonis cum Hittone episcopo pro ecclesia Frisingensi. Act. in Mai mense III. Nonas, indict. XI. sub gubernatione Hlodowici anno imperii sui V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 206. n. 388.

16 Diploma Lotharii & Ludovici Imperato-

rum, quo Comaculum cum toto ejus territorio Azoni Estensi Equiti dono dederunt. Dat. m. Majo die vigesimo, anno Imperii regnorum quarto, indict. XI. Actum in palatio Regio Aquisgrani. v. LVNIG Cod. It. Dipl. T. I. p. 1515.

17 Charta traditionis Ascrici presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum in XII. Kal. Junias indict. XI. anno imperii Hlodowici felicissimi Augusti V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 200. n. 376.

18 Charta conventionis inter Vadaldum episcopum Massiliensem & Onaldum pro ecclesia Massiliensi. Fact. sub die decimo K. Junias anno IV. imperii domini Ludovici, indict. XI. vid. SAMMARTH. Gall. Christ. T. IV. inter Instrum. p. 106. n. 2.

19 Charta traditionis Fridrici & Hildibert pro monasterio Werthinensi. Act. ad Crucem sub die VII. Kal. Julii anno V. imperante domino Hlodowico Imperatore. vid. Chartular. Werth. ap. LEIBNIT. p. 107. n. 16.

20 Renovatio traditionis Warmunti abbatis, quam fecit Sindilo presbyter. Act. XIII. Kal. Augusti anno imperatoris Hlodowici III. indict. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 186. n. 353.

21 Charta traditionis Wichuassi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. sub ditione Hlodowici Imperatoris V. regni ejus anno & in XI. Kal. Augusti indict. X. Luna III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 204. n. 384.

22 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Floriacensi. Dat. Aurelianus VI. Kal. Augusti anno imperii ejus V. indict. XI. v. Bibliot. Floriac. p. 252. c. 3 MABILL. T. II. annal. Bened. p. 445. n. 79. PERARD Rec. p. 46.

23 Diploma Ludovici Pii pro Canonicis Comensibus. Dat. prid. Kalend. Augusti anno domini. incarn. 818, indict. XI. domini Ludovici Serenissimi Imperatoris anno ejus imperii IV. v. VGHELL. It. Sac. T. V. p. 265.

24 Charta traditionis Jannuloni pro ecclesia Frisingensi de parte Silvæ ad Halle. Actum in XVII. Kalend. Septembr. anno quidem imperii Hlodowici Cefaris III. indict. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 192. n. 366.

25 Præceptum Ludovici Pii pro Magno loco cœnobio. Dat. Andecavis palatio. XVI. Kal. Septemb. anno imperii V. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 446. §. 79.

26 Charta

ANNO 818. & 819.

26 Charta traditionis Waltharici presbyteri & Deotcozi laici pro ecclesia Frisingensi. Aët. XV. Kal. Septembr. anno imperatoris Hludowici III. indict. XI. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 182. n. 355.

27 Charta traditionis Engilberti presbyteri & Heriberti pro ecclesia Frisingensi. Aët. XV. Kal. Septembr. anno Hludowici Imperatoris III. indict. XI. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 188. n. 356.

28 Charta donationis Andreæ episcopi pro Ecclesia Frisingensi. Aët. anno V. mense Augusto, per Indict. XI. in Italia in civitate Vincentia. vid. MEICHELB. Histor. Frifing. T. I. P. II. p. 195. n. 369.

29 Charta donationis Einhardi pro monasterio Laureshamensi. Faët. in Laureshamo monasterio II. id. Septemb. anno VI. regni Ludovici Imperatoris. v. HELWICH. antiquit. Laur. p. 22. Chr. Lauresh. ap. DU CHESNE. T. III. Ser. Fr. p. 498. & ap. FREHER. T. I. p. 106. TOLNER. Hist. palat. Cod. dipl. p. 6. n. 6.

30 Descriptio Einhardi marchæ pertinentis ad Michlinstat, tradite monasterio Laureshamensi. v. HELVVICH. Antiquit. Laur. p. 23. Chron. Lauresh. ap. DU CHESNE T. III. Ser. Fr. p. 499. & ap. FREHER. T. I. p. 107. TOLN. Hist. pal. Cod. dipl. p. 7. n. 7.

31 Charta qualiter Waldker reddidit ecclesiam ad Pahhu Frisingensi ecclesie & quomodo episcopus Waldbertum evindicavit in servitium. Aët. sub die consule quod XVII. Kal. Octobris anno Hludowici regnum regente V. indict. XII. v. MEICHELB. T. I. P. II. Histor. Frifing. p. 194. n. 368.

32 Charta traditionis Rihpaldi presbyteri & Deotrihhi pro ecclesia Frisingensi. Aët. XVII. Kal. Octobr. anno imperium gubernante Hludowico Imperatore VI. indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 215. n. 406.

33 Charta traditionis Ermanfuindæ pro ecclesia Frisingensi. Aët. in XV. Kalend. Octobr. anno Hludowici imperatoris V. indict. XII. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 203. n. 382.

34 Charta traditionis Ramwolsi monachi & Erchenfridi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Aët. in X. Kal. Octob. anno imperii Hludowici VI. indict. XII. v. MEICHELB. Hist. T. I. Frifing. P. II. p. 210. n. 396.

35 Charta traditionis Paattonis & Tetti pro

ecclesia Frisingensi. Aët. in X. Kal. Octobr. anno VI. imperii Hludowici, indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 210. n. 397.

36 Charta renovationis de traditione facta ab Alpolto presbytero ecclesie Frisingensi. Aët. VIII. Kal. Octobr. anno Hludowici imperatoris Augusti VI. indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 215. n. 405.

37 Præceptum Ludovici Pii, quo confirmat pactum, quod inter sese fecerunt Petrus abbas Nonantulæ & Gifus Mutinensis Episcopus de baptismalibus ecclesiis. Dat. Aquisgrani Kalend. Octobr. anno imperii VI. indict. XII. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 465. n. 15.

38 Notitia sacramentale, qualiter Fredulus novem testes ad jurandum dedit. Dato Sacramento die Jovis mense Octobris anno VI. regnante Ludovico Imperatore. PERARD Rec. p. 34.

39 Charta traditionis Erlapaldi presbyteri, Amalfridi diaconi, Erchanpald presbyteri, & Erlolf laici pro ecclesia Frisingensi. Aët. XI. Kal. Decemb. anno Imperatoris Hludowici VI. indict. XI. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 213. n. 403.

40 Litteræ Ludovici Pii, quibus regulam S. Benedicti in monasterio Tevenecensi suscipendam confirmat. v. HENSCHEN. in aët. SS. d. 3. Mart. p. 260. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 10.

41 Charta traditionis Heriperht archipresbyteri & Sigiharti Nepoti sui pro ecclesia Frisingensi. Aët. anno Hludowici imperatoris III. indict. XI. v. MEICHELB. T. I. P. II. Hist. Frif. p. 186. n. 352.

42 Præceptum Ludovici & Lotharii imperatorum pro ecclesia Remensi. v. FLODOARD Hist. Rem. L. II. c. 19. p. 545.

ANNO 819.

1 Capitulare I. anni 819, sive capitula addita ad legem salicam in generali populi conventu habito apud Aquisgranum anno V. imperii Ludovici Pii. v. BALVZ. T. I. Capitul. p. 597.

2 Capitulare II. anni 819, sive alia capitula addita ad legem salicam. vid. BALVZ. l. c. p. 605.

3 Capitulare III. anni 819, sive capitula de interpretatione legis salicæ. BALVZ. l. c. p. 607.

4 Capitulare IV. anni 819. BALVZ l. c. p. 609.

5 Ca-

5 Ca-

Anno 819.

5 Capitulare V. sive capitula de instructione missorum. v. BALVZ. l. c. p. 613.

6 Capitulare VI. sive capitulare missorum dominicorum. v. BALVZ. l. c. p. 619. COINTE T. VII. annal. a. §. 20. §. 31. fqq.

7 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Vincentii ad Vulturnum in Benevento. Dat. III. idus Januariæ, anno imperii ejus sexto, indict. XII. Act. Aquisgrani. v. Chron. Vulturn. ap. DU CHESNE T. III. p. 684. & ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 371. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 459. §. 5. COINTE T. VIII. annal. 831. §. 32.

8 Charta traditionis Cozolti presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Act. die Idus Januarii Hludovico Imperante anno regni ejus V. indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 205. n. 386.

9 Charta traditionis bonorum & mancipiorum in villa Rosdorf in pago Grapfeld & in villa Teitelebu in Turingia pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio magno Fulda XII. Cal. Martii, indict. II. sub die XVIII. Februarii, anno VI. regnante Hludovico imperatore. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 529. & ap. SCHANN. p. 127. n. 302.

10 Concanbium Hittonis episcopi & Puponis laici pro ecclesia Frisingensi. Act. II. nonis Martii anno incarnationis domini 819. indict. XIII. anno Hludovici VI. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 302. n. 587.

11 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianensi. Dat. VII. idus Mart. anno imperii Hludovici VI. indict. XII. Actum Aquisgrani. COINTE T. VII. annal. a. 824. §. 9. MABILL. Act. SS. Ord. Bened. Sec. IV. P. I. p. 220. TENZEL vind. pro Cens. dipl. Lind. p. 4. in append.

12 Diploma Ludovici Pii, quo fundationem monasterii Bella-Cella in pago Albiensi confirmat. Dat. VII. id. Mart. anno imperii VI. domini Hludovici piissimi Augusti, indict. XII. Actum Aquisgrani. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 452. §. 50. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 52. n. 32.

13 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Magalonensi. Dat. id. Martii anno VI. imperii Ludovici excellentissimi Augusti indict. XII. Aquisgrani. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 3. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 53. n. 33.

14 Ejusdem alterum Præceptum pro eadem

ecclesia. vid. COINTE annal. T. VII. h. a. §. 3.

15 Diploma Ludovici Pii pro monasterio De-ens. Dat. XVII. Kal. April. anno VI. imperii Hludovici, indict. XII. Act. Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 4. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 451. §. 89.

16 Charta traditionis Rihharti & conjugis ipsius Ventilmout pro monasterio Fuldensi. Act. Mense Martio prid. Calend. April. anno VI. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 530. & ap. SCHANN. p. 127. n. 303.

17 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Conchenfi. Dat. VI. idus April. anno VI. imperii Ludovici, indict. XII. Actum Aquisgrani. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 452. §. 89. BALVZ. in Append. T. II. Capitul. p. 1416. n. 35.

18 Charta traditionis Erchangeri pro monasterio Fuldensi. Actum anno VI. regnante Hludovico sub die V. idus Aprilis in loco qui dicitur Fulda. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 480. & apud SCHANN. p. 128. n. 304.

19 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Bavoniano seu Gandensi. Dat. idibus Aprilis anno imperii sexto, indict. XII. Actum Aquisgrani. v. MIRAEVS in Opp. T. I. p. 18. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 6. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 453. §. 92. CONR. Cens. dipl. Lind. p. 19. TENZEL. Vind. Cens. in Append. II. p. 6.

20 Charta traditionis Erchanfridi presbyteri & Ermperti Nepoti pro ecclesia Frisingensi. Act. idibus Aprilis anno imperii Hludovici V. indict. XII. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 204. n. 383.

21 Charta traditionis Deotpaldi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. XVIII. Kal. Majas anno Hludovic gubernante regnum VI. indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 216. n. 408.

22 Charta traditionis, quam fecit Engilpoto pro ecclesia Frisingensi. Act. XIII. Kal. Majas anno sub ditione Hludovici imperatoris regnum gubernante siquidem V. indict. XII. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 198. n. 372. & 373.

23 Charta traditionis Ratkis pro ecclesia Frisingensi. Act. XIII. Kal. Majas anno Hludovici

ANNO 819.

wici imperantis VI. indiēt. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 210. n. 394.

24 Charta ingenuitatis data pro Albuino sub die VII. Kalend. Majas anno VI domino nostro Hludovico Imperatore. Actum in Mogontia in portico Ecclesiæ S. Martini Majore. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 128. n. 305.

25 Charta traditionis Engilsuind de bonis in villa Nordheim pro monasterio Fuldensi. Act. anno VI. regnante Hludovico sub die IV. Non. Maj. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 528. & ap. SCHANN. p. 128. n. 306.

26 Charta traditionis Albrihes de rebus in villa Tulba in pago Salagewe pro monasterio Fuldensi. Act. anno VI. regnante Hludovico sub die III. Non. Maji in loco Rosmulti. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 467. & ap. SCHANN. p. 129. n. 307.

27 Charta renovationis Sigifunsi de facta traditione pro Ecclesia Frisingensi. Act. prid. Nonas Maj menne anno Hluduwici imperatoris regnum regente VI. Indiēt. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 213. n. 402.

28 Charta traditionis Bernoni pro ecclesia Frisingensi. Act. in Nonis Maji anno imperii Hluduwici VI. indiēt. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 212. n. 400.

29 Charta traditionis quam fecit Uo pro ecclesia Frisingensi. Act. in VIII. idus Majas anno Hluduwico imperatoris & ordinante regnum VI. indiēt. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 212. n. 398.

30 Charta traditionis Jobi comitis pro ecclesia Frisingensi. Actum in Majo mense VIII. idus & anno Hluduwici Augusti regnum fulcitate VI. indiēt. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 208. n. 397.

31 Charta traditionis Hartbaldi presbyteri & Majoli clerici pro ecclesia Frisingensi. Act. anno gloriosi Imperatoris Hludowici VI. die consule quod facit VI. idus Majas, indiēt. XIII. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 210. n. 395.

32 Charta traditionis Ekkiharti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in XI. Kal. Junias anno Hludwici imperatoris VI. indiēt. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 207. n. 389.

33 Charta traditionis Albrat pro monasterio Fuldensi. Act. anno VI. Hludovici Mense Ma-

jo die XXIII. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 528. & ap. SCHANN. p. 130. n. 309.

34 Charta traditionis Hebonis pro monasterio Fuldensi de bonis in terminis Gohhesheim. Act. anno VI. Hludovici Mense Majo die XXIII. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 528. & ap. SCHANN. p. 130. n. 310.

35 Charta traditionis Alfrid de bonis & mancipiis in villa Madibach pro monasterio Fuldensi. Act. anno VI. Hluduwici sub die IX. Cal. Jun. in monasterio Fulda. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 531. & ap. SCHANN. p. 129. n. 308.

36 Charta traditionis Benedicte pro monasterio Fuldensi. Act. anno VI. regnante Hludovico Imperatore IV. Kal. Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 466. & ap. SCHANN. p. 130. n. 311.

37 Charta foundationis cœnobii monachorum S. Benedicti apud ecclesiam S. Hilarii di Rivoalto. Dat. Mense Majo indiēt. XII. v. VGHEL. It. Sac. T. V. p. 1190.

38 Charta traditionis Heripranti pro monasterio S. Michaelis ad Maninse. Actum in loco qui dicitur ad Purchard prope Suanaseo, sicut nominatum est ad Kundeschirichum. Fact. in Id. Jun. Luna XXVII. anni Ludowici Imperatoris regnante VI. anno. v. PEZ. Thef. anecd. T. VI. P. I. p. 49. n. 63.

39 Charta traditionis Friderici & Hildibert & Altperot pro monasterio Werthinensi. Act. ad Crucem sub die VII. Kal. Jul. anno V. imperante Hludowico Imperatore. v. Chartular. Werthin. ap. LEIBNIT. T. I. p. 107.

40 Charta traditionis Meginhardi laici pro ecclesia Frisingensi. Actum in Pannonia III. Nonas Jul. anno Hluduwico regnum gubernante Augusto V. indiēt. XII. Luna VIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 246. n. 468.

41 Bulla Paschalis I. quo Josue abbati S. Vincentii ad Vulturum omnia monasterii jura confirmat. Act. in mense Jul. indiēt. XII. IV. anno pontificatus Paschalis. v. Chron. Vult. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 384.

42 Epistola Paschalis Papæ de confirmatione privilegiorum Ravennatis ecclesiæ ad Petronacium archiepiscopum. Dat. in mense Julio, indiēt. XII. vid. VGHEL. It. Sac. T. II. p. 344.

Anno 819. & 820.

Concil. Collect. reg. T. XXI. p. 19. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1223.

43 Charta, qua Andreas Episcopus confirmat donationem factam ecclesiae Frisingensi. Act. in III. idus Augusti anno VI. Hludowici Imperatoris indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 197. n. 370.

44 Charta traditionis Eginhardi & conjugis Immæ factæ cenobio Laureshamensi de cella Michlensat. Act. in Laureshamo monasterio II. id. Septemb. anno VI. regni domni Ludowici. v. Chron. Lauresh. ap. DUCHESNE T. III. p. 498. & in FRED. Script. Germ. T. I. p. 106. COINTE T. VIII. annal. a. 829. §. 198. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 453. n. 92.

45 Charta traditionis Sigihardi pro monasterio Werthinensi. Actum die III. id. Septembr. anno VI. regnante Hludovico rege ac Imperatore. v. Chartular. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 109. LEVCKFELD antiquit. Halberst. p. 617. n. 6.

46 Charta traditionis Pernwin pro ecclesia Frisingensi. Act. in XIII. Kal. Novembr. anno incarnat. domini 819. indict. XII. regnum gubernante Hludovico imperatore V. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 207. n. 390.

47 Præceptum Ludovici Pii pro Ecclesia Avenionensi. Dat. XIV. Kal. Novembr. anno VII. regni Hludovici indict. XI. (XIII.) actum Vihenna publice. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. I. inter instrum. p. 137. n. 3.

48 Acta consecrationis ecclesiae Urgellensis. Act. die Kal. Novemb. quod est omnium SS. festiuitas anno VI. regnante Augusto Lodovico Imperatore. v. MARCA de Marc. Hisp. p. 762. sqq.

49 Charta traditionis Salomonis abbatis pro ecclesia Frisingensi. Act. VII. idus Menne Novembr. anno Hludowico regnum ordinante VI. indict. XIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 212. n. 401.

50 Charta traditionis Alharti pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Westheim & Elispa. Act. anno VI. imperii Hludovici mense Novemb. die vero XXIII. ejusdem mensis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 528. & ap. SCHANN, p. 130. n. 312.

51. Charta traditionis Reginolt pro monasterio Fuldensi de bonis in Nordheim Lengifeld &c. Actum anno domini 819. indict. XII. regni Im-

peratoris Hludovici VI. mense Novemb. feria III. ejusdem mensis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 531. & ap. SCHANN. p. 131. n. 313.

52 Charta venditionis Aluuihi abbatis pro monasterio S. Michaelis ad Maninse. Actum in loco ad Chessindorf in Kal. Decemb. Luna XII. anni domini Imperatoris Hludovici VII. indict. XIII. v. PEZ Thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 50. n. 65.

53 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianensi sito in pago Magdalonensi. Dat. II. Non. Decembr. anno imperii domni Hludovici VI. indict. X. (potius XII.) Actum Aquisgrani. vid. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 53. n. 34.

54 Epistola Paschalis Papæ ad Earnardum Viennensem Archiepiscopum qua ei pallium concedit. Script. in mense Decembris indict. X. Dat. Nonis Decembris imperante domino Ludovico imperatore ejus imperii an. V. & patritiatu ejus III. v. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1226.

55 Charta traditionis Erchanharti & Kartfridi pro ecclesia Frisingensi. Act. VIII. Kal. Jan. anno Hludowici Imperatoris VI. indict. XIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 214. n. 404.

56 Charta traditionis Ilpranti pro ecclesia Frisingensi. Act. VII. Kal. Januar. anno gloriosi Hludowici Imperatoris VI. indict. XIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 209. n. 392.

57 Diploma Ludovici Pii, quo res amissæ hominibus quibusdam ex pago Stormuse, vindicantur atque addicuntur. Dat. IX. Kal. . . . anno imperii domni Hludovici, indict. XII. Act. Ingelheim. v. SCHATEN. annal. Paderborn. L. II. p. 65.

58 Notitia iudicii Theoderici comitis pro Fredelono de ancilla quadam Adalbertane. Facta notitia in anno VII. regnante Ludovico imperatore. v. PERARD Rec. p. 35.

ANNO 820.

1 Charta donationis Sunicfridi comitis pro ecclesia Urgellensi. Fact. sub III. Non. Januar. anno vicefimo VI. imperante domno Hludovico. v. MARCA de Marc. Hisp. p. 766.

2 Charta traditionis Friduperhti pro ecclesia Frisingensi. Act. idibus Januarii anno Hludowici Imperatoris VII. indict. XIII. v. MEICHELB.

ANNO 820.

CHELB. Histor. Frising. T. I. P. II. p. 189. n. 414.

3 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Wirzeburgensi. Dat. XIII. Kal. Febr. anno VI. imperii Hludovici, Indiēt. XIII. Aēt. Aquisgrani palatio. v. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 880.

4 Diploma Ludovici Pii de Silva quam dedit ad S. Goarum. Dat. III. Cal. Febr. anno VI. imperii Hludovici indiēt. XIII. Aētum Aquisgrani. v. MART. Script. vet. T. I. p. 69.

5 Charta donationis Erlegaudi abbatis pro monasterio S. Benigni Divionensi. Aētum Crumlnense, dat. die dominico Nonis Febr. anno VI. regnante Ludovico Imperatore. v. PERARD Rec. p. 15.

6 Charta donationis Vuitgarii pro monasterio S. Benigni Divionensi. Aētum Divione. Dat. die Veneris III. idus Febr. anno VI. regnante Ludovico Imperatore. v. PERARD Rec. p. 15.

7 Diploma Ludovici Pii quo monachis Cormaricensibus proprium eligendi abbatem potestatem concedit. Dat. Non. Mart. anno imperii domini Ludovici VII. indiēt. XIII. Aētum Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 10. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 458. §. 2.

8 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anjanensi, sito in pago Magdolenfi. Dat. III. id. Martii anno VII. imperii Hludovici piissimi Augusti indiēt. XIII. Aēt. Aquisgrani. v. Hist. de Langued. T. I. p. 54. n. 35.

9 Charta donationis Sigfridi pro monasterio S. Galli. Aēt. V. II. id. Aprilis anno VI. regnante Hludovico imperatore. v. GOLDAST, antiquitat. Alaman. T. II. p. 53. n. 81.

10 Charta traditionis Badoni pro monasterio Werthinensi. Aēt. anno VII. gloriosi & religiosissimi imperatoris & regis Hludovici, idus Aprilis. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 117. n. 51.

11 Charta traditionis Heripaldi presbyteri pro ecclesia Frising. Aēt. XVIII. Kal. Majas Menne, indiēt. XIII. anno squidem Hludovici imperii ejus VII. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 218. n. 411.

12 Charta traditionis Kaganharti, Frumolt presbyteri & Haduperhti clerici pro ecclesia Frisingensi. Aēt. in villa, qui dicitur Feohtkirha XVII. Kal. Maji menne anno Imperatoris Hludovici VII. indiēt. XIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 219. n. 412.

13 Charta traditionis Sigiwolff presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Aēt. XIII. Kal. Majas anno Imperatoris Hludovici VI. indiēt. XIII. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 212. n. 399.

14 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Placentina. Dat. V. Kal. Maji anno VII. imperii Hludovici piissimi Augusti, indiēt. XIII. Aēt. Aquisgrani. v. VGHELL. It. Sac. T. II. p. 201. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 17.

15 Præceptum Ludovici Pii pro monachis fugitivis e monasterio Farfensi. Dat. Aquisgrani palatio regio IV. Kalend. Maji anno VII. imperii Ludovici, indiēt. XIII. v. Chron. Farf. ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 378. not. 44. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 459. n. 5. & in Append. p. 722. n. 44.

16 Diploma Ludovici Pii, quo Maricolensi Benedictinorum monasterio in Hannonia sito donat villam Salfigniacam. Aētum Aquisgrani anno V. (potius VII.) imperii Ludovici indiēt. XIII. Kalendis Maji. v. MIR. opp. T. I. p. 246.

17 Charta donationis Tralemundi pro monasterio Casinensi. Aēt. anno III. principatus domini Siconis priacipis die quinto, die intrante Mense Majo XIII. indictione. v. GATTOLA Access. ad Hist. abbat. Cassin. P. I. p. 30.

18 Charta donationis Halberti diaconi & Ansarii clerici pro monasterio Nauensi. Dat. III. Nonas Maji anno Hludovici serenissimi regis VII. & octavo Pipini regis. (forte confusus inter se annis Ludovici & Pipini, ita ut Ludovici annus VIII. & Pipini annus VII. numerandus sit.) vid. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 458. §. 3.

19 Charta traditionis Hrodharii presbyteri & Isanharti clerici pro ecclesia Frisingensi. Aēt. in XI. Kal. Junias anno Hludovici imperatoris VI. indiēt. XIII. anno incarnationis domini 820. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 217. n. 410.

20 Charta traditionis Altwarti pro ecclesia Frisingensi. Aēt. VIII. Kalendas Junias, anno Hludovico Imperatore Augusto VII. indiēt. XIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 220. n. 413.

21 Charta traditionis Huntionis pro monasterio Werthinensi. Aēt. in Werthina monasterio sub die IV. Kal. Junii anno VII. imperante Hludovico Imperatore. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 114. n. 42.

22 Char-

ANNO 820.

22 Charta traditionis Cozpaldi laici pro ecclesia Frisingensi. Act. III. Non. Junias anno Hludowici Imperatoris Augusti VII. indict. XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 216. n. 409.

23 Charta traditionis Theodgrim pro monasterio Werthinensi. Act. publice cum stipulatione subnixā anno VII. regis & imperatoris Hludowici XIII. Kal. Julii. Fact. in loco qui dicitur Mimigernaford v. Chartul. Werth. p. 119. n. 58. LEVCKFELD. antiquit. Halberstad. p. 618. n. 7.

24 Charta traditionis Isaaci presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Prenpruc XIII. Kal. Augusti anno incarnat. domini 820. & Hludowico imperatore regnum gubernante anno VIII. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 221. n. 415.

25 Præceptum Ludovici Pii, quo villam Masfenheim Fuldensi ecclesie donat. Dat. VII. Kal. Aug. indict. XIII. Act. Ingalenheim. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 131. n. 314.

26 Charta traditionis Tenil pro ecclesia Frisingensi. Actum in VII. Kalend. Aug. indict. XIII. anno Hludowici Imperatoris VIII. vid. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 222. n. 417.

27 Charta traditionis Peponi pro ecclesia Frisingensi. Act. XIII. Kal. Septembr. anno gloriosi Imperatoris Hludowici VI. indict. XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 209. n. 393.

28 Præceptum Ludovici Pii pro Ecclesia in Visbecke. Dat. V. Nonas Septembr. anni imperii VIII. indict. XIV. actum Aquisgrani. v. SCHATTEN. annal. Paderb. L. II. p. 67. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 471. n. 25.

29 Charta traditionis Rafolti diaconi pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas in VII. idus Septembris anno incarnationis 820. indict. VIII. Hludowici Imperatoris sui anno III. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 221. n. 416.

30 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Mariæ Arulensi. Dat. XV. Kalend. Octobr. anno imperii ejus VII. indict. XIV. v. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 458. n. 3. MARCA de marc. Hisp. p. 766.

31 Charta traditionis Perthelmi pro mona-

sterio S. Michaelis Maninseo. Act. in loco ad Rota, qui dicitur ad Intinstegon in prid. Non. Octob. Luna VII. regnante Ludovici Imperatori anni domini nostri Jesu Christi 820. indict. XIII. v. PEZ. Anecd. T. VI. P. I. p. 49. n. 64.

32 Charta traditionis Reinfrihti pro monasterio Fuldensi. Act. VI. idus Octob. in loco qui dicitur Fulda anno VII. regnante Ludovico. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 467. & ap. SCHANN. p. 132. n. 315.

33 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Parisiensi. Dat. XIV. Kal. Novembr. anno VII. imperii Ludovici. v. BALVZ. in append. T. II. Capitul. p. 1418. n. 36. DU BOIS Hist. Eccl. Paris. T. I. p. 327. FELIB. Hist. de Paris T. V. p. 596.

34 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Parisiensi. Dat. III. Kal. Novembr. anno imperii VII. Actum Carisiaco. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 31. BALVZ. T. II. Capit. in append. T. II. p. 1419. n. 37. DU BOIS Hist. eccl. Paris. T. I. p. 325.

35 Charta traditionis Waltrat pro monasterio Fuldensi. Act. in villa Trutmareshem anno regni Hludowici Imperatoris VIII. indict. XIII. III. idus Novemb. die dominico. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 134. n. 320.

36 Charta donationis abbatis Sigefridi pro cœnobio S. Emmerammi, factum anno incarn. dom. 820. quarto quoque venerabilis viri Baturici Episcopi, anno quoque domini serenissimi Imperatoris Augusti Hludowici VII. indict. XI. (repono XIV.) die dominico IV. Nonas Decembris. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 459. n. 4. PEZ. Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 8.

37 Epistola Ludovici Pii Amadeo comiti, Helix, & Waldo, Isembarto & Barberto, vassis scripta de adjutorio Herlegaudo diacono ad restaurandam ecclesiam S. Benigni Martyris præstando. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 24. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 516. §. 20.

38 Charta donationis Olibæ & uxoris ejus Elmetrudis pro monasterio Grassensi. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 55. n. 35.

39 Diploma Ludovici Imperatoris pro ecclesia Autistodorenfi. Dat. prid. iduum - - - anno VI. imperii Hludowici indict. XIII. Actum Aquisgrani. v. MART. Script. vet. T. I. p. 68.

ANNO

A N N O 8 2 1.

1 Capitulare anni 821. sive capitula data apud Theodonis villam anno 821. in generali populi conventu. v. GOLDAST. T. II. Const. imp. p. 13. & T. III. p. 243. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 78. sqq. BALVZ. T. I. Capitul. p. 621.

2 Præceptum Ludovici Pii, quo abbatiam S. Cornelii Indensem eximit ab omni teloneo. Dat. VI. idus Februar. anno VIII. imperii Hludowici Augusti indict. XIV. Actum Aquisgrani. v. MIR. opp. T. III. p. 288. MART. Script. vet. T. I. p. 76.

3 Epistola Benedicti ægrotantis valedictoria ad Georgium Anianæ abbatem scripta IV. idus Februarii. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 9. MABILL. T. II. annal. Benedict. p. 460. §. 7.

Ejusdem epistola ad Nibridium metropolitam Narbonensem. v. COINTE l. c. MABILL. l. c. §. 8.

4 Litteræ monachorum Indensium ad Ardorem monachum Anianensem de morbo & obitu Benedicti abbatis Indensis. v. COINTE l. c. §. 3.

5 Charta traditionis Werdni pro monasterio S. Michaelis ad Maninse. Fact. in loco qui dicitur Mulipah in VII. Kal. Mart. Luna XIX. anni domini 821. indict. XIV. v. PEZ Thef. anecdot. T. VI. P. I. p. 51. n. 66.

6 Charta redditionis Wittigawi pro Ecclesia Frisingensi. Act. Martio menne XI. Kal. Aprilis anno VII. Hludowico regnante indict. XIII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 247. n. 469.

7 Judicium Agilberti vice domini pro monasterio Caunensi de donatione vineæ cujusdam ipsi facta. Latæ conditiones sub die pridie Kalendas Abriles anno octavo imperante domino gloriosissimo Ludoihcco Imperatore. v. MABILL. de re dipl. L. VI. p. 513. n. 65. ID. T. II. annal. Benedict. p. 464. §. 12. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 55. n. 37.

8 Charta traditionis Badoni pro monasterio Werthinensi. Actum anno VII. Imperatoris & regis Hludowici, idus Aprilis. v. Chartul. Werthin. ap. LEIBNIT. T. I. p. 117. n. 51.

9 Charta traditionis Wagoni Capellani pro ecclesia Frisingensi. Act. idus Aprilis anno Hludowici Imperatoris VIII. indict. XIII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 250. n. 474.

Dritter Theil.

10 Charta traditionis Altfrid pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Grewifungâ. Act. anno dominicæ incarnationis 821. indict. XV. regni vero domini Hludowici anno VIII. mense Majo die XXIV. mensis ejusdem, in monasterio Fulda. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 530. & ap. SCHANN. p. 132. n. 316.

11 Charta traditionis Helmrih de bonis in villa Treisbah pro monasterio Fuldensi. Act. anno VIII. Hludowici sub die IX. Cal. Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 532. & ap. SCHANN. p. 133. n. 318.

12 Charta traditionis Reginpaldi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. anno Hludowici Imperatoris VIII. indict. XIII. VIII. Kal. Junias. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 224. n. 422.

13 Charta traditionis Huntionis pro monasterio Werthinensi. Act. in Werthina monasterio sub die IV. Kal. Junii anno VII. imperante domno Hludowico Imperatore. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. Script. p. 114.

14 Charta traditionis Theodgrini diaconi pro monasterio Werthinensi. Act. anno VII. regis & Imperatoris Hludowici XIII. Kal. Julii, in loco qui dicitur Mirnigernaford. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 119. n. 58.

15 Charta traditionis Wolfmunt pro monasterio Fuldensi de mancipiis in pago Grapfeld. Act. anno VIII. regni Hludowici mense Junio die vero XI. Kal. Julii. v. Trad. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 529. & ap. SCHANN. p. 133. n. 319.

16 Charta traditionis Heriolti pro ecclesia Frisingensi. Act. XVIII. Kalend. Augusti anno Hludowici Imperatoris octavo, indict. XIII. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 223. n. 421.

17 Præceptum quod dominus Imperator Hludovicus fecit Folcowino de rebus in Egrisco. Dat. XVII. Cal. Augusti anno imperii Hludowici VIII. indict. XIII. Actum Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. Vet. p. 78.

18 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Altaichii inferioris. Dat. V. Kal. August. anno Hludowici VIII. indict. XIV. v. GEWOLD. ad Hund. Metrop. Sal. T. II. p. 7. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 85. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 464. n. 12. CONR. Cens. dipl. Lind. p. 22.

5bb bb

19 Pla-

Anno 821. & 822.

19 Placitum missorum Ludovici Pii pro monasterio Farfensi. Act. anno imperii Ludovici VIII. mense Augusto indiēt. XIV. v. Chron. Farf. ap. MVRAT. p. 373. MABILL. Annal. Benediēt. T. II. in append. p. 722. n. 45.

20 Charta traditionis Vadalpaldi presbyteri & Minigouis pro ecclesia Frisingensi. Act. in XVI. Kal. Octobris anno Hluduwici Imperatoris VIII. indiēt. XIII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 227. n. 429.

21 Charta traditionis Hramvolfi pro monasterio Fuldenfi. Act. anno VII. regnante Hludovico sub die IX. Cal. Octobris in loco Holzchyricha. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 480. & ap. SCHANNAT. p. 133. n. 317.

22 Charta traditionis Memmoni & Isanharti pro ecclesia Frisingensi. Act. Nonis Octobris ad Frigifingas anno imperii Hluduwici VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 230. n. 435.

23 Diploma Ludovici Pii pro Ecclesia Parisiensi. Dat. XIII. Kal. Novemb. anno VIII. imperii. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 83. BALVZ. T. II. Capit. in append. p. 1418. n. 36.

24 Charta traditionis Cunzoni pro ecclesia Frisingensi. Actum V. Kalend. Decembr. anno Hluduwici Imperatoris VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 225. n. 425.

25 Charta traditionis Wolfperht & Wanpure pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Ifna anno Hluduwici Imperatoris VIII. VI. Idus mense Decembri, indiēt. XV. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 228. n. 431.

26 Charta traditionis Engilrat pro ecclesia Frisingensi. Act. in VI. Kal. Januar. anno Hluduwici Imperatoris VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 251. n. 475.

27 Charta traditionis Adalfridi Presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. VI. Kal. Januar. anno regnante Hluduwico oppinatissimo Augusto VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 223. n. 419.

28 Charta traditionis Wigirichi pro monasterio Fuldenfi. Act. in monasterio Fulda (anno dominice incarnationis 822.) indiēt. XV. regni vero Hludowichi Imperatoris anno VIII. mense Decembri, die III. Kalendarum Januariarum.

v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 136. n. 326.

29 Charta traditionis Pernwini presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnationis Domini 821. Hluduvico Imperatore VIII. indiēt. XIII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 224. n. 423.

ANNO 822.

1 Capitulare Triburiense datum anno 822. ad petitionem episcoporum in Theodoni villa congregatorum anno superiore cum decreto Ludovici Pii ad petitionem Episcoporum adversus clericorum percussores. v. SIRM. Concil. Gall. T. II. p. 445. fqq. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 46. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1238. COINTE T. VII. annal. a. 821. §. 72. & a. 822. §. 124. BALVZ. T. I. Capit. p. 626. sq.

2 Capitulare de monasterio S. Crucis, quod est situm intra Pictavensem urbem, quod piissimus Imperator Ludovicus fieri præcepit, atque ut idem ab omnibus observaretur, glorioso filio suo Pipino commisit. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 113. fqq. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 476. BALVZ. T. I. Capit. p. 629.

3 Capitulare Attiniacense, quod anno 822. in conventu Attiniacensi promulgatum fuit. v. supra Capit. Aquisgran. ad an. 816.

4 Charta renovationis Afolti de traditione quam fecit avunculus ipsius Isaac ecclesie Frisingensi. Act. in Kalend. Januarii anno Hluduwico regni ejus VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 223. n. 420.

5 Charta traditionis Sindperhti pro ecclesia Frisingensi. Actum in VIII. Kalend. Februar. anno incarnat. Domini 822. indiēt. XV. anno Hluduwici imperii sui VIII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 251. n. 475.

6 Charta traditionis Podalunc pro ecclesia Frisingensi. Act. VIII. Kalend. Februar. anno Hluduwici Imperatoris regnum gubernante VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 222. n. 418.

7 Præceptum Ludovici Pii pro Mutinensi ecclesia. Dat. VI. idus Februar. anno IX. imperii D. Ludovici piissimi Augusti indiēt. I. Act. Aquisgrani palatio. v. VGHELL. It. Sac. T. II.

Anno 822.

T. II. p. 95. SIGON. de regno It. h. a. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 1.

8 Charta traditionis Elizonis presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Act. Kalend. Martii indiēt. XV. anno Hloduwici regnum gubernante VIII. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 228. n. 432.

9 Charta traditionis Reginwarti pro Ecclesia Frisingensi. Act. VI. idus Martias anno Hloduwici Imperatoris VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 225. n. 426.

10 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianensi. Dat. XIII. Kal. April. anno imperii Hloduwici piissimi Augusti, indiēt. XV. Actum Aquisgrani. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 58. n. 39.

11 Ej. alterum diploma pro eodem monasterio. Dat. XIII. Kal. April. anno VIII. imperii Hloduwici piissimi Augusti, indiēt. XV. Actum Aquisgrani. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 59. n. 40.

12 Charta traditionis Deotpati clerici pro ecclesia Frisingensi. Act. III. Kal. April. anno Hloduwici Imperatoris IX. indiēt. XV. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 226. n. 427.

13 Præceptum Ludovici Pii pro Trevirensi S. Maximini abbatia. Dat. IV. Non. Aprilis anno regni IX, in Longolano. v. MIR. opp. T. I. p. 132. ZYLLES. defenſ. abbat. S. Maxim. P. III. p. 13. n. 5. CALMET. Hist. de Lorr. T. I. les preuv. p. 299.

14 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Paderbornensi. Dat. IV. Non. April. anno VIII. imperii Hloduwici indiēt. XV. Actum Aquisgrani. v. CONRING. Cenſur. diplom. Lindav. c. 3. p. 13. TENZEL. vind. pro cenſ. dipl. Lind. in app. II. p. 51. SCHATEN. Annal. Paderb. L. II. p. 71. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 2.

15 Charta traditionis Cotesialch & conjugis Ermalind pro ecclesia Frisingensi. Act. in Nonas Aprilis anno Hloduwici Imperatoris VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 226. n. 428.

16 Charta donationis, qua Immo quidam res suas tradidit S. Emmeramno, anno incarnationis domin. 822. & VIII. Cæſaris Augusti Ludowici & V. domini Baturici episcopi, die lunæ, feria secunda post Pascha XVIII. Kalendas Maji. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 459. §. 4.

17 Charta traditionis Salomonis presbyteri, & Meginberti fratris sui pro ecclesia Frisingensi. Actum VI. idus Majas anno Hloduwici Imperatoris VIII. indiēt. XV. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 251. n. 477.

18 Diploma Ludovici pro ecclesia Urenionensi. Dat. XVII. Cal. Jun. indiēt. XIV. anno IX. imperii. Act. Viennæ. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 5.

19 Diploma Ludovici Pii pro monasteriis Senonensibus S. Petri, S. Johannis & S. Remigii. Dat. XV. Calend. Jun. anno VIII. imperii Hloduwici, indiēt. XV. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 3. qui ex autographo chartam edidit. BALVZ. T. II. Capit. in append. p. 1420. n. 38. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 476. §. 35.

20 Charta traditionis Milonis & Kerpaldi pro monasterio S. Michaelis ad Maninſee. Factum in loco ad Maninſeo in ecclesia S. Michaelis coram omni congregatione S. Michaelis in Kal. Junii vel VIII. anni 822. indiēt. XII. v. PEZ Anecd. T. VI. P. I. p. 52. n. 67.

21 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Elnonensi. Dat. III. Kal. Julii anno VIII. (reponne VIII.) imperii Hloduwici indiēt. XV. Actum Stratella villa. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 154. v. MABILL. Act. Ord. S. Bened. Sec. IV. P. I. p. 66. ID. T. II. annal. Bened. p. 474. §. 30.

22 Charta donationis Benedicti diaconi pro monasterio Cassinensi. Act. quinto anno Principatus Siconis principis Beneventani mense Junio XV. indicione. v. GATTOLA access. ad Hist. abbat. Cassin. P. I. p. 31.

23 Charta traditionis Erchanperht presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. V. Nonas Julias anno Hloduwici imperatoris indiēt. XV. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 232. n. 439.

24 Charta traditionis Mahteri pro ecclesia Frisingensi. Act. VI. idus Julias indiēt. XV. anno domini 822. & Hloduwico piissimo imperatore regnum gubernante VIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 228. n. 430.

25 Charta traditionis Durini pro monasterio Maninſeo. Act. ibidem in ecclesia S. Michaelis - - - Jul. vel XXII. anni domini 822. indiēt. XV. v. PEZ Anecd. T. VI. P. I. p. 54. n. 71.

555 55 2

26 Char-

Anno 822.

26 Charta traditionis Trudhilt pro monasterio Fuldenſi de bonis & mancipiis quibusdam. Act. VI. Nonas Aug. anno IX. regnante Hludovico Imperatore. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 527. & ap. SCHANN. p. 134. n. 321.

27 Litteræ Ludovici Pii ad venerabiles fratres in Aniano ſive Gellono monasterio conſtitutos de electione Tructefindi abbatis. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 104. BALVZ. Capit. T. I. p. 623. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 474. Hiſt. de Langued. T. I. les preuv. p. 56. n. 38.

28 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianenſi. Dat. XVIII. Kalend. Sept. anno VIII. imperii Hludovici piſſimi Auguſti, indiſt. . . Act. Carbonaco villa. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 475. n. 32. & in Append. T. II. p. 724. n. 46. Hiſt. de Langued. T. I. les preuv. p. 61. n. 41.

29 Charta traditionis Deotpaldi Presbyteri & Erchanpaldi pro eccleſia Friſingenſi. Act. ad Ifana monasterio in XIII. Kal. Septembr. anno Hludovici Imperatoris VIII. indiſt. XV. v. MEICHELB. Hiſt. Friſing. T. I. P. II. p. 229. n. 433.

30 Charta evindicationis pro eccleſia Friſingenſi contra Nidkerum Episcopum de eccleſia conſtructa in loco nuncupato Chemperc. Act. ad Adalhareſuſum in II. Kalend. Septemb. anno Hludovici imperatoris VIII. indiſt. I. v. MEICHELB. Hiſt. Friſ. T. I. P. II. p. 247. n. 470.

31 Charta traditionis Sigifridi pro Eccleſia Friſingenſi. Act. pridie idus Septembris anno Hludovici Imperatoris Auguſti imperante VIII. indiſt. I. v. MEICHELB. Hiſt. Friſing. T. I. P. II. p. 231. n. 438.

32 Diploma Ludovici Pii pro monasterio S. Chriſtinæ prope villam Ollonnam. Dat. III. Kal. Octobr. anno VIII. Imperii Ludovici, indiſt. I. Actum Ciſpiacho in Ardenna. v. BALVZ. Append. T. II. Capit. p. 1422. n. 39. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 4. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 478. n. 37. TENZEL. vind. pro Cenſ. Dipl. Lind. in app. II. p. 51.

33 Charta traditionis Ratoldi & Reginhohi pro monasterio S. Michaelis ad Maninſec. Act. in loco ad Maninſeo in eccleſia S. Michaelis. Factum in III. Kal. Octobr. Luna IX. indiſt. XV.

anni domini 822. v. PEZ. Theſ. anecd. T. VI. P. I. p. 52. n. 68.

34 Præceptum Ludovici Pii Imperatoris de Concambio quod fecerunt Tancradus abbas atque Fulbertus. Dat. idus Octobr. anno X. imperii Hludovici, indiſt. I. Actum Ariſtallio palatio. v. MARTEN. T. I. Script. vet. p. 79.

35 Charta traditionis Einharti & Friduperhti presbyteri pro eccleſia Friſingenſi. Actum in IV. Kal. Novemb. indiſt. I. anno domini 822. Hludovici imperii ejus anno IX. v. MEICHELB. Hiſt. Friſ. T. I. P. II. p. 231. n. 437.

36 Charta traditionis Ermpraht pro monasterio Fuldenſi. Act. in monasterio Fulda anno dominicæ incarnat. 822. indiſt. XV. regni vero Hludovici Imp. anno IX. menſe Octobri die V. Calend. Novembr. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 532. & ap. SCHANN. p. 135. n. 323.

37 Charta traditionis Rihpaldi pro monasterio S. Emmerammi. Actum ad Reganaſpurc anno incarn. dom. 822. imperii vero Hludovici VIII. ad Miſſam S. Martini, indiſt. I. tertia feria. v. ANAMOD. Tradit. Emmer. L. I. c. 67. ap. PEZ in theſ. anecdot. T. I. P. III. p. 240.

38 Præceptum immunitatis Ludovici Pii pro eccleſia Wurzeburgenſi. Dat. XIII. Kal. Januar. anno VIII. imperii Hludovici Auguſti, Indiſt. I. Actum Francofurt. v. ECCARD. T. II. rer. Fr. p. 177. §. 185. & p. 881.

39 Diploma Ludovici Pii pro Eccleſia Wurzeburgenſi. Dat. XIII. Kal. Januar. anno VIII. imperii Hludovici Auguſti indiſt. I. Actum Franconofurt. v. FALKENST. antiquitar. Nordgav. P. II. p. 152. ſqq. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 178. & p. 882.

40 Diploma confirmationis Ludovici Pii pro commutatione bonorum inter Wolfgarium Episcop. Wirceburgenſem & Wicbaldum comitem. Dat. VIII. Calend. Januar. anno IX. imperii Hludovici Indiſt. I. Actum Franconourdi. v. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 179. & p. 883.

41 Charta traditionis Iring pro monasterio Fuldenſi. Actum anno IX. regnante Hludovico ſub die VIII. Cal. Januar. in loco qui dicitur Fulda. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 533. & ap. SCHANN. p. 135. n. 324.

42 Charta traditionis Regin Gund pro monasterio Fuldenſi de bonis & mancipiis in Baringheimer marca. Act. anno IX. regnante Hludovico

Anno 822. & 823.

Hludovico sub die VII. Calend. Januar. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 532. & ap. SCHANN. p. 135. n. 325.

43 Charta traditionis Pernolſi & conjugis ejus Perhtni pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisinga VI. Kalend. Januario menne, indiēt. I. anno piſſimi Hloduwici Auguſti imperante X. v. MEICHELB. Hiſt. Friſ. T. I. P. II. p. 235. n. 444.

44 Charta donationis Achei diaconi pro Ecclesia Divionensi. Actum Divioni Caſtro dat. die Jovis in anno VIII. regnante Ludovico Imperatore. v. PERRARD Rec. p. 48.

45 Charta traditionis Andarbodi archiprebyteri pro monasterio S. Emmerammi. Actum anno domini 822. v. ANAMOD. Trad. Enumer. L. I. c. 81. ap. PEZ theſ. anecdot. T. I. P. III. p. 253.

46 Decretum Paſchalis Papæ, quo Ebboni Remensi archiepiscopo licentiam prædicandi evangelium populis septentrionalibus impertitur. BOLLAND. in vit. Anſchar. p. 404. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 101. STAPHORST Hamburg. Kirch. Geſch. P. I. Vol. I. p. 21.

47 Epistola Anſcharii ad omnes S. ecclesie præſules in regno Ludovici regis pro miſſione Ebbonis. v. BOLLAND. in vit. Anſchar. p. 400.

A N N O 8 2 3.

1 Charta traditionis Iringi pro monasterio Fuldenſi. Actum in villa Caragoltesbah menſe Januario die VII. anno X. regni Ludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 467. & ap. SCHANN. p. 138. n. 332.

2 Charta traditionis Trudhilt pro monasterio Fuldenſi. Act. in villa Nordheim anno X. regni Hloduwici Imp. menſe Januario die VIII. ejusdem menſis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 535. & ap. SCHANN. p. 136. n. 327.

3 Charta traditionis Blidhilt pro eodem monasterio de ancilla quadam in pago Grapfeld. Act. in villa Nordheim anno X. regni Hloduwici Imp. menſe Januario die VIII. ejusdem Menſis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 535. & ap. SCHANN. p. 136. n. 328.

4 Charta traditionis Ingulhilt pro monasterio Fuldenſi de bonis in villa Oſtheim. Actum in villa Nordheim anno X. regni Hloduwici Imp.

menſe Januario die VIII. ejusdem menſis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 534. & ap. SCHANN. p. 137. n. 329.

5 Charta traditionis Wiggeri pro monasterio Fuldenſi de prato in villa Sundheim. Actum in villa Sundheim anno X. regni Hloduwici Imp. menſe Januario die IX. ejusd. menſis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 535. & ap. SCHANN. p. 137. n. 330.

6 Charta donationis Bertæ fororis Ludovici Imperatoris de villa Bernogillo. Act. Compendio Palatio anno X. domni Ludovici imperatoris sub die XIV. Januarii. v. MABILL. L. VI. de Re Dipl. p. 514. n. 67. ID. T. II. annal. Bened. p. 481. n. 44.

7 Charta traditionis Notonis Episcopi pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisinga XVII. Kal. Februar. anno Hloduwici Imperatoris X. indiēt. I. v. MEICHELB. Hiſt. Friſing. T. I. P. II. p. 234. n. 442.

8 Charta traditionis Draſamunt & Taguperht pro monasterio S. Michaelis Maninſeo. Fact. in XVI. Kal. Febr. Luna I. anni domini 823. indiēt. I. v. PEZ theſ. anecdot. T. VI. P. I. p. 55. n. 75.

9 Charta traditionis Ercanperaht pro monasterio Fuldenſi de duabus ſalinis in villa Kizliche cum agris & pratis. Actum in monasterio Fulda anno X. regni Hloduwici Imp. menſe Februario die III. menſis ejusdem. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 537. & ap. SCHANN. p. 137. n. 331.

10 Charta traditionis Hroadheri & Waldker pro ecclesia Frisingensi. Actum VII. idus Febr. anno Hloduwici Imperatoris X. indiēt. I. vid. MEICHELB. Hiſtor. Friſing. T. I. P. II. p. 238. n. 450.

11 Charta traditionis Willun pro monasterio Fuldenſi. Actum in civitate Mogontia anno X. regni Hloduwici Imp. menſe Februario die XV. menſis ejusdem. v. SCHANN. Trad. Fuld. p. 138. n. 333.

12 Charta traditionis Cozhiltæ matronæ pro Ecclesia Frisingensi. Actum in XIII. Kal. Martias (anno incarnat. domini 830) indiēt. I. Hloduwici Imperatoris anno X. v. MEICHELB. Hiſt. Friſ. T. I. P. II. p. 239. n. 453.

13 Juſtitia quam Deotricus comes de quadam ſilva fecit Lantberto abbati. Actum sub die XIII. Kal. Mart. Luna III. anni 823. indiēt. I. v. PEZ Theſ. anecdot. T. VI. P. I. p. 54. n. 73.

5 5 5 5 3

14 Charta

14 Charta traditionis Bernwarti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno X. regni Ludovici Imp. mense Martio in idibus ejusdem mensis die dominico in media quadragesima. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 469. & ap. SCHANN. p. 138. n. 334.

15 Charta donationis Arniperti pro monasterio Cassinensi. Actum anno principatus Siconis VI. mense Martio I. indictione. v. GATTOLA Access. ad Hist. abbat. Casin. P. I. p. 27.

16 Charta traditionis Lantwini pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda, anno X. imperii Ludovici Mense Martio die IV. Cal. Aprilis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 469. & ap. SCHANN. p. 139. n. 335.

17 Instrumentum vindicationis, quomodo Hitto Episcopus ecclesiam ad Feringas vindicavit ecclesiae Frisingensi. Actum III. Nonas Aprilis anno Hluduwici Imperatoris VIII. Indict. I. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 229. n. 434.

18 Charta traditionis Lustratz & sororum pro monasterio Fuldensi. Actum in villa Hamalunburg anno X. Ludovici Imperatoris mense Aprili die XIII. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 469. & ap. SCHANN. p. 139. n. 336.

19 Charta traditionis Wigbrahtes pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Brachaw anno X. Ludovici Imperatoris mense Aprili die XIII. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 470. & ap. SCHANN. p. 139. n. 337.

20 Charta redditionis de ecclesia ad Holzhusen facta ab Adalone ecclesiae Frisingensi. Act. in publico placito ad Pheringun XVII. Kal. Majas, anno Hluduwici Imperatoris X. indict. I. Luna XXVIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 248. n. 472.

21 Charta traditionis Ilprant & filiae ejus Ilpure pro ecclesia Frisingensi. Actum XIII. Kal. Majas anno Hluduwici Imperatoris X. Indict. I. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 240. n. 454.

22 Charta traditionis Teniles pro ecclesia Frisingens. Act. in XIII. Kal. Majas anno Hluduwici missimi Imperatoris Augusti regnum gubernante X. indict. I. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 234. n. 443.

23 Placitum evindicationis pro monasterio

Farfensi contra Winigifum ducem Spoletanum. Actum Spoleti anno Ludovici & Lotharii Imperatorum X. & IV. Mense Aprili, Indict. I. vid. MABILLI. T. II. annal. Bened. p. 478. n. 38.

24 Charta traditionis Witgeri pro monasterio Fuldensi de bonis quibusdam in villa Sundheim. Actum in monasterio Fulda anno X. imperante Hludowico Mense Majo die II. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 543. & ap. SCHANN. p. 140. n. 338.

25 Charta traditionis Reginwarti pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisinga pridie Nonas Majo menne anno Hludowico piissimo Augusto imperante X. indict. I. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 236. n. 446.

26 Charta traditionis Wolfdeo presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Actum in Nonis Maji anno Hluduwici Imperatoris VIII. indict. I. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 230. n. 436.

27 Charta traditionis Gotahelmi pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda V. idus Maji anno X. regni Ludovici Imperatoris. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 469. & ap. SCHANN. p. 140. n. 339.

28 Charta traditionis Fritilonis presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Actum III. idus Majo menne anno Hluduwici Imperatoris Augusti X. indict. I. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 235. n. 445.

29 Diploma Lotharii pro Ecclesia Comensi. Dat. II. Nonas Junii anno imperii domini Ludovici Serenissimi Imperatoris X. regni que Lotharii gloriosissimi Augusti in Italia I. indict. I. Actum Venonica villa. v. VGHELL. It. Sac. T. V. p. 266. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 1. & 2. DUMONT Corps dipl. T. I. p. 7. n. 10.

30 Charta traditionis Amalprahti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno X. regnante Ludovico imperatore mense Junio die VI. mensis ejusdem. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 468. & ap. SCHANN. p. 140. n. 340.

31 Charta traditionis Wigbotonis pro monasterio Fuldensi, de proprietatibus in villa Nutilinga. Actum in monasterio Fulda anno X. regnante Hludowico Imperatore mense Junio die IX. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 468. & ap. SCHANN. p. 140. n. 341.

32 Charta

32 Charta traditionis Folchram pro monasterio Fuldensi de bonis quibusdam in terminis villæ Sundheim. Actum in monasterio Fulda anno X. regnante Hludovico Imperatore mense Junio die IX. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 536. & ap. SCHANN. p. 141. n. 342.

33 Charta traditionis Hruodmunti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno X. regnante Hludovico Imp. mense Junio die IX. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 468. & ap. SCHANN. p. 141. n. 344.

34 Charta traditionis Rodolfi monachi pro Monasterio S. Michaelis Maninsco. Actum III. id Jun. feria VI. v. FEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 55. n. 74.

35 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Gregoriano quod Confluentis dicitur. Dat. prid. idus Junii anno X. imperii Hludovici, indict. I. Actum Franconovorti. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. in append. p. 724. n. 47. LAGVILL. Hist. d'Als. les Preuv. p. 43.

36 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio S. Gratae. Dat. Franconofurti XI. Kalend. Julias anno X. imperii, indict. I. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 486. §. 55. MARCA de Marc. Hisp. p. 767.

37 Præceptum Ludovici Pii pro Masonis monasterio. Dat. XI. Kalend. Julias anno X. imperii Ludovici indict. I. Actum Francofurth palatio. v. LAGVIL. Hist. d'Alsace, les Preu. p. 15.

38 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Pataviensi. Dat. a. 823. indict. I. IV. Kalend. Jul. Franconofort regnante Ludovico annos decem. v. LAZ. de migrat. L. VII. p. 274. HANSIT. Germ. Sac. T. I. p. 155.

39 Charta ingenuitatis pro Frumigiso quodam. Actum die III. Kal. Jul. anno X. regni Hludowichi imperatoris. Actum in Mogontia in Capella S. Bonifatii. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 14. n. 345.

40 Charta donationis Raynaldi & uxoris ejus Agilburgis pro ecclesia Uzeticensi. Facta carta in mense Junio anno X. regnante Ludovico Imperatore. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 61. n. 42.

41 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Corbeja Saxonica. Dat. VI. Kal. Aug. anno X. imperii Hludowici Indict. I. Actum Ingilnheim.

v. Monum. Paderborn. p. 124. SCHAT. Annal. Paderborn. L. II. p. 76. COINTE T. VII. Annal. h. a. §. 12. MABILL. L. VI. de Re dipl. n. 68. TENZEL. Vind. pro Cens. dipl. Lind. in append. p. 7.

42 Charta traditionis Hruadum pro monasterio Fuldensi de bonis & mancipiis in villa Sala. Actum in villa Munirichesstat anno X. regni Hludowici Imperatoris mense Augusto die IV. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 534. & ap. SCHANN. p. 142. n. 346.

43 Charta traditionis Vuldarih pro monasterio Fuldensi de mancipiis in pago Grapfeld. Act. in villa Munirichesstat anno X. regni Hludowici Imp. M. Augusto die IV. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 533. & ap. SCHANN. p. 142. n. 347.

44 Præceptum Ludovici Imperatoris alterum pro Corbeja Saxonica. Dat. VII. idus Augusti anno X. imperii Ludovici Indict. I. Actum Ingylheim. v. STANGEPOL annal. Westfal. L. II. p. 120. SCHATEN. annal. Paderb. L. II. p. 74. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 13. & a. 840. §. 44. MABILL. Act. Ord. S. Bened. P. I. Sec. IV. p. 524. & in annal. Bened. T. II. p. 480. n. 42. qui correctius edidit. conf. TENZEL. Vind. pro Cens. dipl. Lind. in Append. p. 8.

45 Charta traditionis Saxhonis pro monasterio S. Michaelis ad Maninsco. Factum in prid. id. Augusti Luna II. anni domini 823. indict. I. v. FEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 54. n. 72.

46 Charta donationis Ludovici Pii de monasterio Gunzenhusen super Altenmuhna monasterio Elchenwang facta. Dat. XII. Cal. Sept. anno X. imperii Ludovici indict. I. Actum Enlingenheim palatio regio. v. FALKENST. Cod. dipl. antiquit. Nordg. p. 10.

47 Præceptum Hludovici Imperatoris de concambio quod fecit Tancredus cum Opilone pro monasterio Prumiacensi. Dat. III. Kal. Sept. anno X. imperii Hludowici Indict. I. Actum Confluentes super Mosellam. v. MART. T. I. Script. vet. p. 80.

48 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Balneolensi in diocesi Gerundensi. Dat. III. idus Septembris anno X. imperii Ludovici indict. I. Actum Attiniaco palatio. v. BALVZ. in append. T. II. Capit. p. 1424. n. 41. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 487. n. 55. TENZEL. Vind. pro Cens. dipl. Lind. in app. II. p. 52.

49 Char-

Anno 823. & 824.

49 Charta traditionis Otfrid pro monasterio Fuldensi de bonis in villis Altenstetti & Grezzi-
stat. Actum in monasterio Fulda anno X. regni
Hludovici Imperat. Mense Septembri die VII. Ca-
lend. Octobr. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR.
L. II. p. 541. & ap. SCHANN. p. 143. n. 348.

50 Commutatio rerum inter Ecclesiam Lau-
dunensem & monasterium Conchense in dicecesi
Ruthenensi. Facta concambiaria ista in mense
Septembris & anno X. regni Lodoici. v. BALVZ.
in Append. T. II. Capitul. p. 1423. n. 40. MABILL.
T. II. annal. Bened. p. 487. n. 56.

51 Charta traditionis Willirammi & Engil-
prahri pro ecclesia Fuldensi. Act. anno X. re-
gni Hludovici sub die Non. Oct. v. SCHANN.
Tradit. Fuld. p. 143. n. 349.

52 Charta traditionis Freafonis pro ecclesia
Frisingensi. Act. XIII. Kal. Novemb. anno Hlo-
duwici Imperatoris Augusti X. indict. II. vid.
MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 236.
n. 447.

53 Charta traditionis Asgeri & Hadugeri pro
monasterio Fuldensi. Actum in villa Gelthres-
heim anno X. regni Hludovici Imp. mense No-
vembr. die XXVI. vid. Tradit. Fuld. ap.
PISTOR. L. II. p. 536. & ap. SCHANN.
p. 144. n. 350.

54 Charta traditionis Reginae & Dolleonis
pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Sweinbah
in III. idus Decembris anno Hludowici Impera-
toris VIII. indict. I. anno domini 823. vid.
MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 232.
n. 440.

55 Charta donationis Ratrochi & Davites
fratrum pro monasterio Fuldensi. Actum in
villa Juzzenheim anno X. regni Hludowici. v.
Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 468. & ap.
SCHANN. p. 144. n. 351.

A N N O 824.

1 Capitulare Romanum Lotharii a. 824. vid.
SIGON. L. IV. de regno It. a. 825. BARON.
annal. h. a. §. 14. GOLDAST T. I. Const. Imp.
p. 187. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 10.
199. BALVZ. T. II. Capitul. p. 317. 199. HAR-
D VIN. Collect. Concil. T. IV. p. 1261.

2 Sacramentale promissionis quod Clerus &
populus Romanus fecerunt Ludovico pio & Lo-
thario filio ejus anno 824. presente Lothario. v.

PAVL. DIAC. de Episc. met. p. 181. EJ.
Fragm. Longob. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 184.
BALVZ. T. I. Capit. p. 647. PAGI Crit. Bar.
anno 825. §. 29. BLANC dissert. sur quelqu.
Monn. c. V. p. 34. DUMONT Corps dipl. T. I.
p. 8. n. 12. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 190. LV.
NIG. Cod. It. dipl. T. III. p. 1.

3 Diploma Lotharii Augusti pro ecclesia Co-
mensi. Dat. III. Nonas Januarii anno XI. impe-
rii domini Ludovici, Lotharii filii ejus glorio-
sissimi regnantis II. indict. II. Actum Compen-
dio. v. VGHELL. It. Sac. T. V. p. 266. CO-
INTE annal. T. VII. a. 823. §. 1. & a. 824. §. 1.
MABILL. annal. Bened. T. II. p. 487. n. 58.
DUMONT Corps dipl. T. I. p. 7. n. 11.

4 Charta traditionis Cundheri pro ecclesia
Frisingensi. Act. ad Frigifinga in prid. Nonas
Februarii Indict. II. anno Hludovici Imperato-
ris XI. & anno incarnationis Christi 824. vid.
MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 243.
n. 462.

5 Charta traditionis Unnoni presbyteri pro
ecclesia Frisingensi. Act. VIII. idus Februarius
indict. II. anno incarnationis domini 824. Hlo-
dowici Imperatoris XI. v. MEICHEL B.
Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 241. n. 456.

6 Charta traditionis Theotgeri pro monaste-
rio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno
XI. regni Hludowici Imp. mense Februario idi-
bus ejusdem mensis. v. Tradit. Fuldenf. ap.
PISTOR. L. II. p. 537. & ap. SCHANN. p. 144. n. 352.

7 Charta traditionis Gozperhti pro monaste-
rio S. Michaelis ad Maninsec. Factum in die S.
Valentini hoc est in VIX. Kal. Mart. anni domini
824. indict. II. v. PEZ Thef. Anecd. P. I. T. VI.
p. 57. n. 77.

8 Charta traditionis Waltratae & Votonis pro
monasterio Fuldensi. Actum in villa Becchi-
lenheim sub XV. Kal. Mart. anno XI. regni Hlo-
dowici. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 145.
n. 355.

9 Charta traditionis Nidgoz pro monasterio
Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XI.
regni Hludowici Imp. mense Februario die XVI.
ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR.
L. II. p. 536. ap. SCHANN. p. 145. n. 353.

10 Charta traditionis Iburini pro monaste-
rio Fuldensi. Actum VIII. Kal. Martias anno XI.
Hludowici. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p.
145. n. 354.

11 Charta

Anno 824.

11 Charta traditionis Alpoliti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum V. idus Martias Indict. II. anno Imperatoris Hludowici X. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 239. n. 452.

12 Diploma Ludovici Imperatoris pro Ecclesia Ultrajectina. Dat. XVII. Kal. April. anno XI. imperii Ludovici Indict. II. Actum Aquisgrani. vid. MIR. opp. dipl. T. I. p. 498. Heda de Episc. Ultraj. p. 45. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 2. CONR. Cenf. dipl. Lindav. p. 17.

13 Charta traditionis Kerolti diaconi pro ecclesia Frisingensi. Actum in VIII. idus Aprilis Indict. III. anno incarnat. domini 824. Hludowici Imperatoris anno XI. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 245. n. 466.

14 Charta traditionis quam fecit Mahali pro Ecclesia Frisingensi. Actum in loco quæ dicitur Muvinhufis in V. idus Aprilis Hludowici Imperat. anno XI. Indict. II. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 242. n. 459.

15 Charta traditionis Afolti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum in domo episcopali ad Frigifingum, præfente cuncto clero in III. idu Aprilis Indict. II. anno Hludowici Imperatoris X. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 227. n. 448.

16 Charta traditionis Keidrih presbyteri pro eadem ecclesia. Actum in III. idus Aprilis, Indict. II. in anno X. regni Imperatoris Hludowici, in præfentia omnis familæ S. Maritæ, seu in domo ipsius in loco Frigifinga. v. MEICHEL B. l. c. n. 449.

17 Charta traditionis Frumolti & filii sui Wannine pro ecclesia Frisingensi. Actum in II. idus Aprilis anno incarnat. domini 814. Indict. III. Hludowici Imperatoris anno XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 246. n. 468.

18 Charta traditi nis Engillint pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Ratesdorf ann. 824. regni Imp. Hludowici anno XI. mensis Aprilis sub die XVII. Cal. Maji. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 533. & ap. SCHANN. p. 146. n. 358.

19 Charta traditionis Sigiloug pro monasterio Fuldensi de bonis in villis Rosdorf & Vulf-richeshufen Actum ad monasterium Rahesdorf anno ab incarnat. domin. 824. regni Imperatoris Hludowici anno XI. mensis Aprilis sub die XVII. Cal. Maji. vid. Tradit. Fuld. ap. **Dritter Theil**

PISTOR. L. II. p. 535. & ap. SCHANN. p. 158. n. 394.

20 Charta traditionis Otmari pro monasterio Fuldensi de bonis quibusdam in Marca Sundheim. Actum XV. Cal. Maji anno XI. regni Hludowici Imp. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 548. & ap. SCHANN. p. 146. n. 357.

21 Charta traditionis Rihharti pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Fact. in XIII. Kal. Madii Luna XX. anni domini 824. Indict. II. vid. PEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 57. n. 78.

22 Charta renovatæ traditionis factæ ab Afone pro Ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigifingas XI. Kal. Majas anno Hludowici Imp. XI. Indict. II. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 244. n. 463.

23 Charta traditionis Drudperhti pro Ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas in VII. Kal. Majas anno Hludowici Imperatoris XI. Indict. II. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 244. n. 464.

24 Charta traditionis Wolfpaldi pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas in VII. Kal. Majas anno Hludowici Imp. XI. Indict. II. vid. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 243. n. 460.

25 Charta traditionis Hiltolfi diaconi pro ecclesia Frisingensi. Actum in castro Frigifingas in mense Aprili VI. Kal. Maji anno Hludowici Imperii sui XI. Indict. II. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 242. n. 458.

26 Litteræ, quas Michael & Theophilus orientis Imperatores ad Ludovicum Augustum direxerunt de causa imaginum. Dat. Mense Aprili die X. Indict. II. a Deo conservata regia urbe. v. BARON. annal. T. IX. h. a. §. 17. sqq. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 26. sqq.

27 Charta traditionis Hhruoding pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. mense Majo die VIII. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 537. & ap. SCHANN. p. 146. n. 356.

28 Charta traditionis Athardi pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Fact. in XIV. Kal. Junii Luna XV. anni domini 824. Indict. II. v. PEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 59. n. 80.

29 Charta redditionis de basilica in loco nuncupato Pahhara factæ ab Hroadolt & Engilman ecclesiæ Frisingensi. Actum in publico placito ad Erkeltinga in VIII. Kal. Junias anno Hludowici **Imperat.**

3 i i i

Anno 824.

Imperat. XI. indiēt. II. v. MEICHEL B. Histor. Frising. T. I. P. II. p. 249. n. 473.

30 Charta traditionis Sundarmari pro monasterio S. Michaelis ad Maninse. Actum in loco ad Urfeldorf Fact. in VII. Kal. Junii anni domini 824. Indiēt. II. v. PEZ Thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 59. n. 82.

31 Charta traditionis Franchonis episcopi pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisinga in III. Nonas Junii, indiēt. II. anno X. regnante Hludowico Imperatore. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 233. n. 441.

32 Charta traditionis Ermanolti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulde anno XI. Hludowici Imp. mense Junio, ejusdem mensis Nonas. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 147. n. 360.

33 Charta traditionis Hahgeri pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. Nonis Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 542. & ap. SCHANN. p. 147. n. 361.

34 Charta traditionis Hruodhelm pro eodem monasterio. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. Non. Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 537. & ap. SCHANN. p. 148. n. 362.

35 Charta traditionis Eburolfi pro eodem monasterio de bonis quibusdam in villa Westheim. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. Non. Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 542. & ap. SCHANN. p. 148. n. 363.

36 Charta traditionis Hruadfridi pro eodem monasterio. Act in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. Non. Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 540. & ap. SCHANN. p. 148. n. 364.

37 Charta traditionis Engilhart pro eodem monasterio. Actum ibid. anno XI. regni Hludowici Imp. Non. Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 539. & ap. SCHANN. p. 149. n. 366.

38 Charta traditionis Folcrati pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. Non. Junii. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 539. & ap. SCHANN. p. 149. n. 367.

39 Charta traditionis Zituvart pro eodem monasterio. Actum in monasterio Fulda anno

XI. regni Hludowici Imp. Nonis Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 538. & ap. SCHANN. p. 149. n. 365.

40 Charta traditionis Engilmanni diaconi pro ecclesia Frisingensi. Act. III. idus Junias indiēt. II. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 238. n. 451.

41 Charta traditionis Warmunt & matris ejus Ellenswind pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Sala mense Julio XIV. Calend. Julii in octava Pentecostes anno XI. regni Hludowici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 471. & ap. SCHANN. p. 149. n. 359.

42 Charta traditionis Ruodunh pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio quod dicitur Mattencella anno XI. regni Hludowici XIV. Kal. Julii. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 470. & ap. SCHANN. p. 149. n. 369.

43 Charta traditionis Werinharti pro eodem monasterio. Actum in villa Karagoltesbah mense Junio die XIII. Calend. Julii in octava Pentecostes anno XI. regnante Ludovico Imperatore. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 471. & ap. SCHANN. p. 150. n. 370.

44 Charta traditionis Eggisuvindæ pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio quod dicitur Mattencella anno XI. regni Hludowici regis Francorum XIII. Calend. Julii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 470. & ap. SCHANN. p. 150. n. 371.

45 Charta traditionis Engilfridi presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum in loco, quæ dicitur Isana monasterium in XI. Kal. Julias, anno Hludowici imperatoris XI. indiēt. II. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 241. n. 457.

46 Charta traditionis Theotharti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. mense Julio XVIII. Cal. Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 547. & ap. SCHANN. p. 150. n. 372.

47 Charta traditionis Friesonis pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. XV. Cal. Aug. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 535. & ap. SCHANN. p. 151. n. 375.

48 Charta traditionis Rihhonis pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisinga anno incarnat. domini 824. indiēt. II. XIII. Kal. Augusti regnante

Anno 824. & 825.

gnante domno Hludovico Imperatore christianissimo. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 240. n. 455.

49 Charta traditionis Hiltimunt pro monasterio S. Michaelis ad Maninsec. Fact. in III. id. August. vel IX. anni domini 824. indiēt. III. v. FEZ thef. Anecd. T. VI P. I. p. 59. n. 81.

50 Præceptum Ludovici Imperatoris, quo permutationem quandam de Burchrain factam pro ecclesia Frisingensi confirmat. Dat. X. Kal. Sept. anno X. Act. Aquisgrani palatio. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 252. n. 478.

51 Charta traditionis Hahhoni & Adalprahit pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno XI. regni Hludovici Imp. mense Augusto II. Kal. Septemb. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 539. & ap. SCHANN. p. 151. n. 374.

52 Charta traditionis Reonolfi pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno XI. regni Hludowici Imp. mense Augusto. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 538. & ap. SCHANN. p. 151. n. 373.

53 Charta renovatae traditionis factæ ab Hagonone presbytero ecclesie Frisingensi. Act. ad Frigisingas in XIII. Kal. Nov. anno Hludovici Imperat. XI. indiēt. II. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 244. n. 465.

54 Charta traditionis Bernharti & conjugis ipsius Hadaburg pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio, quod nuncupatur Rora, mense Octobri XI. Calend. Novemb. anno XI. regni Hludowici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 538. & ap. SCHANN. p. 151. n. 376.

55 Charta traditionis Hiltiburgi de bonis & mancipiis in villis Sundheim, Nordheim & Streuna pro monasterio Fuldensi. Act. in villa Nordheim anno XI. regnante Hludovico mense Decemb. die IX. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 540. & ap. SCHANN. p. 152. n. 377.

56 Charta donationis Ludovici Pii pro Patagero fideli, de villa Granesdorf. Dat. XII. Kal. Jan. anno 21. (reponē 12.) imperii Hludovici Ind. 3. act. in loco Aquisgrani palatii. v. HVND. metrop. Salisb. T. II. p. 8. CONR. cens. dipl. Lind. p. 24.

57 Charta traditionis Mahtuni pro monasterio S. Michaelis ad Maninsec. Factum ad Scungendorf in ipsa ecclesia in VII. Kal. Januar. Luna

XX. anni 824. Indiēt. I. v. FEZ thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 59. n. 84.

58 Charta donationis Umbrachi nobilis pro ecclesia Trajectensi de bonis in Heysterbach. Act. in eadem villa VII. Kal. Jan. anno incarn. dom. 824. indiēt. XII. anno Ludovici Imp. Aug. XXI. vid. a. 833.

59 Charta dotationis ac dedicationis ecclesie, quam Lempteus & Agilois Coniuges in dicecēsi Viennensi construxerant. v. COINTE T. VII. Annal. h. a. §. 58.

60 Charta commutationis mancipiorum inter Theodradam abbatissam monasterii S. Mariæ Argentogilensis & Einhardum abbatem. Act. Argentogelo ante basilica S. Mariæ anno XI. regnante domno Hludovico. v. MABILL. L. VI. de re dipl. p. 516. n. 70. ID. T. II. annal. p. 490. §. 63.

61 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Argentogilensi. v. MABILL. T. II. annal. p. 491. §. 63.

62 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Farfensi. v. Chr. Farf. ap. DUCHESNE T. III. p. 659. & ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 386.

63 Charta traditionis Ratfridi & Rosmotæ Coniugis pro monasterio Fuldensi. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 460. & ap. SCHANN. p. 148. n. 365.

64 Eugenii litteræ ad Urolphum Archiepiscopum Laureacensem ejusdemque suffraganeos scriptæ. v. LAZIVS de Rep. Rom. L. XII. S. 7. c. 5. GEWOLD ad HVND. metrop. Salisb. T. I. p. 230. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 35.

ANNO 825.

1 Capitulare Aquisgranense hujus anni, admonitionem generalem continens ad utriusque ordinis homines, cum instructione missorum dominicorum, quos Imperator in diversas regni provincias destinabat. v. SIRMOND. T. I. Concil. Gall. p. 450. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 6. fqq. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 60. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1249. BALVZ. T. I. Capit. p. 631.

2 Charta traditionis Engilperhti & sororis ejus Hetæ pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisinga in III. Non. Januar. anno Hludowici Imp. XII. indiēt. III. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 255. n. 482.

¶ iii ii 2

3 Di-

Anno 825.

3 Diploma Ludovici Pii, quo commutationem inter Leibulfum & Notonem Archiepiscopum Arelatensem de rebus episcopatus factam confirmat. Dat. III. Non. Januar. anno XI. imperii domni Hludovici piissimi Augusti indict. III. Actum Aquisgrani. v. Hist. de Langued. T. I. les preu^r. p. 62. n. 43.

4 Charta traditionis Riphaldi & uxoris ejus pro ecclesia Frisingensi. Act. in XVIII. Kalend. Februar. Hludovici Imp. anno XI. indict. III. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 243. n. 461.

5 Charta traditionis Wolfuni pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas in III. Nonas Februarias anno Hludovici Imperatoris XII. indict. III. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 256. n. 483.

6 Diploma Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio S. Maximini ad Ligerim Micciacensi. Dat. XIII. Kalend. Mart. anno XII. imperii Ludovici piissimi Augusti, indict. III. Act. Aquisgrani. v. DACHER. Spicileg. T. VIII. p. 138. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 3. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 493. §. 69.

7 Charta traditionis Germunti pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Maresfeld. Act. anno domini incarnat. 825. indict. III. XIII. Cal. Mart. anno XII. regni Ludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 495. & ap. SCHAANN. p. 152. n. 378.

8 Noticia conventus publici pro recuperandis bonis ac possessionibus monasterii Hunefeldensis celebrati in loco Geismar. Act. anno ab incarnat. Dom. 825. regni autem Imperatoris Hludovici XII. mense Februario X. Kal. Martii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 544. SCHAANN. Dicc. Fuld. p. 237. conf. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 496. n. 73.

9 Placitum quomodo Hitto Episcopus ecclesie Frisingensis Salomonem presbyterum evindicavit ad proprium servum. Act. ad Lauppach in III. Kal. Martias anno Hludovici Imperatoris XII. indict. III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 258. n. 487.

10 Charta traditionis Engilfrite pro ecclesia Frisingensi. Act. in XVIII. Kal. Aprilis Indict. III. anno Hludovici Imperatoris XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 260. n. 491.

11 Charta traditionis Bernhaldi & conjugis ejus Hadaburg pro monasterio Fuldensi de bonis

in villa & marca Marahasfelde. Act. XV. Cal. April. anno XII. regni Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 543. & ap. SCHAANN. p. 153. n. 379.

12 Charta traditionis Pirhtiloni clerici pro Ecclesia Frisingensi. Act. VII. Kal. April. anno incarnat. dom. 825. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 257. n. 485.

13 Charta traditionis Podalungi subdiaconi pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Isana monasterio in VI. Kal. Aprilis anno incarn. Dom. 825. indict. III. v. MEICHEL B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 258. n. 486.

14 Charta traditionis Ili pro eadem ecclesia. Act. ibid. in VI. Kal. April. anno Hludovici Imperat. XII. indict. III. v. MEICHEL B. l. c. p. 259. n. 488.

15 Charta donationis Dachoperti pro monasterio Cassinensi. Act. anno VIII. principatus Sicconi principis mense Martio indicione III. v. GATTOLA access. ad histor. abbat. Cassin. P. I. p. 31.

16 Diploma Pipini regis Aquitanorum pro Pictavensi monasterio S. Crucis. Dat. Kal. Aprilis anno XII. Imperii Ludovici Augusti & XI. regni Pipini. Actum in foreste quæ dicitur Molerias. v. BESLY des Rois de Guiean. p. 21. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 3.

17 Charta traditionis Theotacari de Tienenheim pro monasterio Fuldensi. Act. in villa Egratesheim in Conventu publico anno XII. regni regis Francorum Hludovici mense April. XII. Kal. Majas. v. Tradit. Fuld. ap. SCHAANN. p. 153. n. 380.

18 Charta traditionis Wolfharti pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 825. XI. Kalend. Majas, indict. III. anno Hludovici Imperatoris XII. & Hittonis Episcopi XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 260. n. 492.

19 Charta donationis Hittonis Episcopi Frisingensis pro Ecclesia Frisingensi. Act. in II. Kalend. Majas anno incarnat. domini 825. indict. III. regnante Hludovico Imperatore XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 253. n. 480.

20 Charta traditionis Wagoni Capellani & Rihharti presbyteri pro eadem Ecclesia. Act. in II. Kal. Majas anno incarn. domini 825. indict. III. v. MEICHEL B. l. c. p. 254. n. 487.

21 Charta traditionis Waldprant & conjugis ejus Atæ pro eadem ecclesia. Act. in domo S. Marie

Anno 825.

Marix ad Frigifinga in II. Kalend. Majas anno in-
earnat. domini 825. indict. III. regnante Hludo-
vico Imperatore anno XII. v. MEICHEL. I.
c. p. 256. n. 484.

22 Charta traditionis Upperti pro monaste-
rio S. Galli. Act. V. id. Maji anno XII. imperii
Hludovici. v. GOLDAST. T. II. antiquit.
Alamann. p. 41. n. 50.

23 Præceptum Lotharii pro monasterio Far-
fensi. Dat. II. Kal. Jun. anno imperii Ludovici
Augusti XII. regnique Lotharii gloriosissimi Im-
peratoris in Italia III. Actum Oloonna palatio. v.
Chron. Farf. ap. MVRAT. p. 383.

24 Diploma Ludovici Imperatoris pro mo-
nasterio Aninsulensi. Dat. prid. Kalend. Junii
anno XII. Imperii Ludovici, indict. III. Actum
Aquisgrani. v. MABILL. T. II. anal. Bened.
p. 494. n. 69. MART. Thes. anecdot. T. I. p. 23.

25 Charta permutationis inter Hildebaldum
episcopum Matiscensem & Warinum comitem
pro ecclesia Matiscenensi. Act. anno XII. regnan-
te Hludovico Imperatore. v. SAMMARTH.
Gall. Christ. T. IV. inter Instrum. p. 265. n. 5.

26 Præceptum Ludovici Imperatoris, quo
ratam habet commutationem factam inter Hil-
debaldum episcopum & Warinum comitem.
Dat. III. Non. Jun. anno XII. imperii Ludovici
Augusti indict. III. Act. Aquisgrani. v. SAM-
MARTH. Gall. Christ. I. c. p. 266. n. 6. COIN-
TE T. II. anal. h. a. §. 36. MABILL. T. II.
anal. Bened. p. 494. §. 70.

27 Præceptum Ludovici Pii Imperatoris
pro ecclesia Brivatensi. Dat. II. Non. Junii anno
XII. imperii Ludovici serenissimi Augusti, Indict.
III. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 104.
COINTE T. VII. anal. h. a. §. 37. BALVZ.
T. II. Capit. in app. p. 1426. n. 42.

28 Precaria Pernhelmi pro monasterio S. Mi-
chaelis ad Maninsee. Actum in loco, quod
dicitur Maninseo ad ipso monasterio. Fact. in
Non. Jun. Luna XIII. anni 825. indict. III. v. PEZ
thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 61. n. 87.

29 Charta traditionis Sinperahiti pro mona-
sterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno
XII. regni Hludovici Imperatoris prid. Non. Ju-
lii v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p.
547. & ap. SCHANN. p. 154. n. 381.

30 Præceptum Ludovici Imperatoris, quo lis
inter Victorem episcopum Curiensem atque Ro-
darium & Herloinum comites de bonis ejusdem

episcopatus quibusdam finitur. Act. Strazburg
civitate VIII. Kalend. Augusti anno imperii Lu-
dovici XII. indict. III. v. MABILL. T. II. an-
nal. Bened. p. 501. n. 81.

31 Charta traditionis Hadhmunt pro ecclesia
Frisingensi. Act. ad Azilingas in VI. Kal. Augusti
anno Ludovici Imperatoris XII. v. MEICHEL.
Hist. Fris. T. I. P. II. p. 260. n. 490.

32 Charta traditionis Gotherami pro mona-
sterio Fuldensi de bonis in villa Salaha. Act. in
monasterio Fulda anno XII. Hludovici regni Im-
perat. IV. Non. Aug. v. Trad. Fuld. ap. PISTOR.
L. II. p. 534. & ap. SCHANN. p. 154. n. 382.

33 Charta traditionis Egilmari & Meginolt
pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Ful-
da anno XII. regni Hludovici III. idus Septem-
bris. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p.
534. & ap. SCHANN. p. 154. n. 383.

34 Charta traditionis Orentil & conjugis ejus
pro monasterio Fuldensi, de bonis in villa
Wihungen & Embrichenhusen. Act. anno XII.
regnante Imp. Hludovico X. Cal. Octobr. in loco
qui dicitur Fulda. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR.
L. II. p. 540. & ap. SCHANN. p. 154. n. 384.

35 Charta traditionis Reginhelmi pro mo-
nasterio S. Michaelis ad Maninsee. Fact. anno do-
mini 825. in Non. Octobris luna IX. indict. III.
v. PEZ thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 61. n. 86.

36 Præceptum Ludovici Imperatoris pro mo-
nasterio quod nuncupatur Confluentis in hono-
rem S. Gregorii constructum in pago Elfaciensi.
Act. Ingilheim V. Kal. Novemb. anno Impera-
toris XIII. indict. IV. v. MABILL. anal. Be-
ned. T. II. p. 501. §. 81. MART. Thes. Anecd. T. I. p. 24.

37 Charta traditionis Helmriches & Help-
friches filii ejus pro monasterio Fuldensi. Act.
in villa Teinenheim anno XII. regni Hludovi-
ci piissimj Imperatoris mense Octubri. v. Tradit.
Fuld. ap. SCHANN. p. 155. n. 385.

38 Synodus Parisiensis de imaginibus apud Pa-
risios in palatio Kalend. Novembr. anno 825. ha-
bita. v. BARON. T. IX. anal. h. a. §. 5. sqq.
GOLDAST. T. I. Const. imper. p. 154. SIRM.
T. II. Concil. Gall. p. 459. Concil. reg. T. XXI.
p. 81. COINTE T. VII. anal. h. a. §. 41. sqq.

39 Præceptum Ludovici & Lotharii Impera-
torum, quo Ricbodo abbati Senonensi cellula
constructa in Vosago, in loco qui vocatur Alu-
wini mons super fluvium Prusia in beneficium

Sii ii 3

tradi-

Anno 825. & 826.

traditur. Dat. XV. Cal. Januar. anno XII. imperii domni Hludovici & domni Hlotharii IV. indict. IV. Act. Aquisgrani. v. CALM. Hist. de Lorr. T. I. les preuv. p. 299.

40 Diploma Ludovici & Lotharii imperatorum pro monasterio Corbejensi. Dat. Aquisgrani anno XII. imperii Ludovici & Lotharii IV. v. MART. T. I. Script. vet. p. 81.

41 Charta traditionis Adalharti pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Fact. anno domini 825. indict. III. v. PEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 61. n. 85.

42 Charta traditionis Frumolti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. anno Hludovici Imperatoris XII. indict. III. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 259. n. 489.

ANNO 826.

1 Capitulare Ingelheimense datum anno Christi 826. v. SIRM. T. II. Concil. Gall. p. 462. Coll. Concil. reg. T. XXI. p. 95. HARUVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1267. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 25. sqq. BALVZ. T. I. Capit. p. 647. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 501. §. 81.

2 Charta traditionis Popponis comitis pro monasterio Fuldensi de bonis ad fluvium Hlutaraha in silva Bochonix. Act. in monasterio Fulda anno XIII. regni Hludovici Imp. Calend. Febr. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 538. & ap. SCHANN. p. 155. n. 386.

3 Charta traditionis Germunt pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Marecsfeld. Act. anno dominice incarnat. 826. indict. III. XIII. Cal. Martii anno XIII. regni Hludovici in monasterio Fulda. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 541. & ap. SCHANN. p. 157. n. 391.

4 Charta traditionis Wilhelmi comitis pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Factum ad Teningon in III. Kal. Mart. Luna XVI. anno domini 826. Indict. IV. v. PEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 62. n. 89.

5 Charta traditionis Germunt pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda XI. Cal. April. mense Martio anno XIII. regnante Hludovico Imp. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 544. & ap. SCHANN. p. 156. n. 387.

6 Charta traditionis Berinharti pro eodem monasterio. Act. in monasterio Fulda anno XIII.

regni Hludovici Imp. XI. Cal. April. mense Martio. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 544. & ap. SCHANN. p. 156. n. 388.

7 Charta commutationis honorum inter abates Seraphim Besuensem & Theutonem Capellensem seu monasterii S. Leodegarii. Actum Fonte-Besua monasterio publico III. Cal. Aprilis anno XIII. imperii domni Hludovici Imperat. v. Chron. Besuense ap. DACHER. T. I. p. 512. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 57. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 505. §. 87.

8 Charta traditionis Starchelm pro monasterio Fuldensi de bonis in Lengifeld. Act. in monasterio Fulda anno XIII. regni Hludovici Imp. XVIII. Cal. Maji. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 546. & ap. SCHANN. p. 156. n. 389.

9 Charta traditionis Waltheri presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas in XII. Kal. Majas anno Hludovici Imperatoris XIII. indict. III. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 261. n. 494.

10 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Leodiensi. Dat. VI. Calend. Majas anno XIII. imperii Hludovici, indict. VIII. Actum Aquisgrani palatii. vid. ANSELM. gest. Episc. ap. CHAPEAVIL. T. I. p. 147.

11 Charta traditionis Echonis, quam fecit pro fratre Erchanberto ecclesie Frisingensi. Actum in VIII. Kal. Junias indict. III. anno Hludovici Imperatoris XIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 263. n. 497.

12 Diploma Ludovici Imperatoris pro monasterio Farfensi. Dat. V. Kal. Junii anno imperii Hludovici piissimi Augusti XIII. indict. IV. Actum in civitate Roma. v. MARGAR. Bullar. Casin. T. II. Const. 27. p. 22.

13 Diploma Lotharii Augusti pro monasterio Farfensi. Dat. pridie Kalendas Junias anno imperii Ludovici Augusti XII. regni que Lotharii gloriosissimi Imperatoris in Italia III. indict. IV. Actum Olonna palatio regio. v. Chron. Farf. ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 383. in not. 46. MABILL. Annal. Benedic. T. II. p. 505. §. 89.

14 Charta traditionis Engilsnot & Erchanperht pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisinga in VIII. idus Junias anno Hludovici imperii sui XIII. primo anno, quo filius ejus Hludovicus rex in Bajowaria venit. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 262. n. 495.

15 Char-

Anno 826.

15 Charta traditionis Wolfolti & Heimperti pro ecclesia Frisingensi. Act. in XVI. Kal. Julias indiēt. IIII. anno Hludowici Imperatoris XIII. anno I. quo filius ejus Hludowicus Rex in Bajowaria venit. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 263. n. 498.

16 Diploma Ludovici & Lotharii pro Nova Corbeja infra Saxoniam supra fluvium Wisera, quo isti Eresburgum donat. Dat. XII. Kal. Julii anno XIII. Imperii Hludowici indiēt. IV. Actum Ingilenheim. v. Monum. Paderborn, p. 108. SCHATEN. Annal. Paderborn. L. II. p. 83. COINTE T. VII. Annal. h. a. §. 24. MABILL. T. II. Annal. Bened. p. 501. §. 80.

17 Charta renovationis de traditione facta a Waltune ecclesie Frisingensi. Act. in VIII. Kal. Julias indiēt. IIII. Hludowici Imperatoris anno XIII. in anno I. quo filius ejus Hludowicus rex in Bajowaria venit. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 262. n. 459.

18 Charta traditionis Ratpaldi pro ecclesia Frisingensi. Act. in Vigilia S. Petri in III. Kal. Julias indiēt. IV. anno Hludowici Imperatoris XIII. in primo anno, quo filius ejus Hludowicus rex in Bajowaria venit. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 263. n. 499.

19 Charta traditionis Helmbrat pro monasterio Werthinensi. Act. III. Kal. Jul. regnante Hludowico Imperator. XIII. annis. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 114. n. 39.

20 Diploma Hludovici & Hlotarii imperatorum pro monasterio S. Aniani in loco qui dicitur Holatianus in pago Narbonensi. Dat. Kalend. Augusti anno XIII. imperii domni Hludovici & Hlotarii IV. indiēt. IIII. Actum Carisiaco palatio. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 498. §. 77. & in append. p. 724. n. 48. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 64. n. 44.

21 Charta traditionis Wigbot pro monasterio Fuldensi. Act. anno XIII. regni Hludowici Imperatoris Augusti II. non ejusd. mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 560. & ap. SCHAANN. p. 157. n. 390.

22 Diploma Ludovici Regis pro Altaichio inferiore. Dat. XV. Cal. Septemb. anno VII. regni Ludovici regis in orientali Francia, indiēt. IV. Actum Heilicobrunno. v. HVND. Metrop. T. II. p. 8.

23 Charta traditionis Hankeri clerici pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frisingas in VI. Kal.

Octobr. indiēt. V. anno Hludowici Imperatoris XIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 270. n. 511.

24 Præceptum Pipini regis Aquitanorum pro monasterio Grassensi. Dat. V. Kal. Octobr. anno XIV. imperii domni Hludowici & XIII. regni Pipini. Actum in Aufone castro. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 66. n. 45.

25 Charta traditionis Richpaldi pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Fact. in III. Non. Novembr. vel XXIX. indiēt. IV. anni domini XXVI. v. PEZ thef. anecdot. T. VI. P. I. p. 62. n. 88.

26 Concilium Romanum LXIII. Episcoporum in causa disciplinae ecclesiasticae celebratum anno 826. sub Eugenio Papa II. imperante domino piissimo Augusto Hludowico a Deo coronato magno imperatore anno XIII. sed & Hlothario novo imperatore ejus filio anno X. mensis Novembris die XV. v. BARON. annal. T. IX. h. a. §. 1. sqq. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 96. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 61. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 505.

27 Diploma Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio Senoniensi. Dat. XV. Kalend. Januar. anno XII. imperii Hludowici & domni Hlotharii IIII. indiēt. IIII. Actum Aquisgrani. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 506. §. 89. & in append. p. 725. n. 49. CALM. Hist. de Lorr. les Preuv. p. 299.

28 Diploma Pipini regis Aquitanie pro monasterio S. Maxentii. Dat. XI. Kalend. Januarii anno XII. imperii domni Ludovici Serenissimi Augusti & eodem regni Pipini. Actum ad illa Warda prope Andiac. v. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 512. §. 10.

29 Litteræ nomine Ludovici Imperatoris ad Pontificem romanum, ut & litteræ nomine romani pontificis ad Michaellem & Theophilum imperatores græcos in causa imaginum scriptæ & insertæ actis Synodi Parisiensis, vulgatis Francof. 1596. p. 94. sqq. v. COINTE Annal. T. VII. a. 825. §. 47. sqq. & a. 826. §. 5. sqq.

30 Epistola Ludovici Pii Imperatoris & Lotharii ad Eugenium papam missa per Hieremiam & Jonam episcopos cum actis Synodi Parisiensis. v. Libell. qui inscribitur Synod. Paris. Francof. 1596. edit. p. 123. SIRMOND. Conc. Gall. T. II. p. 459. Concil. Collect. Reg. T. XXI. p. 90. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1259. COINTE T. VII.

Anno 826. & 827.

T. VII. annal. h. a. §. 4. BALVZ. T. I. Capit. p. 645.

31 Commonitorium datum Hieremix archiepiscopo Senonensi & Jonæ Episcopo Aurelianensi a Ludovico Pio Imperatore, cum ab ipso legati Romam irent ad Eugenium Papam in causa imaginum v. cit. Libell. p. 125. SIRMOND. L. c. p. 461. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 92. HARDEVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1200. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 4. BALVZ. T. I. Capitul. p. 643.

32 Charta traditionis Liutpure pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. domini 826. in dict. III. Ludovici imperatoris anno XIII. in ipso anno quo filius ejus Ludovicus in Bajoariam venit. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 261. n. 493.

33 Diploma Ludovici Imperatoris pro translatione monasterii Swarzachii in dicecesi Argentinensi. Dat. anno imperii Ludovici XIII. v. GVILLIMAN. de Episcop. Argent. p. 120. MABILL. T. II. annal. Bened. T. II. p. 502. §. 82.

34 Epistola Ludovici Imperatoris ad Emeritanos. v. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 704. epist. 39. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 37.

ANNO 827.

1 Charta traditionis Helmvart pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XIII. regni Hludowici mense Januario III. Non. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 545. & 552. & ap. SCHANN. p. 157. n. 392.

2 Præceptum Pipini regis Aquitanix pro monasterio S. Maxentii. Dat. III. idus Januarii anno XIII. imperii domni Hludovici Serenissimi Augusti & XIII. regni Pipini regis. Actum in Cassanegili palatio. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 70. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 512. §. 10.

3 Diploma Ludovici & Lotharii Imperatorum, quo Dervensibus Canonicis substituuntur monachi. Dat. II. idus Februarii anno XIV. imperii Hludovici, & Hlotharii X. indict. V. Act. Aquisgrani. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 69. MABILL. Act. SS. Bened. Sec. III. P. II. p. 630. Ejusd. Annal. Bened. T. II. p. 508. §. 2. BALVZ. T. I. Capitul. p. 650.

4 Charta traditionis Haholti pro ecclesia Fri-

singensi. Actum in prid. Non. Martias anno Hludowici Imperatoris XIII. indict. III. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 264. n. 502.

5 Charta traditionis Cundpaldi pro ecclesia Frisingensi. Actum in V. idus Martias indict. III. anno Hludowici Imperatoris XI. L. in ipso anno, quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajoaria venit. v. MEICHEL B. Histor. Frising. T. I. P. II. p. 264. n. 501.

6 Charta traditionis Heitonis pro monasterio S. Michaelis ad Manisfec. Factum in V. Kal. April. vel XXVIII. indict. XV. anni domini 827. regnante Ludowigo Imperatore IV. annos. vid. PEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 63. n. 90.

7 Charta traditionis, quam fecit Kiso pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas in III. Nonas Aprilis anno Hludowici Imperatoris XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 267. n. 509.

8 Charta traditionis Einrat & conjugis ipsius Benedictæ pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XIII. regni Hludovici Imp. VII. idus April. feria III. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 346. & ap. SCHANN. p. 158. n. 395.

9 Charta traditionis Hrihhart & conjugis ejus Altburg pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Weitahu. Act. anno XIV. regni Hludovici Imp. in villa Sundheim mense Majo, V. Non. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 546. & ap. SCHANN. p. 159. n. 396.

10 Charta, quomodo Waltheri presbyter vestivit Wagonem. Factum in VIII. idus Majas indict. V. anno Hludowici Imperatoris XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 270. n. 512.

11 Charta traditionis Otlanti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 827. indict. V. mensis die consule XIII. Kalend. Junias. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 266. n. 506.

12 Charta traditionis Denchilonis pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Ehingas in X. Kal. Junias anno Hludowici Imperatoris XIII. indict. V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 267. n. 507.

13 Charta traditionis Adalkeri pro eadem ecclesia. Act. ad Ehingas in X. Kal. Junias anno Hludovici

Anno 827. & 828.

Hludovici Imperatoris XIII. indict. V. v. MEICHEL B. l. c. p. 265. n. 504.

14 Charta traditionis Epachonis pro eadem ecclesia. Actum ibid. eod. v. MEICHEL B. l. c. p. 265. n. 503.

15 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Stabulensi. Dat. VIII. Kal. Junii anno XIV. imperii Ludovici & Lotharii V. indict. V. Actum Testis palatio regio. v. MART. T. II. Script. vet. p. 24.

16 Charta traditionis Widarolt pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XIV. regnante Hludovico VI. Cal. Junii mense Majo. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 546. & ap. SCHANN. p. 159. n. 397.

17 Charta traditionis Helidmunt pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingas in IV. Kal. Junias anno Hludovici Imperatoris XIII. indict. V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 266. n. 505.

18 Charta traditionis Helmbrat pro monasterio Werthinensi. Actum III. Kal. Jul. regnante Hludovico Imperatore XIII. annis. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 114.

19 Charta traditionis Curnperhti pro ecclesia Frisingensi. Actum VI. idus Julii & in ipso die Hitto episcopus cum suis messoribus ipsum Luzherbe fecavit anno Ludovici Imperatoris XIII. indict. III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 264. n. 500.

20 Charta traditionis Kipiho & Reginwart pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Holzmohingas in VI. idus Julias, anno Hludovici Imperatoris XIII. indict. III. v. MEICHEL B. Hist. T. I. P. II. p. 267. n. 508.

21 Charta traditionis Piligrim & aliorum nobilium virorum pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas in XIII. Kal. Augusti Indict. V. anno incarnat. domini 827. Hludovici Imperatoris XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 268. n. 510.

22 Charta traditionis Eitut pro monasterio Fuldensi de bonis in pago Grapfeld. Act. in villa Munirichstad anno XIII. regnante Hludovico Imperatore mense Augusto die XI. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 547. & ap. SCHANN. p. 159. n. 398.

23 Præceptum Ludovici & Lotharii pro ecclesia Wormatiensi. Dat. II. Kal. Novembr. anno XIII. imperii Hludovici & Hlotharii V. Sere-Dritter Theil.

nissimis Augustis indict. III. Act. Engilinheim. v. SCHANN. Episc. Wormat. T. II. p. 4. n. IV.

24 Præceptum Ludovici Pii & Lotharii pro commutatione quorundam bonorum in pago Andegavensi. Dat. III. idus Novembr. anno imperii domni Hludovici Augusti XIII. domni vero Hlotharii VI. indict. VI. Actum Carisiago palatio. v. MABILL. L. VI. de Re dipl. n. 72. FELIB. Rec. de Picc. sur l'Hist. de St. Denys. p. XLVIII. n. 71. TENZEL Vind. pro Cens. dipl. Lind. in app. p. 12.

25 Charta commutationis Hilduini abbatis pro monasterio S. Dionysii. Dat. IV. idus Novembris anno imperii Ludovici XIV. Lotharii VI. indict. VI. Act. Carisiago palatio regio. vid. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 516. §. 19.

26 Præceptum Pipini regis Aquitanorum pro monasterio Malusti seu Montisolivi in pago Carcassensi. Dat. VIII. idus . . . anno XV. imperii domni Hludovici, anno vero regni domni Pippini regis XIV. Actum in monasterio S. Martialis. v. MABILL. T. II. Annal. Bened. p. 517. §. 21.

27 Charta donationis Danielis pro monasterio Cassinensi. Actum temporibus Siconi magni principis indict. V. Actum Aquino. v. GATTOL. access. ad Histor. abbat. Cassin. P. I. p. 28.

28 Charta donationis Dachenaldi Capuani pro eodem monasterio. Actum anno X. principatus domini Grimoaldi provincie Beneventanae Principis. v. GATTOLA l. c.

ANNO 828.

1 Capitulare anni 828. qualiter conventus episcoporum fieri debeat. v. SIRM. Conc. Gall. T. II. p. 453. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 132. HARDEVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1278. BALVZ. T. I. Capit. p. 633. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. sqq.

2 Epistola generalis Ludovici & Lotharii Augg. de conciliis episcoporum in quatuor imperii partibus congregandis. v. SIRM. Conc. Gall. T. II. p. 475. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 149. HARDEVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1289. GOLDAST. T. II. Const. Imp. p. 15. BARON. annal. T. IX. h. a. §. 29. sqq. BALVZ. T. I. Capit. p. 657. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 8. VORB. Histor. Vol. XI. p. 186.

Anno 828.

3 Notitia quomodo Alprih restituit ecclesie Frisingensi casam ad Allingas. Actum in III. idus Januariis anno incarnat. domini 828, indict. VII. Hludowici Imperatoris anno XV. in ipso anno quo filius ejus Hludovicus Rex Bajowariorum cum conjuge sua in Bajowaria rediit. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 278. n. 530.

4 Charta traditionis Ihonis presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Monasterium Sceftilares in VII. Kal. Februariis anno Hludowici imperii sui XV. indict. V. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 281. n. 534.

5 Charta donationis Gerowaldi filii Landunardi pro ecclesia Ultrajectensi. Actum in villa Embrici, anno XV. imperii Ludovici, Incarnationis dominice anno 828. die VII. id. Februar. v. HEDA Hist. episc. Ultraj. p. 50. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 45.

6 Charta traditionis Hiltolfi diaconi pro Ecclesia Frisingensi. Actum in loco Poash in XIII. Kalend. Martias Hludowici Imperatoris XV. indict. V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 276. n. 515.

7 Charta traditionis Kerharti & Sickeri pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Fact. in loco ad Urfisdorf in XII Kal. Mart. Luna XXVIII. anni domini 828. indict. VI. v. PEZ Thef. anecdot. T. VI. P. I. p. 64. n. 92.

8 Præceptum Pipini Regis Aquitanorum pro monasterio S. Martini. Dat. VI. idus Martii, anno XV. imperii domni Hludowici Serenissimi Augusti & XIV. regni Pipini. Actum in Aquisgrani palatio. v. BESLY Geneal. des Comt. de Poit. p. 21. BOVCH. orig. de Franc. les Preuv. p. 240. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 16. MART. T. I. Script. vet. p. 82.

9 Charta traditionis Leibulfi & ejus uxoris Oddæ pro monasterio Lerinensi prope pagum Foro-Julienfe sito. Act. XVII. Calend. Aprilis anno XV. Ludovici Imperatoris. v. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 24. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 517. §. 22.

10 Charta traditionis Herimoti & filii ejus Batuchoni diaconi pro ecclesia Frisingensi. Act. XVI. Kal. Aprilis indict. VI. anno incarn. dom. 828. Hludowici Imperatoris XV. in ipso anno quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajowaria cum conjuge rediit. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 275. n. 524.

11 Præceptum Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio Cremifaniensi. Dat. XI. Calend. Aprilis anno imperii Ludovici XV. Lotharii VI. indict. VI. Act. Aquisgrani. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 518. §. 24. TENZEL. vind. pro Cenf. Dipl. Lind. in app. II. p. 54.

12 Charta traditionis Regiohart clerici pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas in III. Kal. April. indict. VI. anno incarnat. domini 828. Hludowici Imperatoris XV. in ipso anno quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajowaria cum conjuge venit. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 274. n. 521.

13 Charta traditionis Ilpranti & Swidkeri pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigifinga anno Hludowici Imperatoris XV. indict. VII. in ipso anno quando filius ejus Hludovicus Rex cum conjuge in Bajowaria rediit. die consule, quod fecerunt in III. Non. Aprilis. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 272. n. 516.

14 Charta traditionis Engiltratæ renovata pro ecclesia Frisingensi. Act. in VI. idus April. in albas anno Imperatoris Hludowici XV. indict. V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 272. n. 517.

15 Charta donationis Perteardis pro monasterio S. Galli. Actum IV. Kal. Madii anno XV. regnante Ludovico Imperatore. v. GOLDAST. antiquit. Alamann. T. II. p. 42. n. 51.

16 Charta traditionis Alpharti pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas in VII. idus Majas indict. V. anno incarnat. dom. 828. Hludowici Imperatoris XV. in ipso anno & mense quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajowaria cum conjuge rediit. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 271. n. 514.

17 Charta traditionis Fritilonis pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnationis domini 828. indict. VII. Hludowici Imperatoris anno XV. in VI. idus Madias. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 273. n. 520.

18 Notitia quomodo Ellanpure & Engilpure censum reddiderunt ecclesie Frisingensi. Act. in XIII. Kal. Junias indict. V. anno Hludowici Imperatoris XV. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 281. n. 536.

19 Notitia quomodo Hitto Episcopus ecclesie Frisingensis contraplacitabat omnem mallationem.

Anno 828.

nem. Factum ad Frigisingas in VIII. Kal. Julias anno Hludowici Imperatoris XVI. indiēt. VI. anno incarnat. domini 828. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 281. n. 535.

20 Charta traditionis Engilheri pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Ehingas in XVI. Kal. Julias anno incarnat. domini 828. Hludowici Imperatoris XV. indiēt. V. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 271. n. 513.

21 Charta traditionis Denchilonis pro eadem ecclesia. Actum ad Ehingas quando Sancta Synodus ibi fuerat congregata in XVI. Kalend. Julias anno Hludowici Imperatoris XV. indiēt. V. vid. MEICHELB. Hist. Frif. l. c. p. 273. n. 518.

22 Charta traditionis Jutonis pro eadem ecclesia. Actum 10id. in XVI. Kalend. Julias anno Hludowici Imperatoris XV. indiēt. V. v. MEICHELB. l. c. n. 519.

23 Charta traditionis Majonis presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum in X. Kal. Augusti anno Hludowici Imperatoris XV. indiēt. V. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 279. n. 533.

24 Charta commutationis inter Erlebertum Corepiscopum & Seraphim abbatem pro monasterio Divionensi. Actum Divioni vico. Dat. die Sabbatho VI. KL. Augusti anno XIV. regnante Ludovico Imperatore. vid. FERARD Rec. p. 16.

25 Notitia, quod Hitto Episcopus Frisingensis præstabit Alprico ad Sentilingas. Actum in III. Kal. Augusti anno Hludowici Imperatoris anno XV. indiēt. V. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 277. n. 527.

26 Charta traditionis Salomoni clerici pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Dorfan in XV. Kal. Septembr. anno Hludowici Imperatoris XV. indiēt. V. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 277. n. 528.

27 Charta donationis Harduini abbatis pro monasterio Dernensi de rebus sitis in pago Barrensi. Actum Barrense castro, sive ad Maurimunt, ubi levatum est istud testamentum X. Kal. Oct. anno XV. regnante Imperatore Ludovico. v. MABILL. T. II. Annal. Bened. p. 547. §. 71.

28 Charta traditionis Irminum pro monasterio Fuldensi. Act. in villa Teinenheim anno XV. regni Hludowici imperatoris V. Non. Oct. feria VII. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 160. n. 399.

29 Charta traditionis Cilix pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Fact. in idibus Novembr. anni domini 828. indiēt VI. vid. PEZ Thef. anecd. T. VI. P. I. p. 64. n. 91.

30 Præceptum Ludovici & Lotharii Imperatorum pro Ecclesia Andegavensi. Dat. VI. Kal. - - - (Decemb.) anno XV. imperii Hludowici Serenissimi Imperatoris & Hlotharii VII. indiēt. VII. Actum Aquisgrani. v. BALVZ. T. II. Capit. Append. p. 1430. n. 46. COINTE T. VII. annal. h. a. §. 22.

31 Charta traditionis Ellancozi pro eadem ecclesia. Actum ad Frigisingas anno incarnat. domini 828. indiēt. VI. Hludowici Imperatoris anno XV. in ipso anno quo filius ejus Hludovicus Rex cum conjuge in Bajowaria rediit in III. Nonas Decembris. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 276. n. 526.

32 Charta traditionis Ekkiharti pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. domini 828. indiēt. VII. Hludowici Imperatoris XV. in ipso anno, quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajowaria rediit cum conjuge die consule XVIII. Kal. Januarias. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 275. n. 523.

33 Charta traditionis Adalharti pro ecclesia Frisingensi. Actum in X. Kal. Januar. anno incarnat. domini 828. Indiēt. VI. Hludowici Imperatoris XV. in ipso anno quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajowaria cum conjuge rediit. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 274. n. 522.

34 Charta traditionis Quartini pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Inticha coram Hitone in pridie Kalend. Januar. incarnationis domini 828. indiēt. V. Hludowici Imperatoris XV. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 279. n. 532.

35 Charta traditionis Waldkeri pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. domini 828. indiēt. VI. Hludowici Imperatoris XV. in ipso anno quo filius ejus Hludovicus Rex cum conjuge in Bajowaria rediit. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 276. n. 525.

36 Charta traditionis Rihpaldi pro ecclesia Frisingensi. Actum in publico Synodo ad Frigisingas anno incarnation. domini 828. Hludowici Imperatoris anno XV. anno quo filius ejus Hludovicus Rex cum conjuge in

fffff 2

Bajo-

Anno 828. & 829.

Bajowaria rediit, indict. VI. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 277. n. 529.

37 Charta traditionis Erchanperti renovata pro Ecclesia Frisingensi. Act. anno XV. Ludovici Imperatoris. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 279. n. 531.

38 Præceptum Pippini regis pro monasterio Montisolivi in dicecesi Carcaffonensi. Dat. VIII. idus - - - anno XV. imperii domini Ludovici & XII. regni Pipini. Actum in monasterio S. Martialis. v. BALVZ. in App. T. II. Capit. p. 1427. n. 44. COINTE T. VII. Annal. h. a. §. 20.

39 Ejusd. Præceptum pro monasterio S. Hilarii in dicecesi Carcaffonensi. v. BALVZ. l. c. p. 1429. n. 45. COINTE l. c. §. 21.

40 Exemplar commutationis mancipiorum inter Flodegarium episcopum Andegavensem & Winneradum militem sub Hludovico & Hlothario regibus. Dat. VI. Kal. - - - anno XV. imperii Hludovici & Hlotharii VII. indict. VII. Actum Aquisgrani. v. BALVZ. in Append. T. II. Capit. p. 1430. n. 46.

41 Charta foundationis ecclesie Stradensis facta a Wifredo comite ejusque uxore Oda. anno XV. imperii Ludovici Augusti filiique ejus Pipini XIV. qui est ab incarnat. dom. 828 v. Vit. S. Genulf. l. II. c. 6. in Bibl. Floriac. p. 32.

ANNO 829.

1 Capitulare Wormatiense anni 829. vid. SIR M. Concil. Gal. T. II. p. 467. sqq. Collect. Concil. Reg. T. XXI. p. 138. sqq. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1282. BALVZ. T. I. Capit. p. 661. COINTE T. VIII. Annal. h. a. §. 122.

2 Præceptum Ludovici & Lotharii Augg. pro monasterio S. Germani. Dat. Id. Januarii anno XVI. Imperii Hludovici Indict. VII. Actum Aquisgrani. v. AIM. L. V. c. 10. p. 280. BARRON. Annal. T. IX. h. a. §. 14. VORB. Hist. Vol. XI. p. 201. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 521. n. 29. DUBOIS Hist. Eccl. Paris. T. I. p. 341.

3 Placitum Romæ in Lateranensi palatio habitum coram missis Ludovici Pii & Gregorio IV. papa ubi lis agitur de quibusdam curtibus inter ipsum Romanum pontificem & Ingoaldum abbatem monasterii Farfensis. Datum anno im-

perii Ludovici XVI. mense Januario per Indict. VII. Romæ. v. Chron. Farf. ap. MURATOR. p. 375. not. 40. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 526. §. 35. & in Append. p. 736. not. 52.

4 Charta commutationis inter Albericum episcopum & Wildaldum pro monasterio Besuensi. Actum in Cal. Febr. anno XVI. imperii Ludovici. v. Chr. Bef. ap. DACHER. T. I. Spicil. p. 512.

5 Charta venditionis Aylardi, qua res juris sui in pago Aroariense Alberico Lingonensi episcopo vendit. Actum in Calend. Febr. anno XVI. imperii Ludovici. v. Chron. Bef. ap. DACHER. Spic. T. I. p. 512. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 193.

6 Charta donationis Ingelberti archiepiscopi Mediolanensis monachis Ambrosianis facte. Dat. anno dominorum Ludovici & Hlotharii Imperatorum XVIII. & XVI. Kal. Martii, indict. XIII. v. VGHELL. It. Sac. T. IV. p. 79. sed nota characteres valde corruptos.

7 Concambium inter Lantperhtum abbatem & Wohharem pro monasterio S. Michaelis ad Maninsec. Factum in XVII. Kal. April. Luna VI. anni domini 829. indict. VII. v. PEZ Thes. anecdot. T. VI. P. I. n. 94.

8 Charta traditionis Amalberti pro ecclesia Frisingensi. Actum in prid. Nonas Aprilis ad Sindeveshusun anno incarnat. domini 829. indict. VII. Hludovici Imperatoris XV. in ipso anno, quo filius ejus Hludovicus Rex cum conjugem in Bajowaria rediit. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 283. n. 538.

9 Charta commutationis inter Leotgis Vice-Comitem & Albericum urbis Lingonicæ episcopum, fact. die dominico XIV. Kl. Maji in anno XV. (repono XVI.) regnante domino Ludovico Imperatore. v. PERRARD Rec. de Picc. p. 17. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 193.

10 Charta traditionis Berni pro monasterio Fuldensi de mancipiis quibusdam in Rosdorf. Act. in ecclesia Fuldensi anno XVI. regnante Hludovico Imp. mense Junio die IV. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. l. II. p. 548. & ap. SCHANN. p. 160. n. 409.

11 Concilii Parisiensis ab Episcopis quatuor provinciarum, Remensis, Senonicæ, Turonicæ, & Rotomagensis celebrati VIII. idus Junias anno Christi 829. Gregorii IV. Papæ II. Ludovici ejusdem

ANNO 829. & 830.

ejusdem Imp. XVI. Libri III. v. SIRM Concil. Gall. T. II. p. 477. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 152. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1293. BARON. T. IX. annal. h. a. §. 19. sqq. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 11. sqq.

12 Concilium Moguntinum hoc anno celebratum. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 3. sqq. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 522. §. 37.

13 Charta traditionis Deotmari pro ecclesia Frisingensi. Actum in XII. Kal. Julii indict. VI. (repono VII.) anno incarnation. dom. 829. Hludovici Imperatoris anno XVI. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 286. n. 545.

14 Notitia traditionis Ifangrim clerici pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. domini 829. indict. VI. in X. Kalend. Julias. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 286. n. 543.

15 Charta traditionis Soanperhti pro eadem ecclesia. Actum in X. Kal. Julias anno incarnat. domini 829. v. MEICHEL B. l. c. p. 285. n. 541.

16 Præceptum Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio Farfensi. Dat. X. Kal. Julii anno Ludovici XV. Lotharii VII. indict. VII. v. Chron. Farf. ap. DUCHESNE T. III. p. 658. & ap. MVRATOR. T. II. P. II. p. 382. MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 526. §. 35.

17 Charta donationis Ludovici Pii pro Sunicfredo fideli quodam de villa in pago Narbonensi, cujus vocabulum est Fons-coopertus Datum II. Kal. Octobr. anno XVI. imperii domni Hludovici Serenissimi Imperatoris, regni Lotharii octavo. indict. VIII. Actum Triburini palatio. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 66. n. 46.

18 Diploma Ludovici Regis Bajoariorum, quo lis inter Adalramum Archiepiscopum Salisburgensem & Reginarium Pataviensem episcopum terminatur. Actum Reganesburch anno 829. anno XVII. Hludovico Imperatore, filio ejus Hludovico regnante in Bojaria anno V. XIII. Kalend. Decembr. Luna XVI. indict. VIII. vid. AVENT. Annal. Boj. L. IV. p. 352. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 180.

19 Charta commutationis inter Albericum Episcopum Lingonicæ civitatis & Fulcrinum. Actum Afrao villa publice. Dat. anno XVI. regnante Ludovico Imperatore. v. PERARD Rec. p. 17. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 193.

20 Charta traditionis Imichoni presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Factum ad Frigisingæ in domo S. Mariæ in publico Synodo in VII. idus Decembres anno incarnat. domini 829. indict. VI. (repono VIII.) Hludovici Imperatoris XVII. vid. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 285. n. 542.

21 Charta traditionis Memmoni & Ifanharti pro ecclesia Frisingensi. Actum in XIII. Kal. Januar. anno incarnat. domini 829. indict. VI. (potius VIII.) Hludovici Imperatoris anno XVII. in ipso anno quo filius ejus Hludovicus Rex Bajoariorum potestatem accepit. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 284. n. 540.

22 Charta traditionis Ellanrihi & Engilharti pro ecclesia Frisingensi. Actum in VI. Kalend. Januar. anno incarnat. dom. 829. indict. VII. Hludovici Imperatoris anno XV. in ipso anno, quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajoariam cum conjuge rediit. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 282. n. 537.

23 Charta donationis Ludovici Regis ad Maninsee. Actum ad Rantesdorf anno domini 829. v. PEZ Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 205. & T. VI. P. I. p. 65. n. 93.

24 Charta commutationis inter Baturicum episcopum & Sigimodum abbatem pro monasterio S. Emmerammi. Act. anno domini 829. v. ANAM. Tradit. Emmer. L. I. c. 12. in PEZ Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 209.

25 Charta donationis Inchadi episcopi Pariffensis pro ipsius ecclesia. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 112.

ANNO 830.

1 Charta traditionis Annonis pro ecclesia Frisingensi. Act. in XVIII. Februar. anno incarnationis domini 829. (repono 830.) Hludovici Imperatoris anno XVII. indict. VII. (repono VIII.) v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 286. n. 546.

2 Charta traditionis Baaz pro ecclesia Frisingensi. Act. in VII. Kalend. Febr. anno Hludovici XVII. indict. VIII. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 287. n. 548.

3 Charta traditionis Gisalhiltæ pro monasterio Fuldensi. Act. in Hamalunburg anno XVII. imperii Ludovici Mense Martio VII. idus ejusd. mensis. v. Tradit. Fuld. ap. FISTOR. L. I. p. 471. & ap. SCHANN. p. 160. n. 401.

Rff ff 3

4 Char

Anno 830.

4 Charta traditionis Heriolti pro Ecclesia Frisingensi. Fact. in domo S. Mariæ in XVI. Kal. Aprilis indiēt. VIII. (reponē VIII.) anno incarnat. dom. 829. (reponē 830.) Hludowici Imperatoris anno XVII. Hludowici regis in Bajowaria anno V. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 284. n. 539.

5 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Sithiensi. Dat. XIX. Kal. Aprilis anno XVII. imperii Ludovici indiēt. VIII. v. MIR. opp. dipl. T. II. p. 930. sq. MABILL. de Re dipl. L. VI. p. 612. n. 200. ID. in annal. Bened. T. II. p. 529. §. 40. TENZEL. Vind. pro Cenf. dipl. Lind. in Append. p. 13. sq.

6 Diploma Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio S. Florentii sito in territorio Placentino, in loco cui nomen Florenzola. Datum anno imperii dominorum Hludovici & Hlotharii septimo decimo & undecimo (reponē XII. vel VIII.) mense Martio indiēt. VIII. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 48.

7 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Centulensi. Dat. III. Non. Aprilis anno XVII. imperii Hludowici, indiēt. VIII. Act. monasterio S. Gualarici. v. Chron. Cent. L. III. c. 2. ap. DACHER. in Spicil. T. IV. p. 478. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. II. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 529. §. 40.

8 Charta traditionis Ruboni archipresbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Tanstetin anno incarnation. domini 831. (reponē 830.) indiēt. VIII. Hludowici Imperatoris anno XVII. & Hludowici Regis Bawariorum anno V. in VIII. idus Aprilis. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 288. n. 550.

9 Charta traditionis Pezzi & Managolt pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. domini 831. (reponē 830.) indiēt. VIII. Hludowici Imperatoris anno XVII. Hludowici Regis Bajuvariorum anno V. in V. Kal. Majas. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 290. n. 551.

10 Charta traditionis Aserih presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in III. Kal. Junias anno incarnat. domini 830. indiēt. VIII. Hludowici Imperatoris anno XVII. Hludowici regis anno V. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 290. n. 553.

11 Præceptum Ludovici Imperatoris, pro Teutone abbate monasterii Vulturnenfis monasterii. Dat. IV. id. Jun. anno imperii Hludowici

Augusti - - indiēt. VIII. Actum Aquisgran. v. Chron. Vultur. ap. MURAT. p. 390.

12 Charta traditionis Salomoni clerici pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. dom. 831. (potius 830.) indiēt. VIII. Hludowici Imperatoris anno XVII. Hludowici regis anno V. in Kal. Julii. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 289. n. 551.

13 Charta traditionis Oäta pro eadem ecclesia. Act. ad Frigifingas in Kalendis Julii anno Hludowici Imperatoris XVII. Hludowici regis Bajowariorum anno V. indiēt. VIII. anno incarn. domini 830. v. MEICHELB. Hist. Frif. l. c. p. 290. n. 554.

14 Charta traditionis Vuan pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Sundheim. Act. anno XVII. regni Hludowici XI. Cal. Augusti feria VI. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 548. & ap. SCHANN p. 161. n. 401.

15 Charta traditionis Trudhilt pro eodem monasterio de mancipiis in villa Sulzifeld. Act. in Tullifelde anno XVII. imperii Hludowici Cæsaris XI. Cal. Aug. feria VI. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 548. & ap. SCHANN. p. 161. n. 403.

16 Charta traditionis Waldperhti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in III. Kal. Augusti anno Hludowici Imperatoris XVII. indiēt. VIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 288. n. 549.

17 Charta traditionis Tifonis presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigifingas in III. Nonas Augusti, anno incarnat. dom. 830. indiēt. VIII. Hludowici Imperatoris XVII. Hludowici regis Bajuvariorum anno V. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 292. n. 556.

18 Charta divisionis inter Hittonem Episcopum Ecclesie Frisingensis & Kernod pro Ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigifingas in VIII. idus Augusti anno incarnat. dom. 831. (lege 830.) indiēt. VIII. Hludowici Imperatoris XVII. Hludowici regis anno V. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 291. n. 555.

19 Diploma Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio Carrofenfi. Dat. idibus Augusti anno XVII. imperii domni Ludovici serenissimi Imperatoris & Lotharii Augusti VIII. indiēt. VIII. Actum Salmontiaci palatio. vid. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 27. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 530. n. 40.

20 PRÆ-

Anno 830. & 831.

20 Præceptum Pipini regis Aquitanorum pro monasterio S. Germani. Dat. idus Augusti anno XVII. imperii domni Hludovici & XV. (forte potius XVI.) regni Pipini. Act. in Aviziaci. villa. v. AIMON. L. V. c. 17. p. 298. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 522. §. 29.

21 Charta traditionis Hroadhoh pro ecclesia Frisingensi. Factum anno incarnat. domini 830. indict. VIII. Hludovici Imperatoris XVI. die dominico XVIII. Kalend. Septembr. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 287. n. 547.

22 Charta traditionis Altirih pro monasterio S. Galli. Act. die Mercurii XV. Kal. Sept. anno XVI. Hludovici Imperatoris & Hlotharii Augusti VII. v. GOLDAST. antiquit. Alamann. T. II. p. 47. n. 65.

23 Charta traditionis Aserihi cappellani pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. Domini 831. (repono 830.) indict. VIII. Hludovici Imperatoris XVII. Hludovici Regis anno V. in VIII. Kal. Septembris. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 292. n. 557.

23 b) Præceptum Ludovici Pii & Lotharii Imperatorum pro ecclesia Wormatiensi, quo teloneorum jura eidem confirmant. Dat. III. idus Septemb. anno XVI. imperii Hludovici Imperatoris & Hlotharii Augusti VII. indict. VII. Actum Wormatiæ, civitate publica. v. SCHANN. Episc. Wormat. T. II. p. 5. n. V.

24 Diploma Ludovici Regis Bajoariorum pro Altaichio inferiore. Dat. prid. Non. Octobr. anno XVII. imperii domini Ludovici Serenissimi Augusti anno V. regni Ludovici Regis indict. IX. Actum in Regenspurch. v. GEWOLD ad HVND. T. II. p. 9. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 54. CONR. Cens. dipl. Lind. p. 34.

25 Charta traditionis Sigifunsi pro ecclesia Frisingensi. Act. in publico Synodo ad Frigifingas in V. idus Octobr. indict. VIII. anno incarnat. dom. 831. (potius 830.) Hludovici Imperatoris XVII. Hludovici regis V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 293. n. 559.

26 Præceptum Siconis principis Beneventani pro cœnobio Cassinensi. Act. in Gualdo ad Biferno in palacio mense Octobrio indicione II. GATTOL. access. ad Hist. Cassin. P. I. p. 32.

27 Præceptum Ludovici Imperatoris pro puellari monasterio B. Mariz sito intra muros Fori Julii. Dat. III. idus Novembris anno XVII. domni Imperatoris Hludovici & Hlotharii Augu-

sti VIII. Actum Niumaga palatio regio. vid. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 534. §. 50. & in append. p. 737. n. 53.

28 Diploma Ludovici Imperatoris pro monasterio S. Zenonis. Dat. XIII. Kal. Decemb. anno imperii domni Lodowici - - - Indict. VIII. v. VGHELL. It. Sac. T. V. p. 705. sq. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 82.

29 Charta Alberici Episcopi Lingonensium pro monasterio Besuensi. Actum anno ab incarnatione domini octingentesimo XXX. indict. VIII. Epacta XV. XII. Calend. Decemb. anno XIV. imperii Ludovici Imperatoris & Lotharii Augusti filii ejus VI. v. Chron. Besuens. ap. DACHER. T. I. p. 509. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 74. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1364.

30 Diploma Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio Besuensi. Act. anno ab incarnatione domini XXX. indict. VIII. Epacta XV. v. Chron. Bes. l. c. p. 507. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 72. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1361. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 53. §. 47.

31 Charta traditionis Onhilt pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. 830. indict. VIII. Hludovici Imperatoris XVII. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 292. n. 558.

32 Præceptum Pipini regis pro immunitate ecclesiæ Stradensis. Fact. in Joguntiaco palatio anno XVII. imperii Ludovici serenissimi Augusti & XVI. regni Pipini. v. Vit. S. Genulf. L. II. c. 7. in Bibl. Flor. p. 33.

ANNO 831.

1 Præceptum Hludovici Imperatoris de Concamio, quod fecerunt Liudaldus & Marcuardus abba Prumiz. Dat. VII. idus Januar. anno XVII. imperii Hludovici & Hlotharii VIII. indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. MARTEN. T. I. Script. Vet. p. 85.

2 Diploma Ludovici Pii pro Barifiaco cella Elnonenfi monasterio subiecta. Dat. XV. Kalend. Febr. anno XVII. imperii Hludovici serenissimi Imperatoris & Lotharii Augusti VIII. indict. VIII. Actum Aquisgrani. v. MABILL. Act. SS. ord. Bened. Sec. IV. P. I. p. 67. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 1.

3Præ-

Anno 831.

3 Præceptum Ludovici Pii, quo Ifernā & Thorenſelam, villas monaſterii Rotnaceniſis concedit Hildefrido viro nobili. Dat. II. Kal. Febr. anno XVIII. imperii domini Ludovici Imperatoris. v. M I R Opp. dipl. T. I. p. 247.

4 Charta donationis Odacearis epiſcopi Lemoviceniſis pro ſua eccleſia Act. in menſe Januario anno XVIII. quod dominus Hludovicus ſumſit imperium. v. S A M M A R T H. Gall. Chriſt. T. I. inter inſtrum. p. 165. n. 3.

5 Diploma Ludovici regis Germaniæ, quo monaſterium Ober-Munſter concedit & confirmat Hemmæ reginæ uxori, & Baturico epiſcopo Ratiſbon. monaſterium Monſeſenſe. Dat. XVII. Kal. Martii anno dom. incarnationis 831. indiēt. XI. anno regni Ludovici Regis VII. Actum eſt Regeneſburc. v. P E Z Theſ. Anecd. T. I. P. III. p. 14.

6 Diploma Pipini regis Aquitanorum pro Cormarico monaſterio. Dat. V. Kal. Mart. anno XVIII. imperii Ludovici ſereniſſimi Auguſti & XVII. regni Pipini. Actum Aquisgrani. v. B A L V Z. T. II. Capit. in Append. p. 1431. n. 47. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 8. M A B I L L. T. II. annal. Bened. p. 545. §. 64.

7 Diploma Angilberti Mediolanenſis archiepiſcopi pro monaſterio Ambroſiano. Dat. anno Ludovici & Hlotharii Imperatorum XVIII. & XVI. Kal. Martii indiēt. XIII. v. V G H E L L. It. Sac. T. IV. p. 79. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 9. qui ita corrigit notas chronologic. anno Hludovici & Hlotharii XVIII. & XIII. II. Kal. Martii indiēt. VIII.

8 Diploma Ludovici Pii pro eccleſia Viennenſi. Dat. V. Nonas Martias anno XVIII. imperii Hludovici, indiēt. VIII. Actum Aquisgrani. v. B A L V Z. T. II. Capit. in append. p. 1432. n. 48. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 7.

9 Ejusdem aliud diploma pro eadem eccleſia de vico Eppaonis. Dat. V. Non. Mart. anno XVIII. Imperii Hludovici. indiēt. VIII. Actum Aquisgrani. v. B A L V Z. l. c. p. 1433. n. 50. COINTE l. c. h. a. §. 7.

10 Ejusd. præceptum pro Cormarico. Act. Aquisgrani VI. idus Martii anno XVIII. imperii Ludovici Auguſti indiēt. IX. v. M A B I L L. T. II. annal. Bened. p. 545. §. 64.

11 Præceptum Ludovici Pii pro cenobio Vulturnenſi. Dat. Kal. April. anno XVIII. imperii Hludovici Auguſti indiēt. IX. Actum in palatio

regio. v. Chron. Vultur. ap. M V R A T. p. 386. & ap. D U C H E S N E T. III. Script. Fr. p. 686. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 30. M A B I L L. annal. Bened. T. II. p. 546. §. 68.

12 Diploma Ludovici Pii, quo confirmat permutationem factam a Walcando epiſcopo Leodiēſi in utilitatem eccleſiæ S. Lamberti. Dat. XIII. Calend. Maj. anno XVIII. imperii Hludovici indiēt. IX. Act. Ariſtallo palatio regio. v. A N S E L M. geſt. pontif. ap. C H A P E A U V I L. T. I. p. 154.

13 Precaria Aldrici epiſcopi Cenomannenſis pro eccleſia Cenomannenſi de villis Tridente & Vintleua. Dat. anno XVIII. regnante domino Hludovico Imperatore IX. Kal. Majas. v. Geſt. Aldric. c. 66. in B A L V Z. miſcel. T. III. p. 154. ſq. COINTE T. VIII. annal. a. 838. §. 2. & a. 839. §. 6.

14 Charta commutationis quarundam villarum in pagis Longanahæ, Nitogæ & Haſſorum inter Rabanum Fuldenſem & Marquardum Prumiēſem abbates. Actum publice in monaſterio Prumiæ ab an. incarnat. dominica 831. indiēt. IX. regnante & mediante atque præſente domino Ludewico Imperatore, anno regni ejus XVIII. menſe Majo, prima die menſis. v. S C H A N N. Tradit. Fuld. p. 161. n. 404.

15 Præceptum Ratuili præfecti Britanniz pro monaſterio Rothonenſi. Act. quarta feria menſis Junii, regnante domino Ludovico decimo octavo anno imperii ejus. COINTE T. VIII. annal. a. 833. §. 94.

16 Præceptum Ludovici Imperatoris pro eccleſia Strasburgenſi. Dat. VII. idus Junii anno XVIII. imperii Hludovici indiēt. IX. Actum Ingelheim. G V I L L I M. in Epiſc. Argent. p. 121. ſq. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 11.

17 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Bernaldo epiſcopo Argentino. Dat. VIII. idus Junias anno XVIII. imperii Hludovici Auguſti indiēt. IX. Act. Ingelheim palatio regio. v. S A M M A R T H. Gall. Chriſt. T. V. inter Inſtr. p. 462. n. 5. L A G V I L. hiſt. d' Alſace les preuv. p. 19.

18 Præceptum Ludovici Imperatoris pro monaſterio Fabariēſi. Act. Ingulheim palatio regio. V. idus Junii anno XVIII. imperii Ludovici indiēt. X. v. M A B I L L. T. II. annal. Bened. p. 546. §. 66.

19 Diploma Ludovici regis Bajoariæ, quo præſtariam quandam confirmat pro Baturico Epiſcopo

Anno 831. & 832.

scopo & Erchanfrido diacono. Dat. XV. Calend. Sept. anno XVIII. imperii Hludovici serenissimi Augusti & anno VI. regni Ludovici Regis, indiēt. IX. Aēt. Reginesburg. v. H V N D. Metr. T. I. p. 150. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 13. M A B I L L. T. II. annal. Bened. p. 531. §. 44. CONRING. Cens. Dipl. Lind. p. 36. PEZ Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 13.

20 Charta donationis Eburnuin & fratris Eburhart pro monasterio S. Galli. Aēt. die domin. XV. Kal. Octobr. XVIII. anno Ludovici Imperatoris. VADIAN. de colleg. & monast. Germ. L. II. ap. G O L D A S T. antiquit. Alaman. T. III. p. 47.

21 Diploma Ludovici regis Germanix, quo quasdam res proprietatis suæ in terra Avarorum confert Baturico Episcopo Ratisbonensi. Dat. Non. Octobr. anno XVIII. imperii Hludovici serenissimi Augusti & anno regni ipsius VII. indiēt. XI. Aētum Reginesburch. v. PEZ Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 16.

22 Charta traditionis Jacobi pro ecclesia Frisingensi. Aēt. ad Frigisingas in publ. synodo in VI. idus Octobris indiēt. VIII. anno incarnat. dom. 831. Hludovici Imperatoris XVII. Hludovici Regis V. v. M E I C H E L B. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 293. n. 560.

23 Præceptum Ludovici Pii pro Turonensi S. Martini ecclesia. Dat. V. Non. Novembr. anno XVIII. imperii Ludovici indiēt. X. Aēt. Theodonis villa palatio regio. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 14. M A B I L L. T. II. annal. Bened. p. 451. §. 88. M A R T. T. I. Script. vet. p. 86.

24 Præceptum Ludovici Pii Imperatoris pro Turonensi S. Martini monasterio. Dat. XVIII. Kal. Dec. anno XIX. imperii Ludovici Augusti indiēt. X. Aētum Turonis monasterio S. Martini. v. M A B I L L. annal. Bened. T. II. p. 553. §. 77. M A R T. T. I. vet. Script. p. 89.

25 Ejusd. Diploma pro Majori S. Martini Monasterio Turonensi. Dat. XIII. Kal. Decembr. anno XIX. imperii domni Ludovici indiēt. X. Aēt. Caduppauilla. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 14.

26 Charta traditionis Ekkyhohi pro ecclesia Frisingensi. Aēt. anno incarnat. dom. 831. indiēt. VIII. Hludovici Imperatoris XVII. Hludovici regis V. v. M E I C H E L B. Hist. Fris. T. I. P. II. p. 293. n. 558. b

Dritter Theil.

A N N O 832.

1 Synodale decretum aliquot Gallix episcoporum, quo Ludovici pii Imperatoris sanctionem de monachis in Dionysiano asceterio restitutis confirmant. v. M A B I L L. L. VI. de Re dipl. p. 518. n. 74.

2 Charta partitionis bonorum monasterii Dionysiani facta ab Hilduino abbate. Aēt. in monasterio S. Apostolorum Principis excellentissimorumque martyrum Dionysii Rustici & Eleutherii anno XVIII. Hludovici Serenissimi Imperatoris indiēt. X. Dat. XI. Kalend. Febr. vid. M A B I L L. L. VI. de Re dipl. p. 519. n. 75. & T. II. annal. Bened. p. 551. §. 74.

3 Placitum Berengarii comitis pro monasterio Arulensi. Facta charta revestitoria IV. Nonas Februar. anno XIX. imperante domno Hlodoico imperatore. v. M A B I L L. T. II. annal. Bened. p. 553. §. 78. M A R C A de marc. Hisp. p. 769.

4 Præceptum Ludovici Pii pro fideli suo Agnulfō. Dat. Non. Febr. anno XIX. imperii Ludovici indiēt. X. Aēt. Aquisgrani palatio. vid. M A R T. T. I. Script. vet. p. 88.

5 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Deruensi. Dat. XIII. Kal. Mart. anno XVIII. imperii Ludovici indiēt. X. Aēt. Aquisgrani. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. M A B I L L. T. II. annal. Bened. p. 547. §. 71. & in append. p. 737. n. 54.

6 Charta Angelberti Archiepiscopi Mediolanens. pro basilica ac monasterio Ambrosiano. Dat. ann. Ludovici & Hlotharii Imperatorum XVIII. & X. sexto Kalend. Martii, Indiēt. XIII. v. P V R I C E L L. monum. Basil. Ambros. p. 47.

7 Præceptum Ludovici Regis Bajoariæ pro ecclesia Pataviensi. Dat. IV. Non. Martii anno XX. (repono potius XVIII.) imperii Ludovici & anno regni VII. regis. Aētum Osterhouen. vid. H V N D. Metr. Salisb. T. I. p. 197. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2.

8 Præceptum Ludovici Pii pro Cænobio Corbejensi, quo eidem donat jus piscandi in Visurgi. Dat. XVI. Cal. Jul. anno XVIII. imperii Hludovici indiēt. X. Aēt. Franconovort. vid. S C H A T. annal. Paderb. L. II. p. 90.

9 Præceptum immunitatis Ludovici Pii pro monasterio Hasenried. Dat. III. id. Jul. anno XIX. imperii Ludovici piissimi Augusti indiēt. X.

§ 11 11

Aētum

Anno 832. & 833.

Aetum Frankfurt. vid. FALKENST. Cod. dipl. Antiqu. Nordg. p. 11.

10 Præceptum Ludovici Pii, quo partitionem bonorum cœnobii Dionysiani ab Hilduino abbate factam confirmat. Dat. VII. Kalend. Sept. anno XVIII. imperii Hludovici imperatoris, indict. X. Aetum in monasterio S. Dionysii. vid. MABILL. de Re dipl. L. V. p. 392. ID. T. II. annal. Bened. p. 549. §. 73. DU BOIS Hist. Eccl. Paris. T. I. p. 354. TENZEL. Vind. pro cens. dipl. Lind. in app. p. 15.

11 Ej. Præceptum pro monasterio S. Dionysii de ordine monastico restituto. Dat. VII. Kal. Sept. anno XIX. imperii Ludovici indict. X. Aet. in monasterio S. Dionysii. v. SIRMOND. Conc. Gall. T. II. p. 555. BALVZ. T. I. Capitul. p. 675. Collect. Concil. Reg. T. XXI. p. 267. HARDEVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1366. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 6. FELIB. Rec. de Piec. sur l'hist. de St. Denys. p. LIV. n. 74.

12 Ejusd. alterum Præceptum pro eodem monasterio de victu & vestitu monachorum. Dat. tempore & loco eodem. v. DOUBLET. antiquit. S. Dionys. L. III. c. 7. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 6. MABILL. de Re Dipl. L. V. p. 392. FELIB. Rec. de Piec. sur l'hist. de St. Denys p. LI. n. 73.

13 Charta donationis Hludovici pro Adalberto vasallo fideli de villa quadam in pago Tolofano, cujus vocabulum est Fontanas. Dat. III. Non. Octob. anno XVIII. imperii domni Hludovici serenissimi Imperatoris indict. VI. (reponere XI.) Aetum Juvenciaco palatio. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 67. n. 47.

14 Charta donationis Ludovici Regis pro Ecclesia Ratisponensi. Aet. anno Christi 832. VIII. Octobr. v. LAZ. de migr. gent. L. VII. p. 247. HVND. Metrop. T. I. p. 163.

15 Præceptum Ludovici Imperatoris pro monasterio S. Martini Turonensis. Dat. XVIII. Calend. Decembr. anno XIX. imperii Ludovici, indict. XI. Aetum Turonis monasterio S. Martini. v. MART. Thes. Anecd. T. I. p. 26.

16 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Wimar Vasallo. Dat. XV. Kal. Januar. anno Ludovici Imperatoris XX. & Lotharii Augusti XIII. indict. XI. Aet. Gardina palatio. v. MARCA de marc. H. sp. p. 770.

17 Ejusd. alterum pro eodem Wimar præceptum. Dat. IV. Kal. Jan. anno XX. imperii Lu-

dovici, indict. VIII. (potius XI.) Aetum Aquisgrani. MARCA l. c. p. 771.

18 Præceptum Ludovici Imperatoris pro ecclesia Cenomannensi. Dat. II. Kal. Januar. anno XIX. imperii Hludovici, indict. X. (reponere XI.) Aet. Cenomanis. v. Gest. Aldr. c. 11. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 27. COINTE T. VIII. annal. a. 834. §. 77.

19 Charta traditionis Edrammi & Waltrahe pro monasterio Fuldensi. Dat. anno XIX. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 162. n. 405.

20 Charta donationis Ansemundi & Anslubanzæ pro monasterio Viennensi. v. BALVZ. T. II. Capit. in append. p. 1433. n. 49.

ANNO 833.

1 Diploma Ludovici Imperatoris pro monasterio Cenomannensi. Dat. VI. idus Januar. anno XVIII. (potius XVIII.) imperii Hludovici Indict. XI. Aetum Besvilla. v. Gest. Aldr. c. 10. in BALVZ. L. III. Miscellan. p. 24. COINTE T. VIII. Annal. h. a. §. 2. MABILL. T. II. Annal. Bened. L. 31. §. 2.

2 Diploma Lotharii Imperatoris pro cœnobio Veronensi sive Zenonis. Dat. XVIII. Kal. Febr. anno imperii Kludovici serenissimi Imperatoris XX. & Klotarii XI. indict. XI. Aetum Mantuæ. v. VGHELL. It. Sac. T. V. p. 717.

3 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio San-Dionysiano. Dat. XIII. Kal. Febr. anno XIX. imperii Hludovici Augusti indict. XI. Aetum Vern palatio regio. v. MABILL. de Re dipl. L. VI. n. 76. ID. T. II. annal. Bened. p. 556. n. 4. FELIB. Rec. de piec. sur l' Hist. de St. Denys p. LVI. n. 76. TENZEL. vind. pro Cens. dipl. Lind. in app. p. 21.

4 Præceptum Pipini Regis Aquitanæ pro monasterio Mauziacensi. Dat. Kal. Febr. indict. XI. anno XXIV. (reponere XVIII.) regnante Pipino inclyto Rege. v. BOUCH. Preuv. de l'orig. de Fr. p. 241. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 3.

5 Præceptum Sighardi principis Beneventani pro monasterio S. Vincentii Vulturvensis. Aet. Benevento I. anno principatus ejus M. Februario IX. indictione. v. Chron. Vult. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 386.

6 Charta donationis Alderisii pro eodem monasterio. Aetum I. anno Sighardi principis indict.

Anno 833.

indict. XI. Februario Mense. v. Chron. Vult. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 357.

7 Charta donationis quam fecit Troannus comes & uxor ejus Boua Majori-monasterio de rebus suis in pago Vindocinensi. Dat. in mense Marcio, anno XX. imperii domni Ludovici Augusti. v. MABILL. T. II. annal. Benedict. in append. p. 738. n. 55.

8 Præceptum Ludovici Imperatoris pro ecclesia Helenensi. Dat. III. Non. Martias anno XX. imperii Ludovici Augusti indict. XIII. (repono XI.) actum Aquisgrani palatio. v. MARCA de marc. Hisp. p. 770.

9 Diploma Ludovici Regis Germaniæ pro monasterio S. Emmerammi Dat. VI. Kal. Jun anno XX. imperii domni Hludovici Serenissimi Augusti anno VIII. regni Ludovici regis. Actum est Reginesburg. v. PEZ thes. Anecd. T. I. P. III. p. 17.

10 Charta donationis Sichardi Principis Beneventani pro monasterio S. Vincentii Vultur-nensis. Actum Benevento I. anno principatus ejus Mense Magio XI. indictione. v. Chron. Vult. ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 387.

11 Diploma Ludovici Imperatoris pro nova Corbeja, quo jus publici mercatus & monetæ concedit. Dat. Kal. Junias anno XX. imperii Hludovici Indict. XI. Actum Wormacia civitate. v. Monum. Paderborn. p. 125. SCHAT. Annal. Paderborn. L. II. p. 91. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 12.

12 Ejusd. diploma pro eodem monasterio, quo eidem Salinæ fontes donat. Dat. VI. idus Junii anno XX. imperii Hludovici Imperatoris indict. XI. v. SCHATEN. annal. Paderb. L. II. p. 92.

13 Præceptum Ludovici Imperatoris pro monasterio Fostatensi. Dat. VIII. Calend. Sept. anno imperii Ludovici XX. indict. XI. Actum Aquisgrani. v. BALVZ T. II. Capit. in App. p. 1436. n. 52. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 556. n. 5. DU BOIS Hist. Eccl. Parif. T. I. p. 358. TENZEL. Vind. pro Cens. dipl. Lind. App. II. p. 56.

14 Præceptum Sichardi principis Beneventani pro monasterio S. Vincentii Vultur-nensis. Actum Benevento I. anno mense Augusto XI. indictione. v. Chron. Vult. ap. MVRAT. T. II. P. II. p. 386.

15 Charta traditionis Asbraht pro monaste-

rio Fuldensi de bonis in villa Hlutra. Actum anno XX. imperii Hludovici mense Septembri VIII. die mensis ejusdem. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 549. & ap. SCHANN. p. 162. n. 406.

16 Charta traditionis Engilharti clerici pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnationis domini 833. indict. XI. Hludovici Regis Bajorum anno XI. die consule quod facit VIII. Kal. Octobr. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 29. n. 561.

17 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Adalberto fideli. Dat. XII. Cal. Decembr. anno XXI. imperii Hludovici Augusti, indict. XII. Act. Attiniaco palatio. v. RASSLER in Tenzel. Vind. in App. p. 31.

18 Litteræ Agobardi ad Ludovicum Imperatorem de divisione imperii inter filios. v. AGOBARDI opp. T. II. p. 42. sqq. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 329.

19 Ejusd. litteræ ad Ludovicum Imperatorem de comparatione utriusque regiminis ecclesiastici & politici. v. AGOB. Opp. I. c. p. 48. conf. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 4. sqq.

20 Epistola Gregorii IV. papæ ad Episcopos regni Francorum de excommunicatione ipsorum & Imperatoris. v. AGOB. I. c. p. 53. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1275. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 14. sqq.

21 Agobardi liber apologeticus pro filiis Ludovici Pii adversus patrem. v. AGOB. Opp. T. II. p. 61.

22 Acta exauktionis Ludovici Pii anno incarnat. domini Jesu Christi 833. indict. XII. anno siquidem ejusdem principis (Lotharii nempe) I. in mense Octobris apud Compendium palatium. v. PITH. Script. XII. p. 322. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 331. BARON. T. IX. annal. h. a. §. 9. sqq. GOLDAST T. II. Const. imper. p. 16. SIRM. Conc. Gall. T. II. p. 560. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 278. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1378. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 38. sqq.

23 Libellus Agobardi episcopi Lugdunensis de eodem apud Compendium conventu & publica Ludovici Imperatoris pœnitentia. v. AGOB. Opp. T. II. p. 73. BARON T. IX. annal. h. a. §. 20. SIRM. Conc. Gall. T. II. p. 564. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 285. HARDVIN. Coll. Concil.

Anno 833. & 834.

A N N O 834

Concil. T. IV. p. 1382. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 54. VORB. Hist. Vol. XI. p. 255.

24 Charta traditionis Heinrici pro monasterio Werthinensi. Actum in Werithina monasterio sub die V. Kal. Novembr. anno XXI. domino Hludowico Imp. v. Chartul. Werthin. ap. LEIBNIT. p. 112. n. 32.

25 Charta traditionis Abboni pro monasterio Werthinensi. Actum in Werthina monasterio sub die Non. Kalend. Novembr. anno XXI. imperante domino Hludowico Imperatore. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 108. n. 19.

26 Charta traditionis Frithardi pro monasterio Werthinensi, actum in loco, qui nuncupatur Billarbeci, sub die VIII. Kal. Decembr. regnante Hludowico Imperatore anno XXI. vid. Chart. Werth. ap. LEIBNIT. p. 110. n. 25.

27 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Gerundensi. Dat. IV. Non. Decemb. anno XXI. imperii Ludovici Imperatoris indiēt. XII. Actum Attiniaco palatio. v. MARCA de marc. Hisp. p. 772.

28 Charta donationis Vmbrachi viri nobilis pro ecclesia Ultrajectensi. Actum in villa Hyfterbach VII. Kal. Januar. anno incarnat. domini 824. (potius 833.) indiēt. XII. anno Ludovici Imperatoris XXI. v. HEDA de Episc. Ultraject. p. 50. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 87.

29 Privilegium Aldrici Senonenfis Archiepiscopi de abbacia S. Remigii Senonenfis ad Vallias transferenda. v. DACHER. Spicileg. T. II. p. 579. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1370. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 57. sq. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 561. §. 13.

30 Præceptum Pipini Regis pro cenobio S. Maxentii. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 562. §. 16.

31 Charta traditionis Willihelmi comitis pro monasterio S. Emmerammi. Factum ad Reganesburg anno domin. incarnat. 833. v. ANAMOD Tradit. Emmer. L. I. c. 72. ap. PEZ in thes. Anecd. T. I. P. III. p. 245.

32 Charta traditionis Wolfi pro monasterio Werthinensi. Actum in Werithina monasterio anno XX. regni Hludowici Imperatoris, indiēt. I. v. Chartul. Werthin. ap. LEIBNIT. T. I. p. 107.

1 Diploma Ludovici Regis Germaniæ quo Fuldense monasterium sub protectione sua recipit, ejusdemque privilegia confirmat. Dat. Non. Febr. anno I. regni Hludowici Regis in orientali Francia Indiēt. XII. Actum Francofurt palatio regio. v. SCHAANN. Hist. Fuld. Cod. prob. p. 114. n. XIV. RASSL. vind. dipl. Lind. in Append. p. 37.

2 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Cassinensi. Dat. VIII. Kal. Martias anno imperii Hlotharii XVII. indiēt. XII. Act. Papia civitate. v. GATTOLA in access. ad Hist. abbat. Cassin. P. I. p. 34.

3 Conventus apud S. Dionysium, in quo Ludovicus Pius ecclesiasticæ communioni per episcopos restitutus imperii ornamenta recepit, dominica II. quadragesimæ anno Christi 834. Gregorii IV. Papæ VII. Ludovici ipsius Imperatoris Augusti XXI. v. SIRM. Concil. Gall. T. II. p. 566. Conc. Coll. Reg. T. XXI. p. 289. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1383.

3 b. Præceptum Ludovici Regis pro Altachio inferiore. Dat. VIII. idus Mart. anno XIV. regni Ludovici regis in orientali Francia indiēt. XII. Actum Regenspurch. v. a. 849.

4 Præceptum Ludovici Imperatoris pro missione Anscharii archiepiscopi Hammaburgensis & de paganis ad christianam fidem invitandis. Dat. Id. Maji anno XXI. imperii Hludowici Indiēt. XII. Actum Aquisgrani. v. BOLLAND in vit. Anschar. p. 404. PONTAN. in reb. Dan. L. IV. p. 97. LINDENBROG. Script. Septentr. p. 125. LAMBEC. Orig. Hamb. p. 35. ID. in Chronol. & Auct. rer. Hamb. p. 105. BALVZ. T. I. Capit. p. 681. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 26. sqq. MABILL. A&S. Ord. Bened. Sec. IV. P. II. p. 121. EJ. T. II. Annal. Bened. p. 565. §. 23. VORB. Hist. Vol. XI. p. 247. TENZEL Vind. pro Cens. dipl. Lind. in App. p. 25. STAPHORST Hamb. Kirch. Gesch. P. I. Vol. I. p. 26.

5 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Corbejensi. Dat. idus Maji anno XXI. imperii Ludovici Indiēt. XII. Actum Aquisgrani. vid. SCHATEN. annal. Paderb. L. II. p. 95.

6 Charta donationis Nomenoiji missi Imperatoris Ludovici pro monasterio Rothonenfi. Dat. anno imperii Ludovici XXI. v. MABILL. in vit.

Anno 834.

vit. S. Convojon. Sec. IV. P. II. p. 185. sq. 1D. T. II. annal. Bened. p. 566. §. 25.

7 Charta donationis Nomenoji Britannæ tyranni pro monasterio Rothonensi. Dat. V. feria XIII. Kal. Julii anno XXI. imperii Ludovici. v. MABILL. ad vit. S. Convojon. Sec. IV. P. II. p. 185. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 80.

8 Charta donationis Ratwili tyranni Britannæ erga monasterium Rothenense. Dat. XII. Kal. Julii regnante domno Ludovico XXI. anno imperii ejus. v. MABILL. ad vit. S. Convojon. l. c. 1D. in annal. T. II. p. 566. §. 25. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 78.

9 Privilegium Ludovici Pii pro Glonnenfi seu Florentii monasterio. Dat. pridie Kalendas Julias anno imperii XXI. indiēt. XII. Actum Compendio palatio. v. MABILL. T. II. annal. Bened. in append. p. 739. n. 57.

10 Charta donationis Rodegarii pro monasterio Cassinensi. Actum anno III. principatus Sicardi mense Junio indicione XII. v. GATTO-
LA in access. ad histor. abbat. Cassin. P. I. p. 35.

11 Præceptum Ludovici Imperatoris pro cœnobio Campidonensi. Dat. V. Nonas Julii anno XXI. imperii Hludovici Augusti indiēt. XII. Act. Aquisgrani palatio. v. RASSLER ad Tenzel. vindic. in app. p. 26.

12 Præceptum quod fecit Hludovicus Imperator super villam Malbodi-Sperarium a Baterico concessam Prumiensi cœnobio. Dat. XIII. Cal. Augusti anno XXI. imperii Hludovici indiēt. XII. Actum Theodonis villa. v. MART. T. I. Script. vet. p. 90. sq.

13 Præceptum Hludovici Imperatoris pro Alberico Lingonensi episcopo. Dat. XIV. Calend. Sept. anno XXI. imperii Hludovici Augusti indiēt. XII. Actum Lingonis civitate. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. IV. inter Instrum. p. 130. n. 6.

14 Charta traditionis Gunthramni comitis pro monasterio Fuldensi. Actum anno XXI. regnante Hludovico gloriosissimo mense Augusto III. Kal. Septemb. v. Trad. Fuld. ap. SCHANN. p. 163. n. 407.

15 Præceptum Hludovici Imperatoris de concambio quod fecerunt Eberharius & Marcuardus abba. Dat. IV. idus Septembr. anno XXII. imperii Hludovici, indiēt. XIII. Actum monasterio Prumiæ. v. MART. T. I. Script. vet. p. 94.

16 Charta traditionis Abbons in I. opanheldi pro monasterio Werthiuensi. Act. in Werthina monasterio sub die Non. Kal. Novembr. anno XXI. imperante domno Hludovico Imperatore. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 108.

17 Charta traditionis Heinrici pro monasterio Werthinensi. Actum in Werthina monasterio sub die V. Kal. Novembr. anno XXI. domno Hludovico Imperatore. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 112.

18 Præceptum Pipini regis Aquitanorum pro monasterio Malastensi. Dat. Kal. Novembr. anno XXII. domni Hludovici Augusti & XXI. regni Pipini. Actum in Teotuadum palatium. v. MABILL. de Re dipl. L. VI. p. 523 n. 78. 1D. T. II. annal. Bened. p. 568. §. 32. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 69. n. 49.

19 Præceptum Ludovici Pii Imperatoris, quo privilegium ab Aldrico abbatiæ S. Remigii ad Varellias transferendæ concessum confirmat. Dat. XVI. Kalend. Decembr. anno XXII. imperii Ludovici, indiēt. XIII. Act. Aquisgrani. vid. DACHER. Spicil. T. II. p. 584. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1373. COINTE T. VIII. annal. a. 832. §. 58.

20 Charta de concambia Gerfridi episcopi & Frithuardi pro monasterio Werthinensi. Actum in loco qui nuncupatur Billarbeci sub die VIII. Kal. Decemb. regnante Hludovico imperatore anno XXI. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 110.

21 Præceptum Pipini regis pro monasterio S. Hilarii. Dat. VIII. Kal. Decemb. indiēt. XIV. (potius XIII.) anno XXI. regnante domno Hludovico Imperatore, XXI. regni Pipini. Actum in Nevisio. v. BESLY des Rois de Guien. p. 24. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 42.

22 Bulla confirmationis Gregorii IV. pro Ansfchario Archiepiscopo. vid. LINDENBROG. Script. Septentr. p. 127. MABILL. Act. SS. Sec. IV. P. II. p. 120. PONTAN. in reb. Dan. L. IV. p. 98. LAMBEC. Orig. Hamb. 36. BOL-
LAND in vit. S. Ansfchar. p. 406. COINTE T. VIII. annal. a. 830. §. 6. STAPHORST Hamb. Kirch. Gesch. P. I. Vol. I. p. 31.

23 Privilegium Gregorii IV. pro monasterio Floriacensi. v. BALVZ. Miscell. L. II. p. 145. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 55. sqq. qui istud suppositivum ostendit.

211 11 3

24 Diploma

Anno 834. & 835.

24 Diploma Ludovici Pii Imperatoris pro monasterio Corbejensi. Dat. VII idus Decembris anno XXI. imperii Hludovici, indict. XII. (potius XIII.) actum Blanciaco. v. SCHAT. Annal. Paderb. L. II. p. 97. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 565. §. 33. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 279. §. 30.

25 Charta traditionis Willihelmi pro monasterio S. Michaelis ad Manifec. Actum anno domini 834. XIX. Kal. Jan. anni Hludowici Regis XXI. indict. XII. in secunda feria. v. PEZ thef. anecdot. T. VI. P. I. p. 67. n. 96.

26 Diploma Hlotharii Imperatoris pro monasterio S. Salvatoris & Juliae Brixienfi. Signum † Hlotharii gloriosissimi Augusti, signum † Hludovici gloriosissimi Augusti. Dat. XVIII. Kal. Januar. anno Imperii Hlotharii Pii Imperatoris XVIII. indict. XIV. Actum Maringo palatio Regio. v. MARGAR. Bullar. Casin. T. II. Const. 28. falsi postulatur haec charta ab Aut. differt. Ital. med. xv. ap. MVRAT. T. X. p. CXVIII.

27 Praeceptum Ludovici Imperatoris pro Aldrico Cenomannensi episcopo de S. Vincentii abbacia. Dat. IV. Kal. Jan. anno XVIII. imperii Hludovici indict. X. actum Cenomanis. v. Gest. Aldric. c. 9. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 22. TENZEL Vind. pro Conf. dipl. Lind. in app. II. p. 55. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 74. sqq. qui, ita corrigit notas chronolog. anno XXI. Imperii Hludovici, indict. XII. & loco Kalendarum Januariar. reponit vel Augustas vel Septembres.

28 Charta traditionis Willihelmi comitis pro monasterio S. Emmerammi. Actum ad Sconouam monasterium anno domin. incarnat. 834. v. ANAMOD. tradit. Emmer. L. I. n. 71. ap. PEZ thef. Anecd. T. I. P. III. p. 244.

29 Charta traditionis Heilrate pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. dom. 834. indict. XII. Hludovici Imperatoris XXI. Hludovici Regis VIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 299. n. 576.

ANNO 835.

1 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Duserensi. Dat. II. Nonas Januariar. anno XXII. imperii Hludovici indict. XIII. Actum Theodonis villa. vid. COINTE T. VIII. annal. h. a.

§. 1. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 567. §. 30.

2 Praeceptum Lotharii Augusti pro monasterio Ambrosiano. Dat. IX. Kal. Februarii anno Imperii domni Hlotarii Imperatoris XII. indict. XIII. Act. Papiae civitate. v. VGHELL. It. Sac. T. IV. p. 80. PVRICELL. monum. Basil. Ambros. p. 59. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 59.

3 Concilium apud Theodonis villam in quo Ludovicus Pius ab episcopis iterum reconciliatus, Ebbo Remorum Antistes damnatus graduque suo dejectus est, in Theodonis villa palatio regio proximis ante quadraginta diebus celebratum anno Christi 835. Gregorii IV. Papae VIII. Ludovici Imperatoris XXII. v. SIRM. T. II. Conc. Gall. p. 567. Conc. Coll. Reg. T. XXI. p. 291. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1385. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. sqq. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 567. §. 29.

4 Placitum Wormatiense hoc anno habitum de causis missorum. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 78.

5 Conventus apud Stramiacum in pago Lugdunensi, in quo ventilata est causa ecclesiarum Lugdunensis & Viennensis vacantium. v. SIRM. T. II. Conc. Gall. p. 628. Conc. Coll. Reg. T. XXI. p. 396. HARD. Coll. Conc. T. IV. p. 1447. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 80.

6 Constitutio Ludovici Pii Imperatoris de pace publica & divisione regni facienda inter filios, apud Theodonis villam, vel potius apud Stramiacum in generali conventu promulgata. v. PITH. Script. XII. p. 330. GOLDAST. T. II. Const. Imp. p. 19. DU CHESNE T. II. Scr. Fr. p. 327. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 26. sqq. BALVZ. T. I. Capitul. p. 685. VORB. Hist. Vol. XI. p. 311. ECC. T. II. Rer. Fr. p. 284. DUMONT Corps. dipl. T. I. p. 8. n. 15.

7 Concacium quod fecerunt Marcwardus abba & Hageno in pago Wormacense. Actum palatio Hingilinheim sub die VIII idus Februar. anno XXII. regnante domno Hludowico Imperatore. v. MART. T. I. Script. vet. p. 92.

8 Praeceptum Lotharii Augusti pro monasterio Casinenfi. Dat. IX. Cal. Mart. anno imperii ipsius XVIII. indict. XIII. in Papia civitate. vid. MABILL. T. II. annal. Benedict. p. 567. §. 28. conf. COINTE T. VIII. annal. p. 368. GATTOL. access. ad. Hist. abbat. Cass. P. I. p. 32.

9 Charta

Anno 835.

9 Charta traditionis Cozolti pro monasterio S. Galli. Act. die Lunis prid. Kal. Aprilis anno III. Hludovici Regis Alamanorum. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alaman. p. 44. n. 56.

10 Charta traditionis Totane pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarn. Domini 835. indict. XIII. Hludovici Regis in Bajowaria regnum gubernante anno X. in idibus Aprilis. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 295. n. 563.

11 Præceptum Lotharii Augusti pro monasterio Ambrosiano. Dat. III. Non. Majas anno imperii domini Hlotarii XVIII. indict. XIII. Actum Papæ palatio regio. v. VGHELL. It. Sac. T. IV. p. 81. PVRICELL. Monum. basil. Ambr. p. 89. COINTE T. VIII. anal. h. a. §. 59.

12 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Ambrosiano. Dat. VIII. idus Majas anno Imperii domni Lotharii pii Imperatoris XVIII. indict. XIII. Actum Papæ. v. PVRICELL. Monum. Bas. Ambr. p. 90. MABILL. T. II. anal. Bened. p. 572. §. 38.

13 Charta traditionis Anshelm de bonis Ruototonis & Ratindæ conjugum sitis in Wingartesheim pro monasterio Fuldensi. Act. anno XXII. regni Hludovici Imper. mensē Majo, IV. idus mensis ejusdem. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 466. & ap. SCHAANN. p. 163. n. 408.

14 Præceptum Hludovici Imperatoris pro monasterio Prumiensi. Dat. VIII. Calend. Junii anno XXII. imperii Hludovici indict. XIII. Actum Albulsi villa palatio regio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 93.

15 Charta donationis Cunegundis relicte quondam Bernardi regis Italix pro monasterio S. Mariæ & S. Alexandri Parmensi, quod ipsa construxerat. Act. in Parma civitate, regnantibus dominis Hludowico & Hluthario imperatoribus anno XXII. & XVI. XVII. Kalend. Julias indict. XIII. v. MABILL. T. II. anal. Bened. p. 573. §. 39. & in append. p. 740. n. 58.

16 Diploma Ludovici Imperatoris pro Ecclesia Cenomannensi. Dat. VIII. Kal. Julias anno XXII. Imperii Hludovici indict. XIII. Actum Stramiaco supra fluvium Rhodanum. v. Gesta Aldr. c. 68. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 166. COINTE T. VIII. anal. h. a. §. 81. MABILL. T. II. anal. Bened. p. 567. §. 30.

17 Charta Milonis montani comitis Aptensis, qua abbatiam S. Martini ecclesie Aptensi donat. Actum anno a verbo Dei carnem sumente 835.

regnante Carolo Ludovici filio, indict. XI. XVI. Kal. Aug. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. I. inter instrum. p. 74. n. 3.

18 Diploma Ludovici Imperatoris pro monasterio Anianensi. Dat. XII. Kal. Augusti anno XXII. imperii Ludovici Indict. XIII. Actum Strennaeo. v. COINTE T. VIII. anal. h. a. §. 81. MABILL. T. II. anal. Bened. p. 567. §. 30. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 67. n. 48.

19 Præceptum Ludovici Imperatoris pro monasterio S. Germani Autissiodorensi. Dat. IV. Kal. Augusti anno XXII. imperii Ludovici indict. XIII. Actum Lucovilla. v. MABILL. Act. SS. Ord. S. Bened. Sec. IV. P. II. p. 576. COINTE T. VIII. anal. h. a. §. 108. MABILL. T. II. anal. Bened. p. 568. §. 30. TENZEL. vind. pro Cenf. dipl. Lind. in app. p. 28.

20 Charta traditionis Zottoni diaconi pro Ecclesia Frisingensi. Act. II. Kal. Augusti monasterio publico anno incarnat. domini 835. indict. XIII. Hludovici Imperatoris XXII. Hludovici Regis XI. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 303. n. 588.

21 Diploma Ludovici Imperatoris pro monasterio Sithiensi. Dat. Aquisgrani idibus Augusti anno imperii Ludovici XXII. indict. XIII. vid. MIR. opp. dipl. T. II. p. 931. MABILL. de Re dipl. L. VI. p. 613. n. 201. ID. T. II. anal. Bened. p. 566. §. 27. TENZEL. vind. pro Cenf. Dipl. Lind. in app. p. 30.

22 Ejusd. Præceptum pro monasterio Floriacensi. Dat. IX. Kal. Septemb. anno XXII. imperii Hludovici Indict. XIII. Act. Cusiaco palatio. vid. COINTE T. VIII. anal. h. a. §. 85. MABILL. L. VI. de Re dipl. p. 522. n. 77. & T. II. anal. Benedict. p. 568. §. 31. TENZEL. Vind. pro Cenf. dipl. Lind. in app. p. 32.

22 b) Charta traditionis Meginhard pro Monasterio Werthinensi. Act. in Werithina monasterio sub die III. Kal. Septembr. indict. XIII. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 112. n. 35.

23 Diploma Lotharii Imperatoris pro ecclesia Aretina. Dat. II. Non. Octob. anno Christi propitio 833. (potius 835.) imperii D. Lotharii Imperatoris XIII. indict. IV. v. VGHELL. It. Sac. T. I. p. 413.

24 Charta traditionis Theoldi & Thrudgeri pro monasterio Werthinensi sub die XV. Kal. Novembr. anno XXIII. domni Hludovici
Impe-

Anno 835. & 836.

Imperatoris, indict. XIII. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 112. n. 34.

25 Charta traditionis Oddag pro monasterio Werthinensi. Actum in Werithina monasterio sub die pridie Kal. Novembr. anno XXIII. imperante Hludowico Imperatore indict. XIII. vid. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 111. n. 28.

26 Charta traditionis Meginhardi & Guntardi pro monasterio Werthinensi. Actum in Werithina monasterio sub die V. id. Nov. Indict. XIII. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 112. n. 36.

27 Præceptum Lotharii Augusti pro parthenone S. Juliz apud Brixiam. Actum Maringo palatio XVIII. Kalend. Januariis anno imperii Hlotharii XVIII. indict. XIV. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 572. §. 38.

28 Decretum Gregorii IV. pontificis, quo ecclesiam Fuldensem in novam sedis apostolicæ protectionem suscipit. vid. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. probat. p. 115. n. XV.

29 Charta commutationis de servis quibusdam facta cum Sigmaro abbate Marbacensi. Act. Hilciaco palatio regio anno XXII. imperii Ludovici Imperatoris. v. MART. T. I. Thef. Anecd. p. 27.

ANNO 836.

1 Præceptum Hludowici Imperatoris de rebus quas tradidit Rotberto in villa Wisrikisheim. Dat. III. idus Januar. anno XXII. imperii Hludowici imperatoris indict. XIV. Actum Aquisgrani. MART. T. I. vet. Script. p. 96.

2 Charta traditionis Erchanfridi pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 836. indict. XIII. Hludovici Regis in Bajoaria XI. in VIII. Kal. Februarii. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 308. n. 599.

3 Notitia quomodo Herilandus comes censum persolvit ecclesie Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 836. indict. XIII. ad Frigifingas in III. Kal. Februarias. v. MEICHEL B. Histor. Frif. T. I. P. II. p. 308. n. 600.

4 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Fuldensi. Dat. II. Non. Febr. anno XXIII. imperii domini Hludovici indict. XIII. Actum Aquisgrani palatio. v. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. probat. p. 116. n. XVI. RASSLER ad TENZEL. vind. in app. p. 32.

5 Concilium Aquisgranense Ludovici Pii iussu & evocatione Aquisgrani in Secretario basilicæ S. Mariæ, quod Lateranis dicitur, celebratum, VIII. idus Februarias, indict. XIV. anno Christi 836. Gregorii IV. papæ IX. Ludovici Imperatoris XXIII. v. SIR M. T. II. Concil. Gall. p. 574. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 295. HARDEVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1387. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. sqq. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 573. §. 41.

6 Præceptum Ludovici & Lotharii Imperatorum pro monasterio Miciacensi. Dat. XIII. Kal. Martii anno XXIII. imperii Ludovici, indict. XIV. Actum Aquisgrani. v. COINTE T. VIII. Annal. h. a. §. 24. 25. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 588. §. 66.

7 Charta traditionis Deotun pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigifingas anno incarnat. dom. 836. indict. XIII. in X. Kalend. Martii Hludovici Imperatoris anno XXII. Hludovici Regis XI. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 306. n. 596.

8 Præceptum Ludovici Imperatoris pro ecclesia Helenensi. Dat. III. Non. Martii anno XXIII. imperii Ludovici, indict. XIV. Actum Aquisgrani. v. MARCA de marc. Hisp. p. 773.

9 Charta permutationis Leotaldi presbyteri pro monasterio Divionensi. Dat. die Martis Nonis Martiis in anno XXIII. regnante Ludovico Imperatore. v. PERARD Rec. p. 18.

10 Præceptum Pipini regis pro monasterio Brivatensi. Dat. IV. idus Martii anno XXIII. Imperii Hludovici & XXII. regni Pipini indict. XIV. BOUCH. Preuv. de l'Orig. de Fr. p. 328. DACHER. Spicil. T. XII. p. 105. COINTE T. VIII. Annal. h. a. §. 28.

11 Charta traditionis Sinperhti pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 836. indict. XIII. Hludovici Regis in Bajoaria X. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 304. n. 591.

12 Præceptum Ludovici pro ecclesia Cenomannensi. Dat. XVI. Kal. Aprilis anno XXIII. imperii Hludovici, indict. XIV. Actum Aquisgrani. vid. Gesta Aldr. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 34. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 30. TENZEL Vind. pro Cens. dipl. Lind. app. II. p. 58.

13 Præceptum Ludovici Imperatoris pro ecclesia Cenomannensi. Dat. XI. Kalend. April. anno

Anno 836.

anno XXIII. imperii Hludovici indiēt. XIV. Actum Aquisgrani. v. Gesta Aldr. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 36. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 31.

14 Ejusd. aliud diploma de moneta Cenomannensi. Dat. XI. Kal. Aprilis anno XXIII. Imperii Hludovici, indiēt. XIV. Actum Aquisgrani. v. Gesta Aldr. c. 40. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 99. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 32.

15 Præceptum Ludovici regis Bajoariz pro monasterio Altaichii inferioris. Dat. XI. Calend. Aprilis anno XIX. regni Ludovici regis in orientali Francia, indiēt. XIV. Actum Ratispona civitate. v. HUND. metrop. T. II. p. 9. COINTE T. VIII. Annal. h. a. §. 36. conf. MABILL. T. II. annal. p. 603. §. 6. CONR. Cens. dipl. Lind. p. 42.

16 Diploma Ludovici Imperatoris pro ecclesia Cenomannensi. Dat. X. Kal. April. anno XXIII. imperii Hludovici indiēt. XIII. (reponē XIII.) Act. Aquisgrani. v. Gesta Aldr. c. 38. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 94. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 33. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 588. §. 66.

17 Diploma Ludovici Imperatoris pro monasterio S. Columbæ. Dat. IV. Nonas Aprilis anno XXIII. Imperii Ludovici, Indiētione XIV. v. BALVZ. in not. ad Lup. p. 509. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 34. MABILL. T. II. Annal. Bened. p. 588. §. 66.

18 Præceptum Ludovici regis Bajoariz pro ecclesia Pataviensi. Dat. XIV. Kal. Maji anno III. regni Ludovici Regis in orientali Francia indiēt. XIV. Lectum Ostrenhova pallacio regio. vid. HUND. Metrop. T. I. p. 232. HANSIT. Germ. fac. T. I. p. 156. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 37. CONR. cens. dipl. Lind. p. 38.

19 Charta traditionis Theotmari pro monasterio Fuldensi. Act. anno XXIII. Hludovici Imp. qui annus dominicæ incarnationis est 836, indiēt. XIII. mense Majo, idibus ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 553. & ap. SCHANN. p. 163. n. 409.

20 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Glanderiensi. Act. WORMATIZ idus Maji anno domin. incarnat. 836. indiēt. VII. Ludovico piissimo anno consecrationis ejus VIII. in regno Francorum imperante. CALM. Hist. de Lorr. T. I. p. 300.

21 Charta traditionis Wiclat pro monaste-
Dritter Theil.

rio Fuldensi de bonis in villa Ostheim. Actum anno XXIII. regni Hludovici IV. Cal. Julii. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 551. & ap. SCHANN. p. 164. n. 410.

22 Charta traditionis Gerlind & Irmintrud fororum pro eodem monasterio de bonis in villa Sundheim. Act. anno XXIII. regni Hludovici III. Cal. Jul. v. Trad. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 551. & ap. SCHANN. p. 164. n. 411.

23 Charta donationis Pipini regis Aquitanorum pro Heccardo fideli suo. Dat. III. Kal. Jul. indiēt. XIV. anno XXVI. imperante Ludovico Imperatore, XXV. regni Pipini. PERARD Rec. p. 24.

24 Charta traditionis Wenilonis presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas in III. Nonas Julias anno incarnat. dom. 836. indiēt. XIV. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 308. n. 598.

25 Charta traditionis Ruothausi pro monasterio S. Galli. Actum anno IV. regnante domno Rege (Ludovico) dat. sub die, quod fecit mensis Julius dies X. v. GOLDAST. antiquit. Alam. T. II. p. 56. n. 87.

26 Charta traditionis Rihharti clerici pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Ifana monasterio in V. Kal. Augusti anno incarnat. domini 836. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 304. n. 589.

27 Charta traditionis Gunthrammi comitis de Rinahgauwe pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XXIII. regnante Hludovico Imperatore mense Julio III. Kal. Augusti. v. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 165. n. 412.

28 Charta donationis Hrodperhti presbyteri & Williperhti pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Torfun in III. Nonas Augusti anno incarnat. domini 836. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 305. n. 592.

29 Charta traditionis Rateozi & Amalunde pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Ehingas in III. idus Augusti anno incarnat. domini 836. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 304. n. 590.

30 Charta traditionis Vodilhilt pro monasterio Fuldensi de ecclesia & bonis quibusdam in Nordheimeromarca. Act. anno XXIII. imperii gloriosissimi Regis Francorum XIII. Cal. Sept. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 549. & ap. SCHANN. p. 165. n. 413.

W m m m m

31 Char-

Anno 836. & 837.

31 Charta donationis Ludovici Imperatoris pro Fulberto fideli suo. Dat. IX. KL. Septembris anno XXIII. imperii Hludovici, indict. XIV. Actum Rampert villa. v. PERARD Rec. p. 19.

32 Charta traditionis Erpi pro monasterio Werthinensi. Act. in Werthina monasterio XVI. Kal. Novembr. anno XXIV. regni domni Hludovici Imperatoris indict. VX. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 114. n. 40.

32 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Anianensi. Dat. XIII. Kal. Novemb. anno XXIII. imperii Hludovici piissimi Augusti, indict. XV. Actum Aquisgrani palatio. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 600. §. 83. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 70. n. 51.

34 Eiusd. diploma pro eodem monasterio. Dat. XII. KL. Novembr. anno XXIV. imperii Hludovici indict. XV. Actum Aquisgrani. vid. MABILL. Act. SS. ord. Bened. Sec. IV. P. I. p. 223. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 108. TENZEL. vind. pro cens. dipl. Lind. in app. p. 33. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 71. n. 52.

35 Charta traditionis Aserih pro ecclesia Frisingensi. Actum in XVIII. Kalend. Decembr. anno incarn. dom. 836. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 306. n. 594.

36 Notitia qualiter Nidhardus reddidit beneficium suum Erchanberto Episcopo Frisingensi. Actum in loco nuncupato Velda in Nonam Kal. Decembr. anno incarnat. dom. 836. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 305. n. 593.

37 Præceptum Ludovici Pii, quo confirmat commutationem bonorum a Carolo M. cum Bernwelfo episcopo ecclesie Wirceburgensis initam. Dat. XIII. Cal. Jan. anno XXIII. imperii Hludovici indict. XV. Actum Aquisgrani. vid. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 884.

38 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Urgellensi. Dat. XII. Kal. Jan. anno XXII. imperii Hludovici, indict. XV. Act. civitate Lugduno palatio. v. MARCA de marc. Hisp. p. 774.

39 Charta traditionis Adalckeri & Hanberti pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingas anno incarn. dom. 836. v. MEICHEL B. l. c. p. 306. n. 595.

40 Charta traditionis Engilberti pro eadem ecclesia. Act. anno incarnat. dom. 836. indict. XIII. v. MEICHEL B. l. c. p. 307. n. 597.

41 Præceptum Ludovici Imperatoris pro mo-

nasterio S. Andreae Suredensis in diocesi Helenensi. v. MARCA de marc. Hisp. p. 775.

ANNO 837.

1 Præceptum Ludovici Regis pro monasterio Metama in Bajoaria. Actum Reganespurc civitate VIII. idus Januar. anno IV. Ludovici regis in orientali Francia, indict. XV. v. HUND. Metrop. Sal. T. II. p. 346. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 599. n. 82.

2 Charta traditionis Swidmotæ & filii ipsius Wicberti pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Chamaron in VI. Kal. Febr. anno incarnat. dom. 837. indict. XV. Hludovici Regis XV. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 310. n. 602.

3 Diploma Lotharii Augusti pro monasterio Nonantulensi. Actum Nonantulæ III. Nonas Februar. anno imperii ejus XVIII. indict. XV. vid. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 600. n. 84.

4 Charta Tirpimiri ducis Croatorum de monasterio in Dalmatia condendo. Dat. regnante in Italia piissimo Lothario Francorum Rege, per indict. XV. sub die IV. Nonas Martii. LVCIVS de regno Dalm. L. II. p. 61. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 56.

5 Charta traditionis Hephilonis pro monasterio S. Michaelis ad Maninsée. Fact. anno dominicæ incarnat. 837. Hludovici Regis XXIV. indict. XV. in Non. Mart. feria II. v. PEZ Thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 67. n. 97.

6 Charta traditionis Hettonis pro eodem monasterio. Act. anno domini 837. Hludovici Regis IX. Indict. XV. in Non. Mart. feria II. v. PEZ l. c. n. 98.

7 Privilegium Ludovici Pii Hohemburgerfii Parthenoni concessum. Dat. VII. idus Martii anno XXIV. imperii Ludovici indict. XV. Actum Aquisgrani. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. V. inter Instrum. p. 463. n. 6.

8 Charta traditionis Wolvarati pro monasterio S. Galli. Act. die Jovis VIII. Kal. Aprilis anno V. Ludovici super Austriam. vid. GÖLDAST. T. II. antiquit. Alaman. p. 54. n. 83.

9 Privilegium Aldrici Cenomannensium episcopi pro ecclesia Cenomannensi. Dat. Kal. April. ia die sancto Paschæ anno incarnat. domin. 837. indict. vero XV. anno quoque XXIV. imperii domini Hludovici Imperatoris & anno ordinationis Aldrici quinto. Actum Cenomanica

Anno 837.

manica in urbe. v. Gesta Aldr. c. 32. in BALVZ Misc. L. III. p. 63. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 3. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 590. §. 69.

10 Ejusdem alterum privilegium pro eadem ecclesia. Dat. Kal. April. in die sancto Paschae anno incarnat. domin. 837. indict. vero XV. anno quoque XXIII. imperii Hludovici Imperatoris & anno ordinationis Aldrici V. Actum Cenomannica in urbe. v. Gesta Aldr. c. 34. in BALVZ Miscell. L. III. p. 72. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 12. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 590. §. 69.

11 Charta commutationis inter Albericum episcopum Lingonensem & Adalrannum. Actum die Mercuris XIV. KL. Maji in anno XXIV. regnante Ludovico Imperatore. v. PERARD Rec. p. 20.

12 Praeceptum Pipini regis pro monasterio Gemeticensi. Dat. VIII. Kal. Maji indict. I. anno XXIV. imperii Hludovici Augusti & regni Pipini XXIII. Actum in Caseno. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 590. §. 68.

13 Charta traditionis Pernhelmi pro monasterio S. Michaelis ad Maninsee. Anno domin. incarnat. 837. VIII. Kal. Maji vel XXI. feria III. in albis regnante Hludowico rege in orientali Francia anno XXII. v. PEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 67. n. 99.

14 Judicium de monasterio Carilephiano sive Anisolenfi Aldrico episcopo Cenomannensi in Aquisgranensi placito vindicato. Actum anno incarnat. domin. 838, indict. II. anno imperii Hludovici Imperatoris XXV. anno vero ordinationis Aldrici VI. pridie quoque Kalendarum Majorum, Aquisgrani palatio. v. Gesta Aldr. c. 47. in BALVZ Miscell. L. III. p. 114. COINTE T. VIII. annal. a. 838. §. 82. vitiosos characteres hancque chartam ada. 837. pertinere ostendit MABILL. Annal. Bened. T. II. p. 591. §. 70.

15 Charta donationis Richildis uxoris Olibani comitis pro monasterio Grassensi. Dat. VI. idus Madii anno XXIV. imperante domno Ludovico Imperatore. v. Hist. de Langued. T. I. les Preuv. p. 70. n. 50.

16 Charta traditionis Isanharti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda mense Majo II. Calend. Jun. anno XXIV. Ludovici Imperatoris. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 481. & ap. SCHANN. p. 165. n. 414.

17 Praeceptum Ludovici Imperatoris, quo

privilegia Aldrici Episcopi pro ecclesia Cenomannensi confirmat. Dat. XVII. Kal. Jul. anno XXIII. imperii Ludovici Indict. XV. Actum Gundulfi villa. v. Gesta Aldr. c. 35. in BALVZ Miscel. L. III. p. 80. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 25. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 590. §. 69.

18 Praeceptum Ludovici Imperatoris de Cursciaco monasterio Cormeriacensi concessio. Dat. XVI. Kalend. Julii anno XXIV. Ludovici Augusti indict. XV. Actum Theodonis villa. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 600. §. 83. MART. Thes. Anecd. T. I. p. 28.

19 Praeceptum Ludovici Imperatoris pro ecclesia Cenomannensi. Dat. XIV. Kal. Julii anno XXIII. imperii Hludovici indict. XV. Actum Theodonis villa. v. Gesta Aldr. c. 33. in BALVZ Miscell. L. III. p. 70. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 26.

20 Charta traditionis Albrati pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XXIII. regni Hludovici mense Junio XXIII. die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 481. & ap. SCHANN. p. 166. n. 415.

21 Charta traditionis Otuvini pro eodem monasterio. Actum in monasterio Fulda anno XXIII. regni Hludowici mense Junio XXIII. die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 482. & ap. SCHANN. p. 166. n. 416.

22 Charta donationis Sichardi principis Langobardorum gentis pro monasterio Cassinensi. Actum Benevento in Sacro palatio V. anno mense Junio, XV. indicione. v. GATTOLA in access. ad Hist. abbat. Cassin. P. I. p. 35.

23 Charta traditionis Hahhonis pro eodem monasterio. Actum anno XXIV. Hludovicz Imp. pridie Nonas Julii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 552. & ap. SCHANN. p. 166. n. 417.

23 b) Charta traditionis Waldarniu pro eodem monasterio de bonis in villa Munirichestat. Actum mense Julio pridie Non. ejusdem mensis anno XXIV. imperii Hludovici. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 552. & ap. SCHANN. p. 167. n. 418.

24 Charta donationis Hotberti pro monasterio Sarchiniensi seu S. Trudonis. Actum in Sarcinio monasterio S. Trudonis sub die XIII. Kalendas

M m m m 2

Kalendas

Anno 837.

Kalendas Augusti anno XXIV. regnante domino Ludovico serenissimo & orthodoxo Imperatore. v. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 499. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 51.

25 Charta traditionis Rihbaldi pro monasterio Fuldenfi de bonis in villa Altheim. Actum anno XXVIII. imperii Hludovici II. idus Augusti. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 550. & ap. SCHANN. p. 168. n. 421.

26 Charta traditionis Ercanbraht pro eodem monasterio. Actum anno XXIV. imperii Hludovici II. idus Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 549. & ap. SCHANN. p. 168. n. 422.

27 Charta traditionis Elisbz pro eodem monasterio de bonis in pago Grapfeld. Actum anno XXIV. imperii Hludovici idibus Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 550. & ap. SCHANN. p. 167. n. 419.

28 Charta traditionis Burgrati comitis pro eodem monasterio. Actum anno XXIV. imperii Hludovici idibus Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 550. & ap. SCHANN. p. 167. n. 420.

29 Charta traditionis Fruochangeri & Ruadne pro eodem monasterio de bonis in Mahresfeld. Actum anno XXIV. imperii gloriosissimi regis Francorum XVIII. Calend. Septembr. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 549. & ap. SCHANN. p. 169. n. 424.

30 Charta traditionis Hiltiburg pro eodem monasterio de bonis in villis Atinhufen & Sala. Actum anno XXIV. regni Hludovici XII. Calend. Sept. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 550. & ap. SCHANN. p. 168. n. 423.

31 Charta commutationis inter Baturicum Ep. & Ucciandum pro monasterio S. Emmerammi. Actum Reganesbure sub die V. Kal. Sept. anno IV. regni Hludovici Regis in Orientali Francia indict. XV. v. ANAM. Tradit. Emmer. L. I. ap. PEZ in Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 252.

32 Charta traditionis Adaluvigi pro eodem monasterio. Actum in monasterio Fulda anno XXVIII. regni Hludovici Imperatoris III. Calend. Sept. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 482. & ap. SCHANN. p. 169. n. 425.

33 Diploma Pipini regis pro monasterio Cormaricensi. Dat. Kalend. Sept. Indict. I. anno XXV. regnante Hludovico Serenissimo Augusto & XXIV. regni Pipini. Actum Ceruario fore-

ste. v. MABILL. annal. Bened. T. II. p. 601. §. 1. MART. Thef. Anecd. T. I. p. 29.

34 Diploma Pipini regis pro monasterio Grafensi. Dat. III. Non. Sept. indict. I. anno XXV. regnante domino Hludovico Serenissimo Augusto & XXVIII. regni Pipini. Actum sanctum Martinum in Campania. v. Hist. de Langued. T. I. lespreuv. p. 73. n. 53.

35 Placitum de causa cenobii Carilephiani pro Aldrico episcopo Cenomannensi apud Carisiacum habitum. Dat. VIII. idus Septemb. anno imperii Hludovici XXV. Indict. I. Actum Aquigrani palatio, (repono Carisiaco). v. Gesta Aldr. c. 50. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 132. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 37. sq. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 591. §. 70.

36 Præceptum Ludovici Imperatoris super monasterium S. Carilephi Aldrico concessum. Dat. VII. idus Septembris anno XXV. imperii Ludovici, indict. I. Actum Carisiaco palatio. vid. Gesta Aldr. c. 39. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 96. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 40. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 592. §. 70. TENZEL. vind. pro Cens. dipl. Lind. in app. II. p. 62.

37 Ej. aliud diploma pro eodem monasterio. Dat. VII. idus Septembr. anno XXV. imperii Hludovici indict. I. Actum Carisiaco palatio. v. ibid. in BALVZ. L. III. Miscell. p. 101. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 41.

38 Charta Aldrici Episcopi Cenomannensem pro Ecclesia sua de eleemosyna post ipsius decessum distribuenda. v. ibid. in BALVZ. Misc. L. III. p. 82. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 31.

39 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Cenomannensi quo chartam Aldrici confirmat. Dat. VII. idus Sept. anno XXV. imperii Hludovici indict. I. Actum Carisiaco palatio. v. ibid. in BALVZ. L. III. Miscell. p. 93. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 30.

40 Epistola Ludovici Imperatoris duce ad Jonam Episcopum Aurelianensem de lite inter Aldricum & Sigemundum abbatem monasterii S. Carilephi, quod Aldricus ecclesie Cenomannensi vindicabat, & de fuga monachorum Aninsulensium. v. ibid. in BALVZ. L. III. Miscell. p. 130. sq. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 34. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 592. n. 71.

41 Cam

ANNO 837. & 838.

41 Cambium inter abbatem HRabanum & laicos HRudolfum & Albricum in agris & silva in villa Orentilshufen. Actum in monasterio Fulda anno XXIV. regnante Hludovico mense Septembri IIII. Calend. Octobr. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 552. & ap. SCHANN. p. 169. n. 426.

42 Charta traditionis Afisis comitis pro monasterio Fuldensi per manus Sigibaldi. Actum in villa quæ dicitur Zimbra anno XXIV. Hludovici sub die XVI. Calend. Nov. v. Trad. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 553. & ap. SCHANN. p. 170. n. 429.

43 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Corbejenfi. Actum Ingelheim. XVIII. Kalend Decembr. anno XXV. imperii Domini Ludovici Imperatoris. v. SCHATEN. annal. Paderb. L. II. p. 117.

44 Charta traditionis Witrx presbyteri pro monasterio S. Galli. Actum die Veneris IX Kal. Decembr. anno XXIV. Hludovici Imperatoris & Hludovici Junioris regis Alamannorum V. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 47. n. 64.

45 Testamentum Everardi comitis pro Cisoniensi ecclesia. Actum in comitatu Tarvisiano in corte Musiestro imperante Ludovico Augusto anno regni ejus XXIV. v. MIR. opp. dipl. T. I. p. 19.

46 Charta traditionis Ratpodi comitis pro monasterio S. Emmeramni. Fact. a. 837. vid. ANAMOD. Tradit. Emmer. L. I. n. 73. ap. PEZ in Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 245.

47 Charta donationis Wifredi Bituricensis comitis & ejus uxoris Odæ pro monasterio Stradensi. Dat. anno XXV. imperii Augusti Ludovici & XXIV. Pipini filii sui Aquitanix regis. v. vit. S. Genulf. in-Bibl. Flor. L. II. c. 10. p. 35. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 66.

48 Charta donationis Benedictæ cujusdam piæ feminx pro monasterio Fuldensi. Factum anno XXIV. Ludovici Imperatoris. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 482. & ap. SCHANN. p. 170. n. 428. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 597. §. 78.

49 Charta donationis Walgarii sacerdotis pro cœnobio Cisoniensi. Actum Cisonio. v. MIR. opp. dipl. T. I. p. 644.

50 Charta concambiationis inter Nordalaho & Rohingo pro monasterio Fuldensi. Actum

anno 837. v. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 171. n. 429.

51 Notitia de contentione Ellanharti & Isanharti cum Erchamperto Episcopo Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 837. indict. XV. Hludovici regis in Bajoaria XII. vid. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 309. n. 601.

52 Charta traditionis Tisoni pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingas anno incarnat. dom. 837. indict. XV. v. MEICHEL. l. c. p. 310. n. 603.

ANNO 838.

1 Charta traditionis Liutholdi pro monasterio Fuldensi. Actum anno XXV. Ludovici Imperatoris V. Calend. Febr. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 483. & ap. SCHANN. p. 171. n. 430.

2 Præceptum Lotharii Augusti pro monasterio S. Christinæ. Dat. pridie Nonas Februarii anno imperii domni Hlotharii Pii Imperatoris XV. indict. I. Actum Olonna. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 12. BALVZ. T. II. Capitul. in append. p. 1438. n. 57.

3 Charta traditionis Aladræmi pro monasterio Fuldensi per manus Altuari & Reginharti. Actum in monasterio Fulda IV. idus Februar. anno XXV. regni Hludovici Imperatoris. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 554. & ap. SCHANN. p. 171. n. 431.

4 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Ecclesia Cenomannensi. Dat. XI. Kal. Aprilis anno XXV. Imperii Hludovici indict. I. Actum Aquisgrani. v. Gesta Aldr. c. 42. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 103. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. TENZEL Vind. Cens. dipl. Lind. in App. II. p. 59.

5 Charta traditionis Sneoburgæ pro monasterio Werthinensi. Actum II. Kal. April. anno XXV. regnante Hludovico Imperatore. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 115. n. 44.

6 Præceptum Ludovici Imperatoris pro ecclesia Cenomannensi. Dat. IX. Kal. Majas anno XXV. imperii Hludovici Indict. I. Actum Aquisgrani. v. Gesta Aldr. c. 61. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 155. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. TENZEL Vind. pro Cens. dipl. Lind. in app. II. p. 60.

7 Charta traditionis Waltprahti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XXV.

Anno 838. & 839.

no XXV. imperii Hludovici mense Majo die XV. ejusdem mensis. v. Trad. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 557. & ap. SCHANN. p. 172. n. 433.

8 Diploma Ludovici Pii pro monasterio Herivordienfi. Dat. VII. idus Junii anno XXV. imperii Hludovici, indict. I. Act. Neomagi. vid. SCHAT. annal. Paderb. L. II. p. 115.

9 Charta traditionis Kerolti diaconi pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingas in monte S. Stephani in ecclesia, ubi requiescunt SS. corpora Alexandri Papae atque Justini confessoris anno incarnat. domini 838, indict. I. Hludovici Regis XIII. in VI. idus Junias. v. MEICHELB. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 310. n. 604.

10 Praeceptum Ludovici Pii pro cenobio Campidonensi. Dat. XVIII. Kal. Julii anno XXV. imperii Hludovici Augusti indict. I. Actum Noviomago palatio. v. RASSLER ad Tenzel. vindic. in app. p. 27.

11 Placitum, quo captura in Elmaha revindicatur monasterio Fuldensi adversus Gozbertum. Actum anno domin. incarnat. 838. Indict. I. mense Junio XVIII. Calend. Julii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 474. & ap. SCHANN. p. 172. n. 434.

12 Charta traditionis Hiltiburg pro monasterio Fuldensi. Actum anno XXV. regni Hludovici Imp. mense Julio III. Cal. Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 555. & ap. SCHANN. p. 173. n. 435.

13 Charta traditionis Widerolt pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XXV. regni Hludovici Imperatoris mense Julio III. Cal. Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 554. & ap. SCHANN. p. 173. n. 436.

14 Charta traditionis Reginhardi pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Jucchusen. Actum in monasterio Fulda anno XXV. Hludovici Imperatoris mense Augusto III. Cal. Sept. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 555. & ap. SCHANN. p. 174. n. 437.

15 Charta traditionis Widarolt pro monasterio Fuldensi de bonis Perahtgarte in villa Marahasfeld. Actum in monasterio Fulda anno XXV. Hludovici Imp. mense Augusto III. Cal. Septembr. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 556. & ap. SCHANN. p. 174. n. 438.

16 Charta traditionis Fruohangeri pro eodem monasterio. Actum anno XXV. regni Hludovici Imp. in monasterio Fulda mense Augusto III. Calend. Sept. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 556. & ap. SCHANN. p. 175. n. 439.

17 Diploma Ludovici Pii pro cenobio Campidonensi. Dat. Kal. Septemb. anno XXVI. imperii Hludovici indict. II. v. MABILL. anal. Vet. p. 448.

18 Charta traditionis Theotrat pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno XXV. regni Hludovici VI. Non. Octobris. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 557. & ap. SCHANN. p. 175. n. 440.

19 Charta traditionis Otpraht pro monasterio Fuldensi. Actum anno XXV. regni Hludovici Imp. V. Cal. Novembr. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 554. & ap. SCHANN. p. 176. n. 441.

20 Charta traditionis Grimboldi pro eodem monasterio. Actum anno XXV. regni Hludovici Imp. V. Calend. Novembr. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 475. & ap. SCHANN. p. 176. n. 442.

21 Charta fraternitatis sive societatis quam monachi Remenses monasterii San. Remigiani cum monachis San. Dionysianis agri Parisiensis anno XXV. imperii domni Hludovici inivere. v. DACHER. Spicil. T. IV. p. 229. COINTE T. VIII. anal. h. a. §. 25. Iqq. FELIB. Rec. de piec. sur Hist. de St. Denys p. LVIII. n. 77.

ANNO 839.

1 Praeceptum Ludovici Pii pro commutatione quorundam praediorum inter Hilduinum abbatem Dionysianum & Ermentrudem abbatissam. Actum Attiniaco palatio anno XXVI. imperii Hludovici Imperatoris. Dat. X. Kal. Febr. indict. II. v. MABILL. L. VI. de Re dipl. n. 80. FELIB. Picc. de l'hist. de St. Denys p. LIX. n. 78. TENZEL. vind. pro Cens. dipl. Lindav. in append. p. 35.

2 Praeceptum Ludovici Pii pro commutatione quarundam rerum inter Rabanum abbatem & Helmericum Vasallum regium. Dat. XIII. Kal. Mart. anno XXVI. imperii Hludovici Indict. II. Actum Franconofurd. v. RASSL. vind. dipl. Lind. in Append. p. 34. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 176. n. 443.

3 Char-

Anno 839.

3 Charta Folquini episcopi, qua Bertinianis monachis custodia Basilicæ S. Mariæ restituitur. Act. in ipsa Basilica S. Mariæ anno domin. incarn. 839. indict. II. imperii Ludovici XXVI. præfatus ipse Folquini XXIII. XII. Calend. Mart. præfente uniuersali Synodo Morinorum. vid. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 611. §. 19.

4 Diploma Ludovici Pii pro Judæis in Septimania. Dat. VIII. Kal. Mart. anno XXVI. imperii Ludovici piissimi Augusti indict. II. Actum Francofurd palatio. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 75. n. 54.

5 Diploma Ludovici Pii pro ecclesia Fuldensi. Dat. IV. Kal. Mart. Indict. II. Actum Franconofurt. v. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 177. n. 444.

6 Charta donationis Roriconis comitis pro monasterio S. Mauri Glannafoliensi. Act. in cenobio S. Mauri anno XXVI. imperii Ludovici Augusti die Sabbatho, ipso die Kalendarum Martii. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 490. §. 62.

7 Charta traditionis Sneburgæ pro monasterio Werthinensi. Act. in Werthina monasterio II. Kalend. April. anno XXV. regnante Hludovico Imperatore. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. Script. p. 115.

8 Judicatum Sichardi principis Beneventani, quo litem dirimit de ecclesia Baptismali S. Felicis inter abbatissam monasterii Beneventani S. Mariæ contra episcopum Beneventanum. Act. Benevento in mense Martio indict. II. v. Chron. Vult. ap. MVRATOR. T. I. P. II. p. 388.

9 Præceptum Ludovici Pii pro monasterio Campidonensi. Dat. XIII. Kal. Maj. anno XXVI. imperii Hludovici, indict. II. Actum Bodoma. v. MABILL. Anal. Vet. p. 448. ID. T. II. annal. Bened. p. 609. §. 14. TENZEL vindic. pro Cenf. dipl. Lind. 98. & in App. III. p. 109. RASSLER ad TENZEL. vind. in app. p. 29.

10 Præceptum Ludovici Pii pro cenobio Lindaviensi. Dat. XI. Kal. Majas anno XXVI. imperii Hludovici indict. II. Actum Bodoma palatio regio. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 604 §. 8. conf. de hoc diplomate admodum controverfo DAN. HEIDERI deduct. pro civitate Lindav. HENR. WAGNERECKII standhafte Rettung und Beweis &c. CONR. Cenf. diplom. Lindav. RASSLERI iusta defenf. diplom. Ludov. TENZEL histor. vindic.

pro censura. Conr. RASSLERI vindicat contra vindic. Tenzel. WEGELIN de libera civit. Lind. prærogat.

11 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Wirceburchensi. Dat. VIII. Kal. Maji anno XXVI. imperii Hludovici piissimi Imperatoris indict. II. Actum Bodoma palatio. v. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 885.

12 Charta traditionis Ermberti pro Ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas in Non. Junii (anno incarn. domini 860.) indict. I. Hludovici Regis XII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 312. n. 608.

13 Privilegium Folquini Tarvanensis episcopi pro monasterio Sitivensi. Act. anno incarn. dominicæ 839. indict. II. imperii autem Ludovici regis anno XXVI. præfatus Folquini XXIII. XII. Kalend. Julii. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 14.

14 Præceptum Ludovici Imperatoris de rebus Richardi quas ei restituit secunda vice quando reconciliatus est cum eo de villa Vilancia. Dat. VI. Cal. Jul. anno XXVI. imperii Hludovici indict. II. Actum Wormatia civitate. vid. MART. T. I. Script. Vet. p. 97.

15 Præceptum Ludovici Pii pro fideli quodam Gerulfo, cui possessiones bonorum in Frisia restituit. Dat. VIII. idus Julii anno XXVI. imperii Hludovici Imperatoris, indict. II. Act. Cruciniaco palatio. v. SCHAT. L. II. annal. Paderb. p. 118.

16 Charta traditionis Ratfridæ pro monasterio Fuldensi. Act. anno XXIV. Hludovici Imperatoris sub die XVI. Calend. Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 483. & ap. SCHANN. p. 172. n. 445.

17 a) Charta traditionis Rihharii pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas in VI. Kal. Octobris anno incarnat. dom. 839, indict. XV. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 311. n. 606.

17 b) Præceptum Caroli Regis, quo res quasdam in pago Parisiensi sitas Herimanno Ludovici abbatis Dionysiani vafallo concedit. Dat. VIII. idus Nov. anno II. regnante Karolo rege indict. II. Actum monasterio S. Dionysii. v. MABILL. de Re dipl. L. VI. p. 326. n. 81. FELIB. piec. de P Hist. de St. Denys p. LX. n. 79.

18 Præceptum Ludovici Imperatoris pro monasterio Cenomannensi de villa Calisamen. Dat. XVI.

Anno 839. & 840.

XVI. Cal. Decembr. anno imperii Hludovici XXVI. indiēt. II. Actum Pictavis civitate. vid. Gesta Aldr. c. 71. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 171. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 5. TENZEL Vind. pro Cens. dipl. Lind. app. II. p. 63.

19 Charta traditionis Ratoldi pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Tagolfingas anno incarnat. dom. 839. Hludovici Imperatoris anno vicefimo VI. & regis Hludovici XII. indiēt. I. die consule quod fecit III. idus Decemb. v. MEICHEL B. Hist. Prifing. T. I. P. II. p. 311. n. 607.

20 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Ecardo comite. Dat. IV. KL. Januar. anno XXVII. imperii Hludovici Imperatoris, indiēt. III. Actum Pictavis civitate. v. PERARD Rec. p. 25.

ANNO 840.

1 Charta venditionis Vigeli & fratrum pro monasterio S. Galli. Act. in vico Quaradives III. Non. Januarii anno XIII. regn. Lodovici Rege de Bajovaria filii Lodovici imperatoris. vid. GOLDAST. antiquit. Alaman. T. II. p. 35. n. 31.

2 Precaria Aldrici Episcopi Cenomannensis pro ecclesia Cenomannensi de villa cui nomen Califamen. Dat. IX. Kal. Februar. anno XXVII. Imperii Hludovici. Actum Pictavis civitate. v. Gesta Aldr. c. 70. in BALVZ. Miscell. L. III. p. 170. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 5. qui characteres chronolog. hujus chartæ & præcepti Ludov. pro eadem ecclesia anni præcedent. sub num. 18. inter sese commutat, ita ut characteres hujus precariæ isti præcepto, & præcepti istius characteres huic precariæ adscribat.

3 Charta donationis Eccardi comitis & conjugis Richeldis pro monasterio S. Benedicti Floriacensis. Dat. in mense Januario anno I. imperii domini Karoli Junioris. v. PERARD Rec. p. 22.

4 Privilegium Lotharii Imperatoris Teutperto Massiliensi episcopo concessum. Dat. VIII. id. Februar. anno imperii Hlotharii Augusti in Francia I. in Italia XII. indiēt. XIII. Actum in Aquisgrani palatio. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. I. inter Instrum. p. 107. n. 3.

5 Charta donationis Lanfridi & Conjugis ejus Teudgildis pro monasterio Dionysiano. Dat. mense Febr. die IX. ipsius mensis anno XXVII. regnante Hludovico serenissimo Augusto. vid.

MABILL. L. VI. de Re dipl. p. 517. n. 73. FELIB. Rec. de piec. de l'hist. de St. Denys p. LX. n. 80.

6 Præceptum Ludovici Imperatoris de economico Cenomannensis ecclesie. Dat. XV. Kalend. Martias anno XXVII. imperii Hludovici, indiēt. III. Act. Pictavis civitate. vid. Gesta Aldr. c. 72. in BALVZ. Misc. L. III. p. 174. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2.

7 Charta donationis Eccardi comitis pro monasterio St. Benedicti Floriacensi. vid. PERARD. rec. de piec. p. 23.

8 Charta traditionis Benedictæ pro monasterio Fuldensi. Actum in Chinzliche anno I. regnante juniore Ludovico rege in orientali Francia, VIII. Kal. Mart. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 481. & ap. SCHANN. p. 180. n. 449.

9 Charta foundationis abbatiæ Veterinensis, auctore S. Rodulfo Bituricensi archiepiscopo. Dat. mense Martio anno I. Caroli Regis. Actum Condato villa v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. II. inter Instrum. p. 3. n. 4.

10 Præceptum Ludovici Imperatoris de villa Bonalla pro ecclesia Cenomannensi. Dat. XV. Calend. Majas anno XXVII. imperii Hludovici indiēt. I. (reponē II.) Actum Aquisgrani palatio. v. Gesta Aldr. c. 73. in BALVZ. L. III. Miscell. p. 176. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 5. TENZEL. vind. pro Cens. dipl. Lind. in append. II. p. 65.

11 Præceptum Hlotharii Imperatoris pro ecclesia Placentina. Dat. V. idus Maji anno imperii domini Hlotharii XVIII. indiēt. III. Actum Pappia civitate. v. VGHELL. It. Sac. T. II. p. 202. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 84.

12 Charta foundationis ac dotationis Canoniz S. Justini per Theodoricum Episcopum Theatinum. Anno imperii domini Lodovici Imperatoris XXVII per indictionem III. XII. die mensis Madii. v. VGHELL. It. Sac. T. VI. p. 679.

13 Synodus Cenomanni habita anno incarnationis domin. 840. indiēt. III. & anno imperii Hludovici Imperatoris XXVII anno octavo ordinationis Aldrici Episcopi quarto videlicet iduum Majorum die. v. Gesta Aldr. c. 58. sq. in BALVZ. Misc. L. III. p. 146. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 8. sqq.

14 Epistola Gregorii IV. Papæ de Aldrico Cenomannensi Episcopo non alibi, quam apud sedem

Anno 840.

dem apostolicam accusando & de Romani pontificis potestate. v. *SIRM.* Concil. Gall. T. II. p. 569. Conc. Coll. Reg. T. XXI. p. 119. *HARDVIN.* Coll. Concil. T. IV. p. 1269. *COINTE* T. VIII. annal. h. a. §. 36.

15 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Helis quodam de bonis in marca Fachkedorp & in Belliroth. Dat. III. id. Maji anno XXVII. imperii Hludovici, Indiēt. III. Act. Ketzicha. v. *RASSLER* vind. dipl. Lind. in app. p. 35.

16 Charta donationis Placentii & uxoris suæ Christinae pro monasterio Calminiacensi. Facta donatio die Martis (lege die Mercurii) XIII. Kal. Junii regnante domino Ludovico Imperatore Francorum rege atque Longobardorum anno XXVII. v. *COINTE* T. VIII. annal. h. a. §. 91.

17 a) Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Wireburgensi. Dat. VI. idus Junii anno XXII. Imperii Ludovici Imperatoris, indiēt. III. Act. Frankonofurt. v. *ECCARD.* T. II. rer. Fr. p. 321. & p. 886.

17 b) Charta traditionis Wichelmi & Eigilis pro ecclesia Frisingensi. Act. in V. idus Junii ad Frisingas anno incarnationis domini 840. indiēt. I. v. *MEICHEL B.* Hist. Frising. T. I. P. II. p. 313. n. 610.

18 a) Præceptum Caroli Regis pro Isemberto fideli suo de villis quibusdam in pago Narbonensi. Dat. XII. Cal. Jul. indiēt. VII. anno X. regnante Carolo. Actum Attiniaco palatio. vid. *MART.* Thes. anecdot. T. I. p. 30.

18 b) Epitaphium Ludovico Imperatori positum. vid. *DUCHESNE* Script. T. II. p. 320. *PITH.* Script. XII. p. 427. *COINTE* T. VIII. annal. h. a. §. 31. *VORB.* Hist. Vol. XI. p. 325.

19 Charta traditionis Drudharti pro ecclesia Frisingensi. Act. in VII. Kalend. Julias anno domini 840. indiēt. I. v. *MEICHEL B.* Hist. Fris. T. I. P. II. p. 313. n. 609.

20 Diploma Lotharii Imperatoris pro Lucia-riæ monasterio. Dat. VII. Kalend. Aug. anno imperii domni Hlotharii piiissimi Imperatoris XXI. indiēt. III. Act. Strazburg civitate. v. *MABILL.* T. II. annal. Bened. p. 617. §. 26.

21 Diploma Ludovici regis Bajoariorum pro Altaichio inferiore. Dat. XV. Kal. Septembr. anno VII. regni domni Ludovici regis in orientali Francia Indiēt. IV. (vel potius III.) Actum Heilicobrunno. v. *HVND.* Metr. Salisb. T. II. Dritter Theil.

ibique *GEWOLD* p. 8. *COINTE* T. VII. annal. a. 823 §. 8. qui reponit indiēt. I. deductis annis regni ab anno Christi 817. sed non opus est hac correctione, si deducas ab an. 833. conf. *MABILL.* T. II. annal. Bened. p. 487. §. 57. & p. 638. §. 63. *CONRING.* Cens. dipl. Lind. p. 40. sq.

22 Præceptum Lotharii, quo Ebbonem Archiepiscopum sedi Remensi restituit. Actum in Engilenheim, in mense Junio (potius Augusto) VIII. Kal. Julii (reponē Septembr.) regnante Lothario Cesare, anno reversionis ejus I. successor factus patris in Francia Indiēt. III. *FLO-DOARD* Hist. Rem. L. II. c. 20. *GOLDAST.* T. I. Const. imp. p. 189. *SIRM.* T. II. Concil. Gall. p. 631. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 399. *HARDVIN.* Coll. Concil. T. IV. p. 1447. *COINTE* T. VIII. annal. h. a. §. 45. *MAR-LOTT* metrop. Rem. T. I. p. 385. *BALVZ.* T. II. Capit. p. 342. *LEVCKE.* antiquit. Halberst. p. 619.

23 Litteræ Gregorii IV. Papæ, per quas Ebbonem archiepiscopum Remensem depositum pristino statui restitutum a se significat. v. *SIRM.* Conc. Gall. T. III. p. 609. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 126. *HARDVIN.* Coll. Conc. T. IV. p. 1273. *COINTE* T. VIII. annal. h. a. §. 77.

24 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Elnonensi. Dat. VI. Octobris anno imperii Hlotharii Imperatoris in Italia XXI. in Francia I. indiēt. III. Act. Vern. palatio regio. v. *MART.* T. I. Script. vet. p. 98.

25 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Duserensi. Dat. VI. idus Octobris anno imperii Hlotharii pii Imperatoris in Italia XXI. & in Francia I. indiēt. III. Actum Verno palatio. v. *COINTE* T. VIII. annal. h. a. §. 56. *MABILL.* T. II. annal. Bened. p. 617. §. 26.

26 Præcepta Lotharii tria pro monasterio San-Dionysiano. Dat. XII. Calend. Nov. anno imperii Hlotharii - - - Actum Aquisgran. v. *FELIB.* Rec. de Picc. sur l'hist. de St. Denys p. LXI. n. 82. 83. 84. *CALM.* Hist. de Lorr. T. I. les Preuv. p. 303.

27 Privilegium Karoli Regis filii Ludovici Imperatoris pro monasterio Miciacensi. Dat. Mense Octobri anno I. regnante Karolo Rege. v. *BALVZ.* in Append. T. II. Capit. p. 1439. n. 54.

¶ ¶ ¶ ¶

28 Char-

Anno 840. & 841.

28 Charta traditionis Lotharii pro Ansfrido comite palatii. Dat. V. idus Novembr. anno imperii Lotharii Regis I. indict. III. Actum Aquisgrani palatio. vid. FREHER. orig. Pal. inter monum. p. 30. TOLNER. Hist. pal. Cod. dipl. p. 8. n. 8. STRVV. in not. ad Chr. Laur. ap. FREHER. T. I. scr. Germ. p. 108.

29 Charta permutationis factæ inter Ingelramnum Episcopum atque abbatem S. Benigni apud Divionem & quendam Madalgerium. Dat. die dominico proximo IX Kalendas Decembris, in anno I. regnante domino Hlothario Imperatore. vid. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 617. §. 26.

30 Præceptum Ludovici Regis Bajoariz quo confirmat diploma Ludovici patris pro nova Corbeja. Dat. anno VII. regni ipsius in orientali Francia III. id. Decembr. indict. IV. apud Patherbrunnen. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 44. sed v. ad a. 845.

31 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Farfensi. Dat. XVIII. Kalend. Januar. anno Lotharii Imperatoris in Italia XXI. & in Francia I. indict. III. Act. Coliniaco villa comitatus Cabilonensis. v. Chr. Farf. ap. DU CHESNE T. III. p. 660. & MVRAT. T. II. P. II. p. 387. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 618. §. 28.

32 Placitum in pago Tolosano habitum in vico Magnanaco, quem Rinulfus abbas monasterii S. Johannis de castro Ma'lasti adversus Atonem vicecomitem Odonis comitis Tolosani evindicavit. Act. I. mense Decembrio, anno I. regnante Carolo rege. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 617. §. 26.

33 Diploma Lotharii Imperatoris pro Fabariensi monasterio. Dat. Strazburch anno imperii XIX. regni Lotharii Augusti XXI. indict. III. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 546. §. 66.

34 Ejusd. Præceptum pro monasterio San-Dionysiano. Act. Sueffionis civitate. v. FELIB. Rec. de Picc. sur l'hist. de St. Denys p. LXI. n. 81.

ANNO 841.

1 Præceptum Caroli Regis pro Ecclesia Niverdensi. Dat. II. id. Januar. anno I. indict. III. regnante Karolo rege. vid. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 2. v.

2 a) Charta donationis Adalgarii cujusdam pro cœnobio Bellilocensi. Act. in mense Januario

anno I. regnante Carolo. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 616. §. 24.

2 b) Charta donationis Majonis pro monasterio Cassinensi. Act. III. anno principatus - mense Januario, IV. indictione. v. GATTO LA access. ad Hist. abbat. Cassin. P. I. p. 36.

2 c) Charta donationis Rodulfi episcopi pro monasterio Veterinensi. Actum Condato villa, anno I. Caroli regis mense Martio. v. MABILL. Act. SS. Sec. IV. P. II. p. 158. 1 D. in annal. Bened. T. II. p. 616. §. 24.

3 Charta traditionis Rantprahti pro monasterio Fuldensi. Act. in vico Nittalinga IV. Non. Aprilis anno II. Ludharii Imp. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 483. & ap. SCHANN. p. 180. n. 450.

4 Charta traditionis Engilharti pro monasterio Fuldensi. Act. anno II. Ludharii IV. Non. Aprilis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 484. & ap. SCHANN. p. 181. n. 451.

5 Præceptum Lotharii Imperatoris pro ecclesia Helenensi. Dat. VII. idus Aprilis anno imperii Lotharii in Francia I. in Italia VIII. indict. XII. (reponne ann. in Ital. XX. & indict. IV.) Act. Clunaco villa. v. MARCA de marc. Hisp. p. 776.

6 a) Charta commutationis inter Geraldum presbyterum & Usuardum. Actum Elariacovilla. Dat. die dominico VIII. idus Maji regnante Lothario Imperatore anno I. vid. PERARD Rec. p. 21.

6 b) Charta commutationis de terra S. Salvatoris & Duadungi pro monasterio Werthinensi. Actum in loco qui dicitur Werthina sub die VIII. idus Maji regnante domino Hluthario anno I. indict. III. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. p. 117. n. 52.

7 Charta traditionis Gundramni pro monasterio Fuldensi. Actum publice in loco qui vocatur Rorbah, anno dominicæ incarnationis 841. indict. IV. regni vero Hlutharii Imp. anno II. mense Majo XIII. Kal. Junii. vid. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 181. n. 452.

8 Precaria inter Rabanum abbatem & Gundramnum ipsiusque conjugem Otthrudam pro monasterio Fuldensi. Act. anno domin. incarnat. 841. mense Majo XII. Kal. Jun. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 182. n. 453.

9 Instrumentum fundationis cœnobii S. Faustini & Jovitæ, itemque donationis a Ramperto Episcopo eidem factæ. Act. anno domin. incarnat.

Anno 841. & 842.

nat. 841. anno imperii christianissimi Hlotharii Imperatoris XXII. indiēt. IV. die pridie Kalendarum mensis Junii. v. MARGAR. Bullar. Caf. T. II. Const. 30. v. GHELL. It. Sac. T. I. p. 533.

10 Conventus episcoporum in diœcesi Autisiodorensi in ipsis castris inter vicos Tauriacum ac Fontanetum positus, in quo de his qui in prælio ceciderunt actum est ab episcopis partium Ludovici ac Caroli regum Germaniæ & Galliæ. v. HARD. Coll. Conc. T. IV. p. 1457.

11 Diploma Lotharii Imperatoris pro Ecclesia Fuldensi. Dat. II. Kal. August. anno imperii domini Hlotharii pii Imperatoris in Italia XXII. & in Francia II. indiēt. IV. Actum Aquisgrani palatio. v. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. probat. p. 132. n. 18.

12 Præceptum Lotharii Imperatoris, quo donationem villæ Salzunga ecclesiæ Fuldensi factam iterato confirmat. Dat. XIII. Kal. Septembr. anno imperii domini Hlotharii in Italia XXII. & in Francia II. indiēt. III. Actum Moguntia civitate. v. RASSLER. vindic. dipl. Lindav. in app. p. 35. & correctius ap. SCHANN. in Tradit. Fuld. p. 183. n. 454.

13 Præceptum Caroli Regis pro monasterio Fossatensi. Dat. Kl. Septembr. anno II. regnante rege Karolo, indiēt. III. Actum Corbanaco palatio. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 40. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 621. §. 33. DU BOIS Hist. Eccl. Paris. T. I. p. 389.

14 Præceptum Caroli regis pro monasterio Parenfi. Dat. VII. Kal. Octobr. anno III. regnante Karolo Rege indiēt. IV. Act. Bertiniaca villa. vid. MABILL. T. II. Annal. Bened. p. 625. §. 41.

15 Charta traditionis Cotedeonis presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Holze III. Kal. Novemb. anno incarnat. dom. 841. indiēt. III. anno imperii Hludovici regis. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 315. n. 614.

16 Charta traditionis Adalgarii pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. domini 841. indiēt. III. die consule Kalend. Novembr. vid. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 314. n. 613.

17 Charta traditionis Liuthrammi laici pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Holze in Kalendis Novembris anno incarnat. domini 841. in-

diēt. III. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 314. n. 611.

18 Charta traditionis Lanfridis pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas V. idus Novembris anno incarnat. domini 841. indiēt. III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 314. n. 612.

19 Præceptum Lotharii Imperatoris pro Anzfrido comite palatii. Dat. V. idus Novemb. anno imperii domini Lotharii regis I. indiēt. IV. Actum Aquisgrani. v. MIR. opp. dipl. T. I. p. 646.

20 Charta traditionis Meginhardi & Wolf pro monasterio Werthinensi. Actum in Werthina monasterio III. Kal. Decembr. anno II. regni domini Hlotharii regis indiēt. V. v. Char- tul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 111. n. 25.

21 Charta donationis Caroli regis pro Milone quodam fideli de rebus quæ sunt sitæ in pago Petre-Pertuzæ. Dat. VIII. Kal. Januar. anno III. indiēt. V. regnante Carolo rege. Actum Carifacio palatio. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 77. n. 56.

22 Charta donationis Sigofridi & Erleubæ uxoris pro monasterio S. Victoris. v. MART. T. I. Script. vet. p. 99. sq.

A N N O 842.

1 Charta traditionis Sonberti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum ad St. Stephanum XVIII. Kal. Februar. anno incarnat. dom. 842. indiēt. III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 315. n. 616.

2 Diploma Lotharii imperatoris pro Alpcario fideli suo. Dat. Non. Febr. anno imperii Hlotharii in Italia XXIII. & in Francia III. indiēt. V. Act. Aquisgrani palatio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 102.

3 Charta traditionis Heildradæ matronæ pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas VI. idus Februarias anno incarnat. dom. 842. indiēt. III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 316. n. 619.

4 Conventus apud Argentoratum, quo anno dominicæ incarnat. 842. XVI. Kal. Mart. Lodhuovicus & Karolus in civitate quæ olim Argentaria vocabatur, nunc autem Strazburg vulgo dicitur, convenerunt, & Sacramenta quæ subter notata sunt, Ludhuvicus Romana, Karolus vero Teudi-

¶ ¶ ¶ ¶ ¶ 2

fca

Anno 842.

scā lingua juraverunt. v. GOLDBAST T. I. Const. Imp. p. 190. DU CHESNE T. II. Scr. Fr. p. 381. sq. BALVZ. T. II. Capitul. p. 39. DU MONT Corps dipl. T. I. p. 10. n. 17.

5 Præceptum Caroli regis pro monasterio Corbionensi. Actum VIII. idus Martii anno regni ejus III. indict. V. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 643. n. 72.

6 Charta traditionis Unlaz pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno III. Hludovici Regis orientalium Francorum mense Aprili III. Non. ejusdem mensis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 558. & ap. SCHANN. p. 185. n. 459.

7 Charta traditionis Ricolfi pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Machasbah. Actum in monasterio Fulda anno III. Hludovici Regis orientalium Francorum mense Aprili VII. idus ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 558. & ap. SCHANN. p. 185. n. 458.

8 Præceptum Ludovici Regis pro monasterio inferioris Altaichii. Dat. XI. Kal. Maji anno XXV. regni Hludovici regis in orientali Francia regnantis, indict. V. Actum in villa Potamo. v. GEWOLD. ad Hund. Metr. Salisb. T. II. p. 10. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 13. MABILL. annal. Bened. T. III. p. 63. §. 30. CONR. Cenf. dipl. Lind. p. 44.

9 Charta traditionis Hrafolti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum in III. Kal. Majas anno incarnat. domini 842. indict. III. v. MEICHEL. Histor. Frif. T. I. P. II. p. 316. n. 617.

10 Charta traditionis Eggisvinda pro monasterio Fuldensi. Actum anno III. Ludovici regis orientalium Francorum mense Majo die autem II. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 485. & ap. SCHANN. p. 186. n. 461.

12 Charta traditionis Haganoni pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno III. Ludovici regis orientalium Francorum mense Majo, die autem II. idus ejusdem mensis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 485. & ap. SCHANN. p. 185. n. 460.

12 Charta traditionis Lantperhti pro monasterio S. Galli. Actum X. Kal. Junii die Jovis in ascensione domini regnante Hludovico rege in orientali Francia anno X. indict. V. v. GOLDBAST. T. II. antiquit. Alaman. p. 49. n. 70.

13 Privilegium Lotharii Imperatoris Regienfi

ecclesie concessum. Dat. XVI. Kal. Septembr. anno imperii domini Hlotharii piissimi Aug. XIX. indict. V. Actum curte Auriolo. v. VGHELL. It. Sac. T. II. p. 247.

14 Præceptum Ludovici Regis pro monasterio inferioris Altaichii. Dat. XV. Kal. Sept. anno XXV. regni Hludovici regis indict. V. Actum in civitate Ratispona. v. GEWOLD ad Hund. T. II. p. 11. CONR. Cenf. dipl. Lind. p. 47. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 18. MABILL. T. III. annal. Bened. p. 63. §. 30. FALKENST. antiquit. Nordg. P. II. p. 157.

15 Charta traditionis Kifalrici presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum in loco qui dicitur ad Pupinhuson XIII. Kal. Septembr. anno incarn. domini 842. indict. III. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 315. n. 615.

16 Charta traditionis Ramfolfi pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Holze anno incarnat. domini 842. indict. V. in VI. Kal. Septembris. vid. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 316. n. 618.

17 Executio Testamenti Teuberti cujusdam. Actum III. Kal. Octobr. anno III. quod obiit Hludovicus Imperator, tradidit regnum in ipsius manus filii Hluterio. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 76. n. 55.

18 Charta traditionis Wigbaldi & Perahtlip conjugum pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda Mense Octobri III. idus ejusdem mensis anno III. imperii Ludovici regis orientalium Francorum. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 484. & ap. SCHANN. p. 186. n. 462.

19 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Prumiensi. Dat. II. idus Novembr. anno regni Hlotharii in Italia XXII. & in Francia imperii III. indict. V. Actum Theodoni palatio regio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 101.

20 Charta traditionis Erluvini pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Fridurichesrode. Act. in monasterio Fulda anno domin. incarnat. 842. anno III. Hludovici regis orientalium Francorum mense Nov. XV. Cal. Dec. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 558. & ap. SCHANN. p. 187. n. 463.

21 Charta traditionis Haganonis pro monasterio Fuldensi. Actum anno dominice incarnationis 842. anno III. Hludovici Regis orientalium Francorum Mense Novembr. XV. Cal. Decemb.

Anno 842. & 843.

ceimb. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 559. & ap. SCHANN. p. 187. n. 464.

22 Charta traditionis Eggibrahti pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno III. imperii Ludovici regis Francorum orientalium II. Kal. Decembr. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 484. & ap. SCHANN. p. 187. n. 465.

23 Charta traditionis Kifalfridæ matronæ pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingas anno incarnat. domini 842. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 317. n. 620.

24 Charta traditionis Ifancrimi presbyteri pro eadem ecclesia. Actum anno incarnat. domini 842. indict. III. v. MEICHELB. l. c. p. 317. n. 621.

25 Præceptum Caroli regis pro monasterio Corbejensi. Actum Ambianis Caroli regis III. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 632. §. 53.

ANNO 843.

1 Capitulare regis editum in villa Colonia prope Cenomannum. v. SIRMOND. Conc. Gall. T. III. p. 4. Conc. Coll. Reg. T. XXI. p. 414. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1459. BALVZ. T. II. Capitul. p. 1. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 23.

2 Synodus Lauriacensis habita apud Lauriacum in pago Andegavenfi a. 843. v. SIRMOND. Conc. Gall. T. III. p. 8. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 420. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1462. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 18.

3 Præceptum Lotharii Imperatoris pro ecclesia Viennensi. Dat. in Kl. Jan. anno Imperii Lotharii in Italia XXIII. in Francia III. v. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 1. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 636. §. 60.

4 Charta traditionis Wisurin pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. dom. 843. indict. VI. in III. Nonas Januar. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 318. n. 623.

5 Charta traditionis Hrodberti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Actum VIII. Kal. Martias anno incarnat. domini 843. indict. VI. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 320. n. 628.

6 Præceptum Caroli regis pro Cormarico. Actum Turonis in monasterio S. Martini VI. Kal. Martii indict. VI. anno III. regni Karoli. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 639. §. 65. MART. Thef. Anecdor. T. I. p. 31.

7 Charta traditionis Gerlahi pro monasterio

Fuldensi de una ancilla cum filiis suis. Actum in monasterio Fulda anno III. Hludovici regis orientalium Francorum sub die II. Non. Martii. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 498. & ap. SCHANN. p. 188. n. 466.

8 Præceptum Ludovici Regis pro monasterio Tigurino puellarum. Dat. XVI. Kal. Maji anno XXVI. regni Hludowici Regis in orientali Francia indict. VI. Actum in villa Frankonofurth. v. a. 858.

9 Charta Caroli calvi, qua res in pago Agathensi, castrum de Mefox & castrum nuncupatum Turrem in beneficium concedit. Dat. III. Kal. Maji indict. VI. anno IV. regnante Karolo rege. Actum Ferrucias villa. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 77. n. 57.

10 Ej. charta donationis pro Hildrico quodam de bonis in pago Minervense fitis. Dat. II. Kal. Maji auno III. indict. VI. regnante Karolo Rege. Act. Ferrucias villa. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 78. n. 57.

11 Summa diplomatis ejusdem Caroli regis pro monasterio Grassensi. Dat. III. idus Maji indict. VI. anno III. regnante Karolo Rege. Act. monasterio S. Saturni prope Tolosam. v. Hist. de Languedoc T. I. les preuv. p. 79. n. 59.

12 Ejusdem Caroli regis diploma pro monasterio Cuperia in pago Vedensi fito. Dat. II. idus Maji anno IV. indict. VI. regnante Karolo Rege. Act. monasterio Saturnini prope Tolosam. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 79. n. 60.

13 Ejusdem præceptum pro monasterio Centulensi. Dat. XII. Kal. Junii anno IV. (repono III.) regnante domno Karolo rege indict. VI. Actum Compendio palatio. v. Chron. Centul. ap. DACHER. Spicil. T. IV. p. 493. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 10. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 639. §. 66.

14 Capitulare Tolosanum Caroli regis de exactionibus ecclesiarum. Actum anno IV. regni domni Karoli, indict. VI. mense Junio. v. SIRMOND. Conc. Gall. T. III. p. 1. BALVZ. T. II. Capit. p. 21. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 409. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 1457. COINTE T. VIII. annal. a. 844. §. 55. sqq. Hist. de Langued. T. I. p. 750.

15 Præceptum Caroli regis pro Hispanis in Franciam profugis. Dat. III. idus Junii anno III. regnante Karolo Rege. Act. in monasterio S. Saturni prope Tolosam. v. BALVZ. T. II.

¶ ¶ ¶ ¶ ¶

Capi-

Anno 843.

Capitul. p. 25. COINTE T. VIII. annal. a. 844. §. 50. conf. Hist. de Langued. T. I. p. 750.

16 Diploma Caroli regis pro ecclesia Narbonensi. Dat. pridie idus Junii indict. VI. anno IV. regni regis Karoli. Actum in cœnobio S. Saturni juxta Tolosam. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 80. n. 61.

17 Ej. aliud diploma pro eadem ecclesia. Dat. XII. Kal. Jul. indict. VI. anno IV. regis Karoli. Actum in cœnobio S. Saturni martyris juxta Tolosam. v. CATELL Memoir. de Langued. L. V. p. 746. COINTE T. VIII. annal. a. 844. §. 51. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 80. n. 62.

18 Charta traditionis Nordberti pro Ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. domini 843. indict. VI. VIII. Kal. Julias. Actum ad Frisingas. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 319. n. 626.

19 Præceptum Caroli regis pro ecclesia Augustodunensi. Dat. III. Non. Julii indict. VI. anno III. regnante Karolo Rege. Actum Attiniaco palatio. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. IV. inter instrum. p. 46. n. 8. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. II. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 639. n. 67.

20 Charta traditionis Piligrimi pro ecclesia Frisingensi. Fact. ad Frisingas anno incarnat. domini 843. indict. VI. in II. Nonas Julias. v. MEICHEL B. Histor. Frifing. T. I. P. II. p. 319. n. 627.

21 Charta compositionis inter Liuphrammum Archiepiscop. Salzburgensem & Baturicum episcopum Ratisponensem. Actum anno domini 843. indict. VI. die Conf. III. Non. Augusti. v. FEZ thef. Anecd. T. VI P. I. p. 69. n. 100.

22 Notitia qualiter Erchanbertus episcopus nec non vir nobilis Paldricus inter se placita sua constituerunt pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. dom. 843. indict. VI. Actum die X. mensis VIII. hoc est III. idus Augusti. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 320. n. 629.

23 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Bobiensi. Dat. II. Kal. Septembr. anno imperii Lotharii in Italia XXIII. & in Francia III. indict. X. (potius VI.) Actum Gundulsi villa. v. VGHELL. It. Sac. T. V. p. 269. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 30. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 644. n. 74.

24 Charta traditionis Mahtberti pro ecclesia

Frisingensi. Factum ad Frisingas anno incarnat. domini 843. indict. VI. in VII. Cal. Octobris. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 318. n. 624.

25 Litteræ Synodales patrum Synodi Germi-niacensis in pago Aurelianensi pro monasterio Corbionensi. Dat. anno incarnat. 843. indict. VII. regnante per provincias Galliarum rege Karolo. pace jam & divisione regni cum fratribus Lothario & Ludovico regibus celebrata. v. MABILL. Act. SS. ord. Bened. Sec. IV. P. II. p. 249. & T. II. annal. Bened. p. 641. n. 71.

26 Præceptum Caroli regis pro eodem Corbionensi monasterio, quo superiores litteras confirmat. Dat. Carifaco villa prid. idus Octobr. indict. VII. anno IV. regnante Karolo rege. Signum Karoli regis, Jonas ad vicem Ludovici recognovi & subscripsi. Hoc præceptum fratris mei Karoli ego Ludovicus Rex subscripsi. vid. MABILL. Act. SS. l. c. p. 251. & in annal. Bened. l. c. p. 641. §. 72.

27 Præceptum Lotharii pro ecclesia Vienne-ni. Dat. XI. KL. Novembr. anno imperii Lotharii Imperatoris in Italia XXIII. & in Francia III. indict. VI. Act. Aquisgrani. v. BALVZ. T. II. Capit. in app. p. 1441. n. 56. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 34.

28 Ej. alterum diploma pro eadem ecclesia. Dat. XI. Kal. Novembr. anno imperii Lotharii Imperatoris in Italia XXIII. & in Francia III. indict. VI. Actum Aquisgrani. v. BALVZ. l. c. n. 57. COINTE l. c. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 637. §. 60.

29 Charta traditionis Erponi pro monasterio Werthinensi. Act. in Werthina monasterio II. idus Novembr. anno IV. regni Hlotharii regis indict. VI. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 109. n. 22.

30 Præceptum Lotharii Imperatoris, quo Vasallo suo, Immoni, dat mansos quosdam sui juris in pago Lugdunensi. Dat. XVIII. Kalend. Januar. anno imperii Hlotharii Augusti in Italia XXIV. & in Francia IV. indict. VI. Act. Duira palatio regio. v. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon p. XXXVI.

31 Charta traditionis Oadalharti Presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 843. indict. VI. die consule quod factum est XI. Kal. Januar. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 317. n. 622.

32 Char-

ANNO 843. & 844.

32 Charta traditionis Waltharii pro ecclesia Frisingensi. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 318. n. 625.

ANNO 844.

1 Charta traditionis Paldari pro Ecclesia Frisingensi. Act. in domo S. Marix ad Frigifingas anno incarnat. dom. 844. indict. VI. in prid. Non. Januarias. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 321. n. 630.

2 Præceptum Lotharii Imperatoris pro Esihone comite. Dat. XIII. Calend. April. anno imperii Hlotharii Imperatoris in Italia XXIIII. in Francia IIII. indict. VII. Actum Aquisgrani palatio. v. MART. T. I. vet. Script. p. 105.

3 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Corbejensi, quo eidem Insula Rugia confertur. Dat. XIII. Kal. April. anno Imperii Lotharii Imperatoris in Italia XXII. indict. VII. Actum Aquisgrani. v. STANGEFOL annal. Westphal. L. III. p. 136. SCHATEN. annal. Paderb. L. II. p. 126. CALVÖR Sax. inf. P. III. L. II. c. 2. §. 14. conf. ECCARD T. II. rer. Franc. p. 377. §. 18.

4 Charta commutationis inter Erchimbaldu comitem & Arestagnum. Dat. III. Non. Aprilis anno III. regnante domno Lothario Imperatore, indict. VII. v. BALVZ. T. II. Capit. in append. p. 1443. n. 58.

5 Præceptum Ludovici Regis de quibusdam prædiis, quæ cum aliis S. Emmerammi rebus permutavit. Dat. II. Non. April. anno XI. regni domni Hludovici regis in orientali Francia, indict. VII. Actum Reganesburg. v. PEZ Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 19.

6 Instrumentum Precarix inter Grimaldum abbatem & Purchardum pro monasterio S. Galli. Act. die dominica VII. April. regnante Hludovico Rege anno XII. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 50. n. 71.

7 Præceptum Lotharii Augusti pro monasterio, quod dicitur Confluentis. Actum Aquisgrani XIV. Kalend. Majas anno imperii Lotharii IV. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 647. §. 3. MART. Thef. Anecd. T. I. p. 35.

8 Charta traditionis Swidmote pro ecclesia Frisingensi. Act. in loco qui dicitur Chamara VIII. Kal. Junias anno incarnat. domini 844. in-

dict. VII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 321. n. 631.

9 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Farfensi. Dat. VII. Kalend. Jun. anno imperii Lotharii Augusti in Italia XXIII. & in Francia IV. indict. VII. Actum Aquisgrani. Vid. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 647. §. 3.

10 Charta traditionis Evrovini pro monasterio Werthincensi. Act. in Werthina monasterio XV. Kal. Julii anno III. regni Hlotharii Regis, indict. VII. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. p. 109. n. 21.

11 Præceptum Ludovici Regis pro monasterio S. Emmerammi. Dat. V. Kal. Augusti anno XI. regni Hludovici Regis in orientali Francia indict. VII. Actum Reginesburg. v. PEZ Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 18.

12 Charta traditionis Reginberti pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. domin. 844. indict. VII. regis Hludovici XIII. Actum II. Kal. Septembr. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 321. n. 632.

13 Diploma Lotharii Imperatoris pro monasterio clericorum apud novum Castellum in Arduenna silva erecto. Dat. III. idus Septembr. anno imperii Lotharii Imperatoris in Italia XV. (repono XXV.) in Francia V. indict. VII. Actum Longolare. v. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 337. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 67.

14 Concilium ad Theudonis villam s. capitula quæ acta sunt in Synodo secus Tendonis villam habita, in loco qui dicitur Judicium, quando tres fratres gloriosi principes, Hlotharius videlicet, Hludovicus & Carolus simul convenerunt anno V. regni Caroli mense Octobri indict. VII. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. II. BALVZ. T. II. Capit. p. 7. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 436. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1465. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 69. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 653. §. 14.

15 Epistola Sergii Papæ ad Episcopos transalpinos de prælatione Drogonis vicarii sedis apostolicæ in Gallia & Germania designati. vid. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 9. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 433. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. p. 1453. COINTE T. VIII. annal. h. a. §. 72.

16 Charta traditionis Unforti pro ecclesia Frisingensi. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 321. n. 633.

ANNO

ANNO 845.

1 Charta traditionis Andgeri pro monasterio Werthinensi. Aët. in Werthina monasterio VII. idus Januarii anno V. regni Hlotharii regis indiët VII. v. Chart. Werthin. ap. LEIBNIT. T. I. Script. p. 119. n. 60.

2 Præceptum Lotharii pro Folcardo abbate S. Maximini quo eidem donationes factas a Malfrido fideli confirmat. Dat. XIII. Calend. Mart. anno imperii Hlotharii Imperatoris in Italia XXV. in Francia V. indiët VIII. Aët. Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. vet. p. 108.

3 Charta traditionis Arnoni abbatis pro ecclesia Frisingensi. Aët. in loco Tegarinwac VI. Kal. Martias anno incarnat. Christi 845. indiët VIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 323. n. 634.

4 Charta traditionis Sessæ & Hruodhiltæ matris suæ pro monasterio Fuldensi. Aët. publice in villa Hohheim anno VI. Hludowici regis orientalium Francorum II. Cal. Martii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 487. & ap. SCHANN p. 188. n. 467.

5 Charta traditionis Cundpatoni pro ecclesia Frisingensi. Aët. anno incarnat. domin. 845. die consule in XV. Kal. Aprilis. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 324. n. 636.

6 Charta traditionis Benzoni pro monasterio Fuldensi. Aët. in villa Altentorp anno IX. regnante Hludovico rege Francorum VI. Kal. Aprilis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 486. & ap. SCHANN. p. 190. n. 471.

7 Charta traditionis Sessæ & sororis Waltun pro monasterio Fuldensi de mancipiis quibusdam in Trostet. Aët. in monasterio Fulda die XXIX. mensis Martii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 505. & ap. SCHANN. p. 188. n. 469.

8 Charta commutationis inter Erchanbertum episcopum & Hittonem Laicum. Aët. ad Frigisingas anno incarnat. domini 845. indiët VIII. in V. idus Aprilis. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 324. n. 637.

9 Charta donationis Karoli regis factæ Nithado fideli de villa Hanapio. Dat. XIII. Cal. Maji anno V. regnante Karolo rege indiët VIII. Aëtum Belvaco civitate. v. MART. T. I. Script. vet. p. 109.

10 Charta traditionis Kerhardi & Conjugis Deotane pro Ecclesia Frisingensi. Factum ad Frigisingas in donum S. Mariæ anno incarnat. domini 845. indiët VIII. VI. idus Majas. vid.

MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 323. n. 635.

11 Confirmatio foundationis parthenonis S. Stephani Argentinenfis a Lothario Imperatore facta. Dat. id. Maji anno imperii Lotharii XXVI. & in Francia VI. indiët VIII. Aëtum publice in palatio regio Argentorat. v. GVILLIMAN. de episc. Argent. p. 26. sq. TENZEL. vind. pro Cens. dipl. Lind. in append. III. p. 96. SAMMARTH. Gall. Christ. T. V. inter Instrum. p. 464. n. 7.

12 Diploma Pipini II. Regis Aquitan. pro monasterio Moissiacensi. Dat. VI. Kal. Julii anno V. post decessum domni Ludovici crenissimi Augusti & etiam regni Pipini. in Castillione castro quod est super fluvium Dordonizæ. vid. SAMMARTH. Gall. Christ. T. I. p. 159. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 91. n. 68.

13 Ejusd. Pipini diploma pro monasterio Calmilio (de S. Chaffre) dat. anno VIII. regni Pipini indiët VIII. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. II. p. 257. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 93. n. 69.

14 Charta traditionis Wolfgeri & filii Engilgari pro monasterio S. Galli. Aët. die Mercur. VIII. Kal. Augusti anno XIII. Hludovici Regis in orientali Francia. v. VADIAN. de colleg. & monast. Germ. ap. GOLDAST. T. III. antiqu. Germ. p. 48.

15 Præceptum Karoli regis pro Prumiensi monasterio. Dat. II. idus Augusti anno VI. regnante Karolo Rege indiët VIII. Aët. Mediana villa. v. MART. T. I. Script. vet. p. 110.

16 Præceptum Ludovici Regis, quo confirmat commutationem quarundam rerum inter Hattonem abbatem & Hefli comitem pro ecclesia Fuldensi factam. Dat. V. Kal. Novemb. anno XII. regni Hludovici regis in orientali Francia, indiët VIII. Aët. Reganesburg civitate. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 189. n. 469.

17 Diploma Ludovici Regis pro Corbeja nova, quo donationes isti monasterio factas confirmat. Dat. IV. idus Decembr. anno VII. regni Hludovici regis in orientali Francia, indiët VIII. Aët. Patherbrunnen. v. SCHAT. Annal. Paderborn. L. II. p. 130. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 664. §. 30.

18 Ejusd. aliud diploma pro eodem monasterio. Dat. eodem loco, anno ac die. v. SCHAT. TEN. l. c. p. 131. sq. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 664. §. 30.

19 Ejusd.

Anno 845. & 846.

19 Ejusd. diploma pro eodem monasterio. Dat. IX. Kal. Januar. anno VII. domni Hludovici regis in orientali Francia indiēt. VIII. Actum Rosbath villa. v. SCHATEN. l. c. p. 132. MABILL. Annal. Bened. l. c.

20 Charta traditionis Hittonis episcopi & sororis suæ Cotesdii, seu filia ejus Heilrat nomine: item Complacitatio cum Erchanberto episcopo pro Hittone clerico. Factum ad Frigisingas anno incarn. domini 845. indiēt. VIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 350. n. 701.

ANNO 846.

1 Præceptum Hlotharii de commutatione inter Hetti archiepiscopum Trevirensis & Marcuardum abbatem Prumiensis. Dat. Kal. Januar. anno imperii Hlotharii in Italia XXVI. in Francia VI. indiēt. VIII. Actum Aquisgrani palatio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 113.

2 Diploma Lotharii Imperatoris pro ecclesia Tullensi. Dat. XVII. Kal. Febr. anno imperii domni Hlotharii pii Imperatoris in Italia XXVI. & in Francia VI. indiēt. VIII. (potius VIII.) Actum Aquisgrani. v. MABILL. de Re dipl. l. II. c. 26. p. 197. §. 15.

3 Charta traditionis Frichoni presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. in domo S. Mariæ ad Frigisingas anno incarnat. dom. 846. indiēt. VIII. die quo facit VII. Kal. Martias. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 327. n. 641.

4 Charta traditionis Liutharii pro ecclesia Frisingensi. Fact. anno incarnat. dom. 846. indiēt. VIII. VI. idus Martias. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 327. n. 642.

5 Præceptum Lotharii Imperatoris de immunitate ecclesiæ Trajectensis. Dat. XII. Cal. Aprilis anno imperii Lotharii Imperatoris in Italia XXVI. & in Francia VI. Actum Aquisgrani. v. HEDA de Episc. Ultraj. p. 52.

6 Charta traditionis Erchanmani & Hunradi laici pro ecclesia Frisingensi. Factum anno incarnat. dom. 846. in II. Nonas Aprilis ad Frigisingas. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 325. n. 638.

7 Præceptum Lotharii Imperatoris pro parthenone S. Stephani apud Argentoratum. Dat. idus Maji anno imperii domini Hlotharii XXVI. & in Francia VI. indiēt. VIII. (reponē VIII.)

Actum in palatio regio Argentorato, cum iremus in Italiam. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 664. §. 31. LAGVILLE Hist. d'Alsace, les preuv. p. 4.

8 Charta traditionis Adalkarii pro ecclesia Frisingensi. Factum anno incarnat. dom. 846. indiēt. VIII. in X. Kal. Jun. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 327. n. 643.

9 Charta traditionis Engilharti pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarn. dom. 846. indiēt. VIII. in VIII. Kal. Junias. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 326. n. 639.

10 Charta commutationis quorundam bonorum inter Ludovicum regem & Hattonem abbatem pro monasterio Fuldensi. Act. Franconfurth sub die XV. Kal. Aug. anno XIII. regni domni Hludovici regis in orientali Francia indiēt. VIII. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 190. n. 470.

11 Renovatio traditionis Sigideonis & filii Frifilonis pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigisingas anno incarn. dom. 846. indiēt. VIII. in Nonis Augusti. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 326. n. 640.

12 Charta traditionis Atoni diaconi & fratris Miloni pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. domini 846. indiēt. VIII. in XVIII. Kal. Septembr. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 328. n. 644.

13 Charta traditionis Chuniberti pro eadem ecclesia. Act. anno incarnat. domini 846. indiēt. V. vid. MEICHEL B. l. c. n. 645.

14 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio S. Columbanii Bobiensi. Dat. XV. Calend. Septembr. anno ab incarnat. domini 846. indiēt. IX. anno imperii domini Hlotharii Imperatoris in Italia XXVIII. & in Francia XVII. Actum Gandulsi villa. vid. MARGAR. Bullar. Casin. T. II. Const. 32. p. 27. VGHELL. It. Sac. T. IV. p. 960. ubi anni in Francia VII. notati sunt.

15 Præceptum Lotharii Imperatoris pro Prumiensi monasterio. Dat. VIII. idus Decembr. anno Hlotharii Imperatoris in Italia XXVII. & in Francia VII. indiēt. VIII. Actum Flattana palatio. vid. MART. T. I. Script. vet. p. 115.

16 Ejusd. Præceptum pro ecclesia Lugdunensi. v. DACHER. Spicileg. T. XII. p. 107. MENESTR. preuv. del' hist. de Lyon. p. XXXI.

ANNO 847. & 848.

1 Conventus apud Marsnam, quando tres reges fratres Hlotharius, Hludovicus & Karolus simul convenerunt secus municipium Trejectum in loco qui dicitur Marsna anno 847. per mensem Februarium, de pace generali facienda. v. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 23. DU CHESNE T. II. Script. Fr. p. 408. BALVZ. T. II. Capitul. p. 42.

2 Charta concordiae inter Notgerum & Grimaldum abbatem de rebus quibusdam ad monasterium S. Galli pertinentibus. Act. anno XV. Hludovici Regis regno in orientali Francia die Veneris XIII. Kal. Mart. v. GOLDAST. antiquit. Alaman. T. II. p. 33. n. 26. DU MONT Corps dipl. T. I. p. 10. n. 18.

3 Charta manumissionis Haychonis pro monasterio S. Galli. Act. V. Kal. Mart. regnante domno Hludowico Rege anno XV. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 25. n. 1.

4 Praeceptum Lotharii Imperatoris quo S. Justinæ capellam Rotgario concedit. Dat. Non. Maji anno imperii Hlotharii in Italia XXVII. & in Francia VII. indict. IX. Actum Aquisgrani. vid. MART. T. I. Script. vet. p. 115.

5 Charta traditionis Wolfi pro monasterio Werthinensi. Act. in Werithina monasterio VX. Kal. Septemb. anno domin. 847. indict. IV. anno III. Hludovici Imperatoris. v. Chartul. Werth. p. 110. n. 27.

6 Diploma Ludovici Imperatoris in favorem monasterii S. Zenonis Veronensis. Dat. VIII. Kal. Septembr. anno imperii Hlotharii pii Imperatoris XXXIII. (reponere vel XXX. vel potius XXV.) & Hludovici IV. indict. X. Actum Curte Auriola. v. VGHELL. It. Sac. T. V. p. 718. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 677. §. 61. DU MONT Corps dipl. T. I. p. 11. n. 19.

7 Charta donationis Ostarhil monialis pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 847. indict. VII. in domum S. Mariæ ad Frigifingas in idibus Septembris. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 329. n. 648.

8 Charta traditionis Hadaberti & Hahmunt pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigifingas XIII. Kal. Octobr. anno incarnat. dom. 847. indict. VII. anno regnantis Hludovici Regis XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 328. n. 646.

9 Concilium Moguntinum I. sub Rabano Archiepiscopo pro juribus & immunitatibus ecclesiasticis celebratum. vid. Concil. Coll. reg.

T. XXI. p. 574. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 5. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 672. §. 48.

10 Charta traditionis Gerharti pro monasterio S. Galli. Act. VIII. Kal. Octobr. anno XV. Hludovici Regis Alamannorum. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 47. n. 63.

11 Charta traditionis Erchanberti diaconi pro ecclesia Frisingensi. Fact. anno incarnat. dom. 847. indict. VII. III. idus Novembris. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 329. n. 647.

12 Charta traditionis Herigisi pro ecclesia Frisingensi. Act. anno incarnat. dom. 847. ad Pucche. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 329. n. 649.

13 Charta traditionis Adalgeri pro eadem ecclesia. Fact. anno incarnat. dom. 847. v. MEICHEL B. l. c. p. 330. n. 650.

ANNO 848.

1 Charta traditionis Alpheri pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Ismaningun VII. idus Januar. indict. VII. anno incarnat. dom. 848. anno regni Hludovici XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 333. n. 657.

2 Charta traditionis Eginolfi diaconi pro ecclesia Frisingensi. Factum anno incarnat. domini 848. Indict. XI. in X. Kal. Martias. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 331. n. 652.

3 Charta traditionis Undeonis diaconi pro ecclesia Frisingensi. Act. in publico placito in loco qui dicitur Viorkkiriba. VIII. idus Aprilis anno incarnat. domini 848. indict. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 332. n. 655.

4 Charta traditionis Irminharti pro eadem ecclesia. Act. anno incarnat. dom. 848. indict. VI. III. idus Aprilis. v. MEICHEL B. l. c. p. 331. n. 654.

5 Charta traditionis Starcholfi pro eadem ecclesia. Factum anno incarnat. dom. 848. indict. VI. in III. Nonas Majas. v. MEICHEL B. l. c. p. 331. n. 653.

6 Charta venditionis Gunthardi & Athilwini pro monasterio Werthinensi. Act. in Werithina monasterio tertio decima Kal. Augusti anno incarnat. dom. 848. regnante Hludowico juniore anno IX. indict. XI. feria sexta. v. Chartul. Werthin. ap. LEIBNIT. T. I. p. 114. n. 41.

7 Charta traditionis Cozberti diaconi pro ecclesia Frisingensi. Act. ad S. Stephanum VII. Kal.

Anno 848. & 849.

Kal. Augusti indiēt. VII. anno incarnat. domini 848 regni Hludovici regis anno XIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 333. n. 656.

8 Concilium Moguntinu II. in quo Gothescaicus monachus prædestinacionum hæresis convictus damnatusque ad Remorum metropolim est remissus. v. SIRM. Concil. Gall. T. III. p. 66. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 595. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 15. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 68. §. 70.

9 Præceptum Ludovici regis pro ecclesia Osnabrugensi Egiberto episcopo concessum. Dat. III. idus Novembr. anno XV. regni Hludovici regis in orientali Francia indiēt. XII. Aēt. Mogontia civitate. v. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 398. sq.

10 Præceptum Lotharii Imperatoris quo confirmat commutationem factam inter Agilmarum Viennensem Archiepiscopum & Rostanum. Dat. III. idus Novembris anno imperii Lotharii Imperatoris in Francia IX. & in Italia XXIX. indiēt. XI. Aētum Theodonis villa. v. BALVZ. in append. T. II. Capit. p. 1458. n. 71.

11 Charta traditionis Iringi & conjugis Fridapure pro ecclesia Frisingensi. Factum anno incarnat. dom. 848. indiēt. XI. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 330. n. 651.

ANNO 849.

1 Concilium apud Carisiacum, in quo Gothescaicus iterum damnatus, presbyteri gradu est dejectus, virgisque cæsus atque in ergastulum detrusus. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 65. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 601. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 17. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 682. §. 71.

2 Complacitatio seu redditio Erchanfredi presbyteri pro Ecclesia Frisingensi. Aēt. in loco Tannara anno incarnat. dom. 849. indiēt. VII. mense Januario V. idus Januarii. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 335. n. 661.

3 Instrumentum manumissionis Underufft pro monasterio S. Galli. Aēt. die Mercur. idus Febr. anno XVII. Hludovici regis in orientali Francia. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 27. n. 8.

4 Charta traditionis Rihharti presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Aēt. die consule VII. Kal. Martias anno incarnat. dom. 849. indiēt. XI.

v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 333. n. 658.

5 Diploma Ludovici Regis Germaniæ pro Al-taha inferiori. Dat. VIII. idus Martii anno XIV. regni sui in orientali Francia, indiēt. XII. Aēt. in civitate Ragenspurg. v. HUND. Metrop. Sal. T. II. p. 8. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 688. §. 84. CONR. Cenf. dipl. Lindav. p. 41.

6 Bulla Leonis papæ pro confirmatione An-scharii Archiepiscopi. Dat. mense Martio Indiēt. XII. v. LINDENBROG. Script. Septentr. p. 127. LAMBECC. in Chron. & auctar. rer. Hamb. p. 110. STAPHORST. Hamb. Kirch. Gesch. P. I. Vol. I. p. 59.

7 Charta donationis Agenardi, castaldi pro monasterio Cassinensi. Actum anno X. principatus Sikenolfi principis Langobardorum mense Madius, indiēt. XII. v. GATTOLA accessi. ad Hist. abbat. Cassin. P. I. p. 36.

8 Charta traditionis Titzani pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Tannaron II. Kal. Julias anno incarnat. dom. 849. indiēt. VII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 336. n. 662.

9 Præceptum Lotharii Imperatoris, qua fundationem abbatiæ Grandis-vallis (vulgo Munsterthal in Diocesi Basileensi) confirmat. Dat. VIII. Kal. Septembr. anno Imperii Lotharii XII. (reponere cum MABILL. de Re dipl. L. II. p. 196. §. 15, loco XII. Pii) Imperatoris in Italia XXX. & in Francia X. indiēt. XII. Actum Romarici-monte in palatio. v. DACHER. Spicil. T. VII. p. 184. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 687. §. 83. LAGVILL. Hist. d'Als. les preuv. p. 20.

10 Præceptum Lotharii Imperatoris pro ecclesia Vivariensi. Dat. XV. Kal. Novembr. anno imperii HLotharii Imperatoris in Francia X. & in Italia XXX. indiēt. XIII. Actum Gundulfi villa. v. MABILL. T. III. annal. Bened. p. 8. §. 17.

11 Charta traditionis Rihiperti pro ecclesia Frisingensi. Actum anno dom. incarnat. 849. indiēt. XII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 338. n. 669.

12 Charta traditionis Chunihohi pro eadem ecclesia. Actum ad Frigisingas Indiēt. VIII. anno incarnat. domin. 849. anno regni Hludovici XVIII. v. MEICHEL B. l. c. n. 670.

13 Charta traditionis Hruodperti pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. domini

D 0 0 0 2

849.

Anno 849. 850. & 851.

849. ad Frigisingas Indict. XII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 334. n. 659.

14 Charta traditionis Adhilt pro eadem ecclesia. Actum anno incarnat. dom. 849. indict. XII. v. MEICHELB. l. c. p. 335. n. 660.

15 Charta traditionis Erchanpaldi pro eadem ecclesia. Fact. ad Frigisingas anno incarnat. dom. 849. indict. VII. v. MEICHELB. l. c. p. 336. n. 663.

16 Charta traditionis Reginhiltæ pro eadem ecclesia. Act. ad Frigisingas anno incarn. dom. 849. indict. VII. v. MEICHELB. l. c. p. 337. n. 664.

17 Charta traditionis Kysalrici pro eadem ecclesia. Actum anno incarnat. dom. 849. indict. VII. v. MEICHELB. l. c. p. 337. n. 665.

18 Charta traditionis Waldungi pro eadem ecclesia. Actum anno incarnat. dom. 849. indict. VII. v. MEICHELB. l. c. p. 337. n. 666.

19 Charta traditionis Crimolſi pro eadem ecclesia. Actum anno incarnat. dom. 849. indict. VII. v. MEICHELB. l. c. p. 337. n. 667.

20 Charta traditionis Ilpranti pro eadem ecclesia. Actum ad Frigisingas anno incarnat. dom. 849. indict. VII. v. MEICHELB. l. c. p. 338. n. 668.

ANNO 850.

1 Synodus Regiaticina, seu in urbe regia Ticino facta ad reformandos mores ecclesie anno incarnationis dominice 850. indictione XIV. & Hlotharii atque Hludovici Augustorum XXX. atque primo. v. Coll. Concil. reg. T. XXI. p. 669. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 25. cf. Pagi Crit. Bar. h. a. §. 5.

2 Capitula quæ anno 850. in conventu Ticinensi de rebus secularibus statuit piissimus Imp. Hludovicus, & quæ quoque genitoris ejus Hlotharii autoritate firmata sunt. v. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 623. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 37. BALVZ. T. II. Capitul. p. 345.

3 Diploma Lotharii Imperatoris pro ecclesia Cremonensi. Dat. IV. id. Mart. anno X. imperii Lotharii pii Imperatoris in Italia XXII. & in Francia XXI. Indict. IV. Quinciano villa. vid. VGHILL. It. Sac. T. IV. p. 582.

4 Charta traditionis Hruodperhti pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingas VIII. Kal. Majas anno incarn. dom. 850. indict. IV. anno Hludovici Regis XV. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 339. n. 672.

5 Præceptum Lotharii Imperatoris, quo negotiatores monasterii Fuldenſis eximit a solutio-

ne telonei aliisque exactionibus. Dat. Kal. Jul. anno imperii domni Hlotharii pii Imperatoris in Italia XXXI. & in Francia XI. indict. XIII. Actum Colonie civitate. v. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. prob. p. 133. n. XIX.

6 Charta traditionis Gozmari pro monasterio Fuldenſi. Actum in loco qui dicitur Affaltra anno dom. incarnat. 850. indict. XIII. regni vero Hludovici regis orientalium Francorum anno X. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 486. & ap. SCHANN. p. 191. n. 472.

7 Notitia de sylva restituta monasterio Fuldenſi anno 850. in villa Lutaraha. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 559. & ap. SCHANN. p. 192. n. 473.

8 Præceptum Lotharii Imperatoris pro Ecclesia Lugdunensi. v. DACHER. Spicil. T. XI. p. 109. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXII.

9 Charta commutationis inter Waldrammum & Grimaldum abbatem pro monasterio S. Galli. Actum die Martis anno XVIII. regni Hludovici. v. GOLDAST. antiquit. Alam. T. II. p. 32. n. 22.

ANNO 851.

1 Conventus apud Marſnam II. quando tres fratres reges Hlotharius, Hludovicus & Karolus fecus Municipium Trejectum penes locum dicitur Marſna iterum convenerunt & consultu episcoporum eadem capitula subscripserunt manibus propriis & inter se ac inter fideles suos perpetuo se conservaturos promiserunt. v. BALVZ. T. II. Capitul. p. 45. DUCHESNE T. II. Script. Fr. p. 410.

2 Præceptum Ludovici germanici, quo confirmat donationem monasterii Schwarzacensis ad ecclesiam Wirceburgensem factam. Dat. V. id. Januar. anno XI. regni Ludovici regis in orientali Francia, indict. V. Actum Franconofurt. v. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 887.

3 Charta traditionis Clanzæ pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frisingas in VI. Kal. Febr. anno incarn. dom. 851. indict. XIII. anno Ludovici Regis XVIII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 340. n. 673.

4 Charta traditionis Pheterach pro ecclesia Frisingensi. Factum in VI. Kal. Februar. anno incarnat. dom. 851. indict. XIII. anno Ludovici Regis XVII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 675.

5 Epitaphium Irmingardis Augustæ. v. DUCHESNE

Anno 851. & 852.

CHESNE T. II. Script. Fr. p. 398. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 414.

6 Præceptum Lotharii de libertate Dodanz ancillæ. Dat. XIII. Cal. Maji anno imperii Hlotharii in Italia XXXI. & in Francia XI. indiēt. XIII. Actum Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. vet. p. 126.

7 Præceptum Lotharii pro monasterio Prumiensi. Dat. XIII. Cal. Junii anno imperii Hlotharii Imperatoris in Italia XXXI. & in Francia XI. indiēt. XIII. Actum Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. vet. p. 127.

8 Charta traditionis Riute pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingas XII. Kal. Jun. anno incarnat. dom. 851. indiēt. XIII. Ludovici Regis XVII. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 340. n. 674.

9 Præceptum Lotharii Imperatoris pro monasterio Lucernæ. Dat. VII. Kal. Augusti anno imperii Lotharii Pii Imperatoris XI. indiēt. III. Actum Strasburg civitate. v. GVILLIM. de rebus Helvet. L. III. p. 337.

10 Charta donationis Berefrid pro monasterio S. Galli. Actum IV. Kal. Septembr. anno XIX. regis Hludowici. v. GOLDAST. antiquit. Alamann. p. 43. n. 52.

11 Charta traditionis Pereurid pro eodem monasterio. Actum die II. Fer. IV. Kal. Sept. anno XIX. regni Hludowici Regis. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 50. n. 72.

12 Præceptum Lotharii & Ludovici Imperatorum, quo administratio monasterii S. Salvatoris & Julix Brixienfis Gislæ filix Lotharii confirmatur. Dat. VI. idus Septembr. anno imperii Hlotharii Pii Imperatoris in Italia XXII. (reponere XXXII.) & in Francia XII. indiēt. IV. Actum Gandulsi villa. v. MARGAR. Bullar. Casin. T. II. Const. 31. p. 26. MABILL. annal. Bened. T. III. p. 16. §. 33.

13 Præceptum Lotharii Imperatoris pro ecclesia Lugdunensi. Dat. pridie idus Septembris anno Lotharii Imperatoris in Italia XXXIII. & in Francia XII. indiēt. XV. Act. villa Gherniaco. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 114. MABILL. T. III. annal. Bened. p. 21. §. 44.

14 Ejusd. aliud præceptum pro eadem ecclesia. v. DACHER. Spic. T. XII. p. 110. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXII.

15 Diploma Ludovici regis pro monasterio Herivordienfi. Dat. VI. idus Decembris anno

XXIII. (potius XIV.) regni Hludovici regis in orientali Francia, indiēt. XV. Actum in monasterio Herifurd. v. SCHAT. annal. Paderb. L. III. p. 162. conf. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 416. §. 92.

ANNO 852.

1 Charta traditionis Wilpach pro ecclesia Frisingensi. Factum ad Frisingas in III. idus Januariis anno incarnat. dom. 852. v. MEICHELB. T. I. Hist. Frif. P. II. p. 341. n. 676.

2 Præceptum Lotharii Imperatoris pro ecclesia Lugdunensi. Dat. VII. Kal. Julii anno imperii Lotharii in Italia XXXIII. & in Francia XIII. indiēt. XV. Actum Aquisgrani. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 112. MABILL. T. III. annal. Bened. p. 21. §. 44.

3 Charta traditionis Reginharti pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frisingas in VIII. Kal. Decembris anno incarnat. domin. 852. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 341. n. 677.

4 Charta traditionis Wanbolti & uxoris ejus Burguntæ pro monasterio Fuldenfi. Actum traditionis chartula Mense Aprili die sexto ejusdem mensis, anno XII. regnante Ludovico rege Francorum. v. PISTOR. Tradit. Fuld. L. I. p. 485.

5 Diploma Lotharii regis, quo abbatiam S. Apri restituit ecclesie Tullensi. Dat. VIII. id. Aug. anno domini Hlotharii regis III. indiēt. VI. Actum Mettis civitate. v. CALM. T. I. de l'hist. de Lorr. les preuv. p. 305.

6 Decretum Ludovici regis in orientali Francia de advocatis. Dat. ap. Erpfesfurth habito conventu. v. GOLDAST T. III. Const. Imp. p. 274.

7 Charta traditionis Rihharti pro monasterio Fuldenfi de proprietatibus suis in Luchefono marcu. Actum anno dominicæ incarnat. 852. regnante Ludovico rege orientalium Francorum. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 496. & ap. SCHANN. p. 192. n. 474.

8 Charta Hattonis abbatis Fuldenfis qua de bonis quibusdam ac decimis ecclesie suæ disponit in favorem pauperum. Actum anno domini, incarnat. 852. indiēt. XV. regnante Lothario Imperatore. v. SCHANN. diœces. Fuld. p. 237.

9 Litteræ foundationis Sergii Papæ pro monasterio Gandersheimensi. v. BODON. Synt. Gandersh. ap. MEIBOM. T. II. p. 481. & LEIBNIT. T. III. p. 702. RETHMEIER

Anno 852. & 853.

Chron. Brunsv. p. 178. LEVCKFELD anti-quit. Gandersh. p. 28. HARENBERG. Histor. Gandersh. in comment. de Ludolfo.

10 Charta traditionis Engilberti atque Gund-
perti pro monasterio S. Michaelis Maninseo.
Actum ad Rota in ecclesia anno domin. incarnat.
852. v. ANAMODI Tradit. Emmer. L. I. c. 39.
ap. PEZ in thes. anecdot. T. I. P. III. p. 226.

11 Charta Ludovici regis pro monasterio
Rhinaugiensi. Dat. anno ab incarnat. dom. 852.
anno regni domni Hludowici Regis I. indiēt. XV.
Actum Moguntiae coram multis principibus in
generali concilio. v. SAMMARTH. Gall.
Christ. T. V. inter instrum. p. 507. n. I.

ANNO 853.

1 Concilium II. ap. Carisiacum habitum in
quo capitula quatuor adversus doctrinam Got-
tescalci edita. v. HARDVIN. Conē. Coll. T. V.
P. 57.

2 Præceptum Ludovici regis, quo traditionem
quorundam bonorum factam a Willhelmo co-
mite monasterio S. Emmerammi confirmat.
Dat. XV. Kal. Febr. anno XX. regni Hludwici
regis in orientali Francia indiēt. I. Actum in ci-
vitate Reginisburch. v. PEZ Thef. Anecdot. T. I.
P. III. p. 20.

3 Charta traditionis Arperhti diaconi pro
monasterio S. Michaelis Maninseo. Actum anno
domini 853. & in IV. Kal. Febr. Luna XIV. in lo-
co qui dicitur Rota. v. PEZ Thef. anecdot.
T. VI. P. I. p. 70. n. 101.

4 Charta traditionis Engilpim pro ecclesia
Frisingensi. Actum ad Frisingas in III. Non.
Febr. anno incarnat. dom. 853. indiēt. I. anno
Ludovici regis in orientali Francia XVIII. vid.
MEICHELB. Histor. Frising. T. I. P. II.
p. 42. n. 682.

5 Præceptum Ludovici regis pro monasterio
S. Emmerammi. Dat. III. id. Febr. anno XX.
regni Ludewici regis in orientali Francia, indiēt.
VII (reponē I.) Actum Regenespurg. v. PEZ
Thes. Anecdot. T. I. P. III. p. 22.

6 Charta donationis Erkanfridæ pro mona-
sterio S. Maximini. Actum Treviris civitate
in monasterio S. Maximini anno ab incarnat.
dom. 853. regnante Lothario Imperatore sub die
Kal. April. v. MART. T. I. Script. vet. p. 130.

7 Charta traditionis Wanbolti & Burguntæ

conjugum pro monasterio Fuldensi. Act. mense
Aprili die VI. ejusdem mensis anno XII. regnan-
te Ludovico rege Francorum. v. Tradit. Fuld.
ap. PISTOR. L. I. p. 485. & ap. SCHANN.
p. 192. n. 475.

8 Charta commutationis Erchanberti episco-
pi & Adalberti comitis pro ecclesia Frisingensi.
Actum XIII. Kal. Jun. anno incarnat. dom. 853.
indiēt. XIII. anno Hludovici Regis in orientali
Francia XVIII. v. MEICHELB. Hist. Frif.
T. I. P. II. p. 342. n. 679.

9 Præceptum Ludovici regis, quo confirmat
donationes factas Corbejensi & Herivordienfi
monasterio. Dat. XI. Kal. Junii anno X. regni
regis Hludovici in orientali Francia regnantis
Indiēt. I. Actum in palatio regio Franconofordt.
v. SCHATEN. anal. Paderb. L. II. p. 141.
MABILL. T. III. anal. Bened. p. 33. §. 66.
ID. in Act. SS. Ord. S. Bened. Sec. IV. P. I. p. 526.
TENZEL. Vind. pro Cens. dipl. Lind. in app.
P. 39.

10 Charta traditionis Lotharii de mancipiis
quibusdam pro Hererico vasallo. Dat. V. Nonas
Julii anno imperii Hlotharii Imperatoris in Ita-
lia XXXIII. & in Francia XIII. indiēt. I. Act.
Theodonis villa. v. MART. T. I. Script. vet.
p. 131.

11 Præceptum Lotharii Imperatoris, quo vil-
lam quandam ecclesie Eduensi restitui jubet.
Dat. V. Nonas Julii anno imperii domni Lotharii
Pii Imperatoris in Italia XXXIV. & in Francia
XIV. indiēt. I. Actum Theodonis villa. vid.
DACHER. Spicil. T. VIII. p. 141.

12 Ejusd. præceptum de vineis quas Sigefrido
concessit. Dat. V. Nonas Julii anno imperii Hlo-
tharii Imperatoris in Italia XXXIII. & in Fran-
cia XIII. indiēt. I. Actum Theodonis villa.
v. MART. T. I. Script. vet. p. 132.

13 Præceptum Ludovici regis pro cœnobio
Tigurino, quo illud dilectissimæ filiae suæ, Hil-
degardæ, in proprietatem donat. Dat. XII. Ca-
lend. Augusti anno XX. regni Hludowici regis
in orientali Francia indiēt. I. Actum in Regenes-
purg. v. GVILLIMAN. de reb. Helvet. L. III.
p. 347. MAGER de advocat. arm. c. 5. p. 155.
CONR. Cens. dipl. Lindav. p. 55. & 360. MA-
BILL. T. III. anal. Bened. p. 33. §. 67. VORB.
Hist. Vol. XII. p. 163.

14 Charta commutationis inter Erchanber-
tum & Annonem pro ecclesia Frisingensi. Act.
die

ANNO 853. 854. & 855.

die festivitatis S. Laurentii anno incarn. dom. 853. indict. XIII. anno Hluduwici regis XVIII. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 343. n. 681.

15 Charta Erchanperti episcopi Frisingensis pro Engilperhto. Actum Frisingæ in VI. idus Sept. anno incarnat. dom. 853. indict. I. vid. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 343. n. 683.

16 Charta commutationis inter Erchanbertum episcopum & Eralonem laicum pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Eparesbah XVI. Kal. Decemb. anno incarn. dom. 853. indict. XIII. anno Hludovici Regis in orientali Francia XVIII. v. MEICHEL B. Hist. Frifing. T. I. P. II. p. 342. n. 680.

17 Charta traditionis Vodalharti pro Ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigifingas anno incarnat. dom. 853. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 341. n. 678.

18 Synodus Romana LXVII. episcoporum sub Leone IV. habita imperantibus dominis Lothario a Deo coronato pacifico & magno Imperatore anno XXXVII. & Hludovico a Deo coronato ejus filio novo Imperatore anno V. mense Decembrio die octava indict. II. in civitate nova, cujus vocabulum Leoniana est. v. Concil. Coll. reg. T. XXI. p. 671. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 70. sq.

ANNO 854.

1 Capitula edita in palatio Ticinensi anno 854. anni imperii Hludovici Imperatoris Augusti VI. indict. IV. v. GOLDAST. T. II. Const. Imp. p. 20. BALVZ. T. II. Capitul. p. 347. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 634. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 39.

2 Charta traditionis Engilperhti diaconi pro monasterio S. Michaelis Maninseo, anno domini 854. III. Non. Maji. v. PEZ thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 71. n. 102.

3 Charta traditionis Williporti pro eodem monasterio. Fact. in VIII. id. Jun. Luna XIII. v. PEZ l. c. n. 103.

4 Præceptum Hlotharii Imperatoris pro monasterio Prumiensi. Dat. VI. idus Julii anno imperii Hlotharii Imperatoris in Italia XXXV. & in Francia XV. indict. II. Actum Manderfeld palatio regio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 133.

4 b) Ej. Præceptum de Gozelmo clerico interfecto. v. MART. T. I. Script. vet. p. 136.

5 Ejusd. Præceptum pro ecclesia Lugdunensi. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 114. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon p. XXXIII.

6 Ejusd. aliud præceptum pro eadem ecclesia. v. DACHER. l. c. p. 115. MENESTR. l. c.

ANNO 855.

1 Concilium Ticinense sive capitula, quæ Imperator Hludovicus suis episcopis de statu sui regni considerare præcepit. v. GOLDAST. T. II. Const. Imp. p. 22. BALVZ. T. II. Capitul. p. 349. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 699. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 97.

2 Charta commutationis inter Hattonem abbatem & Sigihardum comitem de quibusdam prædiis in pagis Wingarleiba & Cochingour sitis pro monasterio Fuldensi. Act. publice in monasterio Fulda anno XV. regni Ludovici regis, V. die mensis Januarii coram ipso rege & cunctis principibus præsentibusque idoneis testibus. v. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 192. n. 476.

3 Præceptum Hlotharii Imperatoris pro monasterio Prumiensi. Dat. V. Kal. Febr. anno imperii Hlotharii in Italia XXXV. & in Francia XV. indict. III. Act. Aquisgrani palatio. vid. MART. T. I. Script. vet. p. 136.

4 Præceptum Ludovici regis, quo concambium inter Hattonem abbatem Fuldensem & Sigihardum comitem confirmat. Dat. pridie idus Februarii. Act. Forecheim. vid. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 193. n. 477.

5 Charta traditionis Rihhonis pro Ecclesia Frisingensi. Act. ad Scrophinhufen VII. Kal. Mart. anno incarnat. dom. 855. indict. III. vid. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 351. n. 705.

6 Notitia controversiæ inter ecclesiam Frisingensem & Odalscalum episcopum Tridentinum de vineis quibusdam ad Pauzanam agitata. Act. Epilingen XVI. Kal. April. anno incarnat. dom. 855. indict. III. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 350. n. 702. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 430. sq.

7 Notitia qualiter lis de vineis Pauzanensibus inter ecclesiam Frisingensem & Tridentinam integre composita fuit. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 350. n. 703. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 432.

8 Præ-

Anno 855. & 856.

8 Præceptum Ludovici regis Germaniæ pro monasterio Corbejensi. Dat. XIII. Calend. April. anno XXIII. regis Hludovici in orientali Francia regnantis, indiēt III. Actum in villa Lipilingas (potius Epilingas) v. SCHATEN. annal. Paderb. L. II. p. 144. conf. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 431.

9 Charta manumissionis Wolaliub pro monasterio S. Galli. Act. die Jovis VIII. KL. Maj. anno XXII. regni Hludovici. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 26. n. 5.

10 Charta traditionis Kisalperht pro ecclesia Frisingensi. Act. II. Kal. Majas anno incarnat. dom. 855. indiēt. II. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 352. n. 706.

11 Præceptum Ludovici regis pro monasterio Wissenburgensi. Dat. XV. Kalend. Junii anno regni Ludovici XXIII. Actum Franckenfort palatio regio. v. MABILL. T. III. annal. Bened. p. 58. §. 15. conf. ECCARD T. II. rer. Franc. p. 449.

12 Præceptum Lotharii Imperatoris pro Ebroino vasallo. Dat. VII. idus Julii anno imperii Hlotharii imperatoris in Italia XXXVI. & in Francia VI. indiēt. III. Actum Novo Castello. v. MART. T. I. Script. vet. p. 158.

13 Præceptum Lotharii imperatoris pro Sigimaro abbate Morbacensi de Luciaræ monasterio. Dat. VII. Kal. Augusti anno imperii Lotharii XI. (repono XVI.) indiēt. III. Actum Strasburg civitate. v. GVILLIM. de reb. Helvet. L. III. p. 338. MABILL. T. III. annal. p. 43. §. 87.

14 Præceptum Ludovici regis pro parthenone Argentoratensi. Dat. prid. idus Septembr. anno XXIII. Hlodewici serenissimi regis in Alsatia, indiēt. III. Actum Strazburc. v. infr. a. 871.

15 Præceptum Lotharii Imperatoris pro Prumiensi monasterio. Dat. XIII. Calend. Octobr. anno imperii Hlotharii in Italia XXXVI. & in Francia XVI. indiēt. III. Act. Sconilare palatio regio. vid. MART. T. I. Script. vet. p. 139. CALM. Hist. de Lorr. T. I. les preuv. p. 306.

16 Epitaphium Lotharii Imperatoris. vid. DUCHESNE T. II. script. Fr. p. 398. BARON. T. X. annal. h. a. §. 50. BROUWER T. I. annal. Trevir. L. VIII. p. 415. VORB. Hist. Vol. XI. p. 551. MABILL. Act. SS. Ord. Bened. Sec. IV. P. I. p. 618. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 444.

17 Precaria inter Grimaldum abbatem & Ha-

suo presbyterum. Act. V. Non. Octobr. anno XXIII. Hludovici Regis. v. VADIAN. de colleg. & monast. Germ. ap. GOLDAST T. III. antiquit. Alamann. p. 54.

18 Charta donationis Folkeri pro Verdunensi monasterio. Act. sub die III. idus Novemb. anno ab incarn. domin. 855. indiēt. III. regnante Hludowico imperatore juniore Augusto XV. v. MART. T. I. Script. vet. p. 140.

19 Præceptum Lotharii regis provincie contra Witgarium de rebus S. Stephani Lugdunensis ecclesie. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 132.

20 Præceptum Caroli regis pro Ecclesia Lugdunensi. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 116. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon p. XXXIII.

ANNO 856.

1 Præceptum immunitatis quod Hlotharius fieri jussit Prumiensi monasterio. Dat. III. idus Februarii anno regni Hlotharii regis I. indiēt. III. Actum Aquisgrani palatio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 143.

2 Præceptum Lotharii regis pro Gregoriano in Alsatia monasterio quod nuncupatur Confluentis. Dat. idibus Februarii anno regni Hlotharii gloriosi regis I. indiēt. IV. Actum Aquisgrani palatio. v. MABILL. T. VIII. annal. Bened. p. 58. §. 15. MART. T. I. Thef. Anecd. p. 40.

3 Charta traditionis Wolfharti pro monasterio S. Galli. Act. XV. Kal. Jun. anno XXIV. regni Hludovici regis. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alamann. p. 43. n. 54.

4 Præceptum Lotharii regis de rebus quas tradidit Otherto. Dat. IV. Cal. Julii anno Hlotharii regis I. indiēt. IV. Actum Neomaga palatio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 145.

5 Præceptum Karoli Burgundie regis pro ecclesia Lugdunensi. Dat. VI. idus Octobr. anno II. regnante Karolo Rege, indiēt. V. Actum Stramiatitis palatii. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 120. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXIV.

6 Ej. aliud præceptum pro Ecclesia Lugdunensi. v. DACHER. Spic. T. XII. p. 118. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXIV.

7 Præceptum Karoli Burgundie regis pro Agilmaro archiepiscopo Viennensi. Dat. VIII. Kalend. Decemb. regnante rege anno III. indiēt. III.

ANNO 856. 857. & 858.

III. in villa Theorinsthe. v. BALVZ. Append. T. II. Capitul. p. 1465. n. 77.

8 Charta foundationis & donationis pro cenobio Gandersheimensi facta ab Ludolpho an. 856, indict. IV. v. BOD. Synt. ap. MEIBOM. T. II. p. 481. & ap. LEIBNIT. T. III. p. 702. LEVCKFELD antiquit. Gandersh. p. 22. CALVÖR Sax. inf. P. III. L. II. c. 7. §. 96. REHTMEIER Chron. Brunfu. p. 178. HARENB. Hist. Gandersh. in Comment. de Ludolfo §. 32.

ANNO 857.

1 Concilium Moguntinum tempore Caroli Archiepiscopi anno domini 857. celebratum sub Ludovico Imperatore & Benedicto pontifice. v. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 31.

2 a) Charta traditionis Apponis & Fruohnæ conjugum pro monasterio Fuldensi. Act. VI. Cal. Mart. anno XVI. regnante Hludovico Rege Francorum. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 559. & ap. SCHANN. p. 194. n. 478.

2 b) Privilegium Ludovici regis de donatione monasterii Schwarzacensis facta ecclesie S. Kyliani Wirceburgenfi. Dat. VI. Kal. April. anno XXV. regni Ludovici serenissimi regis in orientali Francia regnantis indict. V. Act. civitate Wormacia v. ECC. T. II. rer. Fr. p. 887.

3 Charta commutationis inter Annonem episcopum & nobilem virum Gros pro ecclesia Frisingensi. Factum ad Frigisingas anno incarnat. dom. 857. indict. V. in Nonis Aprilis. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 357. n. 724.

4 Charta traditionis Zazonis pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 857. regni domni Hludovici regis XVIII. IV. idus Aprilis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 560. & ap. SCHANN. p. 196. n. 485.

5 Charta traditionis Rechonis pro monasterio Fuldensi de villa Rechendorp. Act. in monasterio Fulda anno regni Ludovici orientalium Francorum regis XVI. mense Junio die XVI. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 487. & ap. SCHANN. p. 194. n. 479.

6 Charta traditionis Christiani pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Juchisa. Act. in eadem villa anno ab incarnat. dom. 857. regni vero Hludovici regis orientalium Francorum XVIII. mense Junio V. Cal. Jul. vid. Tradit. Dritter Theil.

Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 562. & ap. SCHANN. p. 197. n. 486.

7 Charta traditionis Engilperhti & filii ipsius Rihpert pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frisingam in V. Kal. Octob. anno incarn. dom. 857. indict. V. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 357. n. 725.

8 Diploma Benedicti papæ, quo monasterium Fuldense sub apostolica sedis protectione recipit, ejusque immunitates confirmat. Act. X. Kal. Novembr. imperante domno piissimo perpetuum Augusto Hludovico indict. V. v. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. probat. p. 134. n. XX.

ANNO 858.

1 Præceptum Lotharii regis, quo monasterium Bergense prope Ruræmondam, Gelriæ urbem, attribuit canonicis ecclesie Ultrajectensis. Dat. IV. Non. Januar. anno regni Lotharii Regis III. indict. VI. Actum Prumia monasterio. vid. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 499. HED. de Episcop. Ultraj. p. 57.

2 a) Præceptum Karoli Burgundiæ Regis quo confirmat præstariam factam ab Agilmaro Archiepiscopo Viennensi. Dat. XVII. Kal. Febr. an. III. regni Karoli regis, indict. VI. Actum in Mantelo villa. v. BALVZ. Capitul. T. II. in Append. p. 1467. n. 79.

2 b) Præcepta tria Ludovici Regis pro ecclesia Wormatiensi. Dat. XIII. Kal. Febr. anno XXIII. regni Hludovici regis in orientali Francia regnantis indict. III. Act. Franconofurt. v. SCHANN. Episc. WORMAT. T. II. p. 6. n. 6. 7. 8.

3 Præceptum Ludovici Regis pro monasterio Tigarino. Dat. XVI. Kal. Maj. anno XXVI. regni Hludovici serenissimi regis in orientali Francia regnantis indict. VI. Act. in villa Franconofurt palatio regio. v. CONR. Censur. dipl. Lindav. p. 367. COINTE T. VIII. annal. a. 843. §. 8. conf. ECCARD. T. II. rer. Fr. p. 464.

4 a) Præceptum Ludovici regis pro ecclesia Paderbornensi. Dat. XI. Kal. Junii anno XVIII. regni Ludovici regis in orientali Francia regnantis indict. VI. Act. Franconofurth. v. SCHAT. Annal. Paderb. L. II. p. 148. CONR. Cens. dipl. Lindav. p. 27.

4 b) Decretum Papæ Nicolai I. de conjunctione ecclesiarum Hamburgensis & Bremensis. Dat. prid. Calend. Jun. imperante Augusto Ludovico
 P p p p p a Deo

Anno 858. & 859.

6 Deo coronato magno Imperatore anno XV. indict. XII. v. BOLLAND. in vit. S. Anschar. p. 406. KRANTZ. in Metrop. L. I. c. 38. p. 26. LAM-
BEC. Chron. & auctar. rer. Hamb. p. 112. STA-
PHORST Hamb. Kirch. Gesch. P. I. Vol. I. p. 41.

5 Charta traditionis Altmunti pro monasterio Fuldensi de bonis & mancipiis in Westheim. Act. publice in monasterio Fulda anno ab incarnat. domini 858. mense Junio XVII. die ejusdem mensis anno regni Hludowici XVIII. v. Trad. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 563. & ap. SCHANN. p. 197. n. 487.

6 Præceptum Lotharii regis, quo cellam S. Apri restituit Tullensi ecclesie. Dat. VIII. idus Aug. anno Hlotharii regis III. indict. VI. Actum Mettis civitate. v. MABILLI. annal. Bened. T. III. p. 73. §. 46. & de Re dipl. L. VI. p. 533. n. 92.

7 Præceptum Ludovici Imperatoris pro Ecclesia Viennensi. Dat. Viennæ civitate anno imperii III. domini Hludovici II. Kalend. Novemb. indict. VII. v. BALVZ. in append. Capit. T. II. p. 1469. n. 82.

8 Concilium Sueslionense jussu Ludovici regis Transhenani indictum. v. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 463.

9 Epistola episcoporum provinciarum Remensis & Rotomagensis ad Ludovicum Regem in Attiniaco palatio consistentem anno 858. in mense Novembrio, cum is ad occupandum Caroli fratris sui regnum seditiosorum impulsu venisset. v. HINGMAR. T. II. Opp. p. 126. BARON. T. X. annal. h. a. §. 18. sqq. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 117. BALVZ. T. II. Capitul. p. 101. Conc. Coll. reg. T. XXII. p. 613. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 463.

10 Præceptum Jonæ Eduensis episcopi pro ecclesia Eduensi. Act. anno incarn. domini. 858. Caroli Regis XVIII. v. DACHER. Spicil. T. VIII. p. 142.

11 Charta traditionis Willihelmi pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Dorfun anno incarnat. dom. 858. v. MEICHELH. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 357. n. 726.

12 Placitum missorum dominicorum in quo terminata est lis quæ erat inter Agilmarum Archiepiscopum & Wigerigum comitem. v. BALVZ. T. II. Capit. in Append. p. 1467. n. 80.

13 Præceptum Karoli Burgundiæ regis pro Geraldo comite. vid. BALVZ. l. c. p. 1468. n. 81.

ANNO 859.

1 Capitula tractata & confirmata ab episcopis in Synodo habita apud Mettis civitatem de indulgentia Hludovici regis pro seditione & excessibus in regno fratris sui Karoli perpetratis. v. DU CHESNE T. II. Scr. Fr. p. 430. SIRM. Concil. Gall. T. III. p. 131. BALVZ. T. II. Capit. p. 121. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 634. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 477.

2 Diploma Ludovici regis quo confirmat traditionem inter Ambrichonem Episcopum Ratisbonensem & Engilmarum diaconum. Dat. IV. Non. Febr. anno XXXVII. (reponne XXVII.) regni Hludovici Regis in orientali Francia regnantis indict. VII. Act. Augusburch. v. PEZ Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 25.

3 Diploma Ludovici regis, quo donationem monasterio inferioris Altaichii a Bribino duce factam confirmat. Dat. X. Calend. Mart. anno XXVIII. regni Ludovici regis in orientali Francia, indict. VIII. Actum Regenspurg civitate regia. v. GEWOLD ad HVND. Metrop. T. II. p. II. COINTE T. VIII. annal. a. 845. §. 2. MABILL. de re dipl. supplem. c. 9. p. 42. & ID. T. III. annal. Bened. p. 88. §. 79. CONR. Cenf. dipl. Lind. p. 48.

4 Charta commutationis inter Totonem & Grimaldum monasterii S. Galli abbatem pro monasterio S. Galli. Act. II. Non. April. anno XXVII. regni Hludovici in orientali Francia, sub Karolo Principe ejusdem Hludovici regis filio. vid. GOLDAST. antiquit. Alam. p. 50. n. 17.

5 Diploma Ludovici regis Germaniæ, quo medietatem sisci, qui vocatur Tullina in regione Pannonica confert ad mensam monachorum S. Emmeramensium. Dat. Kal. Maji anno XXVII. regni Ludovici Regis in orientali Francia regnantis, indict. VII. Act. Franchensfurth. v. PEZ Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 23.

6 Concilium Tullense apud Saponarias quod ab Episcopis duodecim provinciarum, adfidentibus Carolo Calvo, ejusque nepotibus Lothario & Carolo regibus celebratum est in suburbano Tullensi villa Saponarias, mense Junio indict. VII. v. GOLDAST. T. III. Const. imp. p. 278. DU CHESNE T. II. Scr. Fr. p. 434. BARON. T. X. annal. h. a. §. 18. sqq. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 137. BALVZ. T. II. Capit. p. 129.

Anno 859. 860. & 861.

p. 129. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 642. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 483.

7 Bulla Nicolai Papæ pro monasterio Fuldensi. Dat. II. idus Junias Imperante Hludowico a Deo coronato magno pacifico Imperatore indict. VII. v. SCHANN. Hist. Fuld. Cod. probat. 135. n. XXI.

8 Charta traditionis Engilbrahti pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno incarnat. dom. 859. m. Junio. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 489. & ap. SCHANN. p. 197. n. 488.

9 Præceptum Ludovici Imperatoris pro ecclesia Viennensi. Dat. Viennæ urbi VII. Kal. Novembr. anno imperii V. domni Hludovici. v. BALVZ. in append. T. II. Capitul. p. 1471. n. 83.

10 Testamentum Aureliani abbatis pro monasterio Saxiaco. Factum anno incarnat. domin. 859. indict. VII. regnante Karolo rege filii quondam Lotharii Imperatoris anno III. Actum Lugduno. v. MABILL. T. III. anal. Bened. p. 82. §. 65.

11 Charta traditionis Remigii archiepiscopi pro eodem monasterio, actum ut in præcedenti. Factum Siferico. v. MABILL. l. c. §. 66.

ANNO 860.

1 Concilium Aquisgranense duplex anno 860. in causa Teutbergæ uxoris Lotharii regis. vid. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 157. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 675. HARDVIN. Conc. Coll. T. V. p. 501.

2 Epistola episcoporum regni Lotharii qui supra scriptæ Synodò interfuerant ad Nicolaum Papam. v. SIRM. l. c. p. 158. Concil. Coll. reg. p. 676. HARDVIN. l. c. p. 502.

3 Charta traditionis Deotradæ pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. dom. 860. in III. Kalendas Junias. v. MEICHEL. Hist. Frising. T. I. P. II. p. 352. n. 707.

4 Capitula quæ gloriosi reges Hludowicus & Karolus atque Hlotharius inter se fecerunt VII. idus Junias anno 860. in Basilica Sancti Castoris apud Confluentes. v. GOLDAST. T. I. Const. Imp. p. 192. BARON. T. X. anal. h. a. §. 13. sqq. VORB. Hist. Vol. XII. p. 119. sqq. BALVZ. T. II. Capitul. p. 137. DUCHESNE T. II. Script. Fr. p. 440. HARDVIN. T. V. Concil. p. 503. SCHILT. Inst. jur. publ. T. II.

p. 45. DU MONT Corps dipl. T. I. p. 12. n. 20.

5 Charta traditionis Hiltfrid pro ecclesia Frisingensi. Factum ad Fiechtkirchen in XVI. Kal. Septembr. anno incarnat. dom. 860. indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 358. n. 728.

6 Charta Salomonis ducis & principis Britonum pro Prumiensi monasterio. Actum villa publica Bedulcampo sub die Nonas Octobris anno 860. indict. VIII. regni Salomon. III. vid. MART. T. I. Script. vet. p. 147.

7 Concilium Tullense II. apud Tusiaco ab episcopis quatuordecim provinciarum in Tullensis territorii villa Tusiaco Caroli Calvi & Lotharii regum autoritate celebratum sub die XI. Kalend. Novembr. indict. IX. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 160. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 507.

8 Charta traditionis Marchonis pro ecclesia Frisingensi. Actum Mense Octobr. anno incarnat. dom. 860. indict. VIII. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 353. n. 709.

9 Epistola Nicolai papæ ad Carolum Calvum, ut Lotharium moneat de Ingeltrude Bosonis comitis uxore fugitiva, ne illam in regno suo manere permittat. v. DUCHESNE T. III. Script. Fr. p. 852. n. 1. SIRM. T. III. Concil. Gall. p. 159. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 377. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 519.

10 Charta traditionis comitis Erphonis pro monasterio Fuldensi. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 523. & ap. SCHANN. p. 189. n. 489.

ANNO 861.

1 Charta traditionis comitis cujusdam de Sclavis, nomine Chezul, pro ecclesia Frisingensi. Actum anno incarnat. dom. 861. indict. VIII. in loco regali publico Ratispona in XII. Kal. Aprilis. v. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 353. n. 710.

2 Præceptum Karoli regis Burgundiæ pro ecclesia Lugdunensi. Dat. II. idus Julii anno regni Karoli regis V. indict. IX. Actum Mantala. vid. DACHER. Spicil. T. XII. p. 122. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXIV.

3 Præceptum Hlotharii regis pro monasterio Prumiensi. Dat. V. Calend. Augusti anno Hlotharii

pp p p 2

tharii

Anno 861. & 862.

tharii regis VI. indict. IX. Actum Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. vet. p. 158.

4 Notitia traditionis factæ a quodam presbytero Erchanher ecclesie Frisingensi. Actum ad Frisingas XIII. Kal. Septembr. anno incarnat. dom. 861. indict. III. vid. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 354. n. 712.

5 Charta foundationis cœnobii in Wisenstaig factæ a Rudolfo. Acta est traditio in ipso loco Wisenstaiga sub die Viti idus Decemb. anno ab incarnat. Dni 861. indict. X. regnante Dno. Ludovico rege super orientales regiones anno 28. regni ejus. v. CRVSII anal. Suev. L. II. P. II. p. 58. VORB. Hist. Vol. XII. p. 165.

6 Charta traditionis Chadolti pro monasterio S. Galli. Actum die Lunæ XIII. Kal. Januar. anno XXIX. regni Hludovici. v. GOLDAST T. II. antiquit. Alamann. p. 42. n. 55.

7 Charta traditionis Kegionis pro ecclesia Frisingensi. Actum in publico placito prope ecclesiam S. Georgii anno incarnat. domini 861. vid. MEICHEL. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 353. n. 711.

8 Epistola Ludovici Germ. & Lotharii ad Nicolaum papam de pace Confluentana ut ejus fractores censura ecclesiastica distringantur. vid. GOLDAST T. II. Const. Imp. p. 25. BARON. T. X. ann. a. 860. §. 27. sqq. conf. VORB. Hist. Vol. XII. p. 256. sqq.

ANNO 862.

1 Epistola Nicolai papæ ad Adonem Archiepiscopum Viennensem de divortio inter Lotharium regem & uxorem ejus Teutbergam satisfaciens consultis Adonis. v. SIRMOND. Concil. Gall. T. III. p. 186. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 347. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 295.

2 Concilium Aquisgranense III. in causa Teutbergæ uxoris Lotharii regis, in quo permisum est Lothario, ut aliud conjugium iniret. vid. GOLDAST T. II. Const. Imp. p. 27. BARON. anal. T. X. h. a. §. 23. sq. SIRM. T. III. Concil. Gall. p. 189. Conc. Coll. reg. T. XXII. p. 734. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 539.

3 Capitula a. 862, quando Hludovicus Karolo mandavit, ut cum eo simul & Hlotharium reciperet ad osculum atque conloquium. v. GOLDAST T. II. Const. Imp. p. 28. sqq. DU CHESNE

T. II. Script. Fr. p. 442. BALVZ. T. II. Capit. p. 163.

4 Præceptum Lotharii II. pro monasterio Stabulensi. Dat. idus April. anno regni Lotharii regis VII. indict. XI. Actum Novo-castro in pago Leochensi. v. MART. T. II. Script. vet. p. 26.

5 Charta traditionis Reginbaldi pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Juchisa. Actum in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 862, mense Majo II. Non. ejusd. mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 565. & ap. SCHANN. p. 158. n. 490.

6 Præceptum Ludovici regis pro monasterio Ramfelva. Dat. VI. Id. Junii anno dominicæ incarnationis 862. indict. VI. Ludovici Serenissimi regis, actum in Francofurth. v. VORB. Hist. Vol. XII. p. 207. LETZNER. Chr. Ludov. Pii c. 32. fol. 72. FABRIC. Germ. & Sax. L. I. p. 101. CONR. Cens. dipl. Lind. p. 356.

7 Præceptum Lud. regis pro Althaha inferiori. Dat. XVI. Kal. Jul. anno XXXI. regni Ludovici regis in orientali Francia regnantis indict. X. Act. Ostermutinga. v. HVND. metrop. T. II. p. 12. CONR. cens. dipl. Lind. p. 49.

8 Epistola Nicolai papæ ad Ludovicum Imperatorem, qua commendat legatos pro causa Lotharii fratris ejus in Franciam missos. Dat. XI. Calend. Decemb. indict. XI. v. DU CHESNE T. III. Ser. Fr. p. 829. n. 3. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 193. Concil. Coll. reg. T. XXII. p. 246. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 234.

9 Ejusdem epistola ad Episcopos Gallie & Germanie, ut ad Synodum Metensem cum legatis accedant, ibique Lothario audito ejus divortii causam cognoscant & canonice definiant. v. DU CHESNE T. III. Ser. Fr. p. 831. n. 6. SIRM. Concil. Gall. T. III. p. 195. Collect. Concil. reg. T. XXII. p. 249. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 236.

10 Epistola Nicolai papæ ad Lotharium regem, dum legatos ad Synodum cogendam mittit, ad quam præcipit duos de Caroli regno episcopos accedere. Dat. IX. Kalend. Decemb. indict. XI. v. DU CHESNE T. III. Ser. Fr. p. 828. n. 1. SIRM. T. III. Concil. Gall. p. 191. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 244. HARDVIN. Conc. Coll. T. V. p. 233.

11 Ejusd. epistola ad Carolum Calvum regem ut duo de ejus regno episcopi ad Synodum Mettis cogendam proficiscantur. Dat. IX. Kal. Decemb. Indict.

Anno 862. & 863.

Indict. XI. v. DU CHESNE T. III. Ser. Fr. p. 828. n. 2. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 192. Concil. Coll. reg. T. XXII. p. 245. HARD. Coll. Concil. T. V. p. 235.

12 Ejusd. Epistola ad Episcopos in concilio Metensi residentes, ut Theutbergæ causam examinent ac definiant, conciliique acta ad se mitant. Dat. IX. Kal. Decemb. indict. XI. v. DU CHESNE T. III. Ser. Fr. p. 829. n. 7. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 196. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 251. HARDVIN. Concil. Coll. T. V. p. 237.

13 Ejusd. epistola Nicolai papæ ad episcopos legatos in Franciam missos, qua ad eos mittit commonitorium pro causa Teutbergæ. vid. DU CHESNE T. III. Ser. Fr. p. 852. n. 2. SIRM. Concil. Gall. T. III. p. 197. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 378. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 319.

14 Præceptum Caroli regis pro ecclesia Lugdunensi. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 123. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon p. XXXV.

ANNO 863.

1 Epistola Nicolai Papæ ad episcopos Synodi Silvanectensis, ubi simul de causa Lotharii ac Teutbergæ. v. SIRMOND. Concil. Gall. T. III. p. 205. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 280. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 254.

2 Ludovici II. regis in orientali Francia decretum de libertate ecclesiastica, factum in comitiis Wormatiensibus anno 862. v. GOLDAST. T. III. Const. Imp. p. 283.

3 Charta concambii, quod fecerunt Sigibertus & Grimaldus abbas pro monasterio S. Galli. Act. anno regnante Hludowico rege XXXI. die Veneris XVIII. Kal. Maji. v. GOLDAST. antiq. Alamann. T. II. p. 32. n. 23.

4 Charta venditionis Valerii pro monasterio S. Galli. Actum in vico Vinnona idus Madii anno XXXI. regnante domnu Luduwicu rege. v. GOLDAST. antiq. Alamann. T. II. p. 35. n. 32.

5 Præceptum Lotharii pro monasterio S. Petri Lugdunensi. Dat. XV. Kal. Jun. anno regni domni Hlotharii regis VIII. indict. XI. Actum in civitate Lugduni. v. MABILL. annal. Bened. T. III. p. 101. §. 1. SAMMARTH. Gall.

Christ. T. IV. inter Instrum. p. 4. n. 4. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXVI.

6 Charta traditionis Bruninges pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno incarnat. dom. 863. mense Majo sexto Calend. Junii. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 488. & ap. SCHANN. p. 198. n. 491.

7 Duo præcepta Caroli regis pro ecclesia Stephani Lugdunensi. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 124. sq. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXV.

8 Decretum Nicolai papæ pro ecclesia Hamaburgensi ejusdemque ecclesie Archiepiscopo Anshario. Dat. Kalend. Jun. imperante domino piissimo Papa, anno pontificatus ejus V. indict. XII. v. LINDENBR. Script. Septentr. p. 128. LAMBEC. Orig. Hamb. p. 37. STAPHORST Hamb. Kirch. Gesch. P. I. Vol. I. p. 54.

9 Charta traditionis Vnyvan & Billunc pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno ab incarnat. domini 863, regni vero Hludovici regis XXIII. mense Junio XV. die ejusdem mensis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 564. & ap. SCHANN. p. 199. n. 492.

10 Epistola Nicolai papæ ad Hubertum abbatem, fratrem Teutbergæ reginæ. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 220. Concil. Coll. reg. T. XXII. p. 363. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 306.

11 Concilium Metense in Synodo Romana mox damnatum de divortio Lotharii & Teutbergæ conjugioque Waldradæ quod coram sedis apostolicæ legatis Radoaldo & Joanne ab episcopis regni Lotharii celebratum est mense Junio. v. SIRM. Concil. Gall. T. III. p. 227. Concil. Coll. reg. T. XXII. p. 741. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 571.

12 a) Concilium Romanum in quo Synodus Metensis damnata est ejusque acta rescissa & Guntharius ac Theutgaudus archiepiscopi, præcipui Lothariani divortii assertores depositi sunt. vid. Annal. Bert. h. a. annal. Pith. eod. SIRMOND. Concil. Gall. T. III. p. 228. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 743. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 572. DUMONT Corps dipl. T. I. p. 14. n. 21.

12 b) Supplementum Concilii Romani habiti

Anno 863. & 864.

bitia. 863. v. MVRAT. Script. It. T. II. P. II. p. 123.

13 Charta traditionis Ribbald & Engilger pro monasterio Fuldensi. Actum anno ab incarnat. domin. 863, mense Septembri XIII. die ejusdem mensis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 565. & ap. SCHANN. p. 199. n. 493.

14 Charta traditionis Halabingi & conjugis Leobgunt pro eodem monasterio. Actum ab incarnat. domin. 863, regni vero Hludovici regis XXIII. mense Decembri III. Non. ejusd. mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 488. & ap. SCHANN. p. 199. n. 494.

15 Charta traditionis Vvolfboten pro eodem monasterio. Actum ab incarnat. dom. 863, regni vero Ludovici regis XXIII. mense Decembri in idibus ejusdem mensis. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 488. & ap. SCHANN. p. 200. n. 495.

16 Praeceptum Ludovici Regis pro Alaha inferiori monasterio. Dat. XV. Cal. Jan. anno XXXIII. regni Ludovici regis in orientali Francia regnantis Indict. XII. Actum Alaha monasterium. v. HVND. Metrop. Salisb. T. II. p. 12. n. 12. CONR. Conf. dipl. Lind. p. 51.

17 Charta commutationis inter Ambrichonem Episcopum & Otkarium pro monasterio S. Emmerami. Actum in Regina civitate anno incarnat. dom. 863. v. ANAMOD. Trad. Emmer. L. I. c. 6. in PEZ. Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 204.

18 Privilegium Adventii Episcopi Metensis pro monasterio Gorzia. Actum anno incarnat. dom. 863, indict. XI. epacta XXVIII. anno VIII. Lotharii junioris. Mettis. v. CALM. Hist. de Lorr. T. I. les preuv. p. 307.

ANNO 864.

1 Epistola Nicolai ad Adonem Viennensem Archiepiscopum, qua respondet variis illius consultationibus de Lotharii regis divortio. Dat. III Kal. April. indict. XII, v. HARD. Concil. Coll. T. V. p. 385.

2 Praeceptum Hlotharii regis super commutationem Faraberti & ejus donationem. Dat. XII. Calend. Jun. Aquisgrani palatio indict. XII. anno Hlotharii IX. v. MART. T. I. Script. vet. p. 172.

3 Edictum Pistense, sive adnuntiatio domini

Karoli apud Pistas. v. BALVZ. Capit. T. II. p. 173. sqq.

4 Decretum Episcoporum Synodi Pistensis, quo bona abbatiae S. Germani Autissiodorensis confirmantur. v. DACHER. Spicil. T. II. p. 588.

5 Charta traditionis Brunichonis pro monasterio Fuldensi. Act. anno XXIII. Hludovici orientalium Francorum regis mense Septembri VI. die ejusd. mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 563. & ap. SCHANN. p. 200. n. 496.

6 Epistola Nicolai Papae ad Franconem episcopum Tungrensem, qua ei veniam indulget, quod particeps fuerat synodi Metensis, hortaturque ut Lotharium regem monitis suis curare studeat. Dat. XV. Kal. Octobr. indict. XIII. vid. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 245. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 297. HARDVIN. Concil. Coll. T. V. p. 264.

7 Ejusd. epistola ad Adonem Viennensem Archiepiscopum, qua docet inferiores ecclesias a Romanis consuetudinibus non debere recedere. Dat. III. idus Decembris indict. XIII. v. HARDVIN. Concil. Coll. T. V. p. 386.

8 Ejusd. epistola ad Carolum calvum Regem, qua hortatur ad pacem cum Ludovico Imperatore retinendam. v. DUCHESNE T. III. Ser. Fr. p. 832. n. 8. SIRM. T. III. Concil. Gall. p. 266. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 258. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 241.

9 Ejusd. epistola ad episcopos in regno Caroli constitutos de eodem argumento. vid. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 268. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 261. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 242.

10 Epistola Adventii episcopi Metensis ad Nicolaum papam, qua mittit professionem suam, & purgans se de causa Lotharii acquiescere se atque obsequi docet statutis a pontifice in Synodo Romana, proinde veniam ac pacem implorat. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 241. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 381. HARDVIN. Conc. Coll. T. V. p. 321.

11 Epistola Caroli calvi ad Nicolaum papam, qua intercedit pro Adventio, petitque ut in gratiam recipiatur. v. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 243. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 385. HARDVIN. Conc. Coll. T. V. p. 323.

12 Epistola Nicolai ad Adventium, qua approbat professionem ejus, eique veniam indulget. v. SIRM.

Anno 864. & 865.

v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 244. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 387. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 325.

13 Charta traditionis Richini comitis pro monasterio Gregoriano in pago Alfacensi. Act. in ipso monasterio S. Gregorii anno X. regnante Lothario rege. v. MABILL. T. III. annal. Bened. p. 112. §. 22.

14 Charta traditionis Altcarl pro monasterio Fuldensi. Act. in villa Kizzicha anno ab incarn. dom. 864. regni vero Hludovici regis orientali-um Francorum - - - v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 564. & ap. SCHANN. p. 200. n. 497.

ANNO 865.

1 Capitula quæ misit dominus Rex Karolus in Burgundiam anno 865. v. BALVZ. T. II. Capit. p. 195.

2 Capitula quæ anno 865. XI. Kal. Mart. Hludovicus & Karolus reges in Tusfaco villa populo adnuntiaverunt. v. BALVZ. T. II. Capit. p. 201. SCHILT. Instit. jur. publ. T. II. p. 59.

3 Præceptum Hlotharii regis pro monasterio Prumiensi. Dat. Nonas Martii anno regni Hlotharii regis X. indict. XIII. Actum Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. vet. p. 138.

4 Charta Jonæ episcopi Eduensis, qua fundatam ac dotatam ecclesiam a Tancrado nobili viro in pago Augustodunensi consecrat. Dat. in mense Aprilis die IV. idus anno XXV. regnante Carolo Rege. vid. DACHER. Spicil. T. VIII. p. 145.

5 Charta traditionis Wildeboldi pro monasterio S. Galli. Act. die domin. XVI. Kal. Jun. anno XXXIII. regni Hludovici Junioris. v. VADIAN. de colleg. & monast. Germ. ap. GOLDAST. in antiquit. Alaman. T. III. p. 51.

6 Charta traditionis Annonis pro ecclesia Frisingensi. Act. ad Frigifingas in XIII. Kal. Junias anno incarnat. dom. 865. indict. VIII. vid. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 357. n. 713.

7 Diploma Ludovici regis pro monasterio Herivordienfi. Dat. idus Jun. anno XXVI. Hludovici regis in orientali Francia regnante. indict. XIII. Act. in villa Franconovurt. v. SCHAT. Annal. Paderborn. L. III. p. 157.

8 Præceptum Ludovici Regis, quo S. Dionysio cellulas quasdam in Alamsunia fitas confirmat. Dat. V. Kal. Augusti anno regni XXXIV. indict.

XIII. v. MABILL. annal. Bened. T. III. p. 185. §. 56.

9 Charta tradionis Reginhart pro monasterio Fuldensi. Act. ab incarnat. domin. 865. regni vero Hludovici regis Orientalium Francorum XXVI. mense Decembri XX. die ejusd. mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 566. & ap. SCHANN. p. 201. n. 498.

10 Bulla Nicolai papæ, qua Reimberto Archi-episcopo Hammaburgensi pallium confert. Dat. in mense Decembri, indict. XIII. vid. STAPHORST Hamb. Kirch. Gesch. P. I. Vol. I. p. 66.

11 Charta commutationis inter Ambrichonem episcopum & Otmarum pro monasterio S. Emmerammi. Act. anno domini 865. v. ANAMOD. Tradit. Emmer. L. I. c. 43. ap. PEZ in Thef. anecdot. T. I. P. III. p. 228.

12 Præceptum Lotharii pro ecclesia S. Stephani Lugdunensi. vid. BALVZ. Miscell. L. II. p. 149.

13 Epistola Nicolai papæ ad Ludovicum Germaniæ & Carolum calvum reges qua eos reprehendit, quod episcopos in urbem non miserit ad Synodum: ut Lotharius de divortio commune pergant, de episcopis in Coloniensi & Camera-censi ecclesia consecrandis. v. DUCHESNE T. III. Script. Fr. p. 834. n. 9. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 270. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 264. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 244.

14 Ejusd. epistola ad Episcopos in regno Lotharii constitutos, ut Lothario suggerant, ut summoto Hilduino cui Cameracensem ecclesiam dedit, liberam eligendi episcopi licentiam tribuat. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 221. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 357. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 302.

15 Ejusd. epistola ad Lotharium regem, ut Hilduinum rejiciat & Hincmarum in ea dispo-nenda privilegio suo uti permittat. vid. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 222. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 359. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 303.

16 Ejusd. epistola ad Hilduinum clericum, ut ab ecclesia Cameracensi deinceps abstineat. vid. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 223. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 360. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 304.

17 Ejusd. epistola ad Episcopos in regno Lotharii constitutos, ut Lotharium libere arguant & adul-

Anno 865. 866. & 867.

& adulteram quam habet projicere compellant. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 269. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 389. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 331.

ANNO 866.

1 Præceptum Hlotharii regis super traditione five præstaria illustris femina Gerildis. Dat. XVI. Cal. Febr. anno Lotharii regis XI. indict. XIV. Actum Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. vet. p. 176.

2 Charta traditionis Nordmanni pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini 866. regni vero Ludovici regis orientalium Francorum XXVI. mense Februario. V. Cal. Mart. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 565. & ap. SCHANN. p. 201. n. 499.

3 Præceptum Ludovici regis pro monasterio Herivordensi. Dat. VII. Cal. Maji anno XXVII. regni Hludovici regis in orientali Francia regnantis Indict. XIII. Actum in Franconovurt. v. SCHATEN. annal. Paderb. L. III. p. 160.

4 Epistola Nicolai papæ ad universos episcopos, qua iterum eos admonet de sententia excommunicationis quam adversus Waldradam ejusque complices promulgarat. Dat. idibus Junii indict. XIV. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 277. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 400. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 533.

5 Charta traditionis Folebrahti pro monasterio Fuldensi de bonis in Sundheim. Actum in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 866. mense Julio XV. die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 567. & ap. SCHANN. p. 202. n. 500.

6 Charta traditionis Hahing pro eodem monasterio. Act. in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 866. mense Octobri XXIII. die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 566. & ap. SCHANN. p. 202. n. 501.

7 Charta commutationis inter Ambrichonem episcopum & Adalpertum pro monasterio S. Emmerammi. Fact. anno domini 866. indict. XIII. in loco nuncupato Percharteshufa. vid. ANAMOD. Tradit. Emmer. L. I. c. 15. ap. PEZ in Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 212.

8 Charta commutationis inter Ambrichonem Episcopum & Eckilindam pro eodem monasterio. Actum anno incarnat. domini 866. in loco qui

nuncupatur Letinchona. v. ANAMOD. L. c. c. 79. ap. PEZ l. c. p. 251.

9 Epistola Nicolai papæ ad Rodulfum Bituricensem ejusque coepiscopos qua de Theutgauto & Guntario a sede apostolica damnatis iterum scribit, ac monet, ut ab eorum communione penitus abstineant. v. SIRM. Concil. Gall. T. III. p. 237. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 403. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 334.

10 Epistola Lotharii regis ad Nicolaum papam, qua conqueritur, quod Pontifex nimium de ipso ejus æmulis credat. Cæterum purgans se de omnibus paratum se ostendit coram pontifice adversariorum calumnias refellere. v. GOLDAST. T. III. Const. Imp. p. 285. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 239. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 406. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 336.

11 Epistola Adventii episcopi Metensis ad Nicolaum pro rege Lothario in causa Theutbergæ. v. BARON. annal. h. a. §. 29. sqq.

ANNO 867.

1 Charta traditionis Fridurii pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Kizzige. Act. in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 867. regni vero Ludovici regis XXVII. mense Januario, tertio die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 566. & ap. SCHANN. p. 202. n. 502.

2 Præceptum Concamii Hlotharii regis contra Othertum. Dat. XIII. Calend. Febr. anno regni regis Hlotharii XII. indict. XV. Actum Aquisgrani. v. MART. T. I. Script. vet. p. 178.

3 Epistola Nicolai papæ ad Episcopos in regno Lotharii constitutos de Waldradæ excommunicatione tertio jam scripta; notat illorum desidiam & referri ad se jubet, an Lotharius cum Theutbergæ conversetur & quomodo eam tractet. Dat. VIII. Kal. Febr. indict. XV. DUCHESNE T. III. script. Fr. p. 840. n. 12. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 322. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 303. HARD. Coll. Concil. T. V. p. 263.

4 Ejusd. epistola ad Carolum calvum regem; quod Theutbergæ judicium Lotharius retractare ac per Monomachiam decernere velle dicatur; petit ut illum in regnum suum recipiat; tum ut epistolas dirigat, quas Lothario eidem ejusque episcopis scribit. Dat. VIII. Cal. Febr. indict. XV.

v. SIRM.

Anno 867.

v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 324. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 308. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 271.

5 Ejusd. epistola ad Lotharium regem, quod Theutberga tedio afflictionum contra seipsam scribat: ceterum dissolvi ejus conjugium non posse, nisi Lotharius celibem quoque vitam spondeat. v. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 843. n. 13. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 327. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 313. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 274.

6 Ejusd. epistola ad Theutbergam Reginam qua arguit, quod contra se ipsam tedio vitæ scribat, negatque fieri posse quod suggerit, ut continentiae studio conjugium dissolvat, nisi Lotharius maritus celibem quoque vitam promittat. Dat. Kalend. Febr. indict. XV. v. DUCHESNE T. III. Script. Fr. p. 838. n. 11. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 320. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 299. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 266.

7 Ejusdem Epistola ad Ludovicum regem Germaniæ, ut Lotharium ad diligendam Theutbergam excitare pergat, & Ingeltrudem ad Bosonem maritum redire compellat. Dat. Nonis Martii Indict. XV. v. DUCHESNE T. III. Script. Fr. p. 846. n. 15. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 329. Conc. Coll. Reg. T. XXII. p. 318. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 278.

8 Charta traditionis Siginandi pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno 867. mense Majo XV. die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 489. & ap. SCHANN. p. 204. n. 507.

9 Charta traditionis Betilonis pro eodem monasterio. Act. in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 867. regni vero Ludovici regis XXVII. mense Majo XX. die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 567. & ap. SCHANN. p. 203. n. 504.

10 Charta traditionis Mennisgo, & Adalhurt pro eodem monasterio. Act. in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 867. regni vero Ludovici regis orientalium Francorum XXVII. mense Majo XX. die ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 566. & ap. SCHANN. p. 203. n. 503.

11 Epistola Nicolai papæ ad Adonem Viennensem Archiepiscopum de Arsenio legato in Gallias

Dritter Theil.

& Germaniam misso. vid. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 387.

12 Epistola Nicolai papæ ad Adonem Archiepiscopum Viennensem, qua confirmatur vetus privilegium metropoleos Viennensis. Dat. idus Junii indict. XV. v. HARD. Conc. Coll. T. V. p. 389.

13 Charta traditionis Adalolt pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda, anno ab incarn. dom. 867. regni vero Ludovici Regis orientalium Francorum XXVII. mense Julio X. Cal. Augusti. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 567. & ap. SCHANN. p. 203. n. 505.

14 Charta traditionis Cunihilt pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Hoherot. Act. in eadem villa anno ab incarnat. dom. 867. regni vero Ludovici regis orientalium Francorum XXVII. mense Augusto III. Cal. Septembr. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 568. & ap. SCHANN. p. 204. n. 506.

15 Epistola Nicolai papæ ad Ludovicum regem Germaniæ. Conqueritur de Lothario quod nihil eorum præstet quæ promisit, prohibet ne Romam veniat, priusquam Waldradam eo dirigat, & Theutbergam tractet ut reginam, & Trevisis atque Coloniz legitimi episcopi ordenentur. Dat. III. Kal. Novemb. indict. I. v. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 848. n. 17. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 339. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 323. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 281.

16 Epistola Nicolai Papæ ad episcopos in regno Caroli constitutos de Ingeltrude Bosonis uxore, ut illam excommunicent, si ad virum redire contemnat. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 159. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 320. HARDVIN. Concil. Coll. T. V. p. 279. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 847. n. 16.

17 Ejusd. epistola ad Ludovicum Regem Germaniæ, ut desinat tandem intercedere pro Theutgaldo & Gunthario. Dat. III. Kal. Novembr. indict. I. v. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 342. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 329. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 284.

18 Epistola Arsenii episcopi Hortensis sedis apostolicæ legati ad omnes episcopos Galliz, Germaniæ & Neustriz, qua Ingeltrudem Bosonis uxorem excommunicatam & anathematizatam declarat, eamque ab ullo recipi vetat. vid. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 279. Conc. Coll. Reg.

D 99 99

T. XXII.

Anno 867. & 868.

T. XXII. p. 321. **HARDVIN.** Conc. Coll. T. V. p. 279.

19 Epistola Nicolai papæ ad episcopos in regno Ludovici constitutos. Reprehendit illos, quod Theutgualdum & Guntharium suis gradibus restitui cupiant: Exponit quam graviter deliquerint, tum in recipienda Ingeltrude Bosonis conjugæ refuga & excommunicata, tum in adstruendo Lotharii repudio, & quod propterea merito fuerint depositi. Quare hortatur ut desinant, & ut Lotharium ad exequenda jussa pontificis insectant. Dat. prid. Kal. Novembr. Indict. I. v. **SIRM.** Conc. Gall. T. III. p. 343. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 331. **HARDVIN.** Coll. Conc. T. V. p. 286.

20 Epistola Nicolai papæ ad Carolum Regem, ut curet a Lothario restitui ea quæ a Belletrude sore sua Berengarii vidua abstulerat. v. **SIRM.** Conc. Gall. T. III. p. 330. Collect. Conc. Reg. T. XXII. p. 411. **HARDVIN.** Coll. Conc. T. V. p. 340.

21 Epistola episcoporum ex regno Caroli & Lotharii ad episcopos in regno Ludovici regis, qua ad Concilium Tricassinum die VIII. Kalendas Novembris a. 867. celebratum convocantur. v. Concil. Coll. Reg. T. XXII. p. 879. **HARDVIN.** Coll. Conc. T. V. p. 679.

22 Charta traditionis Erlebaldi pro monasterio S. Galli. Act. die Lunæ XVI. Kal. Decemb. anno XXXV. Hludowici piissimi Regis sub Karolo Principe. v. **GOLDAST.** T. II. antiquit. Alamann. p. 51. n. 74.

23 Notitia de quibus locis & villis decima ad ecclesiam, quæ est in Pirithorf in pago Alpicauge, persolvi debeat. Act. XXXV. anno Hludowici regis, patris Karolomanni, Hludowici & Karoli. v. **GOLDAST.** T. II. antiquit. Alamann. p. 58. n. 93.

24 Pactiones anno 868. indict. I. regni Caroli Regis XXIX. Metis civitate apud St. Arnulphum factæ inter Hludovicum & Karolum reges. v. **BALVZ.** T. II. Capit. p. 207. **DUCHESNE** Ser. Fr. T. II. p. 448. (cum annales Bertin. testentur Ludovicum & Karolum anno 867. convenisse, emendandæ sic notæ chronicæ videntur ut an. 867. & ann. Car. XXVIII. & indict. XV. reponatur.)

25 Epistola Anastasii Bibliothecarii sacræ Romanæ ecclesiæ ad Adonem Archiepiscopum Viennensem, qua mortuum Nicolaum papam nun-

tiat, & electum in ejus locum Hadrianum II. v. **HARDVIN.** Coll. Conc. T. V. p. 390.

26 Præstaria quam fecit Ansbaldus Hiedildi illustri femine de rebus sibi ab Irinfrido & Sigirico comitibus & aliis concessis. Act. sub die XIII. Cal. Jan. anno XII. regnante Hlothario. v. **MART.** T. I. Script. vet. p. 186.

27 Charta donationis Egilharti pro monasterio Fuldensi de quibusdam rebus in pago Grapfeld. Act. in monasterio Rore. ab incarn. dom. 867. anno regni vero Ludovici Regis XXVII. vid. **SCHANN.** Tradit. Fuld. p. 204. n. 508.

ANNO 868.

1 Concilium Wormatiense habitum in causâ ecclesiasticæ disciplinæ anno 868. v. Concil. Coll. Reg. T. XXIII. p. 87. **HARD.** Coll. Conc. T. V. p. 733.

2 Decretum Synodale episcoporum in concilio Wormatiensi presentium pro exstructione monasterii Herifensis. Dat. in Wormatia anno incarnat. dom. 868. imperii regis Ludovici anno XXVIII. Indict. I. v. **SCHATEN.** L. III. annal. Paderb. p. 163. **MABILL.** T. III. annal. Bened. p. 152. §. 93. **LEYCKFELD** antiquit. Halberst. p. 620.

3 Epistola regis Lotharii ad Hadrianum papam, qua electionem ad summum pontificatum gratulatur, ac de Nicolai decessoris nimia severitate conqueritur. v. Chron. Regin. p. 49. **HARDVIN.** Coll. Conc. T. V. p. 700.

4 Epistola Hadriani II. ad Ludovicum regem Germaniæ de victoriis Ludovici Imp. adversus Sarracenos, cujus interim & Lotharii fratris quæ sunt, tangi vetat. Dat. pridie idus Februarias, indict. I. v. **DUCHESNE** T. III. Ser. Fr. p. 856. n. 2. **SIRM.** T. III. Conc. Gall. p. 370. Concil. Coll. Reg. T. XXIII. p. 41. **HARDVIN.** Coll. Concil. T. V. p. 699.

5 Epistola Hadriani II. ad Lotharium Regem, quod Theutbergam solutionem matrimonii Romæ postulantem ad Lotharium redire jussit, donec in synodo de ea restatuat. Monet Lotharium, ut eam in consortium recipiat, aut si alio in loco interim consistat, promissas illi abbatias ad vitæ subsidia concedat. v. **DUCHESNE** T. III. Ser. Fr. p. 854. n. 1. **SIRM.** Conc. Gall. T. III. p. 371. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 43. **HARD.** Conc. Coll. T. V. p. 702.

6 Ejusd.

Anno 868. & 869.

6 Ejusdem epistola ad Waldradam, qua eam, quia respiciisse dicebatur, Ludovici Imp. rogatu, communioni ecclesiae restituit ea lege, ut ad Lotharii societatem non redeat. v. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 855. n. 2. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 373. Concil. Coll. Reg. T. XXIII. p. 46. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 704.

7 Ejusdem epistola ad episcopos Germaniae, qua absolutam a se Waldradam, & congruentibus monitis instructam significat. Dat. pridie idus Februar. indict. I. v. DUCHESNE T. III. Script. Fr. p. 856. n. 1. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 373. Coll. Conc. Reg. T. XXIII. p. 47. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 705.

8 Ejusdem epistola ad Hincmarum archiepiscopum Remensem, qua eum hortatur, ut Carolum regem ad constantiam excitet in causa Lotharii. Dat. VIII. idus Martii indict. I. vid. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 367. Concil. Coll. Reg. T. XXIII. p. 36. HARD. Coll. Conc. T. V. p. 696.

9 Praeceptum Hludovici regis pro monasterio Prumiensi. Datum VII. idus Martias anno XXXVI. regni Hludovici regis in orientali Francia regnante indict. VI. Actum Francofurt. vid. MART. T. I. Script. vet. p. 187.

10 Diploma Ludovici regis Germaniae, quo Theoderico comiti donat Wasiam. Datum anno domini 868, idus Aprilis regnante dominico Lothowico anno XIV. indict. XIV. v. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 32.

11 Praeceptum Lotharii regis pro abbacia S. Maximini. Dat. Metis civitate XVII. Kl. Maji anno dom. incarn. 868. Indict. I. anno Serenissimi regis Lotharii XV. v. ZYLLES. def. abbat. S. Maxim. P. III. p. 14. CALMET Hist. de Lorr. T. I. les preuv. p. 309.

12 Charta traditionis Adalhun pro monasterio Fuldensi. Actum in monasterio Fulda anno ab incarnat. dom. 868, regni vero Ludovici regis XXVIII. mense Aprilis XII. Cal. Maji. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 569. & ap. SCHANN. p. 205. n. 510.

13 Charta donationis Hererici pro Prumiensi monasterio. Actum in Wimundasheim publice XII. Cal. Septembr. anno incarnat. dom. 868, indict. I. regnante Hludovico cum fratre Karolo XXVIII. Lothario vero nepote ipsorum. vid. MART. T. I. Script. vet. p. 188. sq.

14 Charta traditionis Wargast pro monasterio

Fuldensi. Act. in monasterio Fulda ab incarn. an. dom. 868, mense Augusto VIII. idus Septemb. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 568. & ap. SCHANN. p. 205. n. 509.

15 Complacitatio, quam Thevit & Erhilt uxor ejus fecerunt, pro monasterio S. Emmerami. Actum anno incarnat. dom. 868. v. ANAMOD. Tradit. Emmer. L. I. c. 47. ap. PEZ in thes. Anecd. T. I. P. III. p. 231.

ANNO 869.

1 Charta commutationis inter Annonem episcopum & quendam virum nobilem Cotahelm pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Frigisingam in III. Kal. Februar. anno incarnat. dom. 869. indict. VII. v. MEBICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 358. n. 727.

2 Praeceptum Ludovici Regis Germaniae pro ecclesia Ultrajectensi. Datum XV. Kal. Junii anno XXI. regis Ludovici in orientali Francia regnante indict. II. Act. Franconesurd. v. HED. de episc. Ultraject. p. 55. sq. CONR. Cenf. dipl. Lind. p. 60. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 501. qui annum regni XXIX. reponit.

3 Diploma Ludovici regis pro ecclesia Neuhausensi. Datum VIII. idus Julii anno XXXV. regni Hludovici regis in orientali Francia regnantis indict. XV. Actum Francofurt. vid. SCHANN. Episc. Wormat. T. II. p. 9. n. 9.

4 Epistola Hadriani II. ad proceres regni Lotharii, qua eos post mortem Lotharii hortatur, ut fideles sint Ludovico Imperatori illius fratri, cui regnum hereditario jure debeatur. vid. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 857. n. 3. SIRM. T. III. Concil. Gall. p. 379. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 51. HARD. Coll. Conc. T. V. p. 707.

5 Ejusdem epistola ad proceres regni Caroli calvi, qua eos hortatur, ut Carolum Regem deterreant, ne invadat regnum Lotharii. Dat. Non. Sept. indict. III. v. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 859. n. 4. SIRM. T. III. Concil. Gall. p. 380. Concil. Coll. Reg. T. XXIII. p. 54. HARDVIN. Coll. Concil. T. V. p. 708.

6 Ejusdem epistola ad episcopos in regno Caroli Calvi constitutos similis argumenti. Dat. Non. Sept. indict. III. v. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 860. n. 5. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 381. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 57. HARD. Coll. Conc. T. V. p. 710.

299992

7 Ejusdem

Anno 869. & 870.

7 Ejusdem epistola ad Hincmarum archiepiscopum Remensem de eadem causa. Dat. Non. Septembr. indict. III. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 382. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 59. HARD. Coll. Conc. T. V. p. 711.

8 Acta coronationis Caroli Calvi in regno Lotharii post ejus mortem, & capitula quæ anno 869, indict. II. V. idus Septembris Mettis civitate in ecclesia S. Stephani martyris Adventius episcopus ipsius civitatis coram Rege & episcopis publice populo & scripto & verbis denunciavit. v. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 449. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 383. BALVZ. T. II. Capitul. p. 215. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 777. HARD. Coll. Conc. T. V. p. 1211. DUMONT Corps dipl. T. I. p. 15. n. 23.

9 Præceptum Caroli Calvi pro abbacia S. Arnulphi Metensi. Dat. V. idus Septembr. indict. II. anno XXX. regnante Carolo rege & L. in Successione regni Hlotharii. Actum Mettis civitate. v. CALM. Hist. de Lorr. T. I. les preuv. p. 309.

10 Charta commutationis inter Hartmotum abbatem cœnobii S. Galli & Wirpertum regis Valsallum pro monasterio S. Galli. Actum die Jovis III. Non. Dec. anno XXXVII. Hludovici Regis. v. GOLDAST. T. II. antiquit. Alaman. p. 30. n. 18.

ANNO 870.

1 Pactio Aquisgranensis anno 870. regni Karoli XXXII. indict. III. pridie Nonas Martii Aquisgrani palatio inter Karolum & Hludovicum regem fratrem ipsius facta. vid. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 453. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 27. BALVZ. T. II. Capit. p. 221. SCHILT. Instit. jur. publ. T. II. p. 64. DUMONT Corps dipl. T. I. p. 16. n. 24.

2 Præceptum Ludovici regis pro cœnobio Rhinaugiensi. Datum XIII. Kal. April. anno XXXVII. regni Hludovici regis in orientali Francia regnante indict. III. Actum Franconofurt. v. SAMMARTH. Gall. Christ. T. V. inter instrum. p. 509. n. 2.

3 Præceptum Ludovici regis pro ecclesia Argentinesi. Datum III. Cal. April. anno XXIII. Hludovici Regis in orientali Francia, indict. III. Actum Franconofurt palatio regio. v. LAGVIL. Hist. d'Als. les preuv. p. 21.

4 Præceptum Hludovici Regis de rebus Hererici Prumiensis monasterio concessis. Datum II. idus April. anno XXXVII. regni Hludovici regis in orientali Francia regnante indict. III. Actum Triburias villa regia. v. MART. T. I. Script. vet. p. 191.

5 Decretum, quo Ado Viennensis Archiepiscopus confirmat in Synodo Ecclesiam Velnensem abbatix S. Eugendi Jurenensis. Actum Vienn. publice, mense Aprilis, episcopatus Adonis anno X. indict. III. v. DACHER. Spic. T. XII. p. 135.

6 Epistola Hadriani II. ad Carolum Calvum regem, qua regem increpat, quod Lotharii regnum invaserit, & sedis Apostolicæ legatos contempserit, mandatque ut regno illo excedat. Datum V. Kalend. Julii indict. III. vid. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 861. n. 6. SIRM. Concil. Gall. T. III. p. 387. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 60. HARDVIN. Conc. Coll. T. V. p. 712.

7 Ejusdem epistola ad Episcopos in regno Caroli constitutos, ut regem moneant, ut a regno Lotharii abstineat & legatos benigne suscipiant. Datum V. Kal. Jul. Indict. III. v. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 863. n. 7. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 389. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 64. HARD. Coll. Concil. T. V. p. 714.

8 Ejusdem epistola ad Hincmarum, qua illum arguit, quod Carolum regem a regni Lotharii pervasione non revocarit, litterisque Apostolicis non rescripserit. Dat. V. Kal. Jul. Indict. III. v. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 390. Concil. Coll. Reg. T. XXIII. p. 66. HARDVIN. Conc. Coll. T. V. p. 715.

9 Ejusdem epistola ad proceres regni Caroli Calvi, ut regem moneant, ut a regno Lotharii abstineat. Dat. V. Kal. Julii Indict. III. vid. SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 391. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 68. HARD. Conc. Coll. T. V. p. 717.

10 Ejusdem epistola ad Ludovicum regem Germaniæ, qua legatos suos commendat, & Ludovici Imperatoris propter Lotharii regnum a Karolo invasum missos: item episcopum Colonix sine suo consultu ordinatum fuisse conqueritur. Dat. V. Kal. Jul. Indict. III. v. DUCHESNE Scr. Fr. T. III. p. 863. n. 8. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 392. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 69. HARD. Coll. Conc. T. V. p. 718.

11 Ejusdem

ANNO 870. & 871.

11 Eiusdem epistola ad episcopos in regno Ludovici constitutos qua legatos commendat, monetque ut regi suo perpetuam pacem cum Ludovico Imperatore suadeant. Dat. V. Kal. Jul. Indict. III. v. DU CHESNE T. III. Scr. Fr. p. 864. n. 9. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 393. Conc. Coll. Reg. T. XXIII. p. 71. HARDVIN. Conc. Coll. T. V. p. 719.

12 Charta donationis Gislæ Ludovici pii filix & Everardi comitis conjugis pro abbacia Cisonensi. Actum Fivis mallo publico Kal Jul. anno XXXV. regnante Carolo Rege. v. MIR. Opp. dipl. T. III. p. 289.

13 Charta divisionis regni Lotharii factæ anno 870. regni Karoli XXXIII. indict. III. VI. (reponere potius V.) idus Augusti inter reges Karolum & Hludovicum in Procafpide super fluvium Mosam. v. PITH. Script. XII. p. 458. BOECLER. Script. Germ. p. 109. GOLDAST T. III. Const. Imp. p. 288. DU CHESNE T. II. Scr. Fr. p. 453. MIR. opp. dipl. T. I. p. 28. BALVZ. T. II. Capitul. p. 222. MABILL. T. III. anal. Bened. Append. p. 678. n. 18. DU MONT Corps dipl. T. I. p. 16. n. 25.

14 Charta traditionis Ifanolt & uxoris ejus ac filiorum pro ecclesia Frisingensi. Actum ad Ifana V. idus Decembr. anno incarn. dom. 870. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 361. n. 735.

ANNO 871.

1 Præceptum Ludovici regis Germaniæ quo monasterio Prumiensi concedit piscationem. Datum XV. Calend. Mart. anno XXXIX regni Hludovici regis in orientali Francia regnante indict. IV. Actum Franconofurt. v. MART. T. I. Script. vet. p. 193.

2 Præceptum confirmationis Ludovici pro monasterio Herifensi. Dat. idus Junii anno XXXII regni Ludovici regis in orientali Francia regnantis, indict. IV. Actum Triburias. v. SCHAT. anal. Paderb. L. III. p. 169. MABILL. anal. Bened. T. II. p. 664. §. 30.

3 Diploma Ludovici Regis Germaniæ qua locum Harterateshuson monasterio Fuldensi donat. Dat. XVII. Kal. Jul. anno XXXI. regni Hludewici Regis in orientali Francia regnantis indict. IV. Actum Triburias. v. SCHA NN. Tradit. Fuld. p. 207. n. 516.

4 Præceptum Ludovici regis pro ecclesia Argentinenfi. Dat. II idus Septembr. anno XXIII. Hludewici Regis in Alfatia indict. IV. Actum Strazburc. v. GVILLIM. de Episc. Argent. p. 32. sq. CONR. Cenf. dipl. Lind. p. 30. sq. KÖNIGSHOV. Elfas. und Strasb. Chron. p. 478. TENZEL Vind. pro Cenf. dipl. Lind. in App. III. p. 98. MABILL. T. III. anal. Bened. p. 58. §. 15. conf. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 449.

5 Charta donationis Ansfridi comitis palatii pro monasterio Laurishamensi in Germania. Actum in monasterio Lauresham anno incarnat. dom. 871. regni Ludovici regis XVI. sub die III. Non. Octobr. v. HELWICH. antiquit. Laur. p. 27. FREH. Orig. Palat. inter Monum. p. 31. TOLN. Hist. pal. Cod. dipl. p. 8. n. 9. STRVV. in not. ad Chron. Laur. ap. FREHER. p. 109. MIR. Opp. dipl. T. I. p. 648.

6 Eiusdem alia charta donationis pro eodem monasterio. Actum ut supra. v. HELWICH. l. c. p. 28. FREH. Orig. Palat. l. c. p. 32. TOLN. l. c. p. 9. n. 10. MIR. l. c. STRVV. in not. ad Chron. Laur. ap. FREH. l. c. p. 110.

7 Præstaria ejusdem Ansfridi pro eodem monasterio. Data præstaria die & tempore quo supra. v. HELLW. l. c. p. 29. FREHER. orig. palat. l. c. p. 33. TOLN. l. c. n. 11. MIR. Opp. dipl. l. c. p. 649. STRVV. in not. ad Chr. Laur. l. c.

8 Præceptum Ludovici regis Germaniæ pro monasterio Prumiensi. Dat. XVI. Cal. Nov. anno XXXIX regni domni Ludovici Serenissimi regis in orientali Francia regnantis, indict. IV. Actum Aquisgrani palatio. v. MART. T. I. Script. vet. p. 194. MIR. Opp. dipl. T. III. p. 9.

9 Decretum Hadriani II. quo Reimberto Archiepiscopo confirmat privilegia ecclesiæ Hammaburgensis. Dat. in mense Novembrio Ind. V. v. STAPHORST. Hamb. Kirch. Gesch. P. I. Vol. I. p. 67.

10 Charta commutationis inter Ambrichonem episcopum & Alawihum presbyterum pro monasterio S. Emmerammi. Actum in civitate Regina anno domin. incarnat. 871, indict. IV. vid. ANAMOD. Tradit. Emmer. L. I. c. 10. in PEZ Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 207.

299 99 3

11 Epi-

Anno 871. 872. 873. & 874.

11 Epistola Ludovici Imperatoris ad Basilium Imperatorem de usurpato Imperatoris titulo. vid. *BARON. annal. T. X. h. a. §. 5. sqq. GOLDAST. T. I. Const. Imp. p. 195. DUCHESNE T. III. Scr. Fr. p. 555.*

12 Epistola Hadriani II. ad Carolum Calvum qua cum asperioribus litteris offensum placare studet & imperium post Ludovici obitum ei promittit. vid. *SIRM. Conc. Gall. T. III. p. 401. Concil. Coll. Reg. T. XXIII. p. 83. HARDVIN. Coll. Conc. T. V. p. 726.*

ANNO 872.

1 Privilegium papæ Hadriani pro monasterio Corbejensi, scriptum imperante Ludovico a Deo coronato magno Imperatore anno XVIII. & post Consulatum ejus anno XXIV. mense Octobris indict. VI. Datum idus Octobris. vid. *SCHATEN. Annal. Paderborn. L. III. p. 171.*

2 Charta & Privilegium Altfredi Episcopi Hildesemensis pro cœnobio Lamspringensi. Actum anno incarnat. dom. 872. indict. V. Kal. Nov. vid. *HARENBE. Hist. Gandersheim. p. 138. n. b.*

ANNO 873.

1 Charta traditionis Rostagni conjugisque ejus Bertaldis pro ecclesia Viennensi. Dat. XII. Kal. Majas anno III. quo successit Karolus Rex regnum quondam nepotis sui Lotharii. vid. *BALVZ. Append. T. II. Capit. p. 1493. n. 101.*

2 Præceptum Ludovici regis pro Strazburgensi ecclesia. Datum Aquisgrani pridie idus Junii anno XXXIII. Ludovici Regis in Orientali Francia regnantis, indict. VI. v. *MABILL. T. II. annal. p. 664. §. 30.*

3 Ejusdem Præceptum pro ecclesia Argentoratensi. Datum II. idus Junii anno XXXVI. (repono XXXIII.) regni Hludovici Regis in orientali Francia regnante, indict. VI. Actum Aquisgrani. v. *MABILL. de Re dipl. Supplem. p. 97. n. 12. BOECLER. Script. Germ. p. III.*

4 Ejusdem Præceptum pro monasterio novæ Corbejæ. Datum XVI. Kal. Jul. anno ab incarnat. dom. 873. regni domini Hludovici

regis in orientali Francia regnante anno XXXIII. (potius XXXIII.) indict. VI. Actum Aquisgrani. vid. *SCHATEN. annal. Paderb. L. III. p. 177. MABILL. T. II. annal. p. 664. §. 30.*

5 Ejusdem aliud diploma, quo eidem monasterio villam Lizzicham donat. Datum VII. Kal. Octobr. anno XXXIII. regni Hludovici Sere- nissimi regis in orientali Francia regnantis Indict. VI. Actum Aquisgrani. v. *SCHATEN. annal. Paderb. L. III. p. 178. MABILL. T. II. annal. p. 664. §. 30.*

6 Concilium Colonienſe ſive monumentum Synodi magnæ anno incarnat. domin. 873, indict. VII. sub piissimo Rege Ludovico anno imperii ejus XXXIII. (potius XXXIV) apud Coloniam Agrippinam collectæ VI. Kalend. Octobr. v. *HARDVIN. Coll. Concil. T. VI. P. I. p. 137. conf. SCHATEN. annal. Paderb. L. III. p. 173.*

7 Charta foundationis monasterii Essendienſis in concilio Colonienſi confirmatæ anno incarnat. domin. 873, sub rege Ludovico anno ejus XXXIV. apud Coloniam civitatem V. Cal. Octobr. in ipſo die dedicationis basilicæ S. Petri. vid. *SCHATEN. annal. Paderb. L. III. p. 174. STANGEFOL annal. Westfal. L. II. p. 150. LEVCKFELD antiquit. Halberſt. p. 622.*

8 Decretum Joannis VIII. pontificis, quo monasterium Fuldenſe cum univerſis cellis exemptum ac liberum iterato declarat. Datum V. Nonas Octobrias regnante Imperatore domino Jeſu Christo anno pontificatus Joannis I. indict. VI. v. *SCHANN. Diœc. Fuld. p. 238.*

9 Diploma Ludovici regis pro cœnobio in Lamspring. Actum anno domin. incarnat. 873, Ludovici regis anno XXXIV. Datum Aquisgrani. v. *HARENBE. Hist. Gandersh. p. 139.*

ANNO 874.

1 Diploma Ludovici regis pro monasterio Stabulensi. Datum III. Non. Martii anno XXXV. regni Ludovici regis in orientali plaga Franciæ regnantis, indict. VII. Actum Triburias palatio. vid. *MART. T. II. Script. vet. p. 27.*

2 Ejusdem diploma pro monasterio Laureshamensi. Dat. IV. Nonas Majas anno XXXVII. regni

Anno 874. 875. & 876.

regni Hludowici regis in orientali Francia regnantis Indict. VII. Actum Lobetenburc. vid. MABILL. T. III. annal. Bened. p. 185. §. 56. MELWICH. antiquit. Lauresh. p. 27. CONR. Conf. dipl. Lind. p. 63.

3 Diploma Ludovici regis, quo abbati Fuldensi, Sigehardo, decimæ fidelium per Thuringiam aliasque plures provincias adjudicantur ac confirmantur. Dat. anno incarn. dom. 874. indict. VII. regni vero domini Ludovici regis in orientali Francia regnantis XXXVI. sub die XV. Kal. Jun. Act. in palatio Ingilunhem. vid. SCHANN. dicec. Fuld. p. 239. conf. ECCARD animadv. in Schann. p. 23. sqq. SCHANN. vind. Arch. Fuld. p. 72. sqq. ECCARD T. II. rer. Fr. p. 590. n. 209.

4 Ejusd. diploma pro monasterio Stabulensi. Dat. IV. idus Jun. anno XXXVI. regni Ludovici regis in orientali Francia regnantis indict. VII. Act. Aquisgrani. v. MART. T. II. Script. vet. p. 28. 199.

5 Charta traditionis Cunihilt pro monasterio Fuldensi de bonis in comitatu Krostani. Act. domin. incarnat. 874. indict. VII. regni vero Ludovici regis anno XXXIII. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 569. & 574. & ap. SCHANN. p. 208. n. 517.

ANNO 875.

1 Epitaphium Ludovici II. Imperatoris. v. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 399. PITH. Script. XII. p. 524. BARON. annal. T. X. h. a. §. I. ECCARD. T. II. rer. Fr. p. 602.

2 Diploma Ludovici regis Germaniæ pro monasterio Glanderensi. Dat. XI. Kal. Decemb. anno XXXVIII. regni Ludovici Regis in orientali Francia regnantis indict. IX. Act. Metis civitate. v. MABILL. T. III. Annal. Bened. p. 190. §. 68. & in append. p. 679. n. 19. CALM. Hist. de Lorr. T. I. les preuv. p. 312.

3 Epistola Hincmari ad suos episcopos & regni primores, qua, cum Carolus Calvus in Italiam coronæ imperialis obtinendæ causa concessisset & Ludovicus rex Germaniæ ejus frater tentaret eo absente regnum Franciæ invadere, quid in tanto discrimine factio opus esset, rescribit. v. HINC. Opp. T. II. p. 157. DUCHESNE T. II. scr. Fr. p. 456.

ANNO 876.

1 Charta traditionis Elli, Ermanolt, & Bald pro monasterio Fuldensi de bonis in villa Hoftheim. Act. in monasterio Fulda, anno dom. incarn. 876. ind. IX. XXXVI. Hludovici Imperatoris mense Februario die XIII. mensis ejusdem. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 570. & ap. SCHANN. p. 209. n. 519.

2 Epistola Joannis VIII. papæ ad episcopos in regno Ludovici regis Bajoariæ constitutos, qua eos arguit, quod Ludovicum regem ab invadendo Caroli fratris absentis regno non cohibuerint, monetque ut legatis, quos ad examinanda inter utrosque negotia mittit, satisfacere studeant. v. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 423. Conc. Coll. Reg. T. XXIV. p. 360. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. P. I. p. 106.

3 Ejusd. epistola ad comites in regno Ludovici regis Bajoariæ constitutos ejusdem argumenti. v. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 426. Conc. Coll. Reg. T. XXIV. p. 365. HARDVIN. Coll. Conc. T. VI. P. I. p. 109.

4 Ejusd. epistola ad episcopos in regno Caroli constitutos, qui a Carolo desciscentes Ludovico Regi adhaerant. v. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 429. Conc. Coll. Reg. T. XXIV. p. 372. HARDVIN. Coll. Concil. T. IV. P. I. p. 113.

5 Ejusd. epistola ad episcopos, comites regni Caroli, qua illos laudat, quod in fide constantes erga Carolum perstiterint. Dat. XIII. Kal. Mart. indict. IX. v. SIRM. l. c. p. 428. Conc. Coll. Reg. l. c. p. 370. HARDVIN. l. c. p. 112.

6 Synodus apud Ticinum acta palatium, anno incarn. dom. 876, indict. IX. mense Februario, confirmata in Synodo apud Pontigonem eodem anno & indictione mense Junio, in qua electio Karoli Imperatoris ab Italici regni episcopis & cæteris optimatibus confirmata fuit. v. SIRM. T. III. Conc. Gall. p. 437. Conc. Coll. Reg. T. XXIV. p. 417. HARDVIN. T. VI. Concil. P. I. p. 169.

7 Charta traditionis Reconis, Werinfrid, fratrum pro monasterio Fuldensi. Act. in monasterio Fulda anno dom. incarnat. 876. indict. VIII. anno XXXVI. Ludovici Imperatoris mense Julio die XXIII. ejusdem mensis. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 572 & ap. SCHANN. p. 209. n. 518.

8 Epi-

Anno 876. & Ann. incert.

8 Epistola Joannis VIII. papæ ad Ludovicum regem Bajoariæ, qua scribit dissensiones inter ipsum & Imperatorem se non posse sedare, nisi alteram prius audiat partem, monet interea ut pacem fervet. Dat. Kal. Septemb. Indiçt. X. vid. Conc. Coll. Reg. T. XXIV. p. 4. DUCHESNE T. III. scr. Fr. p. 867. n. 2.

Ann. incert.

1 Charta commutationis inter Lantbertum abbatem Monseensem & Vuolvarnum pro monasterio Maninseo. v. PEZ Thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 46. n. 58.

2 Diploma Ludovici Imperatoris, quo Teutoni abbati monasterii Vulturvensis præcedentium principum privilegia confirmat. Dat. IV. id. Junii anno imperii domni Hludowici piissimi Augusti. - - Indiçt. VIII. Actum Aquisgrani palatio. vid. Chron. Vult. ap. DUCHESNE T. III. scr. Fr. p. 687. & ap. MVRAT. T. I. P. II. p. 390.

3 Charta traditionis Folcradæ pro monasterio Werthinensi. Act. in loco qui dicitur ad Crucem. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. Script. p. 108.

4 Diploma Ludovici Imperatoris quo libertatem ac immunitatem monasterii S. Emmerammi confirmat. v. PEZ Thef. Anecd. T. I. P. III. p. . HVND. Metrop. Salisb. T. I. p. 150. CONR. Censur. dipl. Lindav. p. 54.

5 Concambium inter Baturicum episcop. Ratisbonensem & Maurentium de quibusdam terris. v. PEZ Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 7.

6 Ejusd. præceptum pro Ecclesia Fuldensi de villa Muldenheim. v. BROW. antiquit. Fuld. L. II. p. 157. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 178. n. 446. FALCKENST. Cod. dipl. Nordgav. p. 12.

7 Ejusd. præceptum pro Hrabano abbate Fuldensi super prædio Uresprungen. Dat. id. Maji. Fuldæ BROW. antiq. Fuld. L. III. p. 220.

8 Charta traditionis Erchanpaldi presbyteri & Erlolfi pro ecclesia Frisingensi. Act. XVI. Kal. Decembr. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 216. n. 407.

9 Charta traditionis Cunzilonis presbyteri pro ecclesia Frisingensi. Act. III. Non. Februar. v. MEICHELB. l. c. p. 225. n. 424.

10 Charta traditionis Burcuindæ pro monasterio Fuldensi. vid. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 122. n. 289.

11 Charta traditionis Nandheres de Tienenheim pro eodem monasterio. v. SCHANN. l. c. p. 123. n. 290.

12 Charta traditionis Adelberti pro eodem monasterio. v. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 179. n. 447.

13 Charta traditionis Dietheri & conjugis ejus pro eodem monasterio. v. SCHANN. l. c. p. 184. n. 455.

14 Charta donationis Ebolati nobilis & uxoris ejus Viranzæ pro monasterio martyris Stephani qui dicitur Afilius. Dat. regnante Ludovico Imperatore. v. Hist. de Langued. T. I. les preuv. p. 51. n. 31.

15 Præceptum Ludovici pii pro ecclesia Burdigalensi. vid. COINTE T. VII. annal. a. 814. §. 64.

16 Præceptum Ludovici pii pro monasterio S. Hilarii in diecesi Carcaffonensi. v. BALVZ. T. II. Capitul. in Append. p. 1409. n. 29. COINTE T. VII. annal. a. 817. §. 318. TENZEL vind. pro Cens. dipl. Lind. in App. II. p. 66.

17 Charta traditionis Reginhilt pro ecclesia Frisingensi. v. MEICHELB. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 295. n. 564.

18 Notitia quomodo Erchanolf reddidit beneficium ad Ecclesiam Frisingensem. vid. MEICHELB. l. c. p. 294. n. 562.

19 Charta traditionis Egiloni presbyteri pro eadem ecclesia. v. MEICHELB. l. c. p. 295. n. 565.

20 Notitia quomodo Fritilo presbyter censum persolvit ecclesie Frisingensi. Act. in III. idus Majas. vid. MEICHELB. l. c. p. 296. n. 566.

21 Notitia quomodo Leidrat tradidit alodem suum ecclesie Frisingensi. Act. in loco publico ad Chamaron in III. Non. Decembris Luna V. indiçt. VI. v. MEICHELB. l. c. n. 567.

22 Charta traditionis Vtoni pro eadem ecclesia. Act. in XII. Kal. Novembr. v. MEICHELB. l. c. p. 296. n. 568.

23 Charta traditionis Antonii laici pro eadem ecclesia. Act. XVIII. Kal. Januar. vid. MEICHELB. l. c. p. 296. n. 569.

24 Chiar.

Ann. incert.

24 Charta traditionis Waldberti clerici pro ecclesia Frisingensi. Factum ad monasterio nominato Isana V. idus Augusti luna VIII. indiēt. V. v. MEICHEL B. l. c. p. 297. n. 570.

25 Charta traditionis Eckharti presbyteri pro eadem ecclesia. v. MEICHEL B. l. c. n. 571.

26 Charta traditionis Cundpaldi laici pro eadem ecclesia. Aēt. VII. Kal. Octobr. v. MEICHEL B. l. c. n. 572.

27 Charta traditionis Alprici & Ootlanti pro eadem ecclesia. vid. MEICHEL B. l. c. n. 573.

28 Charta traditionis Hrooswind pro eadem ecclesia. Aēt. ad Cella in VI. id. Mart. in die dominico. vid. MEICHEL B. l. c. p. 298. n. 584.

29 Charta traditionis Rapatoni presbyteri pro eadem ecclesia. Aēt. XII. Kal. Februar. v. MEICHEL B. l. c. n. 585.

30 Charta traditionis Isanberti presbyteri pro eadem ecclesia. v. MEICHEL B. l. c. p. 299. n. 577.

31 Charta traditionis Hahfridi, item Heriperhti pro eadem ecclesia. v. MEICHEL B. l. c. p. 300. n. 578 & 579.

32 Charta traditionis Isangrim pro eadem ecclesia. Aēt. in loco qui dicitur Nertinga ad baptisimi ecclesiam anno incarnat. dom. 801. indiēt. XIII. v. MEICHEL B. l. c. n. 580.

33 Charta traditionis Engilberti pro eadem ecclesia. v. MEICHEL B. l. c. p. 311. n. 605.

34 Præceptum Ludovici pii pro monasterio Marsupii in pago Viridunensi super fluvium Mosæ vel rivulum Marsupium in honorem S. Michaelis condito. v. MABILL. T. II. annal. Bened. p. 452. §. 91.

35 Ejusd. præceptum pro commutatione quorundam prædiorum inter Hilduinum abbatem & Hildulfum de quibusdam bonis sitis in pago Searponensi. v. MABILL. L. VI. de Re dipl. p. 513. n. 66. FELIB. Picc. sur l'hist. de St. Denys p. XLVII n. 69. TENZEL. Vind. pro cens. dipl. Lind. in app. p. 5.

36 Charta traditionis Kerbaldi pro monasterio Maninseo. v. PEZ Thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 53. n. 69.

37 Charta traditionis Odallanti pro eodem monasterio. Fact. in Non. Martii vel XXVII. v. PEZ l. c. n. 70.

Dritter Theil.

38 Charta traditionis Arperhti pro eodem monasterio. v. PEZ. l. c. p. 56. n. 76.

39 Præceptum Ludovici Pii & Lotharii Imperatorum pro monasterio Donyfano. v. MABILL. L. VI. de re dipl. p. 515. n. 69. FELIB. picc. sur l'hist. de St. Denys p. XLVIII. n. 70.

40 Capitulare Heytonis Basileensis Episcopi & Augiensis, quod presbyteris suis ordinavit. v. DACHER. Spicil. T. VI. HARDVIN. Coll. Conc. T. IV. p. 124. COINTE T. VII. annal. a. 823. §. 21. sqq.

41 Testamentum Spaneldis matronæ monasterio Caunensi sua bona legantis. v. MABILL. L. VI. de Re dipl. p. 516. n. 71.

42 Epistola Frotharii Tullensis episcopi ad Ludovicum de statu monasterii Mediolanensis & dissensione inter abbatem Ismundum & monachos ejusdem monasterii. DUCHESNE T. II. Scr. Fr. p. 713. n. 3. COINTE T. VII. annal. a. 824. §. 76.

43 Ejusd. epistolæ ad Hilduinum Archicapellanum & Gerungum, summum sacri palatii Ostiarium de eodem argumento. v. DUCHESNE l. c. p. 712. n. 1. 2. COINTE l. c.

44 Epistola Ludovici pii ad Baduradum episcopum Paderbornensem pro immunitate & cæteris privilegiis monasterii Corbejensis. vid. SCHATEN. annal. Paderb. L. II. p. 78.

45 Charta traditionis Sigiualhi pro monasterio Maninseo. Fact. in prid. Non. Decemb. v. PEZ Thef. Anecd. T. VI. P. I. p. 58. n. 79.

46 Charta traditionis Gunduwini pro eodem monasterio. v. PEZ l. c. p. 60. n. 83.

47 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia S. Emmerammi. vid. HVND. metrop. Salisb. T. I. p. 150.

48 Eugenii papæ II. epistola ad Barnardum Viennensem archiepiscopum de præscriptione 40 annorum circa res sacras, scripta in mense Julio indiēt. XV. dat. VIII. idus Julii, imperante domino Ludovico imperii ejus anno IV. (error in ann. Ludov.) v. HARDVIN. Concil. Coll. T. IV. p. 1257.

49 Charta commutationis bonorum inter Seraphim abbatem Besuensem & Herlebertum abbatem Divionensem. v. Chr. S. Benigni Divion. ap. DACHER. T. I. Spicil. p. 409. COINTE T. VII. annal. a. 826. §. 58. & T. VIII. a. 829. §. 193.

RR r r

50 Char-

Ann. incert.

50 Charta traditionis Evruuini pro monasterio Werthinensi. Act. in Werithina monasterio XV. Kal. Julii anno III. regni Hlotharii regis indict. VII. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. Script. p. 109.

51 Charta traditionis Erponi pro eodem monasterio. Act. in Werithina monasterio II. id. Novembr. anno III. regni domni Hlotharii indict. VI. vid. Chart. Werth. l. c. p. 109.

52 Charta traditionis Helibratti pro eodem monasterio. Act. in Werithina monasterio sub die X. Kal. Novemb. regnante Hludovico Imperatore Indict. I. v. Chartul. Werth. ap. LEIBNIT. T. I. script. p. 110.

53 Charta traditionis Wolf pro eodem monasterio. Act. in Werithina monasterio XV. Kal. Septembr. anno domin. incarnat. 847, indict. IV. anno III. Hludovici Imperatoris. vid. Chartul. Werth. ap. LEIBN. l. c.

54 Charta venditionis Erpæ & Helmfridi pro eodem monasterio. v. Chartul. Werth. ap. LEIBN. l. c. p. 112.

55 Charta traditionis Meginhard pro eodem monasterio. Act. sub die III. Kal. Sept. indict. XIII. ibid.

56 Charta traditionis Meginhard & Guntardi pro eodem monasterio. Act. in Werithina monasterio sub die V. id. Novemb. indict. XIII. ibid.

57 Litteræ Agobardi ad Ludovicum Imperatorem de insolentia Judæorum & superstitionibus Judaicis. vid. AGOB. Opusc. T. I. p. 59. COINTE T. VIII. annal. a. 829. §. 113.

58 Præceptum Ludovici Pii pro ecclesia Aurelianensi. vid. BALVZ. in append. T. II. Capitul. p. 1410. n. 30. TENZEL. vind. pro Cens. dipl. Lind. in app. II. p. 67.

59 Vetus narratio de origine & privilegiis monasterii S. Antonini in diocesi Ruthenensi. vid. BALVZ. loc. cit. p. 1443. n. 51.

60 Charta traditionis Gotaperhti pro monasterio Maninseo. Fact. ad Trogindorf in VIII. id. Octobr. Luna XIII. v. PEZ Thes. Anecd. T. VI. P. I. p. 67. n. 95.

61 Charta commutationis Ludovici German. regis de quibusdam clericis pro monasterio S. Emmerammi. v. ANAMOD. L. I. Tradit. c. I. ap. PEZ in thes. Anecd. T. I. P. III. p. 199.

62 Charta s. instrumentum manumissionis Engildrudæ pro monasterio S. Galli. Act. VIII. id. Octobr. regnante Hludovico rege Alamanorum & Pejoariorum. vid. GOLDAST. T. II. antiquit. Alaman. p. 27. n. 7.

63 Charta venditionis pro monasterio S. Galli. Act. XII. Kal. Januar. sub regnum Imperatoris Luduigi. vid. GOLDAST. l. c. p. 34. n. 30.

64 Diploma Ludovici Pii, quo Bonifacio martyri tradit villam Mulenheim & alia quedam. v. FALKENST. antiquit. Nordg. P. II. p. 163. EJ. Cod. dipl. antiquit. Nordg. p. 12.

65 Epistola Ludovici Imperatoris ad Hilduinum abbatem monasterii S. Dionysii, ut quæcunque de S. Dionysio primo Parisiorum episcopo scripta repererat, in unum volumen congereret. vid. HILDVIN. Arcopag. ap. SVR. p. 116. GOLDAST. T. I. Const. Imp. p. 188. BARON. T. IX. annal. a. 834. §. 5. sqq. SIRM. T. II. Conc. Gall. p. 629. Concil. Coll. Reg. T. XXI. p. 129. COINTE T. VIII. annal. a. 835. §. 10. DUBOIS Hist. Eccl. Paris. T. I. p. 363.

66 Epistola Hilduini, qua Imperatori Ludovico transmittit quæ collecta ab ipso fuere. v. COINTE l. c.

67 Charta traditionis Helibratti pro monasterio Werthinensi. Act. die X. Kal. Nov. regnante domino Hludovico Imperatore, indict. I. v. Chart. Werth. ap. LEIBNIT. p. 110. n. 26.

68 Charta Frotharii Tullensis Episcopi pro restitutione monachorum in cœnobio S. Apri in suburbio Tullensi. vid. MABILL. L. VI. de Re dipl. p. 524. n. 79. & in annal. Bened. T. II. p. 577. n. 46.

69 Capitula quæ domnus Hlotharius Imperator primo anno imperii sui quando in Italia accessit in suum generale placitum curte Olonna instituit. vid. BALVZ. T. II. Capit. p. 321.

Ann. incert.

70 Capitula quæ domnus Hlotharius ad legem Longobardorum instituere iussit. v. B A L V Z. T. II. Cap. p. 327.

71 Charta traditionis Landfrides pro monasterio Fuldensi. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 450. & ap. SCHANN. p. 179. n. 448.

72 Charta traditionis Arn pro eodem monasterio. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 550. & ap. SCHANN. p. 184. n. 456.

73 Precaria Leoberata & filiarum suarum pro eodem monasterio. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 555. & ap. SCHANN. p. 184. n. 457.

74 Charta traditionis Suuarzaloh pro eodem monasterio. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 559. & ap. SCHANN. p. 195. n. 480.

75 Charta traditionis Reginharti & Albuvin Conjugum pro eodem monasterio. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 495. & ap. SCHANN. p. 195. n. 481.

76 Charta traditionis Albuvin & filiorum pro eodem monasterio. vid. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. II. p. 497. & ap. SCHANN. p. 195. n. 482.

77 Charta traditionis Albrahti & matris suæ Waltrudæ pro eodem monasterio. v. Tradit. Fuld. ap. PISTOR. L. I. p. 487. & ap. SCHANN. p. 195. n. 483.

78 Charta traditionis Arnolt & Alcini fratrum pro monasterio S. Galli. vid. GOLDAST. T. II. antiquit. Alemann. p. 53. n. 78.

79 Diploma Lotharii Augusti pro monasterio Nigellensi. v. MABILL. T. II. annual. Bened. p. 624. §. 41.

80 Ejusdem diploma pro Faræ monasterio. v. MABILL. l. c. & in append. p. 745. n. 63.

81 Charta donationis Narduini pro monasterio Floriacensi. Dat. M. Martio anno XX. regnante Lothario rege. vid. PERARD Rec. p. 37.

82 Charta donationis Wighardi & fratris ipsius Ruperti pro monasterio Lucernæ. Actum temporibus Ludovici regis. Dat. mense Octob.

die V. indiēt. XI. regni Hludovici regis anno V. Actum in ipso loco Lucernæ. v. GVILLIM. L. III. rer. Helvet. p. 336. CRVS. annal. Suev. L. II. P. II. p. 50. VORB. Hist. Vol. XI. P. 335.

83 Diploma Lotharii Imperatoris in favorem ecclesiæ Pennensis concessum. Datum sub Januar. mense. v. VGHELL. It. Sac. T. I. p. 1112.

84 Præceptum Caroli regis pro ecclesia Lugdunensi. v. a. 855.

85 Præceptum Lotharii regis pro eadem ecclesia. ibid.

86 Præceptum Caroli regis pro eadem ecclesia. v. ad a. 856.

87 Ejusd. aliud præceptum pro eadem ecclesia. v. a. 862.

88 Ejusd. duo alia præcepta pro eadem ecclesia. v. a. 863.

89 Ejusd. præceptum manumissionis servi Anselei. v. DACHER. Spicil. T. XII. p. 126. 127. MENESTR. preuv. de l'hist. de Lyon. p. XXXVI.

90 Præceptum Lotharii regis pro ecclesia Lugdunensi. v. DACHER. l. c. p. 128.

91 Ejusd. duo alia præcepta pro eadem ecclesia. ibid. p. 129. sq.

92 Charta traditionis Gundrahmi pro monasterio Fuldensi. v. Tradit. Fuld. ap. SCHANN. p. 196. n. 484.

93 Præceptum Ludovici regis pro eodem monasterio. Datum IX. Kal. April. Wormatiz. vid. SCHANN. Tradit. Fuld. p. 205. n. 511.

94 Ejusdem aliud præceptum pro eodem monasterio. Datum VII. Kal. Novemb. Actum Franconofurth. vid. SCHANN. l. c. n. 512.

95 Chartæ aliquot donationum pro ecclesia Frisingensi. v. MEICHEL B. Hist. Frif. T. I. P. II. p. 355. sqq. n. 715 -- 723.

96 Chartæ commutationum factæ ab Anno-ne episcopo pro eadem ecclesia. vid. MEICHEL B. l. c. p. 354. sqq. n. 714. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 736.

97 Charta commutationis inter Ambrichonem episcopum & Egilolfum pro monasterio
S. Em-

868 Dipl. zur Fr. Teutſ. Hiſt. vom Jahr 814. biß 876. gehörig.

Ann. incert.

S. Emmerammi, vid. ANAMOD. L. I. Tradit. c. 4. ap. PEZ in Theſ. Anecd. T. I. P. III. p. 203.

98 Alia chartæ commutat. factæ ab Ambri- chone episcopo pro eodem monasterio. vid. ANAMOD. l. c. c. 5. 8. 9. II. ap. PEZ l. c. p. 204. 206. 207. 208.

99 Charta traditionis Albrih & Siguvart pro monasterio Fuldenſi. vid. Tradit. Fuld. ap. FISTOR. L. II. p. 562. & ap. SCHANN. p. 206. n. 513.

100 Charta traditionis Suarzaloh pro eodem monasterio. Actum menſe Maji XV. ejus-

dem menſis. vid. Tradit. Fuldenſ. ap. FISTOR. L. II. p. 564. & ap. SCHANN. p. 207. n. 514.

101 Charta traditionis Minnæ pro eodem monasterio. vid. Tradit. Fuldenſ. ap. FISTOR. L. II. p. 496. & ap. SCHANN. p. 207. n. 515.

102 Charta commutationis facta ab Arnol- do Episcopo pro ecclesia Frisingenſi. vid. MEI- CHELB. Hiſt. Frifing. T. I. P. II. p. 391. n. 858.

103 Alia tria commutationum instrumenta facta ab eodem Episcopo pro eadem ecclesia. vid. ibid. n. 859. 860. 861.

Register